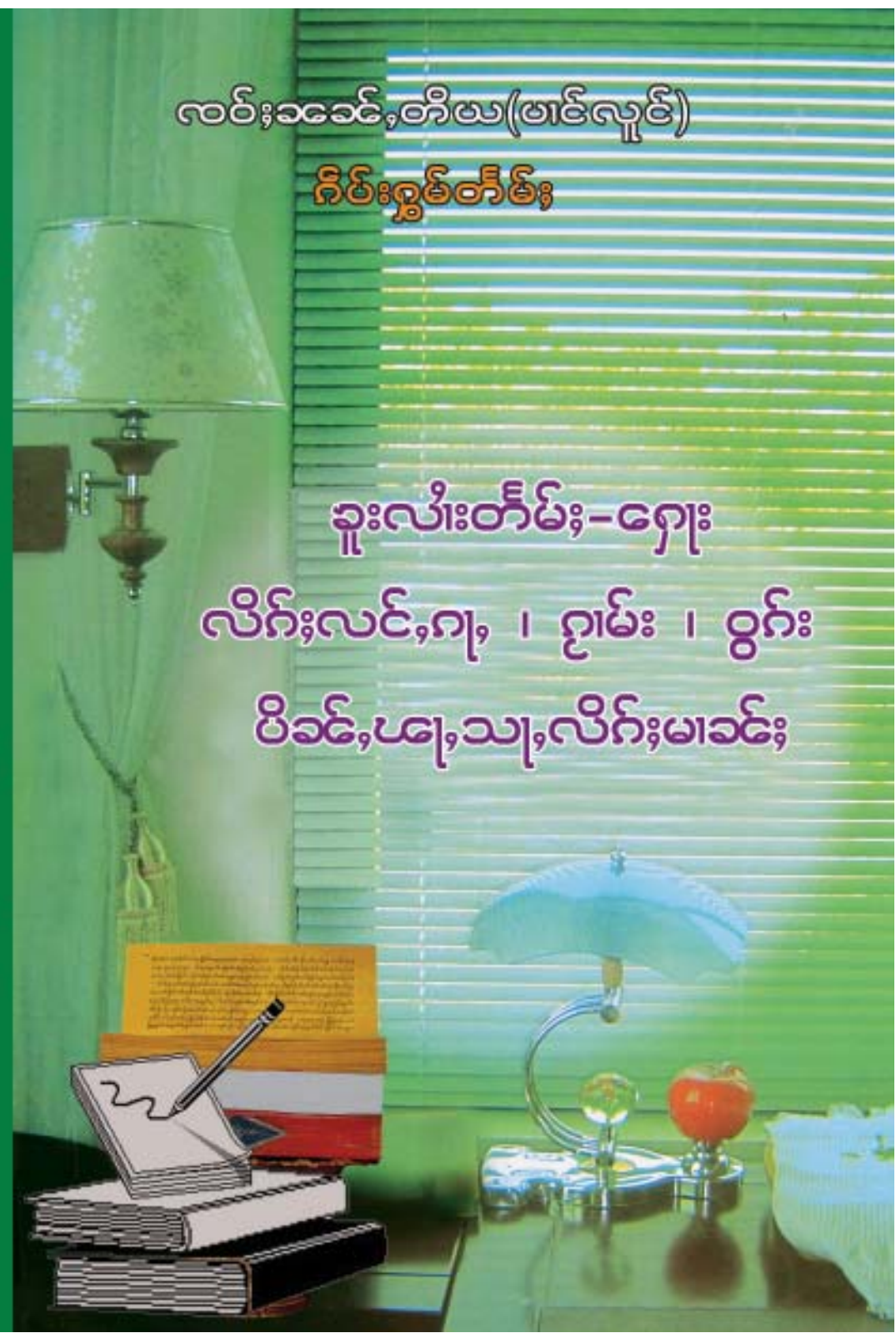

မေ့ လေး ငှက်.

မေ့လိက်တောင်းရှင်ဂိုဏ်း - ပံ့,ရိုင်,လိပ်မှိုင်းဂူခင်း
 မေ့လိက်တောင်းရှင်ဂူခင်း - လင်,ထင်,ရှင်လူမိလုံ
 မေ့လိက်ကမ်,မေ့လ်း - မှိုခင်ခင်,ဂျိုးခါ့ခါ့
 တိမ်းလိက်လ်းကမ်,ခေ့ - လင်,တိမ်း,ယေ့ပုဂံခင်
 ဂိုတ်းသင်ပိုင်းကမ်,ဂူ - ပုဂံခင်လူ,ခင်လ်း
 ကမ်,ဂူ,ပိုင်းဂူကံ - ပုဂံခင်ဂိုဏ်းလ်းလ်း
 ဂိုတ်းဂိုဏ်းယု,ဂူကံ - မံလုံဂိုဏ်းခါ့ခါ့
 ဂူကံဝံ,တု,ပိုင်း - သွခင်,ဂိုဏ်းဂိုဏ်းဂိုဏ်း
 ပံ့,ဂူ,ဂိုဏ်းဂိုဏ်းကမ် - မေ့ယပ်,ဂိုဏ်းသွခင်လ်း
 မီးတင်မေ့ယုထီ, - တိမ်းလီ,ဝံ,ဂိုဏ်းခိုင်းဂူ,တု။

ပိုခင်,ဂူ,ပတေ,သု,(1990)

လင်းခင်,တိယ(ပင်လူင်) ခူးလ်းတိမ်း-ဂျေး လိက်လင်,ဂျေး ဂူခင်,ယေ့,သု,လိက်မခင်း

လင်းခင်,တိယ(ပင်လူင်)

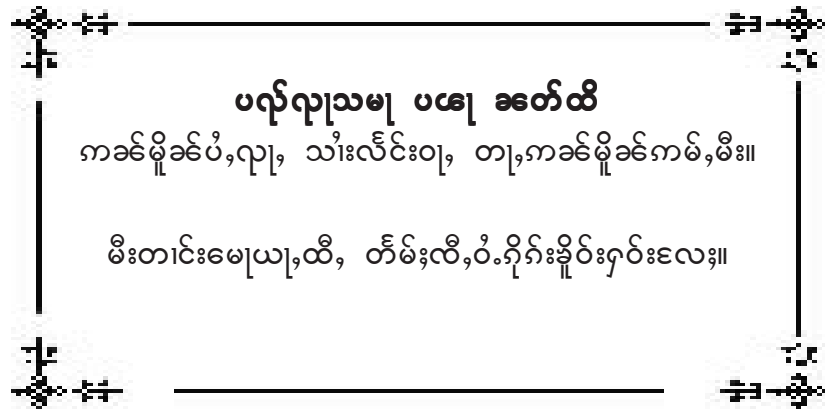
ခူးလ်းတိမ်း

ခူးလ်းတိမ်း-ဂျေး
 လိက်လင်,ဂျေး ၊ ဂူခင်း ၊ ဂွင်း
 ပိခင်,ယေ့,သု,လိက်မခင်း

ထပ်;ခေခ,တီယ(ပင်လူင်) စီမ်းစွမ်တီမ်း;

A

လူ,တၢ်ခင်းထိုင်-

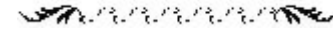
ထမ်,မတၢ်ခေ-

စွံးယု,လီမိးငိုခင်း ကၢ,ယုယၢဝ်းယိုခင်း
မိးပိုခင်းရှၢင်းလီသေဂမ်းလူလုး။

B

ခူးလးတီမ်း;-ရှေးလင်,ဂု, ရှမ်း၊ ဝှမ်း၊ ပိခင်း,ဇေ့သုလိမ်းမၢခင်း;

မၢ်တွင်းပပ်.

- လိုဝ်းပပ်. - ခူးလးတီမ်း;-ရှေးလိမ်းလင်,ဂု, ရှမ်း၊ ဝှမ်း ပိခင်း,ဇေ့သုလိမ်းမၢခင်း;
- စီမ်းစွမ်တူမ်တီမ်း
ရှၢင်းခိုင်း
ခေ့သိုဝ်းပပ်.
Computer - ထပ်;ခေခ,တီယ(ပင်လူင်)
☎ 081-30627
☎ 09-8362060
- ကိတ်,မိုဝ်း - ပိသု,သခေ့-2556၊ ပိတံး-2106
ပိ 2012 လိုခင် December

ခွမ်းခေင်

ဂပ်းပခမ်ပိုင်လိပ်ခေံ၊ ယွခမ်ပိုင်ပီခမ်ဂပ်းပခမ်ပံးလက်ခိုခင်းယွံ၊
ခလး လံးဂုခမ်လက်ခိုခင်းပိုင်ခိုခင်းခပ် ကပ်ပပ်လိက်၊ ကခမ်ကပ်မိုဝ်းတိမ်
ဂိုတ်းပပ်၊ တိမ်သို့၊ခေံင်လေးခံသေ ဂိုင်းဂိုတ်းပပ်၊ ကပ်တူင်လိက်
လိုခင်းခပ်သေ တာင်၊လက်ဂိုတ်းပပ်ဝံ့ထိုင်းခခေင်၊ ခိုခင်းမေးခပ်
တူင်လိက်ခိုတ်းဂပ်း သို့၊ခင်းခွမ်၊ခေံင်၊တိုဝ်၊သေ တာင်၊လက်ဂိုတ်းပီခမ်ပပ်၊
ပေးယပ်၊ သိမ်းဝံ့ခင်းလီ၊တီ၊ တီ၊ပီ၊တီ၊၊ ကိခမ်ထိုဝ်၊ခေံင်ထိုင်းခေံင်
လုံယပ်။ လက်ခိုခင်းပီခေံင်တံးဂုဝ်းဂေး၊ လက်ပခမ်ခွမ်၊ခေံင်၊တိုဝ်၊
(ခွမ်း)ပေးမေးခေံင် လံးဂုခမ်ပေးကွမ်၊မေးပပ်လိက်တံးတင်းခေံင်ယူ၊ယပ်။

ခင်းပပ်လိက်ထိုင်းခခေင်၊ ကခမ်ပီခမ်၊တိမ်၊ တိမ်လွမ်းခူးလံး
ပခမ်မဲ့၊ခလး ခူးလံးသုခမ်၊တူင်ခေံင်မခင်းခေံင်၊ လံးဂုခမ်မီးတင်းခေံင်ယူ။
ကခမ်ကပ်ခူးလံးလက်ခိုခင်းမေးခပ်ခလး၊ နူးမေးတိမ်လိက်၊ခိုဝ်းဂုခမ်၊
ခပ်သေတိမ်ခေံင်၊ ပီခမ်ကခမ်တိုက်မီးကေး၊ယူ။ ခူးလံးကခမ်ခခေင်၊
ပီခမ်ခူးလံးတိမ်လိက်လင်၊ဂ၊၊ ဂွမ်း၊ ဝွမ်းထိုင်းခခေင်၊ယပ်။ ခူးလံး
တိမ်လိက်လင်၊ဂ၊၊ တိမ်ဂွမ်း၊ တိမ်ဝွမ်းထိုင်းခခေင်၊ လံးဂုခမ်
မီးခင်းပပ်၊ဂိုတ်းလိက်တံး(ပပ်၊ဂွပ်သိုဝ်)ကခမ်ခေံင်၊ ကခမ်သွင်
ကခမ်သမ်၊ ကခမ်သီ၊ ကခမ်ဂု၊ ကခမ်ဂွမ်း ခင်းပပ်ထိုင်းခခေင်၊ဂေး
တေး၊ခေံင်၊တိမ်ခေံင် ဝွမ်း ခလး ဂွမ်း ဂွမ်းလူလ်း၊ ခူးလံးတိမ်လင်၊ဂ၊၊
တီးဂိုတ်းဂမ်းခင်းဂုလ်းယပ်။

ပပ်လိက်ထိုင်းခခေင်၊ ယွခမ်ပိုင်ကမ်၊မီးနူးကပ်ပုခင်းခေံင်
ပေးပီခမ်ပပ်၊ကွမ်၊တိမ်"ထုခင်း" ဂေးပိုင်ခေံင်၊ ပေးပီခမ်ကွမ်၊သေတေး
ယွခမ်ပိုင်ကမ်၊ဂုမ်၊တေး၊ နူးသိုဝ်လူကခမ်၊ခလး၊ တေး၊တေသိုဝ်ကပ်လံး
ဂူးပပ်၊ တင်း(၆)ပပ်ခခေင်၊ မီးတင်းယပ်၊ခေံင်"ယူ၊ယပ်။

တေး၊တေပီခမ်မေးပပ်၊ခူးလံးတိမ်-ဂေးလင်၊ဂ၊၊ ဂွမ်း၊ ဝွမ်း

ပီခမ်၊ခေး၊သု၊လိက်၊မခမ်းခေံင်၊ နူးတိမ်လိက်၊ဂေး၊ လံးကပ်ခင်းယမ်း
တင်းဂိုင်၊ လံးလိပ်းဂိုတ်းတင်းဂိုင်၊ လံးလူပပ်၊လံးလံပပ်၊ လံးဂူး၊ခိုခင်း
ဂိုတ်းပင်၊ခိုင်းလံ" တီး၊သေခလး၊ ထင်၊တေဂိုတ်းကွမ်၊ပီခမ်ပပ်၊မေးလံး
ယပ်။

လိုဝ်သေခေံင်၊ ယွခမ်ပိုင်၊ထူး၊လက်ခေံင်၊ ခူးမေးတိမ်လိက်၊ခေံင်၊ ခူး
မေးလူလိက်ခေံင် ထိခေံင်ခေံင်ပခမ်းလံးဂေးပိုင်ခေံင်၊ လိုဝ်းကူးလ်းဂေး၊
ခပ် ဂိုတ်းကွမ်တိမ်ခေံင်၊ခလး၊ နူးတိမ်လိက်၊လံးဂူး၊ ယွခမ်းတိမ်ကပ်ဂေး၊
ပိုင်ခေံင်၊ တမ်တူင်လံးဂူး၊ခိုခင်းဂိုတ်းသွခမ်ကပ်ဂေးပိုင်ခေံင်၊ ထူး၊လက်၊
သင်၊ခေး၊လက်၊ နူးမေးတိမ်-မေးဂေးလိက်၊ ကခမ်မီးဂုင်၊မုခင်းယွံ၊ခေံင်
တေး၊တေပီခမ်ပပ်၊မေးလံးခခေင်-

- (1) ထူး၊ထူး၊ခေံင်ခမ်းလူင်၊ ဂွပ်ပင်၊လူင်၊ ကိုင်း၊မေး၊မူဝ်(ပင်၊ကူးလူင်)။
- (2) ထူး၊ထူး၊ပီပတ်၊သေ၊ ဝတ်၊ပီတဂတ်၊၊ ဝိုင်းတူခင်းတီး။
- (3) ထူး၊ထူး၊လီ၊လီ၊ခေံင်၊တ(ထမ်၊မေး၊လဂိုယ)၊ ဂွမ်းလူင်၊ မိုင်းခေံင်။
- (4) ထူး၊ထူး၊ပုလ်၊လု၊ခေံင်၊တ(ထမ်၊မေး၊လဂိုယ)
 (ဂွပ်ပပ်၊ ငမ်းငမ်းမုတ်၊လမ်းလူင်သင်ခေး၊လိုင်းတံး)
 ဝတ်၊ထုတ်၊တေး၊ ဝိုင်းလွံလိမ်။
- (5) ထူး၊ထူး၊ခေံင်တဝံသ(ဂွင်)ထူး၊ထူး၊မိုင်းဂုတ်း
 (ထမ်၊မေး၊လဂိုယ M.A)၊ ဂွမ်းလေးဂူးခင်းလဂူး၊ ဝိုင်းတေးဂုင်။
- (6) ထူး၊ထူး၊ထူး၊တေး၊ဝဂ၊ ဂွမ်းလေး၊ယမေး၊တခေံင်၊ ဝိုင်းမူးမူး။
- (7) ထူး၊ထူး၊သုထမ်၊မ (M.A)၊ ဝိုင်းဂိုင်းတင်။
- (8) ထူး၊ထူး၊မခေံင်၊တခေံင်၊ ဂွမ်းလွမ်မူခင်း၊ ဝိုင်းမိုင်းဂုတ်း၊
 (တီးယူး၊မိုင်းလိပ် ဂွမ်းလူင်၊ မိုင်းခေံင်)
- (9) ထူး၊ထူး၊ကပ်၊ထမ်၊မ၊ ဂွမ်းသီ၊ဂိုမင်၊ဂလေး၊သိုဝ်၊ ဝိုင်းမိုင်းဂုတ်း။
- (10) နူးမေးတိမ်လိက်၊ လင်းလေးခိုခင်းယွတ်း၊ မိုင်းယူ။
- (11) မေးဂေးလိက်၊ ခိုင်းခမ်းဂိုင်း(လေးခေံင်လလပ်း)။

- (12)မေဂျေးလိက်; ဒိန်းသီင်ရှိုင်းလုမ္ဗင်၊ ဝိန်းမူ၊လေ။
- (13)မေဂျေးလိက်; ဒိန်းချင်းသိုသင်၊ဂမ်၊ ဝိန်းမူ၊လေ။
- (14)မေဂျေးလိက်-ဂျေးလိက်; လင်းကရေခခေင်တိယ(ရှင်)လုထုခင်း(ရှားပု)၊
ဝိန်းဂိုင်းတိုင် ငလး၊ နူးတိမ်၊ နူးခိုင်ပွင်ကိတ်၊ကွက်၊ပပ်.ဂိုခင်း
လိက်တံး(ပပ်.ရှင်သိုဝ်)လုမ်းအံ၊ပိုင်၊လု၊မိုင်းတံးပိုခင်းကွက်၊ ကခင်းခိုင်
ကခင်းသွင်၊ ကခင်းသမ်၊ ကခင်းသီ၊ ကခင်းရှား၊ ကခင်းရှား၊ ရူးလင်း
ရူးဂေ့လှိုင်းခင်းယပ်။

ပပ်.လိက်ခင်း မိုင်းပီတံး(2097)၊ ပီဂေးလု(1364)၊ ပီခရိတ်.
(2003)ခခေင်. နူးတိမ်လိက်; လံးကပ်ပိုင်သွခင်းပခင်းကင်းကရေခခေင်
တီးပင်ပွဲယုက်.ယွင်းရှင်၊မုခင်းကင်းခူးမေဂျေးလု၊တခင်းခင်းမု၊-ခခေင်မု၊
ပွန်းဂမ်း(31)ပွန်း တီးဝိင်းပင်လူင်ယု၊ယပ်။ ဧတ၊မိုင်းပီခင်းမုသေ
တေ့ထိုင်ယမ်းလိပ် မီးပင်ထမ်လိက်လွင်းလင်း၊ဂျ၊လူင်တံးငလး၊ ပင်
အိုက်တိမ်လင်း၊ဂျ၊ရူးပီယု၊ယပ်။

မိုင်းပီသု၊သေ(2556)ဝု၊ ပီတံး(2106)ခခေင်၊ ပီဂေးလု(1374)ခခေင်
လှိုခင်းပီတ်၊ပထမလွင်း(12)ခမ်း၊ (15. 7. 2012)ခခေင်. ကင်းတြု၊
သုအေးဂါ၊ ရှင်းဂျေခမ်း၊ ဝိင်းလံးခး ငလး၊ ဩ၊လင်း၊ သင်၊ခးလင်း
တူင်၊ဝိင်းလံးခး လံးအိတ်းပင်၊ ရှူးနူးတိမ်လိက်; မိုင်းခေပခင်း
ထမ်းပတိတ်.ကသမုပ်.ပတ်းငလး၊ နူးလံးတိမ်-ဂျေးလင်း၊ဂျ၊လူင်တံး
တီးပင်အိုက်အေခင်း. ပုခင်းတု၊သင်၊ခးလင်း၊ ကခင်းဂိုတ်းတီးရှင်းဂျေခမ်း၊
ဝိင်းလံးခးခခေင်. နူးတိမ်လိက်; လံးထွခင်းကပ်ခင်းပပ်.ခခေင်. ဂမ်း
အွင်းသေ ပိုင်၊သွခင်းရှူးယု၊ယပ်။ ခင်းပင်သွခင်းခခေင်. လံးတွခင်းသွခင်း
ဝု၊ 1. မီးလွင်းယပ်၊ပပ်.လိက်; 2. နူးလံးတိမ်လင်း၊ဂျ၊ ဂျ၊ခမ်း၊
ဝွန်းခခေင်. လိမီးပပ်.တု၊ပီးခင်း.တံးငတ." လှိုင်းခင်းယပ်။

နူးလံးပိုင်၊တိမ်၊ နူးလံးတိမ်လိက်; နူးလံးဝံ.ဝါင်းလိက်; ဝေးဂျ၊ဂ
ခေးဂျ၊ခမ်း ကခင်းလှို.တိုင်းသေ တိမ်ခင်း.လှိုင်းခင်း. တေကမ်း၊ပိုင်းလှို

နူးမေဂျေးလိက်; နူးမေဂျေးလိက်;ရှင်းခပ်ခခေင် နူးတိမ်လိက်; ယုမ်း၊ယမ်
ယွမ်းရှပ်.ယု။

ယွခင်းပိုင်းကမ်း၊လှိုင်းလံး လှိုငလး၊တခေ၊ ဝု၊သခေ၊ နူးလှိုင်းထိမ်
အေးသု၊ သု၊သခေ၊ လှိုင်းခိုင်း၊ လိက်;လံးငလး၊ ရိပ်ကွမ်းကွမ်းတိမ်
သေ ဂိုတ်းကွက်၊ပီခင်းပပ်.မုခင်းယပ်။ သင်ဝု၊ နူးလုလိက်;ရှင်းခပ်
ရှခင်းခင်းဂျ၊ တီးအိတ်း၊ တီးပိုင်းလှိုင်း နိခင်းတေ့ မုခင်း.ငမး
ပခင်းရှိုင်းထိင်းလုခင်း၊မု တီးနူးဂိုင်းကွမ်းတိမ်သေဂမ်းခခေင် မုင်းမုင်း
ရှမ်းလှိုင်းပွဲ.ရှပ်. ခေးမုခင်း.ငမးယု၊တု၊သေ၊ယပ်။

ယွခင်းလံးရှမ်းလှိုင်း နွင်းလှို ကပ်ရှင်၊မုခင်း ကင်းခူးDr.ပုလုလုသီဂို
(သံပုခင်း)၊ ကင်းခူးသုလု၊တ(သု၊သခေတက်.ဂသီလထမ်၊မုလုဂိုယ B.A,
M.A သီ၊ဂိုလင်းဂျ)ကခင်းလှိုင်းထိမ်ထတ်းပခင်းတူင်လိက်;။ ကင်းခူး
အေးဂလု၊ဂ(လု၊သီဝ်း)၊ ရှင်းခေးမုင်း၊ ဝိင်းတု၊ရှင်း၊ ကပ်ပုခင်းအေခင်း
လှိုင်းဂိုတ်းပီခင်းပပ်. ရှမ်းပု၊ နူးသုလုလိက်;တံးရှင်းခပ်၊ နူးပခင်းရှိုင်း
ပပ်.လိက်;ရှင်းကင်း၊ ရူးလင်း၊ ရူးဂေ့.ယု၊ "ခခေင်"သေ...။

**ခပ်.ယမ်ယု၊ခခေင်သေ
ကင်းခခေင်၊တိယ(ပင်လူင်)**

ခပ်.	ရှင်ခေး	ခေးလိမ်း
1.	မံတူင်းပပ်.	A
2.	ဂွမ်းခေး	C
3.	ပင်းပိုင်လင်းဂု၊ လူင်(3)ဂိုဏ်းခူလုံး(ယမ်း)တီးဂိုဏ်း	1
4.	လွင်းတုးခ ကခင်းခေး တု၊ လင်းဂု၊ (3)ဂိုဏ် ခမ်းဂွမ်းယမ်း	7
5.	လင်းဂု၊ (3)ဂိုဏ် ဗေ၊ လု၊ သခင်းခတ် ခမ်းဂွမ်းပွတ်း	8
6.	သပ်းလိင်းခေး လွင်းလင်းဂု၊ သခင်းခတ် ပွတ်း-ယမ်း	11
7.	ခေးထမ်းတူပ်၊ လင်းဂု၊ လူင်(3)ဂိုဏ်ပွတ်း	12
8.	လွင်းတုးခ ကခင်းခေး တု၊ လင်းဂု၊ (3)ဂိုဏ် ခမ်းဂွမ်းပွတ်း	16
9.	လိခတ်.ထပဂု၊ သခင်း	17
10.	လွင်းတုးခ ကခင်းခေးလိခတ်.ထပဂု၊ သခင်း	25
11.	လင်းဂု၊ (2)ဂိုဏ် ဂွမ်းဝံးဂုင်၊ ထမ်းမကြေးလင်း(6)ပိုင်	26
12.	ဂွမ်းပင်းဗေ လင်းဂု၊ (2)ဂိုဏ်	27
13.	ဂွမ်းယတ်၊ ခမ်း လင်းဂု၊ (2)ဂိုဏ်	29
14.	လင်းဂု၊ (2)ဂိုဏ် ခေးမေ တတ်.သ ဝံးကြေး	31
15.	လင်းဂု၊ ဂွမ်းဝံးကြေး မိုင်းတေးကြေး	32
16.	လင်းဂု၊ ကခင်းခေးဝံ.ခင်းလိမ်းလူင်တမ်းခင်း	35
17.	လမ်းတမ်းလင်းဂု၊ (3)ဂိုဏ်ခူလုံး တီးတူင်းငံး	37
18.	လင်းဂု၊ သခင်းခတ်ခူလုံးခမ်း.လမ်း	38
19.	လမ်းတမ်းလင်းဂု၊	41
20.	ပိုင်တမ်းလင်းဂု၊ သူခင်း.ကခင်း	44
21.	ပိုင်တမ်းလင်းဂု၊ ငူးလူခင်း	44
22.	ပိုင်တမ်းလင်းဂု၊ သခင်း၊ သီးကွင်း၊ ထမ်း	44
23.	ပိုင်တမ်းလင်းဂု၊ သိုဝ်ခမ်း	45
24.	ပိုင်တမ်းလင်းဂု၊ သိုဝ်ပံ	45
25.	ပိုင်တမ်းလင်းဂု၊ ဂုလူခင်း၊ သခင်း	46
26.	ပိုင်တမ်းလင်းဂု၊ လမ်းလမ်း	46

27.	ပိုင်တမ်းလင်းဂု၊ ဂုလူခင်းသခင်းပိုင်	46
28.	လမ်းလင်းဂု၊ တမ်း	48
29.	လင်းဂု၊ (3)ဂိုဏ် လမ်းပွတ်းမခင်း	48
30.	လမ်းဝံ.ဝင်းသိုင် လင်းဂု၊ သခင်းခတ် မိုင်းရှေးလိမ်း	49
31.	သိုင်သခင်းသိုင် ကခင်းကွင်းမုခင်းရှင်ခေး မိုင်းရှေးလိမ်း	49
32.	ပင်းပိုင်လင်းဂု၊ တီးတီးဂိုဏ်း ဗေ၊ တင်းဗေတမ်းပိုင်	52
33.	ပတတေးသ-တင်းဗေတမ်းပွတ်းကမ်းဗေင်၊ ဂခင်း	53
34.	ဂုဂုတေးသ-တင်းဗေတမ်းခမ်းဂွမ်းကမ်း၊ လမ်းကမ်း၊ ဂပ်းဂခင်း	54
35.	ကေဂင်း.ခဂုတေးသ-တင်းဗေတမ်းတူပ်တင်း တူပ်ပွတ်းမိုခင်းဂခင်း	55
36.	ဂမ်းမတေးသ-တင်းဗေတမ်းတမ်းဝုးပုးဂွမ်းရှင်းရှမ်း	56
37.	ကထိဂတေးသ-တင်းဗေတမ်းပုးဂွမ်းပူခင်း.ပိခင်းလိမ်းပိုင်	56
38.	ပတတီးခတေးသ-တင်းဗေတမ်းပုးဂွမ်းမိုခင်း၊ ဂခင်း	57
39.	လမ်းလမ်းလင်းဂု၊ ရှင်းပိုင်	58
40.	ဂွမ်းသူခင်း.ကခင်း	58
41.	ဂွမ်းရှင်တေး	59
42.	ရှင်းချင်း၊ သီးကွင်း၊ ထမ်း	60
43.	ဂွမ်းလိခင်း.ယု၊ လူ	61
44.	ဂွမ်းယုဂ်.ခင်းခင်းခင်းသူင်	64
45.	ရှင်းလမ်းကွခင်း၊ ဗေင်ပံ	64
46.	လမ်းကြေးမုခင်းခင်း၊ တ(ပု၊ မိခင်း.မိုင်းဂိုင်)လမ်းလင်းလင်းဂု၊	67
47.	ခမ်းဂွမ်း	68
48.	လိမ်းလူင် ခမ်းဂွမ်းရှေးခေး	69
49.	ခမ်းဂွမ်း သူင်ဂိုဏ်ပွတ်း	69
50.	ခမ်းဂွမ်း သူင်ဂိုဏ်ပခင်းဂခင်း	69
51.	ခမ်းဂွမ်း သူင်ဂိုဏ်ယမ်း	69
52.	ခမ်းဂွမ်း သခင်းခတ်ပွတ်း	70
53.	ခမ်းဂွမ်း သခင်းခတ်ပခင်းဂခင်း	70
54.	ခမ်းဂွမ်း သခင်းခတ်ယမ်း	70

ကပ်၊ခေပ်၊တိယ(ပင်လူင်) ဂိမ်း၊စွမ်းတိမ်း

I

55.	လိမ်းယုး	71
56.	စွမ်းဂွမ်း(5)ခေ	71
57.	စွမ်းဂွမ်း(5)ခေ၊ ဂွမ်းလွမ်း	71
58.	စွမ်းဂွမ်းဂွမ်း	71
59.	စွမ်းဂွမ်းမိတ်.ယပ်	72
60.	စွမ်းဂွမ်းမိတ်.ပခေဂင်	72
61.	စွမ်းဂွမ်းဂပ်းတေ၊(5)ခေ	72
62.	စွမ်းဂွမ်းတွင်းလိတ်း	72
63.	တင်၊ပိုင်	73
64.	ဂယုးလင်၊ဂ	73
65.	ဇိုင်၊မေဂွမ်းသမ်ပခေ	74
66.	(ဂ) ပခေငပ်	74
67.	(ခ) ပခေဂင်	75
68.	မေလူင်ပခေသိင်း	76
69.	(င) ပခေလိုခေ	80
70.	စွမ်းဂွမ်းသိင် လင်းကေးလေ၊ယ	80
71.	စွမ်းသိုခေ ပိးခေင်.တံးခိုခေ	85
72.	စွမ်းခပ်း ပိးခေင်.တံးလိုဝ်.	88
73.	စွမ်းပခေ၊တွင်း	90
74.	ယုးပတ်၊လိုခေ၊ခပ်သို့	90
75.	ဇိုင်၊ဂွမ်း.လတ်း	91
76.	မေးမေးတွမ်း၊ကေးပုမ်း	91
77.	မုက်၊စွမ်း	92
78.	လိုမ်းခိုခေယံခေ	92
79.	ခပ်းခေ	93
80.	ပွဲးလိုခေသီ	94
81.	မေးလံးဂွမ်း	94
82.	လံးဂေးလွမ်းဂွင်မုင်း	95

J

ခူးလံးတိမ်း-တေးလင်၊ဂ၊၊ ဂွမ်း၊ ဝွမ်း၊ ပိခေ၊မေး၊သု၊လိမ်း၊မခေ

83.	ယမ်းဂင်ခေ	95
84.	ဂွမ်းတြေးခိုခေသိုဝ်း(မိုင်းဂိုင်)	96
85.	တုဝခေ၊လိုခေ၊လုမ်းမေး	96
86.	ခေင်.သိမ်းယုးခေခေ	97
87.	စွမ်းဂွမ်း	98
88.	စွမ်းဂွမ်း	99
89.	စွမ်း	100
90.	စွမ်းမေးဂွမ်းခိုခေ	101
91.	စွမ်းပုး၊သုခေလခေ	102
92.	စွမ်းတြေး	102
93.	စွမ်းမေးတေး	103
94.	စွမ်းလူင်	104
95.	စွမ်းလူင်ခေ	106
96.	စွမ်းလူင်	106
97.	စွမ်းခေင်.ဂိုဝ်း	108
98.	စွမ်းလူင်ခေ	109
99.	စွမ်းလခေ၊တင်.	110
100.	စွမ်းယုး၊ယုးခေ	111
101.	မုက်၊ခမ်း	112
102.	ပိုင်၊လုး	112
103.	လူင်၊သိုဝ်းလို့	113
104.	စွမ်းသူင်၊(မေး)မိတ်.တေး	113
105.	ဂု	114
106.	ဂွမ်းမင်၊ဂလေး၊မခေ-တံး	115
107.	တုဝဂိုဝ်းသိမ်းပိုင်	116
108.	ဂွမ်းဂေးတွင်	117
109.	ဂွမ်းစွမ်းဂခေလို့. ဂွမ်းဂိုင်း	118
110.	မေးခေလိလံးလုးခေ.(10)ပိုင် ဂွမ်းလိခေ.ယုးလုး	119

လင်းခေတ်(ပင်လူင်) ရှိမ်းရှမ်းတိမ်း;	K
111. မိတ်.တၢ်,၉တ. ဂွမ်းဂခင်းလို့.	120
112. ဂင်ခန့်	120
113. ဗုဒ္ဓခင်းလီဂထိခင်း,(5)ပိုင် ဂွမ်းဂခင်းလို့.	121
114. ဂွမ်းတေ့,မူခင်း; တေ့,မိဂခင်း	123
115. ဝှမ်းသီ,တူဝ်ရှင်ဂါ,လၢပံး;(သိခင်းရှ်း)	124
116. တြးတံး ဝှမ်းဂွမ်းသွခင်း.ကခင်း	124
117. ဝှမ်း(လင်,ဂၢ,ၤ)ဂွမ်းသွခင်း.ကခင်း	125
118. ဂတ်း	125
119. ဝှမ်း(4)တူဝ် မခင်းရှင်.(၈)လုံးဖွဲ.ကဗျာ	126
120. ဝှမ်းသိခင်းရှ်း	128
121. သိခင်းရှ်းယိုင်;	129
122. ဝှမ်းသိခင်းပိတ်,-သိခင်းဂပ်;	129
123. တၢင်းခုလ်းတံး(ကမ်,ခခင်း)တၢင်းလူမ်လၢမ်ယူပံးယူမ်းတံး ရှူ.လံးဝှမ်း.မေးဝံးဂခင်းတၢ်.	130
124. ခူးလံးပိခင်း,ဗၢ,သၢ,လိဂ်းမခင်း; ခူးလံးတံမ်းလိဂ်းမခင်း;-ခူးလံးတံမ်းလိဂ်းလွမ်းသတ်.တၢ်,	139
125. အခြေခံနောက်ဆက်များ-ပိုခင်း.ခခင်း,သံသိုပ်,မခင်း	140
126. ကြိယာများ-သၢင်း	142
127. ကံ-ဂမ်,	142
128. ထွက်ခွာရာပြနောက်ဆက်-သံသိုပ်,ခခင်းတီး,ခခင်း,ကွက်,	142
129. အခြေခံနောက်ဆက်များ-ပိုခင်း.ခခင်း,သံသိုပ်,မခင်း	144
130. အဖြည့်ခံ-ဂမ်,ကခင်းထိမ်	144
131. အသုံးများသောနောက်ဆက်-သံသိုပ်,ကခင်းလို့.တိုင်းခခင်း	144
132. ကြိယာနောက်ဆက်-သံသိုပ်,သၢင်း	149
133. နာမ်စား-တၢင်းလိုင်;	151
134. ကြိယာနာမ်-သၢင်းလိုင်;	152
135. ကြိယာထောက်-သွံးလိုင်;	153
136. နာမဝိသေသန-ဂမ်.လိုင်;	156

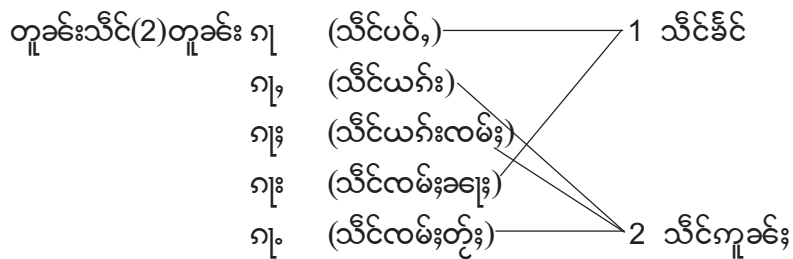
L	ခူးလံးတံမ်း;-ရှေးလင်,ဂၢ,ၤ ဂွမ်း; ဝှမ်း; ပိခင်း,ဗၢ,သၢ,လိဂ်းမခင်း;
137.	နာမ်ပေါင်းကြိယာ-လိုင်;ရှမ်း;သၢင်း; 160
138.	ကြိယာဝိသေသန-ဂမ်.သၢင်း; 161
139.	နာမ်ပုဒ်စု-လိုင်; 162
140.	နာမဝိသေသနပုဒ်စု-လိုင်;ဂမ်.လိုင်; 163
141.	ကြိယာဝိသေသနပုဒ်စု-လိုင်;ဂမ်.သၢင်း; 164
142.	မြန်မာစာရေးနည်းအကျဉ်းချုပ်“ဝိဘတ်”စသည်များ ခင်းခူးလံးတံမ်းလိဂ်းမခင်း; “ရှိုင်း” လဂျှု,တီးဂိပ်;မခင်း 172
143.	မြန်မာစာရေးနည်းအကျဉ်းချုပ်“ကြိယာ”စသည်များ ခင်းခူးလံးတံမ်းလိဂ်းမခင်း;“သၢင်း” လဂျှု,တီးဂိပ်;မခင်း 174
144.	စာစီစာကုံးရေးနည်း 176
145.	စာရေးနည်းလမ်းညွှန် 186
146.	ဗိုခင်းကိုင်ဂိပ်;ရှမ်းတံမ်း; 187

**လင်းခေတ်,တိယ-ခခင်း,ခိုင်:(ပင်လူင်)
တံမ်း;-ဂိပ်;ရှမ်းတွမ်တံမ်း;**

ခပ်.	ပိ	လိုင်;ပပ်.
1	ပိတံး(2093)	ဝှမ်း မဂ်,ရှင်လိုင်လၢတံးဂွမ်း မါ(1)
2	ပိတံး(2093)	ဂွမ်းသင်သွခင်း ကွခင်းရှ်းဝခင်းမိုင်းသၢ,ယၢ.
3	ပိတံး(2094)	ဝှမ်း မဂ်,ရှင်လိုင်လၢတံးဂွမ်း မါ(2)
4	ပိတံး(2099)	ဝှမ်းထီမ်ရှိုင်းလိုင်
5	ပိတံး(2099)	သုခင်းမွဂ်,ထမ်း မါ(1)
6	ပိတံး(2106)	ဝှမ်းသုခင်းမွဂ်,ထမ်း မါ(2)
7	ပိတံး(2106)	သုခင်းမွဂ်,ထမ်း မါ(2)
8	ပိတံး(2106)	ထၢမ်တွပ်, - လွင်းပိပတ်.သခေ့.
9	ပိတံး(2106)	ပပ်.ဂိမ်မိုင်းယေးဂီ, ဝှမ်းပိုခင်း.ပိပတ်.သခေ့.
10	ပိတံး(2106)	ခူးလံးတံမ်း;-ရှေးလင်,ဂၢ,ၤ ဂွမ်း; ဝှမ်း; ပိခင်း,ဗၢ,သၢ,လိဂ်းမခင်း;

ပန်းပိုင် လင်,ကျ,လူင်(3)ကိတ်ခန္ဓာရိုး(ယာဝ်း) တီးဂိပ်;

- (1) သီး,ခေခံ.ရှမ်း(သီး,လခင်, ၊ သီး,တူခင်း)။
မံာ်တွင်း- ပေးတိမ်သီး,ခေခံ.ရှမ်း(သီး,လခင်,/သီး,တူခင်း) ဂွင်းခိုင်;ထပ်။
- (2) သာမ်ဂိပ် (ဂိပ်တင်း; ၊ ဂိပ်ဂွပ်; ၊ ဂိပ်လူပ်;။)
- (3) တူခင်းသိုင်လပ်;သွင်တူခင်း (သိုင်ခိုင် ၊ သိုင်ကူခင်း)။
- (4) သိုင်သုတ်းသီး,သိုင် (မုခင် ၊ ကပ်; ၊ ယု, ၊ ရွှင်း) (ရှခင် ၊ ဂွတ်; ၊ ရှု, ၊ မး) (သင် ၊ ထပ်; ၊ ရေး, ၊ မိုင်း) (ပု ၊ လူ; ၊ လီ, ၊ ဖှံး) (မူပ် ၊ ရီး ၊ လူင်, ၊ ငါမ်း)။
 (ခေခံ.ရှမ်းခိုင်; သုတ်းသိုင်ပပ်,၊ ခေခံ.ရှမ်းသွင် သုတ်းသိုင်ယာ်းကမ်း၊ ခေခံ.ရှမ်းသာမ် သုတ်းသိုင်ယာ်း၊ ခေခံ.ရှမ်းသီး, သုတ်းသိုင်ကမ်းခေး)။
(မံာ်တွင်း) တီးသိုင်သုတ်းခေခံ. ယပ်,၊ တေ.ယပ်,၊ တေကူလုပ်,၊ လူလုပ်;တု. လူးဂွခင်း,၊ ခးယပ်,၊ ခေခံ.၊ ပုခင်းကူလုပ်,၊ ခေခံ.ယပ်,၊ ယပ်.ကူလုပ်,၊ ခေခံ.ကူလုပ်,၊ ပုခင်းယပ်. ဧတ,ရှု,လိုဝ်းခေခံ. ကမ်း,လံ;ခေခံ.ဝး ပိခင်သိုင်သုတ်း။

- မံာ်တွင်း- ခေးမံာ်ဂွပ်;(မံာ်ပေး.)
- * ခင်းလိက်;လိခေတ်.ထ (,)
 - * ခင်းလိက်;ခင်းခိုခင်းယွတ်;မိုင်းယု (*)
 - * ခင်းလိက်;လပ်;သြ,ခေခံ,တဝံသ(မိုင်းရှုတ်;) (~)

- 1. ပီခေ.လိုခေခေ. ပွက်;ခေ.ဂမ်းခေ. မိုင်းခေ.ဝခင်းခေ. လံ;ဝးပထ မပွက်;ခေ; ရးပီခေမုတ်;လပ်;သု,ဝဂသင်,ခး, ကိတ်,လူလုပ်;ပိတ်. လယု, တု,ယရှု,ထင်.ပိင်းဝိင်းလိုဝ်, သံာ်ဂိုဝ်,လိုဝ်.ခေ လက်;တီး တင်းသိုင်; ပတ်းဂိတ်;လွတ်,လိတ်, ပိတ်,ဇေး,သိပ်;ခေး ငိုခင်းရှု ထူးခွင်, လိင်းပွင်,လွင်းဇေး, ရိပ်ဂံ,သာမ်လိုဝ်, ဂပ်;သိုပ်,ဇေး,သု, ပလု,လင်,ရှု,ရမာ်,လပ်; ခွင်ဂပ်,ခင်းမူ,လခင်းဝပ်; ရှုဂပ်;ဂပ်; ကမ်း,လပ်;ယာခေယာတ်, *လံ.မပ်,ခတ်, ခွင်းလိုဝ်.ခိုင်း ပိုင်းရှမ်း ယာမ်းမီးဝံ.မးရှိုင် ထိုင်လုပ်;ယာမ်းလိပ် ယိပ်သင်;ခတ်းလံ ဂူခင်း ယု,မူ,လုမ်းဇေး,ရှုယာတ်; လိုဝ်.လတ်;တီးယု, ပိုခင်းရှုသု, လွ်း ရှု.ရှမ်းခေခံ;ထင်;လိက်;လံး ခေခံ.ရှမ်းမပ်,ရှမ်းလွတ်;မိုင်းလံ ယပ်.။-
- 2. လွမ်းခေခံ,မုတ်.လုမ်းသင်,ခး,လပ်;လိုဝ်.ခိုင်းတီး ဝိင်းတုးလိုဝ်,ခေလ; သမ်းတင်းမုတ်.လုမ်းတီးတင်းလူင် လိုမ်ရှုမခင်းတလေး လိင်းလေး ရှုခေခံ ကခေပီခေတင်းပီခိုင်းရှုခင်း တိုက်;သုခင်းခိုင်ပွင် ရှု.လက်; ခွင်းခွင်ရှမ်းသုင်း လံးထင်;ရှမ်းဂမ်း ခေပ်.ယမ်လုမ်းသိုင်း တီးဝံ; တီးရှိုင်းကိတ်မုခေ သာမ်ခုခေခြေးတြး သင်,ခး,လပ်;ပးတင်းလံ မိပ်;သင်မီးသံမီးတိုခင်း မီးပိုခင်းဇေးခေ.ကွတ်, ထွက်,တူလုပ်;လိုက်; ယုလုပ်;ရှုလွင်းရှုသမ်း, ကမ်း,ပခေလမ်း.ဝပ်; သပ်;သုးရှု,ပွင်းဇေး * ပွံ.ယပ်,ရှပ်,ဂါခေသါခေ.လေးဝံ. ရှိတ်;ကယေးယု,ထိုင်တီး ခေခံ; တာမ်, ဂါမ်,ရှမ်းခင်းတီးရှေး တီးလုပ်,ရှုသု; ရးပီခေလိုဝ်.ဂပ်, ခင်းလင်း သီခင်းတင်းပူ,မူခေ, မိုင်းခွခေ,သိုပ်,မးလုပ်;ရှမ်းလုပ်; ရှု ယု,ပခေတိတ်,ပခေယံ; ဂါခေယပ်,ရှပ်,ရှုခင်း ပုခင်းဇေးခေ တွခင်းတီး လိုဝ်.ခေယု,ကွခေ,သွခေ,လမ်း ခိုင်,ယာမ်းတေးလိပ် ခေ. မီးဝံ.ရှိုင်သမ်း.ငါးငါးရှုးယပ်.။ ၊

3. နှုတ်ခွင့်ခွင့်ခွင့်ခွင့်ခွင့် ဝင်းသားများလွှဲလွှဲယပ်. ပေးပွဲသင်းမင်
 ရိခင်မင် ပန်းအင်ဝခင်းသိုခင်း မခင်းတိုခင်းတန်းမှာ ကခင်ပီခင်
 နိုခင်မံလံးတံး လိုဝ်.ခံးတင်းခခမ် ယိပ်းဂမ်သင်းတိုဝ်း ကမ်,
 သမ်.လံးရှခင် ကပ်းမိုဝ်းကပ်းတူဝ်ကပ်းလုံ မိဝ်းလုံရှင်းလီလိဝ်း
 ရှမ်း လုမ်းလုံရှင်းလီလိဝ်းခိုင် ရှပ်းပိုဝ်းသင်,ချ,ကပ်းလိုဝ်.ခိုဝ်းတံး
 ဝိုင်းတားလှိုဝ်,ရှခင်ထိုင် ကမ်,လုတ်းကမ်,ရှမ်း ကခင်ပီခင်လိက်;
 လံးလင်,ဂျ,ခခမ်.ရှမ်းခခမ်လုံ မခင်းပီခင်သံလုံခိုဝ်းတံး ပေး
 မိုခင်လိင်းအံးတံးပိုင်း ရှိုဝ်းရှိုင်းတူဝ်းလံလုဝ်းသခင်းသံ *ခမ်းဝခင်း
 ခင် လှမ်းမပ်းလုတ်,လိတ်, မိုခင်လိတ်,ပိုတ်,ပင်, ကေ.ခွင်,လွက်.
 လိင်, ထမ်းတံးတံးရှေး မေးကိုခင်းတိုခင်းလုမ်း လုမ်းယဝ်း
 အင်.အိတ်းဝူ မိုတ်းမူးရှူ ထူးရှိုက်ရှိုင်းရှင်,ရှပ်,တိုင်,ယပ်.။-

4. ကခင်ပီခင်နှုတ်ခွင့်ခွင့်ခွင့်ခွင့်. ကပ်းခူးမေလူင်ခပ် ထုတ်,ဝံ.တိမ်;
 ဝံ.လိမ်ရှခင်, မူ,ယုံ,မူ,ကွခင်,သွခင်.ထပ်း ရှမ်းလပ်းလီထွမ်,
 မင်ယွမ်,ဝံးဝွတ်း မင်တီးရှမ်းလွတ်းမှာပပ်, လိုဝ်းဂပ်,ဂေးဂပ်,
 လိုဝ်းလူ.ဂေးလူ. ကခင်တန်းထုတ်းပျူ.မူးထိုင်မုံ,မုံ, ကပ်းအူး
 လိုဝ်းယုံ,သိုင်ယုံ,လိုဝ်းရှင်း ရူးလွင်းဂတ်.ခိခင်,ကင်; မိုခင်ရှင်;
 ရှမ်းပပ်, ပခင်မုံ,ပခင်ဂပ်,ခိတ်.ဂပ်; တိုခင်းကာပ်းတန်းယံး
 တန်းယတ်, တန်းခတ်,ဂခင်.ထုတ်,ထုတ်; သိပ်,မူလ်းသူလ်း
 ခိုင်, *ယိင်းယိက်.လူခိုခင်း တိုခင်းအိုင်ထုင်းလိက်;လံးလံ.လိုခင်း
 လွပ်းကိုဝ်ခိုင်: လိုဝ်းခင်.သင်,ခသမက်.ဂီ,တံးလိတ်းတူခင်ခမ်း
 သွခင်လိက်;ထမ်းထုင်.လိခင်ပိုင်း တူလ်းယိက်.ယိင်းမုင်ရှခင်ခိုခင်း
 ပိုခင်းလိတ်းခွင်တံး ကမ်ခွဲးလံလွင်းထွင်းယပ်; ကီးခပ်းမှာခခမ်.
 မှာခင်း ငိုခင်းသုက်.ခင်းယုင်းမမ်းမံးလွမ်းလိက်;ရှင်းခင်. တွခင်း
 ပူခင်.သေအံးဒတ.ယပ်.။ ။

5. လင်,ဝုးယပ်,နိုတ်, ကိုတ်,ကပ်,မပ်,ထပ်,မပ်,ဝံး ဝူခင်.လွမ်း
 လိက်;လံးခင်. လုံထခင်းပေးမံးဝီ;ဝီ;ဂျး ရှတ်းမူးခိတ်;ခိတ်;ပီ
 ထွက်, ပီကခင်ကွက်,တမ်းခွင်ခခး နိုင်;ခင်းတံးယုံ, တူဂ်းသုံ,
 သွင်ရှင်ဂပ်;သိပ်းပံခိုင်; ရူးလိုဝ်းခွင်းယိုင်;လုမ်းမူ, နိက်.ခူ,
 သေးတုထခခ ခဂေဂိုင်းလိုဝ်, ရှမ်းရှိုဝ်,ခိုဝ်းဂပ်, ထုတ်းထပ်,သတ်.
 တူဝ်းတား တေး,ခေးလေးအိုင်, *ရှူးတီးရှူးတင်း ရူးဝင်းရှူးရှူး
 ရှိုင်း.လေးလိင်, မူးလူ.မူးတုမ် မရှူးသခင်,ခခိပု,တကုပ်,လတ်း
 တိုင်,ပင်, ပင်းတင်းပင်ရှမ်းယပ်.။-

6. ပေးဝုးလုက်;လိတ်;သင်,ချ, လိုဝ်.ခိုဝ်းတံးတင်းခခမ် ရံလမ်လိုဝ်း
 မူး လိခင်းလေးရှခင်ရှင် လင်,တန်းအွတ်းပီခင်မုက်.လုင်လုမ်းလုင်
 အွမ်.လုမ်း ရှိုင်း.ဝုးမူ,လုမ်းလုလွမ်ပုံ.ပုး လုက်;ရှိုခင်းသင်,ခလပ်;
 လိုဝ်.ခိုဝ်းတံးမီးခခင် လံးရှခင်တခင်းသိက်;လုမ်းခမ်း ကိတ်.ခလု,
 သမ်တူဝ်ပန်းတမ်း ဂ-ခ-င ရှပ်းတူင်, ရှိုင်း,ဝိုင်းသုမ် *လုမ်း
 တွက်,မွက်,ခခေလိုဝ်းသိုင်မုက်.လုမ်းမခင်းတိုင်းတိုင်း ခင်.ပီခင်ပုပ်.ပ
 ခခမ်;ကေးပု, မင်,ဂလု,ခိုဝ်းလိုဝ်.တံး လံးကိုင်ပိုင်;ခင်.
 ယပ်.။ ။

7. လံမုခင်ခွင်သိခင်ဂိခင်လင် ဂခင်းမင်ရှေးဝိုခင်း ခိခင်းပွဲခင်းရှူး
 ရှပ်းပိုဝ်းလီရှပ်ခင်းယိင်းတန်းတေမိုဝ်းယွခင်းကပ်းရှိုတ်းအွပ် လီရှပ်
 နင်သပ်မူးယွခင်းခွင်းပွင်း လင်,ဝုးမူးသင်းခိုင်ရှူးခလုတ်တူဝ်
 ပွက်;ခင်. သမ်.ပွဲးလီရှပ်သု,သခေး,အိုင်;ခင်းလိက်;လံးလိုဝ်.ခိုဝ်း
 တန်းတေငပ်မွင်လိုဝ်းပိုဝ်းပိုဝ်.လုင်းလွပ်; ခိရှပ်းတင်းတိုင်;တင်း
 တုမ် *အင်းဝခင်း အေးဂခင်းလပ်းရှပ်းရှပ် ဂခင်လွင်းအေး,သု,
 တန်းတေရှိုတ်းပင်ဝင်းဝိုင်း ကပ်ရှိုင်းဂမ်.ရှိုင်းမွခင် ခိုခင်းရှိုခင်း
 သွခင် လံးလပ်းလင်,ဂျ,ယပ်.။

၈. လင်းတန်းပုတ်ပိခင်မုခ်မူ၊ ဖိတ်ခူ၊ခင်းယိုင်; လင်းခူးသေးမ
ဝတ်ချင်းလိတ်တသုခ၊ လင်းပုတ်၊လှ၊ဝမ်း၊သ ဝတ်ချင်းတီးလင်း
လင်းခူးကိခင်၊တ၊လှ၊၇ ဝတ်ချင်းသ၊သခပေ၊လ သါမ်လင်း
ခင်းလိုင်ပုတ်၊လှ၊ လင်းခူးဂုခေးလင်း၊၇၊၇ သဂွခင်းလေး လင်း
ခူးသေးပုတ်၊ တိတ်တိုက်ကွင်းပုတ်၊သွင်လင်း ခိုခင်းပိခင်ပုတ်ပပ်
ငင်းမုခ်မူ၊ တူလှည်းသူး၊ယိတ်၊ဂူး၊ပု၊ ဂူးခေး မျတ်၊ဂူး၊သင်း၊ခ၊*
လီယွင်းလီယေး မေလတ်၊ဂူး၊တပေးခင်းလီမုခ်ခင်း တန်း
ယုတ်၊ယိုခင်းခိုခင်းတိုင်းဂူး မီးကဂျုင်းသ၊သခေး၊ပု၊ခြားလင်းလိုင်
တွခင်းမေးယပ်။

ခူးမေလိတ်ခင်းပိုခင်းယွတ်ခိုင်းယု သင်၊လတ်၊ခင်း လွင်းလင်း၊ဂ၊-
တေကမ်း၊လုံးတိမ်း တင်းသိုင်ကူခင်း လင်းသိုင်ခင်း
တင်းသိုင်ခင်း လင်းသိုင်ကူခင်း

မံတွင်း။ ။ ပေးခေးတင်းမခင်း ပိခင်သိုင်ကူခင်းခေ ခေးလင်းလေး
ခေးဂူးဂေး၊ တေလုံးပိခင်သိုင်ကူခင်း(၊၊ ။)ယပ်။

ပိုင်ခင်း ခမ်းဂူးခင်းခိုင်း ခေးလိတ်(၂)

ပေးခေးတင်းမခင်း ပိခင်သိုင်ခင်းခေ ခေးလင်းလေး
ခေးဂူးဂေး၊ တေလုံးပိခင်သိုင်ခင်း(ပပ်၊-၊ ။)ယပ်။

ပိုင်ခင်း ခမ်းဂူးသွင် ခေးလိတ်(၂)

ဝါးသေ တင်းယပ်ခင်း၊ ခေးတေ၊ခင်း၊ တေကမ်း၊
လုံးတေ၊သိုင်ယိုတ်(ဂူး၊တိုင်း)၊ တေလုံးလတ်၊ဂူး၊ယွင်း
ယွင်း(ဂိုင်းလတ်)ယပ်။

ပိုင်ခင်း ခမ်းဂူးသွင် ခေးလိတ်(၂)ယပ်။

ခင်းခိုင်းခမ်းဂူးခင်း(ခိုင်းလင်း၊/ခိုင်းတူခင်း)ခင်း၊ ပေးပိခင်
သာမ်ဂိတ်ခင်း(ခမ်းဂူးယင်း)လိုင်-

- (1) ခေးဂိုက်(ခေးတေ၊)၊ (ဂ)ဂိုက်လတ်၊ (ခ)ဂိုက်တိုင်း(ယိုတ်)
- (2) ခေးလင်း(ဂူးဂွတ်)၊ (ဂ)လင်းသိုင်ခင်း (ခ)လင်းသိုင်ကူခင်း
- (3) ခေးသင်း(ခေးခင်း)၊
- (4) ခေးလီခင်း၊
- (5) ခေးဂူး/လင်း လေး ဂိတ် ။ မံဂူး(မံပေး)၊
- (6) ခေးယိုတ်၊
- (7) ခေးသုတ်(သိုင်သုတ်)၊
လုံးဂုခင်းခိုင်းခင်းယပ်။

ခိုင်းခမ်းဂိုင်း(လေးခမ်းလင်း) သင်၊လတ်၊ခင်း လွင်းဂေး
သိုင်လင်း၊ဂ၊-

တီးမံဂိုက်၊ ခမ်းဂူး(၁-၃) - ခိုခင်းသိုင် တိုင်းသိုင်
တီးမံဂူပ်၊ ခမ်းဂူး(၂-၄) - လင်းသိုင် ယွခင်းသိုင်။

ပိုင်လူးဂူးခင်း၊ ယု၊ခိုခင်းသိုင် လင်းသိုင် ကူလုံးသိုင် လူးဂူး၊
လွမ်းခင်း၊ဂူးမီး လူးဂူး၊လွမ်းခင်း၊တူပ်မခင်းမီး(၄-၆-၈) ပေးမီး
(သီ)တူပ် ယု၊လူး(၅)တူပ်။ ပေးမီး(၆)တူပ် ယု၊လူး(၇)တူပ် ကခင်း
ခေ။ လီခင်းတေ။"ယပ်။

* **ယု၊ပိုင်သွင်သိုင်** - ခိုင်းလေးခမ်းဂိုင်း(ခမ်းလင်း)

အုပ်စု	အဖွဲ့အစည်း	အဖွဲ့အစည်း	အဖွဲ့အစည်း	အဖွဲ့အစည်း
1	ကုန်း	ယခင်ယတီ, (လင်း)	(ဂိတ်-3)	*
2	ခိုင်	ရွှေပွင့်ဗိုလ်(လင်း)	(ဂိတ်-2)	*
3	ခိုင်	ထွန်းသန်းသိ(လင်း)	(ဂိတ်-3)	*
4	ကုန်း	သုတန်းဗိုလ်(လင်း)	(ဂိတ်-2)	*
5	ကုန်း	ထွန်းဗိုလ်(လင်း)	(ဂိတ်-3)	*
6	ခိုင်	ရှင်စိမ်းသိ(လင်း)	(ဂိတ်-2)	*
7	ခိုင်	တင်တင်(လင်း)	(ဂိတ်-3)	*
8	ကုန်း	သင်းအု, (လင်း)	(ဂိတ်-2)	*
9	1			
10	2			
11	3			
12	4			

လွှဲ:တုးခ ကခင်းခေဝ်.ခေဝ်. ဝိခေတု,ကပ်တမ်းလင်းဂု,(3)ဂိတ်ခေဝ်(ခေဝ်,ဂုမ်းယမ်း)
ခေဝ်,ပိုင်သွခေ ခိုင်:လေးဝ်ခေဝ်:ယွတ်(ခိုင်:ယ)သေ တုလင်းဂုမ်းဂခေဝ်ယပ်.

လင်း,ဂု,(3)ဂိတ် ဗေ,လု,ရှသခေခတ်: ခေဝ်.ဂုမ်းပွတ်:

- (1) ဗွမ်း.-ယံး (2) ငါး-ယပ်, (3) လပ်,-ရှခေ (4) ယခင်း-ခိုင်;
- (5) ဂိတ်;-ဂု. (6) လု. -ထွတ်, (7) မွတ်,-လိင်း (8) ပိင်း-လင်း
- (9) ယင်း-ဗေခေ (10) ယခေ-ဂုမ်း;
- (1) လုမ်းဟု.သတ်:တဝု,တင်းသိင်း; ပတ်:ဂိတ်;ရှင်.တင်,လိဝ်; ခေမွတ်,~
ခိုင်:ဂုမ်းယပ်.-
- (2) ရှူးပေးလီတုလင်းလီလူ သူဂပ်ဂုမ်းရှူး ဝခေဂုမ်းကမ်း,လမ်းဂုမ်း~သွမ်း,
သင်း; ၊
- (3) မခေပိခေပတ်:ပိုင်ထုင်းလုံး တံးလခေ ပခေလိမီးဗွခေတုခေ;ပခေ
ဂုမ်း~ခိုင်ယု,ခခေ.။-
- (4) ပေးဝုးဗွမ်းဂုမ်းလုမ်းသုင်, တိုင်,ပင်,လီဂိတ်,လု,ရှူးယိုင်;ဂပ်,မု,~ပိခေ
လုမ်းခေ.ယပ်.။ ။
- (5) ရှူးဂုမ်းကမ်း,ယံးကမ်း,တီဂ်, နီဂ်,ပီးခေဝ်.တင်,ယခေ; တိုင်,ဗေခေ;ခခေ
ယု,~ငိပ်ဂုပ်ယပ်.-
- (6) ရှိတ်:သင်သေဂေး ပေးတတ်:ငါးငါးလုမ်းလုမ်း လိင်းကုမ်းလိင်းခံး တတ်:
တေလိင်းဝံး ကမ်း,ခေတုပ်~ဗေ,ရှင်းမခေလုံးဂုလင်းခေး ၊
- (7) လုပ်,လုံးခမ်း,တင်း ယပ်,ယခေခခေလု ဂင်ခေဝခေခိုင်ခေ တင်း
လိင်းရှင်~ခမ်း,ယပ်,ယပ်.။-
- (8) ဂမ်းဗွင်းရှင်.သု,ယု,ရှင်း ကိုမ်းခင်းကခေ,တေ, တီင်းသေ,ယု.
ဗွမ်းခပ်;ရှင်လပ်,~ငိပ်တုခေ.။ ။
- (9) ကမ်း,လုပ်,ခဝ်;ရှင်. ခိုင်;ယုတ်;ပု.သခေ, တမ်းဗေ,ယု.ယွတ်,ယပ်;
ဗေဂပ်,~ပခေဗေခေ-
- (10) လုပ်,လုံးကပ်လု ကပ်တုပ်ထုင်းတတ်: ရှတ်:လိပ်သတ်:တုခေ ခယး
ထွမ်းရှင်,တင်းရှခေ~ယု,သုတ်;ခပ်ခေး ၊
- (11) ပိုင်ပိခေဂုမ်းရှင်: သင်းဂုမ်းလုမ်းဂခေဝခေငါး မီးလုံးခိုင်;ယခေ

- မဝ်,လွဲးယာခင်~ဂပ်းသိုပ်,ယဝ်။ ၊
- (12) တီးယာခင်းဂေးလှိုင်.ယာခင်း တီးခိုင်ဂေးလှိုင်,ခိုင် ဂွဲးပေးမခင်းတိုင်ဝံ. ကမ်,ငက်ဂိပ်လိုပ်,~ပူခင်းဂိုမ်းခခေင်.ယဝ်။ ။
- (13) ကမ်ဝ်းတီးယူ,တီးသင်; ပင်,ဂွိုင်ဝင်;ယွဲ, ယုးဂွဲးမီးသွဲ, ယုးဂိက်,ယိုဝ်း ဂွဲးမိုဝ်း; ခိုဝ်းသိုပ်,~ယုမ်းယိုဝ်းခခေင်.-
- (14) ဂွဲးပေးသင်;လင်;တင်;ပိုဝ်းမး ဝခင်းဂေးယု,ဂိုတ်းမက်,ဂိုတ်းမိုဝ်~ နီဝ်းဂိုင်;သေတု။ ၊
- (15) လံးသမ်.ပေးမီးကခင်ကွက်.ကခင်တမ် ခမ်တုဝ်ခမ်လွဲးခင်း ဂွဲးလီ လခင်းဂခင်းတိုတ်.ခွဲးထိုင်~ထုလုးကွက်,တု။-
- (16) ခွဲးခခေင်. ပေးမခင်းလင်းသိုင်,မီးမီး သိုင်;တီးမဝ်,ဂေ့, ဂွဲးပေးပိုင်းပေး, ပွင်.ပိုတ်,ဂိုဝ်းလေးခွဲး,~လီလံးဂုလိုင်;တေ.ယဝ်။ ။
- (17) ခွဲးခခေင်. ဂွဲးဂိခင်ဂွဲးယု, လှိုင်;ပေးလှိုင်;ပူ,ဝံ.မဝ်,ယခင်း; လှိုင်,လံးဂွဲး. ခခေင်;သင်;သုတ်းယွဲ,~ပိုင်;ဂခင်ယဝ်.-
- (18) ပေးတင်;ဂပ်လင်းမီး မီးလင်းမခင်း တင်;တေတိုင်းထိုင် သွဲးယခင်းဂခင်း, မီးခခေင်~ကမ်,ဂတ်းလှိုင်ယဝ်။ ၊
- (19) လံးသမ်.ပံပိုင်ဂူခင်းမး ဝခင်းဂေးခတ်းလွဲးဂွမ် ဝိုင်ခင်းခမ်းဂံ.ခတ်း ယခင်~ယု,ယု,။-
- (20) လင်,တင်;ပူခင်း.လွတ်;တင်;ယင်;တင်;ယပ်, ဂုပ်,ပိက်,မိက်,ခခေင်; လေး, ငလ;ခေးပေးဂွဲ,~ ယခင်ဂခင်းခခေင်.ယဝ်။ ။
- (21) ခွဲးခခေင်. ဂေ့.ဂွဲး.ဂေ့.မိုက်; လင်;မေ့တိုင်း.ခိုက်;တုဝ်ဂပ်,ခခေင်. ယု,ဂိုမ်း; သင်းယု,~လွမ်းခပ်ခေး.-
- (22) သင်ပိုင်ဂူခင်းလီဂူခင်းငါမ်းမိဝ်းခခေင် ဂွဲးကခင်လင်းလွမ်းဂွဲးသင်း တင်;ခပ်တင်;ဂွဲး ယု,ဝံ.မဝ် ~ဂိပ်,ဂိုမ်း;လီယဝ်. သူကုလု...သူ ခေး...။
လွမ်းခခေင်,လင်,ဂု(3)ဂိပ်ခခေင်.ဂွဲးပွတ်း တီးခိုင်ခခေင်.သေ တီး ခခေင်.ဂွဲးခိုင်; ကခင်တိမ်းဝံ.ဝေး-

(1) လုမ်းယု.သတ်းတဝု,တင်;သိုင်; ပတ်းဂိုင်;ဂွဲး.တင်,လိုင်;ခခေင်,~ ခိုဝ်းဂူခင်းယဝ်.- ခိုဝ်းဂူခင်း(ဂူခင်း)ခခေင်. သုတ်းဝံ.သိုင်လမ်းခေးလေး ယုခင်းခခေင် တေလံးမံတွင်းဂွဲး.ဝေး သင်ပိုင်လင်,ဂု(3)ဂိပ်ခခေင်.ဂွဲးပွတ်း လိုင် မင်တီးမင်လွဲ ကမ်,သုတ်းသိုင်ပပ်,(မုခင်း)သေ သုတ်းသိုင်လမ်းခေး (ဂွဲး)ဂေးမီးယု,ခခေင်. မေ့တိမ်း/ဂေးလိက်;ခပ် ဂမ်းယွဲးဝေး သင်ပိုင် လင်,ဂု(3)ဂိပ် ခခေင်.ဂွဲးပွတ်းလိုင် တီးခခေင်.ဂွဲးခိုင်;ခခေင်. သုတ်း သိုင်လမ်းခေးခခေင်. လီထွမ်း,ခခေင်.။

ပိုင်ခခေင် - ဂိုမ်းဂွဲးမီးတင်;လွဲးလှိုင်ယု, မီးတင်;လေးပေး,လခခေင်,ပွဲး တုဝ်ခိုင်;ယု,ခခေင်,~သင်းထင်ယဝ်.- **(သုတ်းသိုင်ပပ်,)**
ဂိုမ်းဂွဲးမီးတင်;လွဲးလှိုင်ယု, မီးတင်;လေးပေး,လခခေင်,ပွဲး တုဝ်ခိုင်;ယု,ခခေင်,~ငူးဂူခင်းယဝ်.- **(သုတ်းသိုင်လမ်းခေး)**

လံးဂေးလင်,ဂု,-

- ဂု - သိုင်ပပ်, သိုင်ယဝ်း(တီး,ခ)
- ဂု, - သိုင်ယဝ်း သိုင်ခခေင်(ဂု)
- ဂု, - သိုင်ယဝ်းလမ်း သိုင်ပွတ်း(ဂု.သ)
- ဂု, - သိုင်လမ်းခေး သိုင်မပ်(လဂူ.)
- ဂု. - သိုင်လမ်းတီး ကမ်,ပေးသဂုပီး

မံတွင်း။ ။ တီးသိုင်ယဝ်း ယု,ဂိုတ်းသိုင်ပွတ်း
တီးသိုင်ပွတ်း ယု,ဂိုတ်းသိုင်ယဝ်း
တီးသိုင်ခခေင် ယု,ဂိုတ်းသိုင်မပ်
တီးသိုင်မပ် ယု,ဂိုတ်းသိုင်ခခေင်။

- ငတ,ခေးလိက်;(1) တေ့,ထိုင် ခေးလိက်;(10)
- * **ခေးပိုင်,သွဲးခူးလံးတိမ်း** - ခူးမေ့လိက်; ခိုင်းငိုခင်းယွတ်း(မိုင်းယု)
- * **ခေးပိုင်,သွဲးခူးလံးဂေး** - မေ့လိက်; ခိုင်းခမ်းဂိုင်း(လေးခခေင်.လလမ်း)
- * **ခေးသင်းလိင်ဂမ်းယွဲး** - လင်းခင်း,တိယ(ပင်လိုင်)

**သပ်လင်းခေ
လွင်းလင်,ဂျ,သမ်ဂိတ် ပွတ်း-ယာဝ်း**

တီးခမ်း ယွခင်ပိုင်၊ လှုပ်,သပ်လင်းခေ လွမ်းခင်,ပတ်ပိုင်လင်,ဂျ, လှုပ်(3)ဂိတ်လေး၊ ကွခင်တင်သုတ်း တေကပ်လင်,ဂျ,(3)ဂိတ် ခမ်း.ရှမ်း ပွတ်း ကခင်ထပ်,သျှ,ပလ်,လျ,ခခေ,တ၊ ဝတ်.ထတ်းတေ,၊ ဝင်းလွံလိမ် တ်းဝံ.ခခေ. ဂ်တီးခေ,ထမ်-တွပ်,သေ သပ်လင်းခေယဝ်။

ဖေတု သပ်ပမင်လံ ရက်ခခေတု သပ်ပ တေဝတု။
သပ်ပပုတ်ထု ခနုဖေဝေခ သတု သုခီ ဖေခခေတုတေ။
သပ်ပထမ်မု ခနုဖေဝေခ သတု သုခီ ဖေခခေတုတေ။
သပ်ပသံခု ခနုဖေဝေခ သတု သုခီ ဖေခခေတုတေ။

1. **သပ်ပမင်လံ**-ဂျ,ပိခင်လေးဂီ, လေးဂုတ်.တဂျ, မင်,ဂလျ,လွင်းမျှတ်း လီလွခင်,~တင်းလှင်-
2. **ဖေတု**-ဂျ,ပိခင်သေဂမ်း ဝခင်းယမ်းဂျ,ဂှ်းဂှ်-ထုခင်းလှုပ်လှုပ်; တု.၊ ၊
3. **သပ်ပထေဝတု**-ဂျ,ပိခင်ဗီမုတ်းဗီလီ ဝခင်းပိထိင်းရှင်း ထင်ကွင်း ပွံ.ဂှ်ခင်း ဝါခင်းမှိုင်းလှင်~လှိုင်းခေတ်းတေ,ဝု,။-
4. **တေ(တုမ်ဂှ်)**-ဂျ,တီးပီးဂိတ်,ခွင်.ငိုခင်းလတ်း သုလ်,လျ,~သုဂျ, တင်းလှမ်း။ ။
5. **ရက်ခခေတု**-လက်ဂျ,ပွံ.မင်,သီင်,ယု, ဂျ,မှိုင်းဂျ,ခု,လင်.ဂိတ်,လျ, ကမ်, ချ,~ဂင်းယခေ-
6. **ဂျ,ကခင်လွတ်းသေတင်ခီ** တင်းလီမီးမု ပွံ.ပုတေ,သုတ်းပခင်~ လှုပ်လတ်းလှုပ်;တု.၊ ၊
7. **သပ်ပပုတ်ထု သပ်ပထမ်မု သပ်ပသံခုခနုဖေဝေ**-ယွခင်ပိုင်; ဂှ်းဂှ်းတခွင်းတင်လီ ဝခင်းပိမူးလျ, ဗြး တြး ဂိုက်းပုဂျ,ခင်းထပ်; ဂ်တီးဂခင်~ထိင်းပွံ.သျှ,သခေ,(သမုတိလေးသင်,ခု,ဂဂိယု)။-

8. **သတု**-ခင်,လှုပ်ယမ်းလှ် မှိုင်းလှုပ်ကမ်,ဝု, လင်.ဂိတ်,လျ,ခင်,ချ,~ ခိုခင်းဝခင်း။ ။
9. **သုခီ**-ဂျ,ကခင်မီးသေ ဂျ,ယသုခ လိတ်.တသုခမ်, သွင်သမ်,လွင်း ချမ်းသျှ,~ဂတ်းယီခင်-
10. **ဖေခခေတု**-ယွခင်ပိုင်;ဂခင်လီ လံပိဂိုတ်းမု ပေယခင်လွံးဂျ, ပေ, လွမ်းပိခင်~ဂျ,မှိုင်း မုခင်တခွင်း တုဂျ,တုဂျ,ခင်,သံလက်;ဝခင်းဂှ်; လှုပ်;တု, မုခင်ဂှ်.။.မုခင်ခေ။
တ်း-ထပ်,သျှ,ပလ်,လျ,ခခေ,တ၊ ဝတ်.ထတ်းတေ,၊ ဝင်းလွံလိမ်

**ခေးထမ်တွပ်, လင်,ဂျ,လှုပ်(3)ဂိတ်ပွတ်း

- ထမ်**- လွမ်းခင်,လင်,ဂျ,ကခင်တ်းဝံ.တီးခခိုင်ခခေ.သေ သီ,ခမ်း.ရှမ်း (သီ,လခင်,/သီ,တုခင်း)ကခင်ဝု,ခခေ. ပိခင်လှိုင်းလှ် တေ,ဒတ. တ်းခေမေး တု,သီ,ခမ်း.ရှမ်း(သီ,လခင်,/သီ,တုခင်း)ဂှ်လှ်လူး။
- တွပ်**,-
1. **သပ်ပမင်လံ**- ဂျ,ပိခင်လေးဂီ, လေးဂုတ်.တဂျ, မင်,ဂလျ, လွင်းမျှတ်းလီလွခင်,~တင်းလှင်-
 2. **ဖေတု**-ဂျ,ပိခင်သေဂမ်း ဝခင်းယမ်းဂျ,ဂှ်းဂှ်-ထုခင်း လှုပ်လှုပ်;တု.၊ ၊
 3. **သပ်ပထေဝတု**-ဂျ,ပိခင်ဗီမုတ်းဗီလီ ဝခင်းပိထိင်းရှင်း ထင်ကွင်းပွံ.ဂှ်ခင်း ဝါခင်းမှိုင်းလှင်~လှိုင်းခေတ်းတေ,ဝု,။-
 4. **တေ(တုမ်ဂှ်)**-ဂျ,တီးပီးဂိတ်,ခွင်.ငိုခင်းလတ်း သုလ်,လျ,~ သုဂျ,တင်းလှမ်း။ ။
ပိခင်သီ,ခမ်း.ရှမ်း(သီ,လခင်,၊ သီ,တုခင်း)ခခေ.ယဝ်။
- ထမ်**- လင်,ဂျ,ကခင်တ်းဝံ. သီ,ခမ်း.ရှမ်းတီးတုခခေ. တ်းခခေမေး ကခင်ဝု,သမ်ဂိတ်ခခေ.လူး။

- တွပ်,-** 1. **သပ်ပမင်ခလံ-** ဂျးပီခင်လေးဂီ, လေးဂုတ်.တဂျ, မင်,ဂလျ, လွင်းမျှတ်းလီလွခင်,~တင်းလူင်-
- 2. **ဖေတု-**ဂျးပီခင်သေဂမ်း ဝခင်းယမ်းဂျေ,ဂှ်းဂှ်~ ထူခင်း ထူင်းလူင်းတု.၊ ။
- 3. **သပ်ပတေဝတု-**ဂျးပီခင်ဗီမျှတ်းဗီလီ ဝခင်းပီထိင်းဂျင်း ထင်ကွင်းပုံ.ဂှ်ခင်း ဝခင်းမိုင်းလူင်~ထိုင်းခေတ်းတေ,တု,။-
- 4. **တေ(တုမ်ဂျှ်)**-ဂျးတီးပီးကိတ်,ခွင်.ဂိုခင်းလတ်း သူလု,လျ,~ သူဂျးတင်းလုမ်း။ ။

တွပ်,- ခင်းခမ်း.ဂျမ်းခိုင်; လီလွခင်,~တင်းလူင် (လူင်)ခခေင်. ပီခင်ဂိတ်တင်း (ဂိတ်ခိုင်);ယပ်.။
 ခင်းခမ်း.ဂျမ်းသွင် ဂျေ,ဂှ်းဂှ်(ဂှ်)ခခေင်. ဂှ်းခိုခင်းလူင် ကခင် တင်းဝံ.ခခေင်.လေး; ပီခင်ဂိတ်ဂှ်း(ဂိတ်သွင်)ယပ်.။
 ခင်းခမ်း.ဂျမ်းသမ် ဝခင်းမိုင်းလူင်(လူင်)ခခေင်. ပီခင်ဂိတ်လူင်း (ဂိတ်သမ်)ယပ်.။
 ပီခင်(ဂိတ်တင်း; ဂိတ်ဂှ်း; ဂိတ်လူင်း)သမ်ဂိတ်ခခေင်.ယပ်.။

ထမ်- လင်,ဂျ,ကခင်တီမ်းဝံ. သီ,ခမ်း.ဂျမ်းတီးတီးခခေင်. တီမ်းခခေမေး ကခင်တုခင်းသိုင်လမ်းသွင်တုခင်းခခေင်.လူ။

- တွပ်,-** 1. **သပ်ပမင်ခလံ-** ဂျးပီခင်လေးဂီ, လေးဂုတ်.တဂျ, မင်,ဂလျ, လွင်းမျှတ်းလီလွခင်,~တင်းလူင်-
- 2. **ဖေတု-**ဂျးပီခင်သေဂမ်း ဝခင်းယမ်းဂျေ,ဂှ်းဂှ်~ ထူခင်း ထူင်းလူင်းတု.၊ ။
- 3. **သပ်ပတေဝတု-**ဂျးပီခင်ဗီမျှတ်းဗီလီ ဝခင်းပီထိင်းဂျင်း ထင်ကွင်းပုံ.ဂှ်ခင်း ဝခင်းမိုင်းလူင်~ထိုင်းခေတ်းတေ,တု,။-
- 4. **တေ(တုမ်ဂျှ်)**-ဂျးတီးပီးကိတ်,ခွင်.ဂိုခင်းလတ်း သူလု,လျ,~ သူဂျးတင်းလုမ်း။ ။

- တွပ်,-** ခင်းခမ်း.ဂျမ်းခိုင်;ခခေင်. ယွခင်း.ပိုင်းတီမ်းဝံ.ခေးလမ်း(ဂျမ်းဝှ်း)(ဂီ, ဂျ,၊ လျ,၊ မျှတ်း)သိုင်ယတ်း၊ သိုင်ယတ်းလမ်းလေး; ပီခင်သိုင်ကုခင်း ယပ်.။
 ခင်းခမ်း.ဂျမ်းသွင်ခခေင်. ယွခင်း.ပိုင်းတီမ်းဝံ.ခေးလမ်း(ဂျမ်းဝှ်း)(ဂမ်း ယမ်း၊ ဂှ်)သိုင်ပပ်,၊ သိုင်လမ်းခေးလေး; ပီခင်သိုင်ခိုင်ယပ်.။
 ခင်းခမ်း.ဂျမ်းသမ်ခခေင်. ယွခင်း.ပိုင်းတီမ်းဝံ.ခေးလမ်း(ဂျမ်းဝှ်း) (ဗီလီ၊ ဂျင်း၊ ဂှ်ခင်း)သိုင်ပပ်,၊ သိုင်လမ်းခေးလေး; ပီခင်သိုင်ခိုင် ယပ်.။
 ခင်းခမ်း.ဂျမ်းသီ,ခခေင်. ယွခင်း.ပိုင်းတီမ်းဝံ.ခေးလမ်း(ဂျမ်းဝှ်း) (လတ်း၊ ခွင်,၊ သူလု,လျ,)သိုင်ယတ်း၊ သိုင်ယတ်းလမ်း၊ သိုင် လမ်းတုးလေး; ပီခင်သိုင်ကုခင်းယပ်.။

ထမ်- လင်,ဂျ,ကခင်တီမ်းဝံ. သီ,ခမ်း.ဂျမ်းတီးတီးခခေင်. တီမ်းခခေမေးကခင်တု; သိုင်သုတ်း(4)သိုင်(မုခင် ။ လပ်; ။ ယူ, ။ ဂျင်း)ခခေင်.လူ။

- တွပ်,-** 1. **သပ်ပမင်ခလံ-** ဂျးပီခင်လေးဂီ, လေးဂုတ်.တဂျ, မင်,ဂလျ, လွင်းမျှတ်းလီလွခင်,~တင်းလူင်-
- 2. **ဖေတု-**ဂျးပီခင်သေဂမ်း ဝခင်းယမ်းဂျေ,ဂှ်းဂှ်~ ထူခင်း ထူင်းလူင်းတု.၊ ။
- 3. **သပ်ပတေဝတု-**ဂျးပီခင်ဗီမျှတ်းဗီလီ ဝခင်းပီထိင်းဂျင်း ထင်ကွင်းပုံ.ဂှ်ခင်း ဝခင်းမိုင်းလူင်~ထိုင်းခေတ်းတေ,တု,။-
- 4. **တေ(တုမ်ဂျှ်)**-ဂျးတီးပီးကိတ်,ခွင်.ဂိုခင်းလတ်း သူလု,လျ,~ သူဂျးတင်းလုမ်း။ ။

တွပ်,- ခင်းခမ်း.ဂျမ်းခိုင်; လီလွခင်,~တင်းလူင်(လူင်)ခခေင်. ပီခင်သုတ်းသိုင် ပပ်,လေး; မိုခင်ကခင်တင်းကခင်တု(မုခင်)ခခေင်.ယပ်.။
 ခင်းခမ်း.ဂျမ်းသွင် ဂျေ,ဂှ်းဂှ်~ထူခင်းထူင်း(လူင်း)ခခေင်. ပီခင်

သုတ်းသိုင်ယန်း လမ်းဒလး မှိုခင်ဂခင်တင်းကခင်ဝုး(လင်း)ခခေင်ယပ်။

ခင်းခမ်းဂှမ်းသမ် ဝါခင်းမှိုင်းလူင်~ထိုင်းခေတ်းတေ,ဝု, (ဝု,) ခခေင်. ပိခင်သုတ်းသိုင်ယန်းဒလး မှိုခင်ဂခင်တင်းကခင်ဝုး(ယု,) ခခေင်.ယပ်။

ခင်းခမ်းဂှမ်းသီ, ပီးဂိက်,ခေင်.ငိုခင်းလတတ်းသူလ်,လု,~ သူဂုး တင်းလုမ်း(လုမ်း)ခခေင်. ပိခင်သုတ်းသိုင်လမ်းခရေးဒလး မှိုခင် ဂခင်တင်းကခင်ဝုး(ရှင်း)ခခေင်.ယပ်။

ကခင်ဂဂှ်

မှိုင်းလူင်းခုပ်,သမ်းပီခခေင်. ဂခင်.လွမ်ထိုင်,ဝုး

ဂဂှ်.ဂုးကခင်ခေ

ထိုင်မှိုင်းလူင်းခုပ်,သီ,သိမ်းမး ကခင်ဂှ်.ခခေင်.

မီးဝံ.ကိတ်းကီးဂှ်လ်း

လူင်းခုပ်,ဂှ်းသိမ်းထိုင် ထိုင်ကခင်လှ်ဂေး ဂပ်တေးကမ်,ပံ,ဂှ်.

ကခင်ဂဂှ်.ခခေင်. မီးလင်းကခင်ဝုး ဂပ်ကမ်,ပံ,ဂှ်။

လွင်းတုဒေ ကခင်ဒခေင်.ခေ. ပိခင်တု,ကပ်တင်းလင်းဂု,(3)ဂိပ်ခခင်.ဂှ်းပွတ်း ဂု,ထု,ဒေတု သပ်မခင်ဂလံ ကခင်လင်းထု,ပုဂ်ဂု,ခခေင်(ထတ်းတေး, | လှိုလိမ်)တိမ်းဝံ.ခခေင်. ရှ်းဂခေင်ထေ တုဂှ်းယပ်။

ခပ်.	ခခေင်. ရှ်း	ခေးထပ်း ရှမ်း/ရှင်	ရှမ်း/လှ်း/ဂှ်	မံပု.	တင်း/ရှ်း/ရှင်ထပ်း	မံထပ်း
1	1	ကူခင်း	လီလွခင်း(လှ်း)	၂*၂	တင်းလှ် (တင်း)(ရှင်-1)	ခုတ်းသိုင်ပပ်, မုခင်
2	2	ခိုင်	ရှင်းရှင်(ရှပ်း)	၂*၂	တူခင်းလှ်းလှ်းတု.	ခုတ်းသိုင်ယန်းထံ; ထပ်း
3	3	ခိုင်	မှိုင်းလှ်(လှ်း)	၂*၂	ခေတ်းတေ,ဝု,(တင်း)(ရှင်-1)	ခုတ်းသိုင်ယန်း ထု,
4	4	ကူခင်း	သူလှ်,လု,(ရှပ်း)	၂*၂	သူဂုးတင်းထမ်း	ခုတ်းသိုင်ထံ;ခေး ရှင်
5	1	ကူခင်း	ကမ်,ခု,(လှ်း)	၂*၂	ဂင်းယခင် (တင်း)(ရှင်-1)	ခုတ်းသိုင်ပပ်, မုခင်
6	2	ခိုင်	သုတ်းပခင်(ရှပ်း)	၂*၂	လှ်းထပ်းလှ်းလှ်းတု.	ခုတ်းသိုင်ယန်းထံ; ထပ်း
7	3	ခိုင်	ရှ်းဂခင်(လှ်း)	၂*၂	သင်းခု,ကရိယု,(တင်း)(ရှင်-1)	ခုတ်းသိုင်ယန်း ထု,
8	4	ကူခင်း	လီခါ,(ရှပ်း)	၂*၂	ခိုင်ထမ်း	ခုတ်းသိုင်ထံ;ခေး ရှင်
9	1	ကူခင်း	ခါမ်းသု,(လှ်း)	၂*၂	ဂတ်းယခင် (တင်း)ရှင်-1)	ခုတ်းသိုင်ပပ်, မုခင်
10	2	ခိုင်	လှ်းပိခင်(ရှပ်း)	၂*၂	လှ်းခခေင်ရှပ်း	ခုတ်းသိုင်ယန်းထံ; ထပ်း

လိခတ်ထပဂျသခီ

ခမေတတ်သ ငေဝတေ၊ အရတေ၊ သမ်မသံပုတ်ထတ်သ။

1. အောဂျသ အောဂျသ-လင်ခံ့ခါခိုင်-တမ်းမးရပ်သေ
ဂေါရေဂျ-ပူလေဂျအူးခိုင်-သုင်းချိုင်သံပွန်- မ္ဗုန်အင်ဂတ်ထ
တုဂ်းဝ-ဝိဂ်ထပဂျ-ဂိုတ်းခင်ပတင်မုဂ်မ္ဗုန်- ထုတ်းအွန်
လင်လင် တင်ပိခံ့သိမ်းလင်- ရင်ချုပ်အထပ်တရ- ဝါမခမ်း
လိုင်ခင်ခံးထံပူရိတ်- သုဂ်ခိတ်သိင်ဂီ- အတီထံပု- ဝါလုသ
ပုခံ သုခံအပထံ- ပီထံပုင်းခိုင်- တုံဂွန်ပွန်ပေဂျ- ဂခင်တေဂျ
အလေ- အံထေထျအံ့ထေယွခံ ထွတ်ငွခံ့ခွံ့အေ၊ ပတင်မေ၊
အုခမ်းသွ'ထုင်းထွင်-မျှင်းဂီ ခွင်းဂခင်ခင်ခွင်အခံ့ ၊-

ကောဂျသ ကောဂျသ လင်ခံ့ခါခိုင်-ခေ့ဂိုက်(ခေ့တေ)ဂိုက်လတ်း
တမ်းမးရပ်သေဂေါရေဂျ ပူလေဂျအူးခိုင်(ပ)တုံဂွန်ပွန်ပေ ဂခင်တေဂျကလေ-

ခေ့လတ်း(ဂွမ်းဂွမ်း)
မံတွင်း- ခေ့လတ်း၊ ပီခင်သိုင်ယန်းလေး၊ ယန်းလမ်း၊ တင်း-**သိုင်ကုခင်း။**
ကံခမ်းထျခင်.ထေယွခင် -ခေ့သင်.(ခေ့ခင်.)။
ထွတ်ငွခင်ဂွံခေ- ပတင်မေ-ခေ့လီခင်း(ခေ့မေ)(ခေ့လုတ်း)-ဂိပ်သမ်။
မံပေ.(,)။
ခေ့ခင်းသွံထုင်းထွင်- ခေ့ယိုတ်း။
မျှင်းဂီခင်းဂခင်ခင်ခွင်-ခေ့သုတ်း။
(ခွင်)ခေ့တင်း-(ဂိပ်ခိုင်)၊ (ခွင်)သုတ်းသိုင်ပပ်,(မုခင်)။

မံတွင်း-ခမ်း.ဂွမ်းခိုင်ခင်. ယွခင်.ပိုင်းလုမ်းသေတင်းလေး၊ ဂွင်.ဝါး
လုမ်းကပ်ခင်ယပ်.။

2. တတ်သဂတ်ထ လိတ်.ယုလိတ်.ဂွ'း-တွဲးပူးဂိုင်းခူးသိမ်း
သို-တုံဂခင်အပ်ပိခံ့သိမ်းအခံ့ပမ်းမျှင်း- သိခင်းငါးပးတွ
တွးယံမုခံ- မုခံထုထေရင်း-ချင်းခမ်းသေထူး ဂွင်းမူးသံ
သိမ်း- ဂီးယိမ်းမးဂိုင်း-ထိုင်ပံအခမ်း-ပုဂ်လမ်း ထုခမ်းဂး-
ဖြူးအထိတ်.တုဂ်ယွဂ်တေ၊ မူသေ၊ အခံ့အေ၊ မပီးချီး
မုခမ်း- သတ်းဂုခင်းထေသင်- ဝိင်ငင်ယုင်းခိတ်း- ယွခမ်းဂိုတ်း
ထမ်း-လေးလွမ်း မလွင်းဂခင်းဂုဂ်း- ဂီးထုဂ်းတမ်းတိခံ-
ထုင်းမိခံ့ခေ့ဂေ့- သင်းထေသံသိမ်းလိတ်းလံး- ဂိုင်းခံး
လင်ဂွင်း လိဂ်ပုန်းသုဂ်အွင်လံခခမ်းထွင်.ယွဂ်ယခံပခံပိုင်းဂ
သိုင်းသခံ့ဂိုတ်းမခံ့ပွမ်းယီဂွင်တေ၊-ပိခံ့သချီးခေ့ဂေ့တေဂျ-
ပးအုဂ်.ထုင်းထံပိင်းခံ့ပီးပတင်ဂျအခံ့။ ၊

တတ်သဂတ်ထ လိတ်.ယုလိတ်.ဂွ'း-ခေ့ဂိုက်(ခေ့တေ)။
တွဲးပူးဂိုင်းခူးသိမ်းသို (ပ) သင်းထေသံသိမ်းလိတ်းလံး-ခေ့လတ်း။
မံတွင်း- ခေ့လတ်း၊ ပီခင်သိုင်လမ်းခေ့လေး၊ သိုင်ပပ်, ပီခင်ဂွမ်း-
သိုင်ခင်။
သင်ထေသံသိမ်းပံလိတ်းလမ်း ဂိုင်းခမ်းလင်ဂွင်း-ခေ့သင်.(ခေ့ခင်.)
လိဂ်ပုန်းသုဂ်ကွင်လံခခမ်းထွင် ~ -ခေ့လီခင်း(ထွင်)ခေ့ဂွမ်း-
(ဂိပ်သွင်) မံပေ.(,)။
ယွဂ်ယခံပခံပိုင်း ဂသိုင်းသခံ ဂိုတ်းမခံ့ပွမ်းယီမဂွင်တေ-ခေ့ယိုတ်း။
ပးအုဂ်.ထုင်းထံ ပိင်းခံ့ပီးပတင်ဂျခခေ့.ကုဂ်.။ ခေ့သုတ်း
(ဂျ)သုတ်းသိုင်ယန်းလမ်း(လင်)။

မံတွင်း-ခမ်း.ဂွမ်းသွင်ခင်. ယွခင်.ပိုင်းလုမ်းသေ ကမ်း,ခိုခင်းတင်းလေး၊
ဂွင်.ဝါးဂွမ်းပိတ်းခင်ယပ်.။

3. ခိုင်အံ့အာခမ်ပိခမ်သုဏ်အုန်မုန်ခပတ်တော်-ပေမြးအချး သျှးတော်လေးသေ-လွဲတော်လေးပျး- ငျးမံးငမ်းလမ်းအမ်း ထိမ်း-ထင်းမိခမ်ရှမ်းမျှမ်း-ပျှမ်းပျှမ်းပျှမ်းပျှမ်း-ရမ်းပျးသေ ပျးတြးသထေး-ထံမေ့ ထံမေ့-ထုရမ်းတော် ထုရေတီ တီ ထံမေ့-ရှေ့ရှုဏ်သေချုဏ် ခတ်းပိုတ်းအိုတ်းရှမ်းရမ်းဂမ်းတု ပူ-အမ်းတူမိုင်းထေး- မံးလံတံလိပ်- လှမ်းထိပ်ပိင်းဦး- ဂတ်း သေထွင်းထိ-ခံ့အေတတ်ထွင်းခွင်, တိုင်းသက်တမ်းသီတု- လတုမဂ်ဂလေအိပ်ပခမ်အ ပရိယတ်တိယျအခံ့။-

ခိုင်ခမ်.ကခမ်ပိခမ် သုဏ်အုန်မုန်ခပတ်တော်-**ခေးရှ်း (ခေးဒတ,)**။
လွဲတော်လေးပျး (ပ) လှမ်းအိပ်ပိင်းဦး ဂတ်းသေထွင်းထိမ်း-

ခေးလမ်း။

မံတွင်း-ခေးလမ်း; ပီခမ်သီင်ပပ်, သီင်လမ်းခေးဒလေး-**တင်းသီင်ခိုင်။**

လှမ်းအိပ်ပိင်းဦး ဂတ်းသေထွင်းထိမ်း-**ခေးသင်.(ခေးဗင်.)**

ခမ်.ခေတတ်တင်းခွင် ~ - **ခေးလီခမ်း (ခွင်)ခေးလှမ်း -**

(ဂိပ်သမ်) မံပေ.(,)။

တိုင်းသက်တမ်းဂခမ်သီတု လတုမဂ်ဂလေအိပ်ပခမ်ခေ-

ခေးယိုတ်း။

ပရိယတ်တိယျခေမ်. **ခေးသုတ်း။**

(ယျ)သုတ်းသီင်ယမ်း(ယူ,) ခိုခမ်းပီခမ်ခေးတင်း; (ဂိပ်ခိုင်);

မံတွင်း-ခမ်.ရှမ်းသမ်ခမ်. ယွခမ်.ပိုင်းလှမ်းသေတင်းဒလေး; ရှမ်း.ဝေး
လှမ်းကပ်ခမ်ယပ်.။

4. ခံ့ရှေ့အထိဝတိယ- အထိဝခမ်တိတ်တွဲ- ခခမ်ထုငျး တခမ်ခံ့ရမ်း-အချှမ်းအုန်ခါခိုင်- တမ်းမေးပူထေ့- သိခမ်း ချှမ်းအမ်း- အလှမ်းခိတ်သက်မင်လေးတခမ် ထေ့လေးတခမ် အိပ်ပခမ် ပရိယတ်တိ-ပိဂပ်သွင်းလီ- လီခမ်သသတ်ထံမပ သတ်ထသတ်ထုပ-ပုပ်ပသံသထတ်ပိတဂတ်သွင်းသွ' ခိခေ့ ငျးထျှ- အင်ဂျရမ်းတခမ်- ထံမခခမ်ထုအပွင်း-သိတ်သွင်း ထွင်လေး သွင်ရှုတ်အထွတ်အမျှတ်- ဝုတ်တုန်ခဝတ်အလှမ်း လှင်- ချှမ်းရှင်ပေ့.ဝ- သွင်ခါတတုတိရခမ် ထမ်မသထေ့ဝ- ပတ်သံတပ်ပလေ့အိပ်-လီလံရှိုတ်းပခမ်မဂျထု, ရှမ်းသိခမ်း သွခံ့သွင်ခမ်း- ဂခမ်းရှိုတ်လှမ်း တမ်းပိုင်ထွင်းတခမ်းတော် ထုတော် အချှမ်းထေ့ ထွင်းအပွင်းပွင်းခွခမ်ယပ်။ ။

ခမ်.ရှေ့အထိဝတိယ အထိဝခမ်တိတ်တွဲ-**ခေးရှ်း (ခေးဒတ,)**။

ခခမ်ထုငျးတခမ်ခံ့ရပ် (ပ) ကလှမ်းလှင် ချှမ်းရှင်ပေ့.ဝ- **ခေးလမ်း။**

မံတွင်း- ခေးလမ်း; ပီခမ်သီင်ယမ်း ယမ်းလမ်းဒလေး-ရှမ်း သီင်ကူခမ်း။

ထမ်မသထေ့ဝ ပတ်သံတပ်ပလေ့ကပ်- **ခေးသင်.(ခေးဗင်.)**

လီလံရှိုတ်းပခမ်,မဂျထု ~ - **ခေးလီခမ်း (ဂျထု)ခေးရှမ်း-**(ဂိပ်သွင်)

မံပေ.(,)။

ဂခမ်းရှိုတ်လှမ်း တမ်းပိုင်ထွင်းတခမ်းတော်ထုတော် ကျခေထေ့-
ခေးယိုတ်း။

တြးကပွင်းပွင်းခွခမ်ယပ်.။ ။ **ခေးသုတ်း**

(ပွင်းပွင်း) ၊ သုတ်းသီင်လမ်းခေး (ရှမ်း)။

မံတွင်း-ခမ်.ရှမ်းသီ,ခမ်. ယွခမ်.ပိုင်းရှမ်းသေ ကမ်,ခိုခမ်းတင်းဒလေး
ရှမ်း.ဝေးရှမ်းပီတ်းခမ်ယပ်.။

5. ၵွၵ်အံၵ်အရိယပုဂ်ဂလၢအံ သမူၵ်အံၵ်ပတိပခံအတၢ
 တိၵ်အပိသေသ အုတ်တမသတ်တၢ အရိယပုဂ်ဂုဂ်ကပ်ထုဂ်
 ကပ်မဂ်-ကပ်အခံအုဂ်ထုဂ်အခံ-မုဂ်- မုဂ်လေၤဂခံးလေၤ-
 တီပေၤလုဂ်းလွတ်သွတ်ဂခံ- သံၵ်အံၵ်ထံးထံးထံး-လဲးထံးထံး
 လိင်လဂ်-သံသၢရကပ်စွင်းတုင်-မုဂ်လုဂ်ဂိုင်ၵ်- မုဂ်မၤတိုခံး
 တဂ်-ၵ်ပဂ်သံလီ-တိဂ်းတီထီဂ်သိင်ဂိုင်ၵ်- ယင်မိုခံးသမသီ
 တပၤတဂသခံ- ဝေၤတခံးစွတ်တရထု- ယုလုဂ်ဂသိင်းဂိုင်
 ကပ်- ငးၤအုဂ်ဝသီထေၤ-ယိဂ်းအုဂ်ပိဂ်မခံ- ထုဂ်းထံးစွထီဂ်
 အုဂ်-ပိတ်လုဂ်လေသၢ, ပိဂ်ဂုဂ်ဂၢအခံးပတိင်းဂသိင်း ကပ်
 ဂိုင်ၵ်းသိခံ- ပရမတ်ထသင်ခၢ အရိယၢ ထံးတဂ်းကပ်မေၤ
 မိခံးအခံး။-

လင်,ဂၢ,တီးခိုင်ခံ. တိမ်းခမေးပခံ-

- (ဂ) ခေးၵ်ဂ်း (ခေးၵတ,)
- (ခ) ခေးလၢပံး(ဂုမ်းဂွဂ်း)လေး သိင်ကူခင်း/ခိုင်
- (င) ခေးသင်.(ခေးဃင်.)
- (လ) ခေးလီခင်း ၊ ခေးဂူပံး လေး ဂိဂ်
- (သ) ခေးယိုတ်း
- (ရ) သိင်သုတ်း လေး ခေးတင်း
- (တ) ကပ်/ပိတ်း။

6. အံၵ်ဂေၤသွတ်းဂွတ်းအွတ်းဂံ- အင်ထံးလံးလမ်း- မိုဂ်းဂုဂ်း
 တဂ်း-တဂ်းမးမိးပိခံ- ဂွံယိဂ်ပခံးမုဂ်း-ဂတုဂ်းလုင်ထီ
 ထူးအီဂုၤဂေၤ-မိးအံၵ်းသၢမေၤအွင်ဂူ-ထေၤမုဂ်းဂုဂ်းတုခံးလွံ
 သံသ့-တံထုဂ်းဂုဂ်းဂုဂ်း ယခံးဂင်- ဂုဂ်းအွင်မပခံး ကမခံး
 ဂတံးအင်-တီအခံးထီတံးသပ် လွံဂိုင်-တိုခံးရင်းအင်းထီ-
 လုဂ်းသီထေၤမုဂ်း- မုဂ်းမုဂ်း ထီတံးပိုင်- လိုင်မိုခံးခံးမုဂ်း-
 အုခံးယုဂ်းထေၤထွင်- အပ်မးဝင်းဂွင်အိုင်ထီခံးလမ်း-
 ဂခံးဂံး အံၵ်းမုခံးအံၵ်းသိခံ- အံၵ်းထံးပံတိခံးရင်းထေၤ တဂ်း
 ကြး-မုဂ်းသးသိတ်ပး- အိတ်သပ်ယုးယုး- ဝင်းထွးထေ
 ဝးထံရင်းထီခံ, ပၤတမူလေၤခေၤတေၤ အေၤတုခံ တဂ်း
 ကပ်- မဂ်ထုဂ်ပုဂ်ဂုဂ် ဂုဂ်ဂုဂ်းပေၤတီဂင်- သဂၢရဝခံမခံ
 ပခံးပင်းလပ်ခံးအေၤ ၊

လင်,ဂၢ,တီးခိုင်ခံ. တိမ်းခမေးပခံ-

- (ဂ) ခေးၵ်ဂ်း (ခေးၵတ,)
- (ခ) ခေးလၢပံး(ဂုမ်းဂွဂ်း)လေး သိင်ကူခင်း/ခိုင်
- (င) ခေးသင်.(ခေးဃင်.)
- (လ) ခေးလီခင်း ၊ ခေးဂူပံး လေး ဂိဂ်
- (သ) ခေးယိုတ်း
- (ရ) သိင်သုတ်း
- (တ) ကပ်/ပိတ်း။

7. ပိုင်ခံသေအေးအေးအေး- ဓာတ်ထုရုံအေး- ထုင်းထံရုံးမြို့ကြို့အေး
 သီးသီး-အေးရှင်းအေးရှင်းလမ်းယုင်း-သိမ်းခြူးသိမ်းခြူး
 သိမ်းသင်ခရုတေးတေးမြတ် သံပူး-ထူးပင် အင်ပိခံ
 စွင်ရှင်တမ်းသုင်း- အေးရှင်းလံထမ်း- ပန်းလီပန်းလိပ်ပန်း
 လှမ်း-ထုန်းဂူးထီးပူးရှင်းရှင်း- တင်းရှိုတ်တင်းပွင့်-အွင်
 ပျော်သေ-တေးလိမ်း ပျော်ထွန်းရှင်ထွင်းသိမ်း, ထင်စမ်း
 မိန်း, မီးအေးအေးအေးရတေးတေးအေးအေး။-

လင်,ဂျ,တီးခိုင်ခံ. တိမ်းအေးအေးပခင်-

- (ဂ) ခေးရှိုက်; (ခေးဒေတ,)
- (ခ) ခေးလမ်း(ရှမ်းဝှမ်း)လေး; သိင်ကူခင်း/ခိုင်
- (င) ခေးသင်.(ခေးအင်.)
- (ဇ) ခေးလီခင်း; ၊ ခေးရှုပ်; လေး; ဂိပ်
- (ဃ) ခေးယိုတ်;
- (ဂု) သိင်သုတ်;
- (တ) ကပ်/ပိတ်;။

8. ရတအတ်တယပအေးပ-ပုပ်ပဂဂခံထုရုံအေးအေး လမ်း
 သိမ်းရှင်သေ-ရတအေးမျှတ် ပုခံတထတ်အေး- ရှမ်းစမ်းထိပ်
 သတ်ထေးအေးအေးတေး-ပျော်ထွန်းရှင်အေးရှင်း- သမ်းတမ်း
 ခိတ်ဝ-အေးလံသေတဂံ- အေးပိလိဂံ-အေးပမတဂံ- တံအေး
 ထုထု-လုလိင်သိပ်တိင်စင်စင်- ရှင်ထိမ်းရှမ်းသု- လုပ်ယုသု
 မျှ-တွင်းတတင်းအွင်-သိသွင်ထိအေး-မီးပုံအေးအေးအေး-ကင်တေး
 အေးအေးအေး-ပအေးပပပသေးကြို့အေးလိတ်- အိင်သိပ်ဂရု
 အေးအေးအေးထိတ် ထိတ်လမ်းပထုအေး, အေးအေးအေး, အေး
 အေးအေးအေးထိတ်လမ်းမေး- ပူးသိမ်းယင်ခင်း- ဓာတ်ထုရုံ
 အေးပုပ်ရှင်ထိတ် ထုင်းထိတ်,ယုင်း သိမ်းပျော်ရှင်ရှမ်းအေးအေး။ ။

လင်,ဂျ,တီးခိုင်ခံ. တိမ်းအေးအေးပခင်-

- (ဂ) ခေးရှိုက်; (ခေးဒေတ,)
- (ခ) ခေးလမ်း(ရှမ်းဝှမ်း)လေး; သိင်ကူခင်း/ခိုင်
- (င) ခေးသင်.(ခေးအင်.)
- (ဇ) ခေးလီခင်း; ၊ ခေးရှုပ်; လေး; ဂိပ်
- (ဃ) ခေးယိုတ်;
- (ဂု) သိင်သုတ်; လေး; ခေးတင်;
- (တ) ကပ်/ပိတ်;။

အမှတ်	အမျိုးအမည်	အမျိုးအမည်	အမျိုးအမည်	အမျိုးအမည်
1	ကုန်း	ပတိုင်,မု, (လှိုင်)	၂*၂	ဂင်ခွင် (တင်) (ဂင်-1) သုတ်:သီလံ, မုခင်
2	ခိုင်	ခေခင်းခွင် (လှိုင်)	၂*၂	ပပိုးခေခင်း, တွင်ဂူး သုတ်:သီလံ, လှိုင်
3	ခိုင်	တွင်းခွင် (လှိုင်)	၂*၂	ပရိယတ်တိယ, (တင်) (ဂင်-1) သုတ်:သီလံ, လှိုင်
4	ကုန်း	ဂု, ထု, (လှိုင်)	၂*၂	တြေးကပွင်းပွင်း သုတ်:သီလံ, လှိုင်
5	ကုန်း	လေ, သု, (လှိုင်)	၂*၂	ထင်, မုခင် (တင်) (ဂင်-1) သုတ်:သီလံ, လှိုင်
6	ခိုင်	ထံလင်းတိခင် (လှိုင်) (ဂင်-2)	၂*၂	ပခင်, ပင်းလင်း သုတ်:သီလံ, လှိုင်
7	ခိုင်	ပင်းသီခင် (လှိုင်)	၂*၂	ရတခေ, တေ, (တင်) (ဂင်-1) သုတ်:သီလံ, လှိုင်
8	ကုန်း	ပထုခေ, (လှိုင်)	၂*၂	ပျို, လှိုင်
9				
10				
11				
12				

လှိုင်းတုဒေ ကခင်းခေဝိ.ခေ. ပိခင်တု, ကပ်တင်းလင်း, ဂု, (3) ရိခင်းလှိုင်း (ခေခင်း, ဂွမ်းယင်း) ကခင်းခင်းပပ်, လိခေဝပ်, ထပဂု, သခေခေခေ, ရှိုင်းဂခေခေခေခေ, တုလှိုင်းယပ်.။

လင်း, ဂု, (2) ခိုင်
ရှမ်းဝိးရှင်, ထမ်, မ(တြေး)လင်း(6) ပိုင်

1. သွန်ခါတေ ခေဝတု ထမ်မေး-တြေးခေ.လမ်. ပိခင်ကခင်ဝုခင်သုင် ဩး ဂေးမေးဝိ.လိခင်း-မိခင်းမခင်း, -
2. သခင်ထိတ်ထိဂေး-ကလှိုင်, လှိုင်, တုပ်လင်းထုတ်, တိုက်; လံးရှခင်လိင်; လွမ်းလုခင်း, ~တခင်းတု. |
3. ကဂုလိဂေး-လင်း; ပခင်ကဂုလှိုင်; ဂင်းတမ်းဂမ်းလိပ် ရှိုင်ယိပ် တွင်းတု; ပွဲ. မွင်းရှု-မိုင်းခါ, -
4. ကေဂိုပသ်သိဂေး-ထိုက်; ဝု; မေးလေး; တုလှိုင်းလေး; ယက်.လေး; လံးရှခင်လိင်; မီးတေ.သေ, ချု, ~သုသခင်းယပ်. |
5. ကေပခေခေခေ-လင်း; ဂိ.ခေခင်းပုးကွခင်ကပ် ထိုင်လိ မိုင်းခေ ခခိပ်.ပခင်း ဂမ်းလှ်ကခင်း-ရှုတ်; သု, -
(လံးခိုင်) ရှိုင်, ပေးလိကပ်သိမ်းပုးခင်းတုပ် ခင်းလှ် နေမခင်း ရှုးဂုခင်း-ရှုခင်းမု, -
6. ပလိလတ်တံ ဝေထိတပေ ပိလှ်လှိုင်း-နုးလုခင်း, လိင်; ခပ်လင်းရှုး ဂေ. ဂု; တေလံးရှု. ပုလှိုင်းပွဲ. ခင်းရှုင်းတုပ်ယု, ~ရှုလှိုင်းဂခင်း. | (မခင်းကမ်, မိုခင်ပိုင်; မေးပခင်း. |)
7. ရှမ်းခူးကွခင်ဂခင်း ခုတ်; ထုပင်းရှမ်းယမ် ကုလင်း; တြေးရှုင်းပုး ခေ, တုရှခင်-ရှု.လိင်; ကပ်ယပ်; မုခင်ယု, ... မုခင်ခေခေ...။

တမ်း(တုခင်းလှိုင်လုခေခေခေ) ဝတ်.ပိတဂတ်; ပင်လူင်

ခပ်.	ခေခင်း	သိင်ကုခင်း/ခိုင်	တင်း(ရှိုပ်)မဲယု.	ရှမ်း(ရှိုပ်) သိင်သုတ်	မဲသုတ်
1	1	ခိုင်	ခင်း(2) ~	မခင်း, (1) သိင်ယက်	-
2	2	ကုန်း	လုခင်း, (2) ~	တု(1) သိင်ပပ်,	
3	1	ခိုင်	ရှု(2) ~	ခါ, (1) သိင်ယက်	-
4	2	ကုန်း	သေချု, (2) ~	သခင်း(1) သိင်; လမ်းခေ	
5	1	ခိုင်	ကခင်း(2) ~	သု, -မု, (1) သိင်ယက်	-
6	2	ကုန်း	ယု, (2) ~	ဂခင်း-ပခင်း(1) သိင်ပပ်,	
7	1	ခိုင်	ရှခင်း(2)	လိင်; (1) သိင်ယက်; လမ်း	

ရွာမ်းပင်းဗီ လင်,ဂျ,(2)ဂိတ်

သမခင်တု ထက်ဂဝုလေသု၊ ကတြု ဂလ်သခင်တု တေဝတု။
သတ်ထမ်မံ မုခိဂုလသ်သ၊ သုခခင်တု သက်ဂမ္မက်ခတံ။
ထမ်မသ်သဝခေ ဂုလေု ကယံ ဖေတခင်တု။

1. သမခင်တု ထက်ဂဝုလေသု-ခင်းဂုးသီ,လီင်,ပိတ်,ပုး သိပ်ခေး; ပိတ်,ဗေံ, လာပ်ဂါ,ဂုခင်,မိုခင်,တိုက်;လဂျဝလု,~ဂုင်းမူခင်း-
 2. တေဝတု-ဝုးတီးဗီခပ်တင်းလုမ်း လုမ်းသင်တင်းလှိုင်း ယု, သိုင်းလူခင်း~ဂျေ,မူခင်းခပ်လမ်.၊ ၊
 3. ကတြု-ယမ်းခေ တီးကခင်ဂုင်းဂုး တက်းတေဂျေ;ခုလ်တြုးမုတ်; ဂုင်းဂုင်~ထမ်,မလဂျု,၊-
 4. ကဂုလ်သခင်တု-ခိခင်းတေး; ကွခင်ဂခင်တပ်;ဂုတ်;တုင်းထွမ်, ဂိပ်; လွမ်,ဝံ.လီခေ,~ထမ်းမုတ်;မုခင်ဂုင်း.၊ ၊
 5. သက်ဂမ္မက်ခတံ-လင်းကခင်လခင်သုင်, ပုင်မိင်,ဂုခင်.လှိုင်းမုတ်;ဗီ ဗုင်,~ဝိင်းငိမ်းယပ်.၊-
 6. သတ်ထမ်မံ မုခိဂုလသ်သ-ခပ်;ပိခင်တြုးဂုခင်းလီ သီသခင်း တုခင်ခုခင်ဂုခင်းထွက်,ဂျေ;ဗီခင်း~လေု,တုင်းဝံ.လေ;၊ ၊
 7. သုခခင်တု-ခိခင်းတေး;ကွခင်ဂခင် ပခင်တုပ်ပခင်လှို ဗုင်မခင်းဂုပ်.လူ တုင်း~ထုးထွမ်,၊-
 8. ဖေတခင်တု-ဝုးတီးဗီမူ, သင်ယု,ခင်းလုမ်း;ဗု. မိုခင်,တိုက်;လံ ယုမ်,~တင်းလှိုင်းဂုလ်.၊ ၊
 9. ထမ်မသ်သဝခေ ဂုလေု ကယံ-ခိင်,ခေ. ခပ်;ပိခင်ယမ်းခိင်,ဂိုင်, လံ;ဂုပ်.ထွမ်,ခေးထမ်,မု,~ဂုမ်းခမ်းယပ်.၊-
 10. ခိခင်းတေး;သုလက်; ခခိမ်တုပ်ခခိမ်လှို ဗုင်ဗုင်မခင်းမခင်း ယု,လမ်း လမ်း-ဂုးလပ်;လုလ်;တု. ဗီသင်တင်းလံခပ်ခေး။

တိမ်း-လပ်;သြု,လုခသမ်ဗေု(ပိတဂတ်;၊ ပင်လူင်)

လွမ်းခင်,လင်,ဂျ,(2)ဂိတ်

ကခင်လပ်;ခူးမေုလူင် သြု,လပ်;လုခသမ်ဗေု
(ပိတဂတ်;၊ ဝိင်းပင်လူင်)တိမ်း;ဝံ.ခခေ.
သပ်;လိင်းခေလွမ်းခင်,တီးတု;ခေ.ယပ်.

ခပ်.	ခပ်.ဂုမ်း	သိင်ဂုမ်း/ခိင်	တင်း(ဂိပ်)	မံပု.	ဂုမ်း(ဂိပ်)	သိင်သုတ်;	မံသုတ်;
1	1	ကုခင်း	မူခင်း(1)	~		သိင်လမ်းခေး	-
2	2	ဖိင်		~	လူခင်း(2)	သိင်လမ်းတု;	၊ ၊
3	1	ဖိင်	ဂုး(1)	~		သိင်ယက်;	-
4	2	ကုခင်း		~	ခေး,(2)	သိင်လမ်းခေး	၊ ၊
5	1	ကုခင်း	ငိမ်း(1)	~		သိင်လမ်းခေး	-
6	2	ဖိင်		~	ဗီခင်း(2)	သိင်ယက်;လံ;	၊ ၊
7	1	ဖိင်	ထွမ်,(1)	~		သိင်ယက်;	-
8	2	ကုခင်း		~	ယွမ်,(2)	သိင်လမ်းခေး	၊ ၊
9	1	ကုခင်း	ခမ်း(1)	~		သိင်လမ်းခေး	-
10	2	ဖိင်		~	လမ်း(2)	သိင်ပပ်,	။

ရှမ်းယာတ်ခမ်း လင်ဂျ(2)ဂိတ်

1. **ကိတ်** မေ ပုဂ္ဂိုလ်ရုန့်သံ လပ်အခင်တု-ယခုယမ်းလိပ် တာင်းလီကကျွင်း ငွ်းကွင်းလားငိမ်းသွ်-ယာတ်,လေ့၊-
2. ဂေ့,လျးအုဒတဂူဂုဂ်,ဂွတ်; မျးတုပိတု ပေးကိတ်,မေးလျှေ့-သွင် ကူ; ၊
3. အုဒတဂူဂုဂ်,ဂွတ်; ကျ,လဂီယသြ,လင်း; သွင်ခင်,~**တင်းမေ့**-
4. အုဒတဝင်းပခင်သံလုတိုခင်းခိုင်း လုမ်းလှိုင်း မူ,ဝင်းရှေ့-သူဂုဂ်, လာပ်; ၊
5. အုဒတဝင်းပခင် ကခင်လိပ်ကခင်တံ၊ ခိုင်းသံကျးလင်း ဂှပ်.တုင်း လွင်းတင်းလီ-ဂူဂုဂ်,**ခင်**,-
6. အုဒတဝေ,ဂွတ်;သပ်.ပေ,သတ်.တု, သတ်တဝု,ဂွတ်;လှိုင်း. ယု,ဂွတ်;ဂိုတ်; **ကျခင်**,~အိမ်းလားဂိမ်း ဂွတ်;လေးလေး လိမ်တီးတူဂ်လိတ်.တူဂ် သေး; ၊
7. အုဒတဂူဂုဂ်,ဂွတ်; ကေ,ဂတိမ်း,သဖုင်,လာပ်; ယံလီခင်,~သမ်သိပ်ပံ **ပင်**-
8. တမ်းမေးသွင်းအုဒ ကွမ်သွ်ဂိမ်းခမ်း ဂွတ်;ယမ်းပေ,ကျခင်း**ဂင်**- ဂူဂုဂ်,ဂွတ်; ယု,လွတ်;သမ်းတီးလူဂုဂ်;တု. ၊
9. ဂုသူဂ်,ကမူ. ကမူ. ယု,ဂွတ်;ဂိုတ်;ကျခင်,~**ရှင်းလှ**၊-
10. လိမ်ကခင်အီ သင် သတ်; ဂူခင်း သိုင်းလူခင်းပေ့,ငိမ်း**လှ**~ယု, လိုခင်း; ၊
11. သင်ဝုးထိုင်ထွင်ဝင်းလေး ပေးဂင်း ခုခင်ခင်းဂွတ်;ခင်းခင်-ဂွတ်;လံ; သခင်,**ဂုခင်**,-
12. ခင်,ဂုဂွတ်;အုဒ သူးတိုင်,ဝံ.ယု,လွတ်; တီးထွတ်;ခိပ်.**ပခင်**,~ လိပ်လံ;ခိုင်းမူခင်းသိုင်းဂွတ်;ခင်းမခင်း ယခင်ပူခင်.ခိုင်းဂူခင်း.ခိုင်းခင်း

လိပ်လံ;ပိခင်ဂုခင်းမူတ်;လခင်းဂခင်း ပိင်းခင်,လှိုင်းယိုင်းကခင်း လူဂုဂ်;တု. မုခင်ကူဂုဂ်...မုခင်ခေ့။

တီမ်း-ထပ်ခင်းမေ့လှိုင် သြ,လင်းလုခင်သမ်ပေ့(ပိတဂတ်;ပင်လိုင်)

လွမ်းခင်,လင်,ဂျ(2)ဂိတ်
ကခင်လင်းသြ,လုခင်သမ်ပေ့
(ပိတဂတ်; ပင်လိုင်)တီမ်းဝံ.ခခင်.
သမ်းလိင်းခခင်လွမ်းခင်,တီးတု;ခခံ.ယပ်.

ခပ်.	ခခံ.ဂွမ်း	သိင်ကွမ်း/ခင်	တင်း(ဂိပ်)	ဖံပေ့	ဂွမ်း(ဂိပ်)	သိင်သုတ်	ဖံသုတ်
1	1	ခိုင်	လေ့,(1)	~		သိင်ယမ်း	-
2	2	ကူခင်း		~	ဂေ့,(2)	သိင်လမ်းခေ့	
3	1	ကူခင်း	မေ့(1)	~		သိင်ပပ်,	-
4	2	ခိုင်		~	ဂေ့(2)	သိင်ယမ်းလံ;	
5	1	ခိုင်	ခင်,(1)	~		သိင်ယမ်း	-
6	2	ကူခင်း		~	ကျခင်,(2)	သိင်လမ်းခေ့	
7	1	ကူခင်း	ပင်(1)	~		သိင်ပပ်,	-
8	2	ခိုင်		~	ဂင်(2)	သိင်ယမ်းလံ;	
9	1	ကူခင်း	လှို(1)	~		သိင်ပပ်,	-
10	2	ခိုင်		~	လှို(2)	သိင်ယမ်းလမ်း	
11	1	ခိုင်	လုခင်,(1)	~		သိင်ယမ်း	-
12	2	ကူခင်း		~	ပခင်,(2)	သိင်လမ်းခေ့	

လင်းဂျ(၂)ဂိတ်

ခမေတု တသ်သ ဖဂဝတေတု ကရုတေတု သမ်မသမ်ပုတ်ထသ်သ

1. **ခမေတု**-ယေးမိုင်းတိုင်ဂူင် ဂူင်ယမ် သင်းလမ်ဖုလ်းငင်း လင်းခိုင် မိုင်း-ကူဂိုက်မိုင်း,ယို,၊-
2. **ခမေတု တသ်သ ဖဂဝတေတု ကရုတေတု**- ခုပ်.ဝံးလင်းကခင် ဂုပ်.ထိုက်တင်းလူ, ပူ,လေး,ယေးတိုင်, ခုပ်.မုပ်,ဂုမ်းလူးသို, ~ ဖိဂေးပေးဝေးခြူး သိုင်ဂေးပေးဝေးခြူး ဂူခင်းဂေးပေးဝေးခြူး ကူလင်းဂုမ်းထူခင်းဂူဂ်းပေးခခင်း.ကေး၊ ၊
3. **ခမေတု သမ်မသမ်ပုတ်ထသ်သ**-ခုပ်.ဝံးလင်းကခင် ဂူ.ဂုခင်လုပ်; ခခမ်, ခခမ်,ထု, ကျ,ယတခေ ထု,တု ပတိတ်.လသမုပ်.ပု,တ ဧတ,ငင်း; လင်းသို,လိင်းပိုင်း၊-
4. ယမ်းလိပ်ခင်းဂုမ်းတင်းမေး(ဂုမ်းခင်းထွမ်း,တြူး ဖုးဂေးတြူး ပေးဂခင်)ပခင်တူင်ပခင်လုံ ဝခင်းခင် တမ်း,ဂွမ်းဂိုင်း-ခုပ်.ဝံးခမ်း လင်းပီခင်လင်းဂုမ်းကေး၊ ၊
5. ခေးမုခင်ခခင်းခင်း ယွခင်းဂင်းတင်းခီ ယွခင်းလီယွခင်းဂတ်းတို; မုခင်ဂိုင်း-မုတ်ခေး, သမ်,မု,သမ်,ပုတ်.ထု,၊-
6. ဂိုးလံးလီတေး, ပေးပွံ,လူတ်းကွက်,ကေးခလု.သီ,လုက်; ဂိုက် ကျ,သု,~သိုခခမ်.ယမ်းမေး လိုခင်းလီလင်း ယွခင်းလံးမီး ဝိတ်.လု, ပိုင်,လု,လုခခင်, တိမ်းပိတ်းသိုလိက်;ယုမ်းဂိုင်း ယွခင်းပူခင်. ဖုး တီးခင်းဂုခင်း.သမ်ခင်းလုလ်းတု...မုခင်ကူလ်...မုခင်ခေး။
တိမ်း-လင်းတြူး,ဝိပတ်.သခေ၊ ဝတ်.ပိတဂတ်း၊ ဝိင်းတုခင်းတီး

ခပ်.	ခခမ်.ဂုမ်း	သိုင်ကူခင်း/ခိုင်	တင်း(ဂိတ်)	မိပေး	ဂူင်း(ဂိတ်)	သိုင်သုတ်း	မိသုတ်း
1	1	ခိုင်	ယို,(1)	~		သိုင်ယက်း	၊-
2	2	ကူခင်း		~	သို,(2)	သိုင်လမ်းခေး	၊ ၊
3	1	ကူခင်း	ပိုင်း(1)	~		သိုင်လမ်းခေး	၊-
4	2	ခိုင်		~	ဂိုင်း(2)	သိုင်ယက်းလံး	၊ ၊
5	1	ခိုင်	ထု,(1)	~		သိုင်ယက်း	၊-
6	2	ကူခင်း		~	ဝု,(2)	သိုင်လမ်းခေး	။

လင်းဂျ,ဂုမ်းဝံး;တြူး မိုင်း,တေးဂေးထမ်းတြူး

ခမေတု တသ်သ ဖဂဝတေတု ကရုတေတု သမ်မသမ်ပုတ်ထသ်သ

1. **ခမေတု**-ယေးမိုင်းတိုင်ဂူင် ဂူင်ယမ် သင်းလမ်ဖုလ်းငင်း မိုင်းဂုမ်း ခုပ်.သမ်ခင်း-ဝံးဂုင်း၊-
2. **တသ်သ ဖဂဝတေတု**-လင်းကခင်မီးတင်းဖုလ်းတေး, ဂူဂ်းယိုင်း ဧတ.ခခင်း,ဝေးလေးလုင်း,~မုခင်ငင်း၊ ၊
3. **ကရုတေတု**-လင်းကခင်ကွင်း,ပေး,ဂိလေး, ပူ,လေး,တပ်.ပ ဂု,ဂဝ လူ,ထိုက်; ဂုးဂုဂိုက်;မုးသု,~ခခမ်လံး၊-
4. **သမ်မသမ်ပုတ်ထသ်သ**-လင်းကခင်ဂူ.ဂုခင်သတ်.လု,သီ,ပေး တြူး ဂူ.ကပ်ဂုင်းဂုလ်း ငင်းမိုင်းတေး,သုတ်းပံ-လိင်းသိုင်တီးခေး၊ ၊
5. ယမ်းလိပ်ခင်းခင်းထွမ်း,တြူး ဖုးဂေးတြူး တက်းမေး ယွမ်းယွမ်း ဂွမ်းထိုင်မုခင်ခမ်း သမ်ခမ်း ဂူးဝခင်းသို-ဂွမ်းသု,၊-
6. ပီခင်တီးထမ်း,မက်.ခခင်း,ထု, ကဂိုယု,လင်းမုတ်; ဂွမ်းလု,~သု ဝါခင်း၊ ၊
7. လိမ်တီးကုလဂိုယ မေး,ပိတု ဂုခလင်းဂုင်း,ဂုင်း; ခခမ်ယို,~ မီးမုခင်း၊-

- 8. ယမ်းလိပ် ဂှမ်းခး တန်းမးဂှမ်းငင်းဂှပ်ယမ် မုခင်ခမ် ဂျေးလူး ဂျေး တင်၊ကူးလုခင်~မံဂမ်းခးယပ်း။ ။
- 9. ဂျေးပီခင်ဖေးခိခင် သီခင်ဂှံတံးငိမ်း လုဂ်းလံးလုဂ်းယိင်း လက်ဂှမ်း ခပ်~တု၊သေ၊-
- 10. ဂှ်းကခင်ကုခင်သိင်၊ဂှင်၊ မုခင်ဂှင်၊ကခခင်၊တဂှးလက်၊ ကမ်၊ကေ~ လံဂိင်း။ ။
- 11. ဂှ်းကခင်ဂိတ်၊ဂင်းငှးဂှ်းမိုဝ်း တု၊သေ၊~ဝခင်းပခင်။-
- 12. ယမ်းလိပ်ဂှမ်းခး တန်းမးတုးမွင်း သူးတွင်းတိုင်၊ ဂှမ်းခခင်~ မွဂ်၊လတ်းခးဂျေး။ ။
- 13. ခေးမုခင်ခုခင်ခင်း ယွခင်းဂင်းတင်းခိ ယွခင်းလီ ယွခင်းဂတ်း တုးမုခင်ဂှ်းမုတ်းခေး~ဂှင်၊ကခခင်၊တဂှခေး။-
- 14. ဂှ်းဂှမ်းခး လံးကွဂ်၊လုခင်၊ပုခင်၊သေ ကေးခခမ်၊သီ၊မး ငလး ဂိုဂ်းကျ၊သတု~ပုးထိင်း ထမ်းလက်းယုမ်းဂှ်း ခိုခင်းခိုခင်းသေယပ်။ ခိုခင်းလုင်း လိမ်းလံးမိုဝ်းပုခင်၊ဖင်း တီးခင်းဂှခင်၊သမ်ခင်း လုဂ်းတုး မုခင်ကုဂ်း...မုခင်ခေး...။။။။

တု၊တွင်း-လက်ခံ၊တိယ(ပင်လူင်) စိမ်းစွမ်းတိမ်း၊ မိုင်းခင်း)တိမ်းဝံ။ တု၊ တဂှ၊လုမ်းလိပ်သေ၊ လက်ခံ၊လုင်ပုဂ်၊လု၊ခခင်၊တ၊ ဂှ်းထတ်းတေး၊ ဝိင်းလွံလိမ် ခိုခင်းမးထတ်းပခင်၊ လက်ခခင်၊တိယ(ပင်လူင်)ခိုခင်းမး ဂှ်းပီခင်တု၊တင်းခမ်ဂျေးလံးယပ်။။

**လွမ်းခင်၊လင်၊ဂု၊(2)ဂိပ်
ကခင်လက်၊သု၊လု၊လိခင်၊တ
(ဂှ်းလုင် ။ မိုင်းခင်း)တိမ်းဝံ။ခခင်။
သမ်းလိင်းခခေလွမ်းခင်၊တီးတုးခင်။ယပ်။**

ခပ်။	ခမ်။ဂှမ်း	သိင်ကုခင်း/ခိင်	တင်း(ဂိပ်)	မံပု။	ဂှ်း(ဂိပ်)	သိင်သုတ်း	မံသုတ်း
1	1	ခိင်	ဂှင်၊(1)	~		သိင်ယန်း	-
2	2	ကုခင်း		~	လုင်၊(2)	သိင်လမ်းခေး	
3	1	ကုခင်း	လံ(1)	~		သိင်ပပ်၊	-
4	2	ခိင်		~	ပံ(2)	သိင်ယန်းလံး	
5	1	ခိင်	သု၊(1)	~		သိင်ယန်း	-
6	2	ကုခင်း		~	လု၊(2)	သိင်လမ်းခေး	
7	1	ကုခင်း	မုခင်(1)	~		သိင်ပပ်၊	-
8	2	ခိင်		~	လုခင်(2)	သိင်ယန်းလံး	
9	1	ခိင်	သေ၊(1)	~		သိင်ယန်း	-
10	2	ကုခင်း		~	ကေ၊(2)	သိင်လမ်းခေး	
11	1	ကုခင်း	ပခင်(1)	~		သိင်ပပ်၊	-
12	2	ခိင်		~	ခခင်(2)	သိင်ယန်းလမ်း	
13	1	ခိင်	ခေး၊(1)~			သိင်ယန်း	-
14	2	ကုခင်း		~	တု၊(2)	သိင်လမ်းခေး	

ငတ၊ခေးလိဂ်း(11) တေးထိုင် ခေးလိဂ်း(34)
မေးသမ်းလိင်း ပုင်သုခင်-လက်ခခင်၊တိယ(ပင်လူင်)

လင်,ဂျ,ကခစ်မီးခင်းပပ်.လိက်;လွင်တံးဂမ်း;ဖွင့်

- (1) လင်,ဂျ,သွင်ဂိဝ် (ခမ်း.ရှမ်းပွတ်း)
 - လင်,ဂျ,သွင်ဂိဝ် (ခမ်း.ရှမ်းယာဝ်း)
- (2) လင်,ဂျ,သမ်ဂိဝ် ဖီ,လျ, (ကမ်း,ခခေင်)သမ်ဂိဝ် ခမ်း.ရှမ်းပွတ်း။
 - လင်,ဂျ,သမ်ဂိဝ် ရှမ်းခလုး(ကမ်း,ခခေင်)သမ်ဂိဝ်ခမ်း.ရှမ်းယာဝ်း။

လင်,ဂျ,သွင်ဂိဝ်ခမ်း.ရှမ်းပွတ်းခေံ. မှိုခင်ခင်,လိက်;သုတ်.တမဂျ, မွခင်းထမ်း။ ကခိတ်.လမူ,လသက်;သေ,(လဝ်းထမ်း,မတိခင်,ခေတ်မိမ်း) ကေးသထမ်း,တံးဝ်းလှ် လိုဝ်းခေံ.ယဝ်။

လင်,ဂျ,သမ်ဂိဝ် ခမ်း.ရှမ်းပွတ်းခေံ. မှိုခင်ခင်,လိက်;သုတ်.တမဂျ, ခိပ်,ပခေင်,ခေ ကခင်လဝ်းဂေးလီ,(မှိုင်းပခေင်,)တိမ်းဝ်.လှ် လိုဝ်းခေံ.ယဝ်။

လင်,ဂျ,သမ်ဂိဝ် ရှမ်းခလုး(ကမ်း,ခခေင်)လင်,ဂျ,သမ်ဂိဝ်ခမ်း.ရှမ်းယာဝ်း ခေံ.-

 - (1) ဂိဝ်တင်း(ကမ်း,ခခေင်)ဂိဝ်ခိုင်;
 - (2) ဂိဝ်လှ်(ကမ်း,ခခေင်)ဂိဝ်သွင်
 - (3) ဂိဝ်လှ်(ကမ်း,ခခေင်)ဂိဝ်သမ် မီးဝ်.(3)ဂိဝ်ယဝ်။

ပိုင်တိက်;လင်,ဂျ,ဂိဝ်တင်း(ဂိဝ်ခိုင်)လမ်.-

(1) ကံးဖေ,ဖေခင်.ဖေဝ်,ယွခင်း လွတ်,ငွခင်းရှမ်းခေံ,~ ပတုင်,မု,~ ခလုးသွံးဖွင်.ဖွင် မိဝ်းဂီးခင်းဂါခေင်,ဂါခေင်ခေင်.။-
 ခေံ.ပိခင်လခေင်,ထိခိုင်(ခေင်)ပိခင်ဂိဝ်တင်း(ဂိဝ်ခိုင်)ယဝ်။

(လိခေတ်.ထ ခေးလိက်;1)

မံးတွင်း။ ။ဂိဝ်ခေံ. ယွခင်းပိုင်;လှ်သေတင်းခိုခင်းလေး; ရှင်.လှ်ကပ်ခေံယဝ်။

ပိုင်တိက်;လင်,ဂျ,ဂိဝ်လှ်(ဂိဝ်သွင်)လမ်.-

(2) ရှိုင်းခမ်းလဝ်းရှင်းလိက်;ပုဂ်းသုဂ်,ကွင်,လမ်,ခလုးခင်းဖွင်~

ယွက်;ယခင်း,ပခင်း,ပိုင်; ဂသိုင်းသခင်း, ရှိုတ်းမခင်း,ပျင်းယိမ်းရှင်တုး ပိခင်းသဂျီဂေး,တုခင်းဂျ; ပုးကုက်.လှ်လမ်, ဝိင်းခခေင်, ပျီပတုင်ဂျ;ခခေင်. ကုလှ်;။ ။

(ဖွင်)-ဂိဝ်လှ်(ဂိဝ်သွင်)

(လိခေတ်.ထ ခေးလိက်; 1-2)

မံးတွင်း။ ။ဂိဝ်ခေံ. ယွခင်းပိုင်;လှ်သေ ကမ်း,ခိုခင်းတင်းယဝ်.လေး; ရှင်.လှ်ပိတ်;ခေံယဝ်။

ပိုင်တိက်;လင်,ဂျ,ဂိဝ်လှ်(ဂိဝ်သမ်)လမ်.-

(3) ခမ်း.ခေးတတ်;တုင်းခွင်~ တိုင်းသက်;တခင်း,ဂါခေင်,သီ,တု, လတုမက်.ဂ ဖေလ ခိပ်.ပု,ခပဂိုယတ်.တိယု,ခခေင်.။-

(ခွင်)-ဂိဝ်လှ်(ဂိဝ်သမ်)

(လိခေတ်.ထ ခေးလိက်;-2)

မံးတွင်း။ ။ဂိဝ်ခေံ. ယွခင်းပိုင်;လှ်သေ တင်းခိုခင်းလေး; ရှင်.လှ်ကပ် ခေံယဝ်။

(4) လီလံးရှိုတ်းပခေး,မဂျ,ထု,~ ရှမ်းသီခွင်းသွခင်း.သွင်ခါခင်း ဂါခင်းရှမ်းတုင်လှ် တက်;ပိုင်;ဖုင်းတုခင်းတေ,လု,တေ, ကခေဖေ, တြးကပွင်းပွင်းခွခင်း,ယဝ်။ ။

(လိခေတ်.ထ ခေး 2)

မံးတွင်း။ ။ဂိဝ်ခေံ. ယွခင်းပိုင်;လှ်သေ ကမ်း,ခိုခင်းတင်းယဝ်.လေး; ရှင်. လှ်ပိတ်;ခေံယဝ်။

လိက်;တံးရှပ်ခေံ.-

- (1) သိုင်ခိုင်; (သိုင်ပဝ်,) ကခင်တိက်; = ဂျ
- (2) သိုင်သွင် (သိုင်ယက်;) ကခင်တိက်; = ဂျ,
- (3) သိုင်သမ် (သိုင်ယက်;လမ်း)ကခင်တိက်; = ဂျ;
- (4) သိုင်သီ, (သိုင်လမ်းခေး) ကခင်တိက်; = ဂျ;
- (5) သိုင်ဂျ; (သိုင်လမ်းတုး) ကခင်တိက်; = ဂျ.

ကခင်ကပ်တိမ်၊သမ်ဂိမ်း၊ခန့်လှ်းလမ်။ သိုင်ခိုင်၊ သိုင်သွင်၊ သိုင်သမ်၊ သိုင်သီ၊ မီးသီ၊သိုင်ယပ်။

တီးဂိပ်တင်း၊ခခေင်။ ဂမ်၊ခခေင် ကပ်တူခင်း၊သိုင်ခိုင်၊ခလး၊ တူခင်း၊သိုင် သွင်တိမ်း၊ဝံ၊ယပ်။ ကခင်ကပ်တူခင်း၊သိုင်သမ်၊ခလး၊ တူခင်း၊သိုင်သီ၊တိမ်း၊ဝံ၊ခတ။ ကမ်၊သူး၊ဂုခင်၊ တီးဂုပံး၊ခခေင်၊ခတ။ ဂမ်၊ခခေင် လံး၊ဂုခင်တူခင်း၊သိုင်သမ် (သိုင်ယန်း၊လမ်း)တိမ်း၊ဝံ၊ယပ်။ တီးဂိပ်လှ်း၊ခခေင်၊ဂေး၊ ဂမ်၊ခခေင်လံး၊ဂုခင် ကပ်တူခင်း၊သိုင်သွင်(သိုင်ယန်း)တိမ်း၊ဝံ၊ယပ်။ တီးခခေင်၊ဂုခင်း၊သီ၊ခတ။ ပီခင်ဂိပ်ခွတ်၊ယွတ်၊သုတ်၊ခခင်း၊မခင်း၊ယပ်။ ကခင်ခွတ်၊ယွတ်၊သုတ်၊ခခင်း၊ ပီခင်၊သိုင်လမ်း၊ခခေင် (တီးခခေင်၊ဂုခင်း၊သွင် သိုင်ယန်း၊လမ်း၊ခတ။ သင်ပီခင်လံး၊ ယု၊ဂုတ်၊တီး၊သုတ်၊ခခင်း၊တွခင်း၊လိမ်း) ခူး၊မေ၊ခပ်၊ဝု၊ခခေင်၊ခခေင်ယပ်။

လင်၊ဂု၊သမ်ဂိပ်ခန့်လှ်းခခေင်။ မီးသွင်၊သိုင်၊ သမ်ဂိပ်၊ သီ၊လခင်၊ (သီ၊တူခင်း)ယပ်။

မံ၊တွင်း။ ။ခိုင်၊ပို၊မီး(12)လခင်၊ယပ်။ (12)လခင်၊ မီးခိုင်၊ကင်၊ဂု၊ယပ်။ ပေး၊ဂု၊ကင်၊ဂု၊ခခေင်။ မီး(72)လခင်၊ယပ်။

လံးတိမ်း၊လင်၊ဂု၊သမ်ဂိပ်ခန့်လှ်းတီးတွင်း၊ခခေင်။-

- (1) လခင်၊မံ၊ခိုင်၊ခခေင်။ သုတ်၊သိုင်ပပ်၊ခလး၊ မိုခင်၊ဂခင်၊တင်း၊ကခင်၊ဝု၊ (မုခင်) မိုဝ်း၊သုတ်၊လခင်၊ခခေင်။ တေလံး၊သွ်၊မံ(၂-)
- (2) လခင်၊မံ၊သွင် သုတ်၊သိုင်ယန်း၊လမ်း၊ခလး၊ မိုခင်၊ဂခင်၊တင်း၊ကခင်၊ဝု၊ (ကပ်) မိုဝ်း၊သုတ်၊လခင်၊ခခေင်။ တေလံး၊သွ်၊မံ(၂-)
- (3) လခင်၊မံ၊သမ် သုတ်၊သိုင်ယန်း၊ခလး၊ မိုခင်၊ဂခင်၊တင်း၊ကခင်၊ဝု၊ (ယု) မိုဝ်း၊သုတ်၊လခင်၊ခခေင်။ တေလံး၊သွ်၊မံ(၂-)
- (4) လခင်၊မံ၊သီ၊ သုတ်၊သိုင်လမ်း၊ခခေင်၊ခလး၊ မိုခင်၊ဂခင်၊တင်း၊ကခင်၊ဝု၊ (ရွင်း) မိုဝ်း၊သုတ်၊လခင်၊ခခေင်။ တေလံး၊သွ်၊မံ(၂-)

* မံ၊ပေး၊ခခေင်။ မိုဝ်း၊ပေး၊ခခေင်၊ တေလံး၊သွ်၊မံ(~)ယပ်။

လင်၊ဂု၊သမ်ဂိပ်ခန့်လှ်းခခေင်။-

- (1) ဂုခင်း၊ဂို၊ခခေင်(ခေး၊ဂို၊ခခေင်)
- (2) ဂုခင်း၊ဝှ်း၊ခခေင်(ခေး၊လပ်)
- (3) ဂုခင်း၊တိုင်
- (4) ဂုခင်း၊တင်၊ခခေင်၊ခခေင်
- (5) ဂုခင်း၊ပေး
- (6) ဂုခင်း၊လတ်၊ခခေင် မီး(၆) ခေး၊ယပ်။

(1) ဂုခင်း၊ဂို၊ခခေင်၊ဝု၊လင်။- ကခင်၊ခေး၊ဂုခင်း၊မခင်း၊ကမ်၊ဂွင်၊ဂခင်၊သေ ဝု၊လှ်း၊ဂု၊ ဂမ်၊မခင်း၊တေး၊ခခေင်။ ဂွင်၊ဝု၊ဂုခင်း၊ဂို၊ခခေင်၊ခခေင်ယပ်။

ပိုင်တိမ်း၊မခင်း၊လင်။- ဝံး၊ဝု၊ခေး၊ခိုင်၊ ခိုင်၊ခင်း၊ကတုင်း၊လှ်း၊လှ်း၊ခိုင်၊ခိုင်၊ခခေင်။

(2) ဂုခင်း၊ဝှ်း၊ခခေင်၊ဝု၊လင်။- ကခင်၊ကပ်၊ဂုခင်း၊ပွင်၊ခခေင်၊ခလး၊ပွင်၊ခခေင်၊ ဂွင်၊ဂို၊ဂခင်၊သေ တိမ်း၊ဂု၊ခခေင်။ ဂွင်၊ဝု၊ဂုခင်း၊ဝှ်း၊(ခေး၊လပ်)ခခေင်ယပ်။

ပိုင်တိမ်း၊မခင်း၊လင်။- တန်း၊မေး၊ယုပ်၊သေ၊ဂေး၊ယေး၊ ပု၊လေး၊ကူး၊ခခေင်၊ သုင်း၊ခိုင်၊သမ်၊ပွင်၊ မျှ်း၊ကပ်၊ဂုတ်။ ထ တူလှ်း၊ဝပ်၊လှ်း၊လှ်း၊ပု၊လှ်း၊ ဂိုတ်၊ခခေင်၊ ပတုင်၊မုပ်၊မုတ်၊

(3) ဂုခင်း၊တိုင်၊ခခေင်၊ဝု၊လင်။- ပိတ်၊ထိ၊ခခေင်၊တီး၊ဂုခင်း၊တိုင်၊ခခေင်၊ခခေင်။ တေလံး၊ယု၊သိုင်လမ်း၊တွင်း၊ယပ်။

ပိုင်တိမ်း၊မခင်း၊လင်။- ကံ၊ခေး၊ခေး၊ခခေင်၊ခခေင်၊ယွခင်း၊ လွတ်၊ခခေင်၊ခခေင်၊ခခေင်၊

(4) ဂုခင်း၊တင်၊ခခေင်၊ခခေင်။- ပီခင်၊ဂုခင်း၊မိမ်း၊ကခင်၊သွခင်း၊သွ်၊ဂုခင်း၊ဂုပံး (ကမ်၊ခခေင်)ဂုခင်း၊လှ်း၊ခခေင်။ယပ်။

ပိုင်တိမ်း၊မခင်း၊လင်။- ကံ၊ခေး၊ခေး၊ခခေင်၊ခခေင်၊ယွခင်း၊ လွတ်၊ခခေင်၊ခခေင်၊ခခေင်၊ ပတုင်၊မု၊ ဂုခင်း၊တင်၊ခခေင်၊ခခေင်။ လံး၊ဂွင်၊မိုဝ်း၊လှ်း၊တိုင်း၊တီး၊ဂုခင်း၊ဂုပံး(ဂုခင်း၊လှ်း) မခင်း၊ခခေင်။ယပ်။ ဂုလှ်း၊ဂု၊ သင်၊ဝု၊လှ်း၊လှ်း၊ခခေင်၊ခခေင်၊ခခေင်၊ခခေင်၊ခခေင်၊ ဝှ်း၊လှ်း၊ခခေင်(ကမ်၊ခခေင်)ဂုခင်း၊လတ်၊ခခေင်ယပ်။

(5) **ဂွမ်းပေးကန်ဝေးလမ်း**- ပီခင်ခေးဂွမ်းကန်ခိုခင်းမေးသွခင်သွ,တီးပံလင်,ဂျ,ခခေင်.ယဝ်။ ပိုင်တိုက်မခင်းလမ်း- ပီခင်ခေင်,

- 1. မိမ်းဂီးခင်းဂါခင်,ဂါင်ခေင်~ (လိ-ခေးလိဂ်း-1)
- 2. ဂိုဝ်းခမ်းထပ်ရှပ်းလိဂ်းပူဂ်း သူလ်,ကွင်,လါမ်,ခနုခင်းဗွင်~ (လိ-ခေးလိဂ်း-1)

(6) **ဂွမ်းလတ်ကန်ဝေးလမ်း**- ပီခင်ဂွမ်းမိမ်းကန် ကမ်,လွဲးဂွမ်းဂိုက်,ဂွမ်းဝွန်းသေ လတ်,ဂျ,ယူဝ်းယူဝ်းခခေင်.ယဝ်။

မံတွင်း။ ။ ဂံ.မီးတီးခေင်,ဂွမ်းဂိုက်ခခေင်.ယဝ်။ ဂမ်းခေင် ဂှခမ်းခင်းဂွမ်းယတ်,ခခေင်.ယဝ်။

ခေးဗေင်. မိုဝ်းလူဂွမ်းဝွန်းခခေင်. တေကမ်,လံးထင်,သီင်၊ ဝွန်းခခေင်. မီး(4)တူဝ်၊ (6)တူဝ်၊ (8)တူဝ်ခခေင်၊ တေလံးလူဂျ,ယူဝ်းယူဝ်း မိုခခေင်, မီးခခေင်.ယဝ်။ ပေးမီးဝွန်း(4)တူဝ် ဂှမ်းသမ်.လူ(5)တူဝ်၊ ပေးမီးဝွန်း (6)တူဝ် ဂှမ်းသမ်. လူ(7)တူဝ်ခခေင်၊ ကမ်,လီထွမ်,၊ လင်,ဂျ,သါမ်ဂိဝ်ခခေင်. ပေးတိမ်ထူခင်းသီ,လခင်,ခခေင် ဂွင်.ခခေင်ထပ်,ခခေင်.ယဝ်။

ထပ်,လိဂ်း

မံခပ်. (ဂ)မုခင်- (ခ) ထပ်,၊ (င) ယူ,။- (ဇ) ဂျင်။ ။

- (1) (ဂ) လခင်,ထိခခေင်; **ခွင်**- (မုခင်) (လိ-ခေးလိဂ်း-1)
- (ခ) လခင်,ထိသွင် **ဂျ** ၊ ၊ (ထပ်) (လိ-ခေးလိဂ်း-2)
- (င) လခင်,ထိသါမ် **ယု**, ။- (ယူ,၊) (လိ-ခေးလိဂ်း-2)
- (ဇ) လခင်,ထိသီ, **ပွင်း** ။ ။ (ဂျင်) (လိ-ခေးလိဂ်း-2)
- (2) (ဂ) လခင်,ထိခခေင်; **မိခင်** ၊- (မုခင်) (လိ-ခေးလိဂ်း-3)
- (ခ) လခင်,ထိသွင် **လပ်**, ၊ (ထပ်) (လိ-ခေးလိဂ်း-3)
- (င) လခင်,ထိသါမ် **တေ**,။- (ယူ,၊) (လိ-ခေးလိဂ်း-4)
- (ဇ) လခင်,ထိသီ, **ဂျမ်း**။ ။ (ဂျင်) (လိ-ခေးလိဂ်း-4)

မံတွင်း။ ။ မီးခင်းလိခတ်.ထပ်ဂျ,သခီ,ခေးလိဂ်း 1.2.3.4. တီးထပ်တေ သုတ်းလခင်,ခခေင်.ယဝ်။

တု,တွင်း။ ။ (မုခင်) (ထပ်) (ယူ,၊) (ဂျင်)ခခေင်.
 ခေးပိုင်သွခင် လင်းလေးလုထုခင်း(ဂိုင်းတင်)-
 (ဂှခင် ၊ ဂှတ်း ၊ ဂျ, ၊ မး)
 ခေးပိုင်သွခင် ထပ်,၊ပလ်လုခခေင်တ(ထတ်းတေ,၊ လွံလိမ်)-
 (သင်၊ ထပ်, ၊ ဂေ, ၊ မိုင်း)
 ခေးပိုင်သွခင် ထပ်,တူခင်းလူင်(မိုင်းခခေင်)-
 (ပ ၊ ထပ်, ၊ လီ, ၊ ဗှံး)
 ခေးပိုင်သွခင် ထပ်,၊ဝခင်ခေင်(မိုင်းလူင်,မိုင်းသု)-
 (မူဝ်၊ ဂီ, ၊ လူင်, ၊ ငါမ်)

လွင်းသုတ်းခခေင်(ဝင်းခခေင်)လိဂ်းခခေင်. ဂမ်းခခေင်သုတ်းတီးသီင် လခင်,ထိသီ,(သီင်ထပ်ခေး)ယဝ်။ လင်း,၊လု(တူခင်းတီး) ။ ။ ခခေင်,မထါခင်းမခင်းဂှခင်း ဂှပ်ပပ်,ပွင်ပုဂ်ယတ်.တိသတ်.ထပ်,မပု,လ ဂီခင်,ထပ်,၊ ဝင်းပင်လူင် လတ်,ခခေင်ဗှံးတီမ်းလိဂ်းတေ. ။ ။ ခခေင်လတ်,ဝေး တေလံးသုတ်းတီးလခင်,ထိသီ,ဂျ,လုခင်းဝေးခခေင်.ယဝ်။

ခင်းလိခတ်.ထပ်ဂျ,သခီ, ထပ်,ခေးခင်းတီမ်းခခေင်. တေ,ကပ် တွင်းပခေး,မ တေ,ထိုင်တွင်းသီ,ခခေင်. ကပ်လခင်,ထိသီ, ဂိုတ်းတီးသုတ်း ခခေင်မခင်းဝ်.ယဝ်။

မိုဝ်းသုတ်းခခေင်မခင်းခခေင်. ပေးဂပ်းဂံ,လူလုးလွင်းတိုင်,ဂပ်, ဂါခင်လီဂျ,သု,ခခေင်, လံးခွတ်,ယွတ်,မခင်းဝေး **မုခင်ဂျ,လု. မုခင်ခေးခခေင်** ယဝ်။

ပေးလုးတွင်းကန် ကမ်,ဂပ်းဂံ,လူလုးဂါခင်ဂျ,သု,သေ ဂပ်းဂံ, လူလုး လွင်းဂှခင်းထွမ်,လိဂ်းလု လွင်းထပ်,တေ,ခလေ လွင်းထပ်,ဂပ်, ဂှခင်.မူလုးလု, ခွဲးလိဂ်းလုသေ သုတ်းခခေင်မခင်းသမ်. လံးခွတ်,ယွတ်, မခင်းဝေး **သုဂျ,လု. သုခေး** ခခေင်.ယဝ်။

သင်ဝေးဂွမ်းခွတ်,ယွတ်,ထပ်,ခခေင်. တိုင်,ဂပ်,ဗီခခေင်လိခင် ဂွင်းမိုင်း ဂှံးလွဲးမံတွင်းပခင် လွင်းကန်ထပ်,ဂပ်,ဂိုတ်းဂါခင်လီဂျ,သု,ခခေင်.

ထိုင် လူဝ်,ခွတ်,ယွတ်,မခင်းဝါး; **လိခင်ကူလုံ. လိခင်ခေရးခေယဝ်။**
လွင်းသုတ်ခခင်း(လွင်းခွတ်,ယွတ်,တွခင်းလိခင်း)ခေ. ပိုင်လူင်မခင်း
တိုင်,ဂပ်, ကုပ်,ကုပ်းလူးဗွေသေ ခွတ်,ယွတ်,မခင်းဂေ; လူဝ်,တွခင်းလိဝ်း;
ဗုဒ္ဓခခေ.သေ ခွတ်,ယွတ်,မခင်းယဝ်။

လံးတိမ်လင်,ဂျ,

(1) တီးဂျမ်းဂိုင်းမခင်းခခေ. မီးဝံ.လံးဂိုင်း-

- (1) ဂိုင်းလတ်;
- (2) ဂိုင်းတိုင်;
- (3) ဂိုင်းတင်းခေ မီးဂျ, (3)လံးယဝ်။

(1) **ကခင်တိမ်ဂိုင်းလတ်လမ်.-**

ကေးဂျသ ကေးဂျသ လင်,ခေ.ခါးခိုင်; တမ်းမးယူဝ်,သေ,ဂေ,
ယေ,ဂျ- (လိ-ခေ; 1)

(2) **ကခင်တိမ်ဂိုင်းတိုင်လမ်.-**

လင်,ဂျ,လင်,ဂျ,မိုင်းခိုင်တိမ်; ခခေ.ဂျမ်းလင်းလေးခိုင်ယွတ်;
လိခင်းယတ်,ခခေ. လိခေ.ထပဂျ,သခေ,ခေလိခင်း(4)ခပ် လိုင်းခခေ.ယဝ်။

(3) **လွင်းဂိုင်းတင်းလမ်.-**

ဂမ်.ခခေ.လံးကပ်တူခင်းသိုင်သီ,ယဝ်။ လွင်းဂိုင်းတင်းခခေ.
ကပ်ဂမ်လခေ,လင်,ဂျ,ယဝ်။

ကခင်တိမ်ဂိုင်းတင်းလမ်.- တတ်.သဂတ်.ထျ, လိတ်.ယျ,လိတ်.ဝွဲ
(လိ-ခေ;လိခင်း 1)

မံတွင်း။ ။ လွင်းဂိုင်းလတ်ခခေ. ကပ်တူခင်းသိုင်သေ တိမ်ဂေ
လံးယဝ်။ လွင်းဂိုင်းတိုင်လမ်.- ဂမ်ခခေ.လံးကပ်တူခင်းသိုင်သီ,ယဝ်။
လွင်းဂိုင်းတင်းခခေ. ကပ်ဂမ်.လခေ,လင်,ဂျ,ဝါးယဝ်။

(2) **လွင်းလံးတိမ်ဂျမ်းဂွမ်းလင်,ဂျ,လမ်.** တီးလခေ,ထိခိုင်ခခေ.
ဂမ်ခခေ.လွင်းခေ; ဂျမ်းတူခင်းသိုင်သွင်(သိုင်ယမ်း) ငလး; တူခင်းသိုင်သမ်

(သိုင်ယမ်းလမ်း)ယဝ်။ တင်,တူခင်းဂေ; ကပ်လိမ်ပုးကိတ်းကီးသေ
တိမ်လံးယူ,ခခေ,ဂပ်,ယဝ်။

ဂျမ်းဂွမ်းကခေ.လွင်းတီးလခေ,သွင် တင်းလခေ,သမ်ခခေ. လွင်းတိုင်း
တူခင်းသိုင်သီ,(သိုင်လမ်းခေ)ပိခေ.ပိုင်လူင်ယဝ်။ သိုင်ခိုင်တင်းသိုင်သမ်ဂေ;
ကပ်လိမ်လေးငလး တါခေ,ယျ,ကိတ်းကီးသေ လွင်းလံးယူ,ယဝ်။ ဂျမ်းဂွမ်း
ကခေ.လွင်းတီးလခေ,ထိသီ,ခခေ. လွင်းတိုင်းတူခင်းသိုင်သွင်(သိုင်ယမ်း)ငလး;
တူခင်းသိုင်သမ်(သိုင်ယမ်းလမ်း)ဂမ်ခခေ.ယဝ်။

မံတွင်း။ ။မိုင်းခေ,တိမ်လင်,ဂျ,ခခေ. တေကမ်,လံးတိမ်သိုင်တိုင်;
ဂမ်းလိပ်လေးလျ။

(3) **လွင်းဂျမ်းတင်,ခံ,လမ်.**

ဂျမ်းတင်,ခံ,ခေ. ဂမ်းခခေ.ဝံ.တီးလခေ,ထိခိုင်ငလး; လခေ,ထိသမ်
သေ တီးလခေ,ထိသီ,ခခေ.ဂေ; ဝံ.လံးယူ, ဂျ,လျ,ဂေ-တီးလခေ,ထိသီ,ခခေ.
ဝံ.ဂမ်.ကေ,ကေ,ဂျ,လျ, တီးလခေ,ထိသွင်ခေ. တိုခင်းကမ်,ဝံ.လေးလေးယဝ်။

(၄) **တီးလခေ,ထိခိုင်; ကခင်တိမ်မခင်းလမ်.-**

- 1. လွတ်,ငွခင်းဂွမ်ခေ, ~ ပတိုင်,မ, ~ (လိ-ခေ;လိခင်း-1)
- 2. ပိတ်,လုဂ်းလေ,သျ, ~ ဝိဝေ,ဂျ, ~ (လိ-ခေ;လိခင်း-3)
- 3. လိုခင်းခိုင်ခေ,လံလေး, ~ တူခင်းခေ,ခေ, ~ (လိ-ခေ;လိခင်း-4)

(၅) **တီးလခေ,ထိသမ် ကခင်တိမ်မခင်းလမ်.-**

- 1. ပေ.ဗေ,လျ,ဝံ.ခေ,ခေ,သိုင်ခေ ~ တွမ်းငမ်းခေ ~ မီးကျ,ခေ,ဗေ,
ဂျ,ခေ,တေ,ဂျ,
- 2. ငမ်းဂျင်,လိခင်းသွင် ~ သိမ်းဂမ်းလွင် တူလျ,ထါခင်းကမ်,ကိမ်,
- 3. ခိုင်ခေ,မခေ,ခေ,ခေ,ခေ,ခေ ~ ပိုင်,ဗေ,လျ,ခေ,ခေ,ခေ,ခေ,ခေ,ခေ,
လမ်းတေ,ဂျ,ဂျ, (လိ-ခေ; 4)

(c) **တီးလခေ,ထိသီ, ကခင်တိမ်မခင်းလမ်.-**

- 1. တံ,သီခင်းလခေ,ပထျ,ဗေ, ~ ကယျ,တေ, ~ ခခေ,ခေ,ခေ,ခေ,ခေ,ခေ,
လမ်းခခေ,မခေ, (လိ ခေ,လိခင်း-14)

2. လှိုင်လှိုင်တိုခင်းဂီ၊~ခွံ့သျှာ်ဂီ၊~ပုးတူင်းဂူင်မိုင်း ပိုင်းဂွတ်းပာခင် [] (လိ-ခေးလိက်;25)

မံာ်တွင်း။ ။ ဂွမ်းတင်၊ခံ၊မခင်းခင်. ခွံ့ဝံ့.ဂေးလံး; ကမ်,ခွံ့ဝံ့.ဂေးလံးယဝ်.၊ ခင်းလိခတ်.ထပဂျသခင်,(လဝ်းခေးခမ်း) ခင်းတွခင်းပခေးမ တီးလခင်, ထိခိုင်ခခေင်.မီးဝံ့.ဝုး လွတ်,ငွခင်းဂွမ်ခေး,~ပတုင်,မု,~ခေ်သေတ တီးတွခင်းခိုင်; လခင်,ထိခိုင်ခခေင်. သမ်.ကမ်,မီး ဂူလ်းမီးဝံ့.ဝုးဂပ်,ယမ်, ပိဝဂို သွတ်းသေးသေးလိမ်,~ခတ်းလိတ်းတင်းခူ။

ဂွမ်းတင်၊ခံ၊ခေ်. မင်ပွတ်းမင်လွ်ဂေး လံးဂုခင်တင်,ပိခင်သွင်သမ် သီ,ခံ,ဂေးမီးယဝ်.၊ မိုခင်ခေင်,ခင်းလိက်;ဂျလျ,ဝင်,မိုင်းခမ်း တီးပိတ်(19) ခခေင်.မီးဝံ့.ဝုး သီခင်းတင်းလဝ်းတမ်းပံ~တူင်းမိုင်းထိုင်.တေးဂွတ်းမိုင်းဂံ~ ခမ်းဂေးခမ်း.ခွင်းလံ~ဂူးဝံ့;လေး,ယွင်,။

လွင်းဂွမ်းပေး.

ဂွမ်းပေး.ကခင်ဝုးခေ်. ပိခင်ခေးဂွမ်းကခင်မီးဝံ့.ယံ,လင်မံပေးမခင်း (ကမ်,ခခေင်)ယံ,လင်ခေးဂွမ်းလေး; ခေးလှုပ်းခခေင်.ယဝ်.၊ မီးလံးဂူးလခင်, ယဝ်.၊ ဂွမ်းပေး.ခေ်. လင်,ကွခင်ဂခင်ဂွင်.ဝုးလင်,ဂု,မခင်းယဝ်.။

လင်,ဂု,ခေ်.မီးဝံ့.-

- (1) လင်,ဂု,သွခင်း.ကခင်
- (2) လင်,ဂု,ငူးလို့ခင်း
- (3) လင်,ဂု,သင်,သီ;ကွတ်,ထမ်း
- (4) လင်,ဂု,သိုဝ်ခင်
- (5) လင်,ဂု,သိုဝ်ပံ
- (6) လင်,ဂု,ဂုလူခင်း,သခင်,
- (7) လင်,ဂု,လက်းလခင်း
- (8) လင်,ဂု,ဂုလူခင်း,သခင်,ပိတ်;
- (9) လင်,ဂု,ပုတ်း(လင်,ဂု,ဂုင်ပုတ်း)၊ မီး(9)ကခင်ခေ်.ယဝ်.။

(1) ပိုင်တိုက်;လင်,ဂု,သွခင်း.ကခင်လမ်.-

- (ဂ) ပတုင်,မု,ခခေင်;သွ;ယွင်းယွင်၊ မိတ်းဂီးခင်းဂခင်,ဂင်ခခေင်၊
- (ခ) ယုတ်းယခင်း,ပခင်း,ပိုင်; ဂသိုင်းသခင်း,၊ ဂိုတ်းမခင်း,ပျင်းယိမ်းဂွတ်းတုး၊ ပိခင်သဂျေးဂျေး,တူခင်းဂုး၊ ပုးကုတ်.လှုပ်းလခမ်,၊ ဝိင်းခခေင်,ပျိးပတုင်ဂုးခခေင်. ကူလ်.။

(2) ပိုင်တိုက်;လင်,ဂု,ငူးလို့ခင်းလမ်.-

- (ဂ) ပခေး,မဂု,ထု,၊ ဂွမ်းသီခွပ်းသွခင်း.သွင်ခင်း၊
- (ခ) ယုတ်းသခင်း.သီခင်းသွင်း၊ ယွင်းတိုက်.လီယိင်း၊ ပိင်းဂုးလွ်ယွခင်း၊ လိခတ်.ထ(6)

(င) ပိခင်ခီးခေ်လေးတင်းဝိင်း,၊ ယုတ်းဂွတ်းယွခင်းယမ်; ခမ်းလိက်;ပေး,ဂပ်, ယွတ်းဝံ့.ယံလံး၊ ဝံးဝခင်းမိုင်းလူ.လံဂိင်း၊ ယွမ်,တခင်းမိုင်း.လူထိင်းမခင်း ယဝ်.။

မံာ်တွင်း။ ။ဂမ်းခခေ် တီးပံဂုင်လင်,ဂု,ငူးလို့ခင်းခေ်. လံးကပ်လင်,ဂု, သွခင်း.ကခင်မုးသတ်း; ဝံ့.တု,သေ,ယဝ်.၊ ဂူလ်းဂုးဂမ်းဂေး,တေး.ဂေး ကမ်,ကပ်လင်,ဂု,သွခင်း.ကခင်သွ,ဂေး မီးယု,။

ပိုင်တိုက်;မခင်းလမ်.- မိုင်းဝခင်းဂုခင်းထီ,၊ မီးဂူးလံလွတ်.လံတင်း၊ ခင်းသတ်.တိမ်ပိင်း၊ ဝိင်းဂိုမ်းခခေင်ဂေးခေ်.ယဝ်.။ (လိ-ခေးလိက်; 11. ဂမ်းခခေ် မီးတီးလခင်,ထီ. 2. လေး 4.ယဝ်.။)

(3) ပိုင်တိုက်;လင်,ဂု, သင်,သီ;ကွတ်,ထမ်းလမ်.-

ပုးယေးဂင်ယုင်း၊ မုင်းခူ.ပူယေးခင်း၊ ကပ်ယေးတခင်းသိုဝ်,ခခိုင်ခခေင်; ဂွမ်းလို့ခင်းသွယွင်း၊ ဂူးလဂူးသမ်,၊ ကမ်,သီခင်း,လေး,၊ သမခခေ်,တေး,၊ ဂွမ်တူင်းလုတ်းခခေင်; ဝွခင်းဂွပ်းပေးယု.လွ်လံး၊ ငံးတီးယု,ဂူး,သလုခင်း, ခုခင်လဝ်းခခိုင်ခခေင်; မခင်းထခင်းခခေင်. ယုင်းယုင်းခခေ်.ကူလ်.။

မံာ်တွင်း/။ ။လံးဂု,လင်,ဂု,သင်,သီ;ကွတ်,ထမ်းခခေ်. မင်တီးမင်လွ်ဂေး

ခိခင်းခိုင်ဒ်ပိတ်ဒ်ယဝ်.သေ ဂူပ်းဂေးမီးယဝ်။

(4) ပိုင်တီဂ်းလင်,ဂျ,သိုဝ်ဝီခင်လမ်.-

(ဂ) မိင်းပတုင်းသွံးယင်းပိတ်,~လေးဂျးခင်းယုတ်ခင်းဂေ၊ ဂိတ်းခိုင်, မိင်းခင်းမံ, ဂမ်,ပေခင်း,လျခင်း,လျ, သျှခင်းလျ,လျခင်းဝံး၊ ပုးတံးဂမ်,ပေးလ- တိတ်.ကော,ဂ ဂူင်သတင်းဂေ၊ ဂူင်းဂပ်းမိုင်းဂျိုက်တင်းမေ၊ဂူလ်။

ဂျ,လျ,ဝင်,မိုင်းခင်းပိတ်; (1)

(ခ) တူင်,လုပ်းဂျခင်းပိုခင်း.တီ,ပျ,~ကယေးယျ,~ဂူးဂိုက်းဂွင်း ကချင်းဂျး ခိုခင်းလင်၊ နိတ်.ယျ,နိတ်.ခိး၊ ဂျးမီးတေပေးပျ,၊ ခွက်.ခွင်,ပွက်,လိုခင်း ဂျးခိုခင်းဂုခင်းမိင်,ယျ,၊ ထုက်းလတ်းဂိတ်းဂပေးလျ, ထုးဝံ.ပူဂ်းယင်။

ပိုခင်းလင်ဒ်,မိုင်းခင်း မိုင်းထုပ်းလွင်းယပ်,ဂိတ်.လ ပီ1324.ခိး၊ တမ် တူင်လပ်းဂေ.တီမ်; ပိတ်(1)

မံတွင်း။ ။လံးဂျ,လင်,ဂျ,သိုဝ်ဝီခင်ခိ. ခင်းဂျမ်းခေတင်းခိပ်.ပခင်, ကခင်လပ်းဝေးလခေ. တီမ်;ဝံ.ခခင်း. မီးတင်းခခင်တင်းလံယဝ်.၊ ခင်း လိခေတ်.ထပဂျ,သခိ,ခခင်း. ကမ်,မီး၊ ခင်းဂျ,လဝင်,မိုင်းခင်း မီး တီဂ်း(1)ဂူလ်း၊ လင်,ဂျ,သိုဝ်ဝီခင်ခိ. ဝံ.လံးတီးလခင်,ထိခိုင်ဂူလ်းယဝ်။

(5) ပိုင်တီဂ်းလင်,ဂျ,သိုဝ်ပံလမ်.-

(ဂ) လံးလိခင်းယက်.တူလ်းသီခင်းတင်းလပ်းတမ်းပံ~ တူဂ်းမိုင်းထုပ်.တေး လပ်းမိုင်းဂံ~ခမ်းဂေးခခင်း.ခင်းလံ~ ဂူးဝံးလ,ခင်း,ယခင်သေမိုင်းဂူခင်း ခပ်းလိခင်လိုဝ်.ခိုခင်းယူခင်း ဂူဝ်.ခခင်းကူခင်းလွမ်းလွံ-ဂူ.ခင်းဂိုမ်းတင်း ခန့်.ပီလိပ်း လပ်းဂိုမ်းခန့်.ခင်းဂွံ- ဝူလ်လိင်းလွမ်း ဂှ်.လွမ်းတွင်းသိုဝ်းခွံ- ဂျးခင်းလွံပခင်းကူခင်လွင်,လွင်,။

ဂျ,လျ,ဝင်,မိုင်းခင်း ပိတ်; (19)

မံတွင်း/ လင်,ဂျ,သိုဝ်ပံခိ. ဝံ.လံးတီးလခင်,ထိသမ် သီင်သွင်ဂူလ်းယဝ်။

လင်,ဂျ,သိုဝ်ပံခိ. လင်းလေးခိုခင်းယွတ်း(မိုင်းယု)ဂေးတီမ်;ယူ,ယဝ်။

(6) ပိုင်တီဂ်းလင်,ဂျ, ဂျလူခင်,သခင်,လမ်.-

(ဂ) ထီးခိုင်ဂူင်းလိင်း နှင်.လိင်းသုလ်,မျ.ခခင်းခေတ်း၊ မိုင်းပုတ်း လံးလွင်းမူဂ်းထုခင်းတွက်-နတ်းပြပ်~ထတ်းဝင်းခပ် လိင်းတလျခင်,ထိင်, လွင်းမူခင်းချခင်းကေး လွတ်းခေးလွင်းတင်းထပ်; တင်းတံ၊ မျခင်းလူး မိမ်းထူး လံးဂူးဂွတ်းလိတ်းယွတ်းနုးပံ၊ ဝိခင်းမူခင်းလမ်,ဝိင်,။

လပ်းဝေးလခေ.တီမ်; ဂျမ်းခေတင်းခိပ်.ပခင်, ခေးလိတ်း(5)

မံတွင်း။ ။ လင်,ဂျ,ဂျလူခင်,သခင်,ခိ. ဂမ်းနှင်;ဝေးလင်,ဂျ,သွခင်. ကခင်ခခင်း.ဂျမ်းယပ်းခိယဝ်။

(7) ပိုင်တီဂ်းလင်,ဂျ,လက်းလခင်းလမ်.-

(ဂ) ယမ်းကတုင်းလပ်းခင်းပံ,မီးဂေလေး; သခေးသခိတ်. မိတ်.တျ, သခေး ခမ်,လယျ, ကလွင်းတေ, ဂေးနိတ်းဂိုပ်းဂျပ်း ဂပ်းခေးတေ,ဂုမ်း ယွတ်းယုမ်းမွက်,ဂိုင်ခုပ်; ထုပ်းတင်,လင်,လူင်, သူင်,သုင်းသုက်းထူး လပ်းပုးနှင်.ပိုတ်, ဂူးဂင်,သျ.နုလ်, သူလ်,ဂိုင်, လိင်,မခင်,ပခင်းလီ, သီ,မိမ်းဂျးလမ်း ယွတ်းခမ်းဂခင်,ဂျခင်,တင်း လပ်းခင်းမွက်,သီင်လမ်း နီနိတ်းပင်း ဂျးလွင်းလမ်, ဂုခင်ခမ်,ခိ,လျ, ဂျခပ်,ဂျပ်,ပိင်, လိင်, လခင်းပိတ်းလခင်းဂခင်းမူဂ်, ခင်းတူင်,ထျ,ခေ, ပျ,တိုင်းလခင်, ခင်းလုမ်း ခခင်းဂျးခိုင်ခယေး နုခင်,နှင်;ကူခင်းခခင်း မွက်,ကခင်ကူခင်း ယုမ်း ခခင်း.ကူလ်။ (ဂျ,လဝင်, မိုင်းခင်း)

(8) ပိုင်တီဂ်းလင်,ဂျ, ဂျလူခင်,သခင်,ပိတ်,လမ်.-

(ဂ) သီင်ခမ်းဂွင်းဂွင်း သူးတွင်းယွခင်းပိခင် ယုယိခင်သမ်ဝိင်း ယိင်း ကခင်းမမ်းခခင်း နျခင်.တူဂ်း တီးဂူမ်းမံ-မိခင်းခတ်,ဂျ,မဂျ,ပုင်,ခခင်း။

(ခ) ယူင်းယွင်းဗိတ်ခင်းတူင်းခွခင်းလေပျဲ-ပေးမိုခင်းမင်းသား လင်းပုခင်းခင်း
ခင်းဂျေ-တင်းဂျေတေးမူယပ်။
လင်းခေပေးခမ်းတိမ်း ခင်းလိက်ဝါဂ်၊ သင်၊ လွင်းဂျေပု ပိတ်(33)ခေခင်းလွယ်။
မံတူင်း။ ။လင်း၊ ဂျေ၊ ဂျေ၊ ပုတ်ခင်း ဝံတီးလခင်း၊ ထိခိုင်းလေး လခင်း၊ ထိသမ်
ယပ်။ဂျေ။

ခေးလိက်(35) တေးထိုင် ခေးလိက်(47)
ခေးပိုင်သွခင်း- လင်း၊ ခေခင်းတဝံသ(ရှင်း)လင်း၊ မိုခင်းဂုတ်၊
ထမ်မလရိယ(တ/လ)၊ MA သီ၊ ရိလင်း၊ ဂျေ၊

တံးခင်းဂခင် ကမ်ထုဂ်လီခေဂခင်

ပေးရှင်း တံးခင်းဂခင်ခေဂခင်ခေ ဂျေ.ပေ.ခေခင်း တေပီခင်း
မု၊ခေ၊ ဂျေ.သုမ်းခေခင်း တေပီခင်းတေးသယပ်။ ယွခင်းပိုင်းခေခင်း
ပေးခွဲခေ တေလံးခေ.တင်းပိုခင်းယပ်။ တံးရှင်းခင်းဂခင်ခေတေ
ကမ်ထုဂ်လီခေဂခင်။

(လင်းခူးထမ်၊မသု၊မိ)

လံးလင်းဂျေတံး

သိုင်တူခင်းဂျေ “လင်းဂျေသမ်ဂိတ်” သီ(4)သိုင်

- (1) သိုင်ရှခင်း ပီခင်းသိုင်လံးလံး တီးမံတူင်းမခင်း(-) မုခင်း
- (2) သိုင်ရှတ်း ပီခင်းသိုင်ယင်းလမ်း ။ (ခ) လင်း
- (3) သိုင်ဂျေ ပီခင်းသိုင်ယင်း ။ (ဝ) ယူ
- (4) သိုင်မုး ပီခင်းသိုင်လမ်းခေး ။ (ဝ) ဂျေ

လင်းဂျေသမ်ဂိတ် လံးရှပ်မခင်း

- (1) သိုင်ရှခင်းခေ ပီခင်းသိုင်ရှပ်း တင်း၊ သိုင်တင်းခေ ပီခင်းသိုင်ခေတေ၊ ပိတ်းလိက်၊
- (2) သိုင်ရှတ်းခေ ပီခင်းသိုင်ရှပ်း-ပိတ်း၊ သိုင်ပိတ်းခေ ပီခင်းသိုင်သုတ်းခေခင်း
တွခင်းလိက်၊
- (3) သိုင်ဂျေခေ ပီခင်းသိုင်ရှပ်း(လှပ်း)-တင်း၊ သိုင်တင်းခေ ပီခင်းသိုင်ခေတေ၊
ခေခင်းတွခင်းလိက်ယပ်။
- (4) သိုင်မုးခေ ပီခင်းသိုင်ရှပ်း-ပိတ်း၊ သိုင်ပိတ်းခေ ပီခင်းသိုင် သုတ်းခေခင်း
တွခင်းလိက်ယပ်။

လံးခေတေသိုင်

1. ရှခင်း	1. ဂျေ
2. ရှတ်း	2. မုး
3. ဂျေ သမ်ဂိတ်	3. ဂျေ ခေ.ပီခင်းသမ်ဂိတ်
- သွင်လွက်းဗိတ်၊ ခိုဝ်ခေ ပီခင်းလံးခေတေ၊ သိုင်ရှခင်းယပ်။	
1. ဂျေ	1. ရှခင်း
2. မုး	2. ရှတ်း
3. ရှခင်း သမ်ဂိတ်	3. ဂျေ သမ်ဂိတ်
- သွင်လွက်းဗိတ်၊ ခိုဝ်ခေ ပီခင်းလံးခေတေ၊ သိုင်ဂျေယပ်။	

လံးဝံ.ဝါင်းသီင် လင်,ဂျာ,သမ်ဂိဝ် မိုဝ်းဂျေးလိက်;

- (1) သီင်ဂုခင်ခေံ. တေလံးပွံ,သီင်ဂိုင်း၊ ပီခင်သီင်လူင်၊
- (2) သီင်ဂုတ်းခေံ. တေလံးပွံ,သီင်ဂိုင်းဂျမ်း၊ ပီခင်သီင်ကွခင်, (ကမ်,ခခေံ)သီင်ပါခင်ဂါင်၊
- (3) သီင်ဂျု,ခေံ. ပွံ,သီင်ဂိုင်း ပီခင်သီင်လူင်။
- (4) သီင်မုးခေံ. ပွံ,သီင်ဂျမ်း၊ ပီခင်သီင်ကွခင်,။

သီင်သမ်သီင် ကခင်ကွက်,မုးခင်းဂူင်ခေး မိုဝ်းဂျေးလိက်;

- (1) သီင်ကခင်ကွက်,မုး ပါဂ်,ဂူင်ခေးခခေံ. ပီခင်သီင်ခိုင် သီင်လိမ် သီင်လိက်. သီင်ကမ်,ခမ်,၊
- (2) သီင်ကခင်ကွက်,မုး ခင်းဂါင်ဂူင်ခေးခခေံ. ပီခင်သီင်ပါခင်ဂါင် သီင်လီ သီင်ခမ်,၊
- (3) သီင်ကခင်ကွက်,မုး ခင်းငဝ်းဂူင်ခေးခခေံ. ပီခင်သီင်ယံ,သီင်လူင် သီင်ကမ်,ဂိုင်း၊
ခင်းခဝ်သမ်သီင်ခေံ. ဂျုဂ်းလံးသီင်ပါခင်ဂါင်တု၊ သီင်ဂိုင်း သီင်ခမ်,လံး ဂိုင်တေ. " ယဝ်.။

သီင်လင်,ဂျာ,သမ်ဂိဝ် (သီ,လခင်,)(သီ,ခခေံ.ဂျမ်း) တေ,သီင်-

- (1) ကေးဂျာသ (3)။.။ လင်,ခေံ. ကခေံခခေံ,တိယ ကခေံခခေံ,တိတမ်, ကဂုမ်,ဂျုခေံ; ချခေံခင်းတမ်းလံးပိုင်းတံး; ပုတ်.ထရတခေံ, ထမ်,မရတခေံ, သင်,ခရတခေံ, မုး,တု,ပိတု, ကျ,လဂိုယ ပခင်,လဖုင်းယံ, သိုမု,တင်းဂျု ဂူမ်းခေံပု,လေ, ကမ်,ဂေ,ဝခင်းခမ်း လဝ်.ကိတ်,လုး ဝံ,ခေံဂွမ်းသူ, သယမ်,ယု, ငြုးမိတ်းလိတ်းခေံ လီဂူးဝခင်းခေံ ဂျ,ယခခေံ,ထု, ကိတ်.လတ်.တ ပိုင်းခေံ,ထကမ်,ယေး ဂူးခေံလေးဂျု, ဝခေံ,တခေံ, လူးလဝ်းခင်းသိုယဝ်.။-

မံတွင်း/ လခင်,ထီခိုင်; (ခခေံ.ဂျမ်းခိုင်;)ခေံ. ပီခင်သီင်တင်း တင်းပံ. “သို” ခေံယဝ်.။ (သို)ခေံ. ပီခင်သီင်သုတ်း(မုခေံ ဂုခေံ သီင်ပဝ်,)

- (2) တေးခေံ. ချးလဝ်းတမ်းမုးဝံးလဝ်း လဝ်းကခင်ခဝ်းလိဝ်း လီခခေံဂေ, ခဝ်းပီခင်လဝ်းပိုင်းငြု,ဂူခင်းသတ်းသင်ယီ လိုလီသုတ်းပန်း သွခင်လက်းသွခင်တူဝ် ကွခင်ဂူဝ်ယေးဂိုခင်း ကွခင်မိုခင်းတုသီင် ကွခင်ယီင် တင်းဂျုင်း ကွခင်ခေံခင်းကွခင်ခခေံ ပွင်မုခင်တင်းတခင်း မုတ်းသခင်းခဝ်လီ ပွင်လီတင်းမိုဝ်း ဝိုင်းသိုဝ်းဂေးသုင် ယခင်ကုင်ဝွဲးကေး လဝ်းဂုဝ်းသွခင်ကဝ် ဝွခင်းခေံ ဂျုလိဝ်းသပ်.ပေ,သတ်.တု, သတ်.တဝု, ကမ်,လွတ်းဂျု, ခင်းယု- လိုခင်းလင်,ပင်,လိင်း သခင်းသီင်မု,သိုဝံ.ဂူးလဝ်း လကဝ်လိက်. ဂုတ်းထိုင်ဂေ, ကမ်,ဂေ,ကခင်,ဂူဝ်လခင်.သိုင်း မိုဝ်းဂိုင်းလဝ်းဂုဝ်း ခဝ်းမုးတေ,ဂူဝ်ပဝ်; ခေံ.ဂေးချးလဝ်းဝခေံ,တေ, ပု,လေ,ဂခေံ,တေး ခခေံမေးတင်,ဂူဝ်ဂဝ်; ပေးတေးထိုင်ဂုခေံ.ယမ်းထဝ်းပုခေံ.ယဝ်.။ ၊

မံတွင်း။ ။လခင်,ထီသွင်(ခခေံ.ဂျမ်းသွင်)ခေံ. ပီခင်သီင်ဂုတ်း ဂူဝ်းသီင်ဂုခေံ (ယု)ခခေံ.သေ ပိတ်းဝံ.ထဝ်းခခေံ.ယဝ်.။ (ထဝ်း)ခေံ. ပီခင်သီင်သုတ်း(လဝ်း ဂုတ်း၊ သီင်ယက်းလမ်း)ခေံယဝ်.။

- (3) ငြုးပီခင်လဝ်းဂုဝ်းခေံ. ပီခင်တီးလဝ်းယု; ကင်,ဂျု,ဂဝ်းတခင်း, ကဝ်လုခင်း,ယုလိဝ် သင်ခိုင်လေးခူခင်း ဂူခင်းပုးဂူဝ်းယီ တင်းလီဝခင်းဂျု ငြုးသွခင်ပခင် လံးကခင်ပေးလေး ဝိခေံလံးဂူဝ် သွခင်တူဝ်သွခင်လို ခုခင်လိုတင်းခေံခင်း တိုက်းဂျုင်းဂမ်သီခင် ထိုင်းထီခင်ဂူဝ်လိုတင်းခေး တိုက်းပေးဂျု,မေ ခံးယေးတင်းမိုဝ်း လူဝ်းဂူဝ်.ကဝ်ယီခင်းခင်းဂိုဝ်း လိမ်းလဝ်း သပ်းသို- ဂူးတင်းလို ဂေးပု,ထမ်,မု, တင်းခခေံပေးလေး တီးယေး လဝ်းဂုဝ်းလတ်းဂေးသွခင် လုပ်းလိုခင်းကွခင် လေးသီင်လွတ်းဂျု,ယဝ်.-

မံတွင်း။ ။လခင်,ထီသမ်(ခခေံ.ဂျမ်းသမ်)ခေံ. ပီခင်သီင်ဂျု, တင်းပံ. “ဂျု” ခခေံ.ယဝ်.။ (ဂျု)ပီခင်သီင်သုတ်း(ယု, ဂျု, သီင်ယက်း)ခခေံ.ယဝ်.။

(4) လင်း,ဝါး,ပေါင်းပိခင်လင်းရှမ်းခင်း. ခပ်ပိခင်လင်းယုးရှင်,ယုး,မုခင်ယုး, မွဲ,တဂမ်, မျှတ်းတဂမျှတ်း ထွတ်းတဂထွတ်း; နီခင်း,လင်းခင်းပိခင် လိမ်းယွတ်းမမ်,ဂူ, သယမ်,ယုး,လှာခင်း, တခင်း,ထိုက်; ခပ်ပိခင်လင်းယုးယုး, တိုက်ထမ်း,မေ, ကမ်း,ဂေ,လေးသိုင်း; ဂူးငိုင်းပေးလွတ်, သွခင်းထွတ်,ဂျ,မမ်, လံသမ်,ကလက ခေးထမ်း,မယုး,ယုး, ဟု,လိလေးကခင်း; တင်းပုဂ်း **ဂျ,ထု,**~ လင်း,တေ,ယု, မုခင်ပုတ်.ထေး လိခေးလင်းရှမ်း လားသွခင်း ပူး တြးကယုး,ယုး, ထားခင်းလွတ်,ထိုင်, လေးလေ.လံမိမ်း ရိမ်းလားရှေး ဝံ. လံပုခင်းလံယုးခင်း ရှမ်းဂျ,ယခင်း,ထု, တုတ်းမုးခပ်.ဂါခင်း ဝံ;ဝါခင်း ပိုင်းကိုင်**ဝှမ်း**ခေးယပ်.။ ။

မံတွင်း။ ။ လခင်း,ထိသီ,(ခမ်း.ရှမ်းသီ,)ခင်း. ပိခင်သိုင်းမုး ဂူမ်းခိုခင်း**ရှု,** တီးကခင်းဝါး ‘တင်းပုဂ်းဂျ,ထု, လင်း,တေယု,’ ခခင်း.သေ သိုင်လမ်းခေး ‘**ဝှမ်း**’ ခိုခင်း ပိတ်းဝံ.သေယပ်.။

(ဝှမ်း)ပိခင်သိုင်သုတ်း (ရှင်း၊ မုး၊ သိုင်လမ်းခေး)ခခင်း.ယပ်.။
သိုင်သုတ်းသီ,သိုင်

(မုခင်း)	(လင်း)	(ယုး)	(ရှင်း)
(ရှမ်း)	(ရှမ်း)	(ရှု)	(မုး)
(သင်)	(ထပ်)	(ဂေ)	(မိုင်း)
(ပု)	(ထူး)	(လီ)	(ယုး)
(မုတ်)	(ဂီ)	(လှိုင်)	(ငါမ်း)

သိုင်ကပ် - (မုခင်း - ယုး) (ရှမ်း - ရှု) (သိုင်ပပ်,လေးသိုင်ယမ်း)
သိုင်ပိတ်း- (လင်း - ရှမ်း) (ရှမ်း - မုး) (သိုင်ယမ်းလမ်းလေး သိုင်လမ်းခေး)

ခေးလိမ်း(48) တေ,ထိုင် ခေးလိမ်း(51)
ခေးပိုင်သွခင်း- မေတ်းလိမ်း/မေဂေးလိမ်း
လေးခင်း,တိယ(လု.ထုခင်း)ဂုံးပု(ဝိုင်းဂိုင်းတိုင်)

ပန်းပိုင်လင်း,ဂျ,တံးတီးဂိပ်; လေး; တင်း:ခိတ်းရှမ်းပိုင်

ပန်းပိုင်လင်း,ဂျ,တံး ကခင်းမေလိမ်းလှိုင်ခပ်လင်းရှမ်းရှမ်း, ကပ်သင်, ပွခင်း; သွခင်းခင်းခင်း. မီးမိုခင်းခင်း,ပုးတုးခင်း.ယပ်.။

(1) မရှု,ဂပျ,-လင်း,ဂျ,လှိုင်၊ ခမ်း.ရှမ်းလိမ်းလှိုင်၊ ယင်းမီးလင်း,ဂျ, ပွတ်း၊ လင်း,ဂျ,ယပ်.။ လင်း,ဂျ,သွင်ဂိပ်၊ လင်း,ဂျ,သမ်ဂိပ်၊ လင်း,ဂျ, တဝခင်း၊ လင်း,ဂျ,ယီ,လှိုင်၊ လင်း,ဂျ,ပျှင်း လေး; ခမ်း.ရှမ်းသိုဝ်ခင်း ခိတ်,ရှမ်း၊ ဂျ,လှိုင်,မိခင်းထိုင်းခင်း. မီးဝံ.လံပိုင်တေ.တေ.။

(2) ရှု,သဂပျ,-လင်း,ဂျ,ရှမ်းမုခင်း၊ ရှမ်းသိုဝ်း၊ ထိုင်းခပ်ရှမ်းဝှမ်း ရှမ်းလခင်း,တင်၊ ယပ်,ယုခင်း၊ လှိုင်;ရှမ်း၊ လှိုင်;ရှမ်း၊ လှိုင်;ခမ်း. မင်းထိုင်းခင်း.ဂေး မီးလံပိုင်တေ.တေ.ယု.။

(3) သင်,ဂေ,တဂပျ,-ပိခင်လင်း,ဂျ,ရှမ်းပွတ်း မီးသမ်ခေး ရှုခေး ရှမ်းခေး တင်းယပ်.ရှမ်းလှမ်းတိမ်းတိမ်းယပ်.။

ခင်းဂေးသမ်ပိုင် ကခင်းခေးယပ်.ခင်း. လင်း,ဂျ,မံ(2)ခင်း.တေ. ဂူ.ငါးယု, ယုးရှမ်းလှိုင်ရှမ်းဂေးတုလှိုင် ခမ်း.ရှမ်းလေးပင်မူ မေပခင်း သိုင်းခပ်တိမ်းဝံ.ထိုင်းခင်း.ဂေး ဂူ.ငါး မေငါးယု.။ မံ(3)ပိခင်လင်း, ဂျ,ပွတ်းကခင်းဝါးခင်း. တီးမံတွင်းမခင်းလမ်း.-

ကခင်းဝါး သမ်ရှင်ယပ်.ရှုရှု - ဝခင်းတံလံးခမ်း,ယမ်း၊ သမ်ကမ်း,ရှုရှု ရှုကမ်း,ရှု - ဝခင်းတံလံးသိုင်းမုခင်း။ ဝါးခင်းလေးသင်။ ရှုရှုခင်းရှုမီးကံ - ရှုမီးရှုဝံ.လှိုင်;ပံတံ ခင်းလေး သင် ပိခင်သင်,ဂေ,တဂပျ, ခမ်း.ရှမ်းပွတ်းကွမ်သုး တွင်းလံးငါးယပ်.။

မရှု,ဂပျ, ရှမ်းလိမ်းလှိုင်ခင်း.တေ. ပေးတေတိမ်းတေထိုင်းထိုင် ရှုလှိုင်;တင်း:ခိတ်းရှမ်းပိုင် ထုတ်,လီရှုတ်းလှမ်းလံးပန်းပိုင်လင်း,ဂျ, မီးရှမ်းပိုင်လှိုင်ခင်း,ယပ်.။

- (1) ပတတေညာ - တင်း၊ခိတ်၊ပုဂ်၊ကမ်၊ခိင်၊ဂခင် တွခင်း၊ခိုင်၊ ယဝ်း တွခင်း၊ခိုင်၊ပွတ်၊။
- (2) ဝဂျတေညာ - တင်း၊ခိတ်၊ခခမ်၊ဂွမ်း၊ကမ်၊လဝ်၊ဂခင် ကမ်၊ ဂပ်၊ဂခင် ယေး၊ကခင်၊ပိခင်၊ယေး၊မိဝ်၊။
- (3) ကေဂဂ်၊ခဂတေညာ - တင်း၊ခိတ်၊တူဝ်၊တင်း၊ တူဝ်၊ဂွမ်း၊မိုခင်၊ဂခင်၊ဝံ၊။
- (4) ဂမ်၊မတေညာ - တင်း၊ခိတ်၊ပုဂ်၊ဂွမ်း၊ဂွမ်း၊ဂွမ်း၊။
- (5) ကထိ၊ဂတေညာ - တင်း၊ခိတ်၊ပုဂ်၊ဂွမ်း၊ပူခင်၊ပိခင်၊လိုင်၊ပိုင်၊။
- (6) ပတတီ၊ခတေညာ - တင်း၊ခိတ်၊ဂွမ်း၊မိုဂွမ်း၊ဂခင်၊။
တင်း၊ခိတ်၊ဂွမ်း၊ပိုင်၊ခခမ်၊ ဧဝ၊ဂွမ်း၊လွတ်၊တေ၊။

(1) ပတတေညာ-တင်း၊ခိတ်၊ပုဂ်၊ကမ်၊ခိင်၊ဂခင်၊ကခင်၊ဝု၊လမ်၊-

- (1) ခခင်၊ခခမ်၊တဂ်၊လံး၊ ခံး၊လွမ်း၊ဂွမ်း၊ထိုခင်၊ ယိုင်၊ဂိုခင်၊ဝခေ၊ ဂုဂ်၊ခ၊လမ်း၊ယိုတ်၊ လွမ်း၊ခိုတ်၊မိုဂွင်၊ ဂိင်၊တင်၊ဂိုင်း၊ဂွမ်း၊ ခိုင်း၊လွမ်း၊ခခင်၊ခခင်၊ တိုခင်း၊တိုင်၊ဝိတ်၊သုမ်၊ပုဝ်၊ခခင်၊ယွတ်၊ ဂိင်၊ယွတ်၊မို၊**တဂ်**၊~ ယုဂ်၊ခခင်၊ခခင်၊လမ်း၊**ခခိုင်**၊-
(တဂ်၊-ခေး၊လုမ်း၊ **ခခိုင်**၊-ခေး၊တင်း၊ သုတ်၊သိုင်၊ပပ်၊၊ **မုခင်**)
- (2) တီး၊ခခင်၊လမ်၊ သမ်၊ပိခင်၊တီး၊ခပ် လိုင်း၊လိုင်၊ဂွင်၊ယခင်း ပုမ်၊ယခင်း၊ကိတ်၊တူဝ်၊**တိုင်**~ ဂေ၊**မုခင်**၊ဝံ၊ယပ်၊။ ၊
(တိုင်၊-ခေး၊ဂွမ်း ၊ **မုခင်**၊-သုတ်၊သိုင်၊ယင်း၊လမ်း၊ ၊ **လဝ်**၊)
- (3) ကိတ်၊သမ်၊ဂုဂ်၊ဂိုင်း၊ဂိုင်း၊ ဝလုင်း၊ခခင်း၊ဂွံ ယင်း၊လွံ၊ယမ်း၊သင်း၊ မေး၊ခင်း၊ပခင်း၊ကူခင် သူခင်၊သခင်၊ဂွင်၊မေး တွင်၊လေး၊မိုတ်၊သင်း၊**ဂိုင်**~ လို၊မုခင်၊ခခေ၊ သု၊ယု၊**ဂေ**၊။-
(ဂိုင်၊-ခေး၊လုမ်း၊ **ဂေ**၊- ခေး၊တင်း၊ ၊ သုတ်၊သိုင်၊ယင်း၊ ၊ **ယု**၊)
- (4) လံး၊သမ်၊ခခင်း၊ပွမ်း၊သမ်၊ခွတ်၊ ဂွင်၊မိုဂ်၊ခခင်၊ဂွင်၊တူဂ်၊ခခင်၊သေး၊~ သိုင်၊ခခင်း၊ပခင်း၊မေး၊ဝံ၊ယပ်၊။ ။
- (သေး**၊- ခေး၊ဂွမ်း၊ ၊ **ပခင်း၊မေး**၊- သုတ်၊သိုင်၊လမ်း၊ ခေး၊၊ **ဂွင်း**၊)
ပုဂ်၊တင်း၊မခင်း၊ယဝ်း၊သေ၊လေး၊ ပုဂ်၊ဂွမ်း၊မခင်း၊သမ်၊ပွတ်၊ဝံ၊ ပုဂ်၊လုမ်း၊

- ခိုခင်း၊တင်း၊ထိုင်၊ သမ်၊ယဝ်း၊တခင်၊တခင်၊ ပုဂ်၊ပံ၊သမ်၊ခိုခင်း၊ပွတ်၊ဝံ၊ ပုဂ်၊တင်း၊ပုဂ်၊ဂွမ်း၊ ပုဂ်၊လုမ်း၊ခိုခင်း၊ ကမ်၊ခိင်၊ဂခင်၊လေး၊ လင်၊ဝု၊ဂေ၊လူ၊လိတ်၊ ဝံ၊သိုင်၊လွမ်း၊ယပ်၊ ထိုင်၊တေပံ၊သိုင်၊ ဂွမ်း၊မခင်း၊သမ်၊သိုင်၊ယပ်၊၊ ဂေ၊ထွမ်၊ ဂေ၊ ကမ်၊ပေး၊လိထွမ်၊ လင်၊ဂု၊မိဝ်၊ခခမ်၊ လံး၊ဝု၊ထုတ်၊ပတတေ၊သယပ်၊။
ဂွမ်း၊လွတ်၊တင်း၊ခိတ်၊ကခင်၊ဝု၊ခခမ်၊ မိုခင်၊ခခင်၊ပုဂ်၊တင်း၊ခခမ်၊ယပ်၊။
- (1) ခခင်၊ခခမ်၊ တဂ်၊လံး၊ခံး၊လုဂ်၊ လွင်း၊ဂွမ်း၊ခိုင်း၊ကတ်၊ သိုင်၊ခခမ်၊ တူဂ်၊တတ်၊ မေး၊ယု၊**ယိုင်**၊**ယိုင်**၊ မီး၊လမ်၊ထမ်း၊ပိုင်၊ပိခင်၊ငပ်၊ တင်း၊ခပ်၊ လုမ်း၊ယပ်၊ မို၊ဂွမ်း၊မို၊သင်း၊ ခပ်၊ကွတ်၊လေး၊ ဂေ၊ခပ်၊လမ်၊လိမ်၊လမ်း၊ယု၊ လိုင်း၊ကီ၊ဝွတ်၊ယု၊**သို့**၊~ ပုဂ်၊ခခင်၊ဂိုင်း၊ ကိုင်း၊ကိုင်း၊ခခင် လွံထိုခင်၊ဂွမ်း၊တီး၊ခခင်း၊ ခိုင်း၊ထိုင်၊ခခင်၊ခခင်၊ ဂွင်၊သွတ်၊လခင်း၊ ပံခပ်၊လုမ်း၊ယပ်၊ ဂေ၊ယိုင်၊ခိုင်း၊ဂွမ်း၊ယုမ်း၊**တခင်**၊ယပ်၊-
(သို့၊-ခေး၊ဂွမ်း၊၊ **တခင်**၊- ခေး၊တင်း၊၊ သုတ်၊သိုင်၊ပပ်၊ ၊ **မုခင်**)
- (2) တီး၊ကခင်၊လွံ၊သုင် လိုင်း၊ယိုင်၊ပခင်း၊မေး၊ ပေး၊တူဂ်၊ခခင် လို၊လဝ်၊ခင်း၊ ဂွမ်း၊ခင်း၊ခခင်း၊မိုတ်၊မတ်၊ ယိုတ်၊ယင်း၊ယမ်း၊ယုမ်း၊မို၊ဂေ၊ တူခင်း၊ပေ၊မုခင်း၊ ယခင်း၊လုခင်း၊ဂွင်၊လိုင်၊ ဝိခင်၊ဂွင်၊ဂွမ်း၊ခင်း၊ တူဂ်၊လု၊တင်း၊ခခင်း၊ ဂွမ်း၊ယုမ်း၊သုမ်၊ခိုင်း၊**လခင်**~ယွခင်၊ယိခင်၊ယု၊ ပုပုဂ်၊ပုဂ်၊ပုဂ်၊ဂွမ်း၊ တင်း၊ခပ်၊လု၊ တီး၊ဂွမ်း၊ထမ်း၊ ဂမ်း၊ခခင်း၊လု၊မိုင်း၊လိတ်၊ မိုင်း၊တုဂ်၊ ကုဂ်၊လမ်း၊သို့၊ ခိုင်း၊ကတ်၊ခိုင်း၊**မုဂ်**၊လွံ၊ယပ်၊။ ၊
(လခင်၊- ခေး၊ဂွမ်း၊ ၊ **မုဂ်**၊- သိုင်၊သုတ်၊ယင်း၊လမ်း၊ ၊ **လဝ်**၊)
- ဂိုတ်၊ခခမ် ပုဂ်၊ခင်း၊မီး(73)တူဝ် ပုဂ်၊ဂွမ်း၊မီး(75)တူဝ် ပိုင်၊ဂခင် သွင်၊သမ်၊တူဝ်၊လေး၊ လို၊ယု၊၊ ပုဂ်၊ခင်း၊မီး(30)တူဝ် ပုဂ်၊ဂွမ်း၊သမ်၊မီး(27-28)တူဝ်၊ခခင်၊ဂေ၊လိ၊ယု၊။
- (2) ဝဂျတေညာ- တင်း၊ခိတ်၊ခခမ်၊ဂွမ်း၊ ကမ်၊လဝ်၊ဂခင် ကမ်၊ဂပ်၊ ဂခင်၊လမ်၊-
တီး၊တိတ်၊မခင်း၊-
လင်၊ခခမ်၊ တဂ်၊လံး၊ခပ်၊ဝံ၊ ကလိခင်၊တေ၊ယု၊ သမ်၊မု၊သမ်၊ပုတ်၊ထ

ယွတ်;လင်း; ငင်းယွတ်,~**ဖြူး**-

ဖြူး-ခေးတင်း; **မံတွင်း**-လင်း,ဂျ(3)ဂိမ်းခေင်.ဂွမ်းပွတ်း ဂမ်းခေင် တင်းသိုင် လမ်းခေး;

သိမ်းထိုင်တိမ်းတခင်မိုင်းဂွမ်း ကပ်မိုခေင်မူဝ်ခွင်ခင်းတိုင်း မူပ်,တူဝ် **ဂါခင်း**-ယွင်းဂူခင်း;သေဂွခင်း, ၊

(တင်းဝံ. **ဖြူး** ဂွမ်းသမ်းပီခေင် **ဂါခင်း**)

ခေင်.ဂွမ်းမိမ်းခေင်. ဂွမ်းမခင်းဂေး; ကမ်း,ဂွမ်းဂခေင် ကခေင်ဝုးမူပ်,တူဝ် ဂါခင်းယွင်းဂူခင်းခေင်.ဂေး; ကမ်း,လီထွမ်း, လင်း,ဝုးတိုင်း.တင်းခေင်တီး ဝုးဂျတေးသယမ်း။

ခေင်,ဂိုဝ်တေလွတ်;တင်းခေင်. တိမ်းမိုခေင်ခေင်,တီးတူးခေင်.တု၊ ဂူလင်းဂျးဂူခေင်.သေ ထွမ်း,လီလီတု။

(1) လင်း,ခေင်. ခူးခေင်; ပိုင်းဂွမ်း; လှမ်းဝံ;ပူ,လေ, သမ်း,မု, သမ်း,ပုတ်.ထ ယွတ်;လင်း;ငင်းယွတ်,~**ဖြူး**ယမ်း.။

ဖြူး- ခေးတင်း; ၊ သုတ်းသိုင်လမ်းခေး;

(2) သွတ်းဂွတ်းခွတ်းတခေင် သွင်ကခေင်မိုင်းဂွမ်း ဂွမ်းငင်းမူပ်,တူဝ် **တုး**- ခုပ်.ဝံ;ခေးဂေး; ၊

ဂိုတ်းခေင် လွတ်;တင်းခေင်ယမ်း။

တုး- ခေးဂူပ်း ၊ ဝံ;သိုင်သုတ်းယမ်းလမ်း;

(3) ကေဂန်ခရတေးသ- တင်းခေင်တူပ်တင်း; တူပ်ဂွမ်း မိုခေင်ဂခေင် ကခေင်ဝုးခေင်.-

(1)လင်း,ခေင်; ခူးခေင်;ဂွမ်းလံ;ခုပ်.ဝံ; ကလိခေင်,တိယ, ဂုတခေး,ဂီခေင်, လင်း; တင်း,ဂမ်းယူဝ်,**သေ**,~ဂွမ်းဂွမ်း-

(သေ,-ခေးလူပ်း ၊ **ဂွမ်း**- ခေးတင်း; ၊ သုတ်းသိုင်ပပ်, **မုခေင်**)

(2)သိမ်းသုမ်း သွင်တူပ်လမ်းလင်း မိုင်းဂွမ်းကပ်မိုခေင် ခေင်ခေင် ဝုင်းလခေင် ဂွမ်းဂါခင်းတင်း,လွမ်း**ဂွမ်း**~ ဝံ;**လင်း**ခေးဂေး; ၊

(ဂွမ်း-ခေးဂူပ်း။ သိုင်သုတ်းယမ်းလမ်း; **လင်း**;)

ပုန်းငင်းတင်းဝံ.ဝုးဂွမ်း **“ဂွမ်း”** ပုန်းဂွမ်းဂေး သမ်းဝုးတင်းလွမ်း **“ဂွမ်း”** ခေင်ခေင်,ဂမ်း, ယွခေင်.ပိုင်းပီခေင် **“ဂွမ်း”** ခေင်,ဂခေင်လေး; လင်းဝုးထုတ်,တင်းခေင်တီး ယမ်း။ သင်ဝုးလုးလုး ကမ်း,ဝေးလံ;ယမ်း. ထုတ်,လမ်း;ဂေးလမ်း;တု. သင်ဝုးဝေးလံ;ယူ,ဝေး. ဝေးဂွမ်းလွတ်;လင်း,လီယမ်း။

(4) ဂမ်းမတေးသ- တင်းခေင်တိမ်း;ဝုးပုးဂွမ်းဂွမ်းဂွမ်း.ကခေင်ဝုးခေင်.-

(1) ဝုးတီးဂွမ်းခေင်,ခေင်, ယုမ်း.ခေးဂီ; ခေင်.ပီးလီဂွမ်း.ကွမ်း**တုမ်း**,~ ခေင်.ပူမ်းကူလု်း.။

(တုမ်း,-ခေးလူပ်း ၊ **ပူမ်း**- ခေးတင်း; ၊ သုတ်းသိုင်ပပ်, **မုခေင်**)

(2) ဂီင်းလီ ဂီပ်လီ ဖခေင်သီခေင်ခေင်ပမ်း ခုလင်းဂွမ်း,မုခေင်**ဂွမ်း**~ ဂွမ်း;ဝါတ်;ခေင်.ကူလု်း.။ ၊

(ဂွမ်း- ခေးဂူပ်း ၊ **ဝါတ်;** - သုတ်းသိုင်ယမ်းလမ်း; **လင်း**;) ခေင်.ဝေး.ဂွမ်း;ဝုး ခေင်.ဂွမ်းမခင်းလမ်း;လီမ်းဂခေင်ယူ,ဂေး; ဂွမ်း;ဝုး ဂွမ်းဂွမ်းဂွမ်း. ကမ်း,ထုတ်,ဂူ ဖုးဂွမ်းဂွမ်းမီးပလု်,လုး,ခပ်လင်း;လေး; လင်းဝုး ပုးတင်းခေင်ယမ်း။

(5) ကထိဂတေးသ- တင်းခေင်ပုးဂွမ်းပူခေင်.ပီခေင် လူခေင်.လိုင်ပိုင် ကခေင်ဝုးခေင်.-

(1) ဝုးတီးခေင်ခေင်လီ ဖခေင်သီခေင်ခေင်လမ်း မီးငင်းမိုခေင်လိုင်ခေင် ငါးမိုခေင်သီဝခေင် ဖခေင်ပိုင်းခေင်သီ ဖခေင်ထိုင်းဂွမ်း သိုင်ခေင်ယမ်း.လူး လင်း;ငင်းယွတ်~ ဂွမ်းခင်း**ဖွ**~ ပိုင်းဂွမ်း.မခေင်,မခေင်, ယုမ်း.လူး;ဖေးဂါခင်းလင်း; မီးသိခေင် ဂသိုင်းခေင် ပေးဂွမ်းလူခေင်,**လခေင်**,ယမ်း.။

ခေင်.ပီခေင်ခေင်.ဂွမ်းလူခေင်.လိုင်ဂျ, ကပ်တိမ်း;လိုင်ခေင်တိမ်း;ဝခေင် ပုးတင်းလင်း;ဂုခေင် သါခေင်,ပေးဂွမ်း;လိုင်ခေင်. ကမ်း,လီကပ်တိမ်း;လုးလုး ပုးတင်းခေင် ဂွမ်းပူခေင်.ပီခေင်လူခေင်.လိုင်ယမ်း.။

ဂွမ်းပေးလွတ်;တင်းခေင်လမ်း.-

ဝုးဂျးခေင်ခေင်လီ ဖခေင်သီ ခေင်ခေင်လမ်း ပီခေင်ပိုင်းခေင်ဂွမ်း ဂမ်းသိခေင်

ဂိခင်တ၊ခင်း၊ ဂ၊ခင်း၊စွမ်း၊ မေး၊ခင်း၊လှိုင်၊တူင်၊ ယမ်း၊ရှင်၊ြေး၊ ရိုက်၊ပု၊ရှင်း၊သိင်၊ တိုင်း၊ခင်း၊ရှင်၊တူင်၊ဂမ်း၊သွင်း၊ဂမ်း၊လှိုင်၊ ဝခင်း၊ခင်း၊က၊ရှု၊ဝင်း၊ ပခင်း၊ထိုင်၊တွခင်း၊တူင်း၊ ရှင်း၊ခင်း၊ခင်း၊လင်း၊လိပ်၊ မီး၊ရှင်း၊မီး၊ခင်း၊ ခင်း၊ခင်း၊ဂင်၊ ရှင်း၊ခင်း၊မင်း၊တု၊သေ၊ ~ ကိခင်း၊တ၊ဂေ၊ဂေ၊ယှိုင်၊ ရှု၊တု၊တိခင်း၊မိုင်း၊ ဂင်း၊တိုင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ ယမ်း၊တူ၊လှိုင်၊ခင်း၊ လုံး၊လုံး၊ရှင်၊ ထ၊ခင်း၊ပေး၊ရှင်၊ပိုင်း၊ခင်း၊ ရှင်း၊တိုင်း၊ရှင်း၊တိုင်း၊ဂမ်း၊ သိခင်း၊သီ၊လ၊ သိက်၊ခင်း၊ယမ်း၊

ရှင်း၊ကခင်း၊ယင်း၊ကမ်း၊သိခင်း၊သီ၊လှိုင်၊ခင်း၊ခင်း၊တ၊ ထုတ်၊လီ၊ယင်း၊ယေး၊ ယူ၊ ကမ်း၊ပိုင်း၊တိုင်း၊ခင်း၊သင်။

(6) ပတတိခတေးသ- တိုင်း၊ခင်း၊တု၊ရှင်း၊ရှင်း၊ဂ၊ခင်း၊ ကခင်း၊တု၊ခင်း၊

(1) တိသရခင်း၊ ကရှမ်း၊ဝခင်း၊တု၊ သွင်း၊ခင်း၊မိုင်း၊ခင်း၊ ဝင်း၊တု၊ တိုင်း၊တင်၊ နှေး၊ရှင်း၊ရှင်း၊ဂ၊လှိုင်၊ခင်း၊တု၊မင်း၊ ရှင်း၊လင်း၊ရှင်း၊တမ်း၊ တိုင်း၊လင်း၊ထမ်း၊ တူခင်း၊လင်း၊ခင်း၊ခင်း~ တိခင်း၊လင်း၊လင်း၊မိုင်း၊ ရှင်း၊ရှင်း၊ရှင်း၊ယမ်း၊ ဂမ်း၊ခင်း၊ ပခင်း၊ဂ၊ခင်း၊လမ်း၊ သွင်း၊ခင်း၊သိင်၊မိုင်း၊ရှင်း၊ ကေး၊ရှင်း၊ဝခင်း၊တေ၊ ယှိုင်၊သေ၊ ပခင်း၊မိုင်း၊တိုင်း၊ ရှင်း၊ခင်း၊တိုင်း၊ယေး၊သွင်း၊ သွင်း၊ရှင်း၊မိုင်း၊ ကံ၊သိင်၊မိုင်း၊ ရှင်း၊ရှင်း၊ ရှင်း၊တိုင်း၊ခင်း၊ ဝင်း၊လှိုင်၊ရှင်း၊ခင်း၊ယမ်း။

(ခင်း- မေး၊လှိုင်၊ ရှင်း- မေး၊တိုင်း၊ခင်း၊ သုတ်၊သိင်၊ပင်၊ ကခင်း၊ရှင်း၊မိုင်း)

(2) တိုင်း၊လိမ်း၊လှိုင်၊တိုင်း၊ရှင်း၊ တိုင်း၊တု၊ပိုင်း၊ခင်း၊ခင်း၊လှိုင်၊ တူင်၊လှိုင်၊သိုင်း၊ မိုင်း၊ တခင်း၊ခင်း၊ရှင်း၊ကံ၊သိင်၊ခင်း၊ ရှင်း၊မီး၊လိ၊လှိုင်၊ မိုင်း၊ခင်း၊တိုင်း၊တိုင်း၊ ပေး၊တိုင်း၊ပိုင်း၊ခင်း၊ ခင်း၊လင်း၊ခင်း~ တိုင်း၊တူင်၊တိုင်း၊ ခင်း၊လှိုင်၊ရှင်း၊ ပိုင်း၊ပေး၊ ယင်း၊ကမ်း၊ ခင်း၊ခင်း၊ ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊လှိုင်၊ ရှင်း၊ရှင်း၊ရှင်း၊ခင်း၊ ကွင်း၊ပိုင်း၊ ရှင်း၊ပိုင်း၊ရှင်း၊ခင်း၊ ရှင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ လှိုင်၊ဝင်း၊လှိုင်၊ ထ၊ခင်း၊ရှင်း၊ပိုင်း၊ဂိခင်း၊လုံး၊ တခင်း၊လုံး၊ ပခင်း၊လုံး၊ သုခင်း၊သမ်း၊ပတု၊ ကုတ်၊လှိုင်၊ ပလှိုင်၊လှိုင်၊ တေ၊လှိုင်၊ သတ်၊ထု၊လှိုင်၊လေး၊ သထေး၊မင်း၊တိုင်း၊ မှု၊ဝင်း၊လင်း၊ရှင်း၊ မှု၊လှိုင်၊ တိုင်း၊ပင်၊ တိုင်း၊ခင်း၊ တိုင်း၊ဝင်း၊ တိုင်း၊ဝင်း၊ လင်း၊ခင်း၊လင်း၊ခင်း၊ ယမ်း၊မေး၊တု၊ မိုင်း၊လုံး၊လှိုင်၊တု၊

(ရှင်း- မေး၊ရှင်း၊ မိုင်းလုံး၊လုံး၊ သုတ်၊သိင်၊ယမ်း၊ (လင်း၊)

လင်း၊ဂု၊၊ကခင်း၊ခင်း၊မေး၊ခင်း၊ မေး၊တိုင်း၊ခင်း၊ရှင်း၊မခင်း၊ ပွတ်၊သေ၊ခင်း၊ မေး၊ရှင်း၊လှိုင်၊ခင်း၊ သမ်း၊တိုင်း၊ခင်း၊သွင်း၊ရှင်း၊ရှင်း၊ယမ်း၊ခင်း၊ခင်း၊လှိုင်၊ လင်း၊ဝင်း၊ တိုင်း၊ခင်း၊ရှင်း၊ဂ၊ခင်း၊ခင်း၊ယမ်း။ မေး၊လှိုင်၊ရှေး၊ကခင်း၊လှိုင်၊ခင်း၊ မေး၊ပေး၊ရှင်း၊ လှင်း၊ပေး၊သိင်၊ ရှင်း၊မခင်း၊သမ်း၊ ပိုင်း၊သိင်၊လှိုင်၊ရှင်း၊ လင်း၊ဝင်း၊လီ၊ခင်း၊ယမ်း။ နှေး၊မေး၊လှိုင်၊လှိုင်၊ခင်း၊ ဝင်း၊သတိုင်း၊လှိုင်၊ရှင်း၊ တိုင်း၊ခင်း၊(6)ပိုင်း၊ ရှင်း၊ခင်း၊ မခင်း၊တု။

လုံး၊လှိုင်၊လင်း၊ဂု၊ရှင်း၊ပိုင်း၊ခင်း၊

- (1) ရှင်း၊သွင်း၊ကခင်း၊ (မခင်း၊ရှင်း၊ခင်း၊ပေး၊ထမ်း၊)
- (2) ရှင်း၊ရှင်း၊တု၊
- (3) ရှင်း၊ခင်း၊သိင်၊ကွင်း၊ထမ်း၊
- (4) ရှင်း၊လိခင်း၊ယမ်း၊လှိုင်၊
- (5) ရှင်း၊ယမ်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊သွင်း၊
- (6) ရှင်း၊လှိုင်၊ကွင်း၊ခင်း၊ခင်း၊

(1)ရှင်း၊သွင်း၊ကခင်း၊ကခင်း၊တု၊ခင်း၊- ပိုင်း၊ခင်း၊ရှင်း၊ တိုင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ ခင်း၊ နှေး၊ နှေး၊လင်း၊(တိုင်း၊ခင်း၊ တိုင်း၊ခင်း၊ဂင်း၊တမ်း၊မေး၊) သိင်၊ခင်း၊ရှင်း၊ဂ၊၊ လှိုင်၊သွင်း၊ဂခင်း၊ မိုင်း၊ခင်း၊ “ကခင်း” ကိုင်း၊ပု၊ ကိုင်း၊ခင်း၊ရှင်း၊လှိုင်၊လင်း၊ဂခင်း၊ ခင်း၊ယမ်း။

မိုင်း၊ခင်း၊လင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊- ရှင်း၊မိုင်း၊ခင်း၊ပေး၊ ရှင်း၊ရှင်း၊သတိုင်း၊ရှင်း၊ မိုင်း၊မိုင်း၊တတိုင်း၊တု၊ သွင်း၊ဂခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ယမ်း။

သမ်း၊မီး၊ထိုင်း၊ကခင်း၊ဝင်း၊ ရှင်း၊ယမ်း၊ ရှင်း၊ပိုင်း၊ လှင်း၊ရှင်း၊ နှေး၊လှိုင်၊ခင်း၊ လှိုင်၊ပိုင်း၊သွင်း၊ရှင်း၊လိပ်၊ နှေး၊လှိုင်၊ခင်း၊ခင်း၊ နှေး၊ဂပု၊လှိုင်၊ဂု၊ လှိုင်၊-ဂင်း၊တမ်း၊ ခင်း၊လှိုင်၊ ရှင်း၊ခင်း၊သွင်း၊တိုင်း၊ မိုင်း၊ရှင်း၊ နှေး၊ခင်း၊ခင်း၊ သွင်း၊လှိုင်၊ခင်း၊ တခင်း၊ ခင်း၊ကခင်း၊ခင်း၊ရှင်း၊ခင်း၊ရှင်း၊လိပ်၊ လှိုင်၊ရှင်း၊ခင်း၊ ရှင်း၊သွင်း၊သွင်း၊ မေး၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊

ခင်း၊လှိုင်၊ခင်း၊လှိုင်၊ခင်း၊သမ်း၊ဝင်း၊- သိတ်၊ထေး၊ခင်း၊ယမ်း၊ မင်း၊ဂလှိုင်၊ရှင်း၊ခင်း၊ တိုင်း၊လုံး၊လှိုင်၊ဝင်း၊ဂမ်း

လှမ်းလှမ်း ပေးလာတံ့ဂေး၊ တဂျ၊တဂ်းပီခင်ခင်သုမ်း လှမ်းယိုင်းမုခင်၊ ခင်းလှိုင်- ဂှ်းဂှ်ခင်၊ တခင်၊သီခင်လှိုင်ခမ်းထိုက်၊ ဂပ်ဂျိုက်၊မခင်းလေး၊ ကမ်၊လံး၊ ဂပ်လင်၊လမ်းပူ၊လမ်းမံး၊ သင်လံးဂေး၊ လင်းပီခင်သိုဝ်းသျှ၊ ပေးကမ်၊လံး၊ တင်းမိသျှ၊တျ၊သင်ခင်၊ ယုမ်း၊ဂှ်ခင်းဂှ်လတ်၊ တဂ်းထံ၊ ပခင်လတ်၊ဂပ်ယပ်။

ခင်ပီခင်ဂှ်ခင်းချင်၊သီးကွက်၊ထမ်းယပ်။

(လှိုင်- ခေးဂှ်ပံး၊ လတ်၊- သုတ်းသီင်ယက်၊လမ်း၊ ကခင်ဝုးလင်၊) ထိုင်းကခင်ခိုင်-

လင်၊ခင်ယတ်၊ယတ်၊ ဂျမ်း၊မြတ်၊ဂျ၊လဝင်၊ လီ၊ယင်၊ယေး ထုက်၊ တဂ်းလံး၊ခမ်းပီခင် ဝေ၊ပုဂ်းဂပျှ၊ လင်၊ဂျ၊ဂျှိုင်းလပ်၊ ထပ်၊ ခိုခင်းသေတခင်၊ ဂှ်တံးခင်၊ဂှ်ခင်၊ဝေး၊ခွင်၊ နှင်းခွင်၊သျှ၊ဂိုင်၊ ဂဝင်၊ ငမ်း၊ခခင်၊ ကလ၊ခင်၊တထွင်၊ လိုင်းပွင်၊ဂှ်ခင်ခိုင်၊ လိုင်းခိုခင်းဂျ၊ထျှ၊ လဂျှ၊ဂှ်တံး၊ ထပ်၊ဂလတ်၊ဂိုင်းပခင်၊ ပီခင်၊သခင်၊ဝံးခေး၊ ဂျှ၊လှမ်း ဝီ၊ထီ တဂိုမက်၊ဂျ၊ လခင်းသျှ၊သမ်သီခင်း၊ ဂှ်ခင်၊တီခင်း၊ပိပ်ဝု၊ နေခေ့ ဂျ၊လျှ၊လက်၊မက်၊လေး၊လိမ်၊ဂခင်း၊ ခေမ၊ပျတ်၊ဝခင်းသျှ၊ဂိုင်၊ထွင်၊ ~ တွက်၊ငမ်းဂှ်ခင်၊ ~ လိုင်းတူင်ဂှ်ခင်၊ ဂျမ်းဂျ၊လဝင်၊ မိုခင်ခင်၊ခေမ၊သီင်၊ သျှ၊ဂိုင်၊ပနေ၊သထွင်၊ဂှ်ခင်း ခိုင်၊မိုဝ်း၊ယမ်းဂပ်၊ငိုင်းသျှ၊သခေး၊ ဂှ်ခင်း သျှ၊ လိုင်းလိုင်းခင်းတျ-

(4) ဂှ်ခင်းလိခင်ယျ၊လူ၊လမ်-မခင်းမုဂ်၊ခေခေလွင်၊ နီင်၊ပိုင်းဂခင် ခိုင်းခိုင်း၊ ယျ၊ဂှ်ခင်းလှိုင်၊လှိုင်ခခင်ယပ်။ မိုဝ်းတံးလင်၊ဂျ၊ဝှ်း ဂှ်တူင် လိုတ်းတူင် ဂပ်၊ထိုင်လွင်၊ခိုင်၊ ဂှ်ခင်းလှိုင်၊ ခိုတ်၊ဂျှ်း ငှ်ခင်းလှိုင်၊ သိုဝ်ပီခင်လှိုင်ခခင်ယပ်။ မိုဝ်းယျ၊လူ၊ခင် လိခင်မခင်းမိး ခိုင်းဂင် ဂှ်ခင်းလိခင်ယျ၊လူ၊ဂေး၊ လပ်၊ခိုင်းဂင်ယပ်၊ ပီခင်လင်၊ဂျ၊ဂှ်ခင်းခေး ယပ်။

ဂ. ဝှ်းဂှ်တူင်-

လိခင်မိုင်းပထဝီ၊ - မိုင်းလူလီ၊လေးလေး။ ပထဝီ၊ဂသိုင်း - ခိုတ်၊လိခင်မိုင်းမိုင်းယပ်။

ခ. ဝှ်းလိတ်းတူင်-

လိခင်လှိုင်၊ခိုင်းမိုင်းပထဝီ၊ - ယက်၊ယိမ်းလူထီ၊ဂှ်ခင်းငါး။ လွတ်၊ပထဝီ၊ခေးဂသိုင်း - ကပ်မေးတိတ်၊ခိုင်းတူင်လင်၊ဂပ်။

င. ဝှ်းဂပ်၊တူင်-

လိခင်လှိုင်၊ခိုင်းမိုင်းလိုမ်တိုင်းပထဝီ၊ ယက်၊ယိမ်းမိုင်းလူထီ၊ဂှ်ခင်းခွင်၊မခင်း။ လွတ်၊ခေးပထဝီ၊ဂှ်ခင်းဂမ်၊မထ၊ခင်း။ ငမ်းလှိုင်ထိုင်းယေး၊ခင်းမခင်းမခင်းလူလှ်းတျ။

တီးတိတ်၊မခင်း-

1. ပေးကမ်၊ကပ်ပိုခင်းတံ၊	ကျပျှ၊သို၊ယိုခင်းယပ်
2. သင်ကပ်ပိုခင်းလူခွံး	ကျပျှ၊ယှ်းပွတ်းတွခင်း
3. ပေးကမ်၊တိတ်၊ခင်းခင်း	ဂေးဂျ၊ခိုင်းယျ၊လိုခင်း
4. သင်တိတ်၊ခင်းပိုခင်းခေး	လွင်၊ဂေးဂျ၊ခခင်တွခင်း
5. ပေးတေးသကမ်၊မိး	ဂှ်ခင်းလိပီးခခင်၊ခေး
6. သင်လှိုင်လမ်တေးပိုခင်း	ဂှ်ခင်းသိုခင်း၊ခိုင်းလမ်ဝုလှ်း
7. ကမ်၊သီးဂေ့၊ဂေးတျ	ဂေးဂှ်ခင်း၊ခေးခွခင်း
8. သင်သီးဂေ့၊ဂေးတျ	ဂေးဂှ်ခင်း၊ခေးပပ်၊လိပ်
9. ပေးခွင်၊တခင်းဝင်း	ခိုင်းဂိုခင်တင်းလှိုင်၊မက်
10. သင်ကမ်၊ဂံ၊တခင်းဝင်း	ခိုင်းဂိုခင်တင်းပပ်၊လိပ်
11. ပေးမေးခေကမ်၊ယှ်း	ပိုခင်းယမ်ခွင်၊ဂှ်ခင်း
12. သင်ခွင်မေးခေပုဂ်း	ပိုခင်းကပ်တူင်၊တိတ်၊
13. ပေးခွင်၊ထမ်တွင်း	ဂှ်ခင်းလှိုင်၊တွင်းလေး
14. သင်ကမ်၊ဂံ၊ထမ်လေး	တင်းဂှ်ခင်းဂေ့၊ဂိပ်
- ခင်၊ခင်မေးခေ ပုတ်၊သဂထမ်ခေး
 တင်းသိုင်းမိးသိပ်းသီ၊ တွင်းလူထီ၊ခွင်မခင်းတျ၊ဝခင်း။
- *တဝခင်း= တျ၊ခေး မိုခင်ဂခင်ယပ်။

ပေးလုပ်;လှိုင်ဂျားတူပ် ကမ်,ရှုမ်းတီး;သိုင်းဂင် ပီခင်ဂျမ်းဂခင်းလွံ.
ဂွခင်းရှိုင်းဝံ.ခခေင်.ယဝ်.။

တီးတီးမခင်း- ပေးဝုးကမ်,ကပ်ပိုခင်းလုတံ၊ ဂိုင်းခေးကျ,ယူးသံ၊ယဝ်;ယိုခင်း။
ရှိုတ်းခင် ဂွခင်းရှိုင်းဝံ. ကမ်,တူန်းဂင် လင်,ဝုးဂျမ်းဂခင်းလွံ.ခခေင်.။
သမ်.မီးထိုင်;မိမ်းခခိုင်း; ဂျမ်းသီ,တူပ်ရှိုင်းဂံ,လုပ်;-

ခခေင်,ထု,တုဂ်.ခ	လျ.ယူးဂူးပခင်
ကီတီယခင်လု	ကုပတ်တဝ
ပု.လုပ်;ကမ်,ယီခင်	ပီခင်းထိုင်;ဂျေးဂျ,
ကျ,ခေး,လုပ်;ရှိုင်း	တင်းလုးမုးဂိုခင်
ပိုခင်ဂင်,လူဂ်.ခခေင်	ကမ်မီးလီဂျေး
သျှ.ပိုင်းကမ်,လွခင်	သွခင်ဂေးကမ်,ခီခင်
နီခင်လွခင်.လွတ်;ရှိုင်း	တင်းခိတ်းခခေင်ယဝ်;
ငင်းလု.ပီခင်ရှိုင်း	လမ်းမလွမ်,ခခင်း
မခင်းကျ,သဝ	မဂုခေတ်;ပလမ်း
ဂမ်းလီဂမ်းလု	လဂုယုမ်းယွမ်း
ရှိုမ်းဂတ်းကမ်,လီ	ခီခင်ရှိုခင်.မံး
ရှိုမ်းရှိုင်း.လိခင်းဂခင်	ပခင်ထိုင်;လမ်သျှ
လုးယဝ်.ခခေင်,ထု	ယု,ဝုးပီခင်ဂပ်
ကပ်ရှိုမ်းမခင်းလီ	ခီလွံသမ်းဂျး
ဂျးခင်ရှိုခင်	ကခင်လု.တမ်းလွတ်;
ရှိုတ်;တီးဝိုင်းခမ်း	တမ်းပိတ်;ခီမင်း

သင်းရှိုတ်;ယီခင်ဂတ်းသေယဝ်. သူကူလု. သူခေေး ။

- * ပေးသူးရှိုတ်;ခခိပ်,ပခင်, ပံဂျမ်းဝုး **မုခင်ကူလု. မုခင်ခေေး။**
- * ပေးယွခင်းမမ်းမီးလီပီခင် ခင်းလေးဂခေင်.ငလး; ရိုတ်းလှိုင်;ခခိုင်းနီပ်.
ထုဂ်,လံးဝုး**သူကူလု. သူခေေး။**
- * ပေးခွဲ;ရှိုမ်းခခေင်လိခင်းရှိုင်းရှိုင်း ရှိုတ်;ပီခင်သမ်း,သေ,သမ်.ဝုး-**လိခင်ကူလု.**

လိခင်ခေေး။ ခခေင်.ပီခင်ခေေးရှိုမ်း ရှိုမ်းထင်းခပ်လင်းရှိုင်းရှိုင်း, သင်,လတ်;ဝံ.
ခခေင်,ခခေင်.။

(5) ရှမ်းယုဂ်.ခခိုင်း; ခမ်းသွင်

မိုခင်ခခေင်,ရှိုမ်းသခင်တွဂ်,၊ သခင်တီပ်; သခင်လံးခပ် ပေးဝုး
ယုဂ်.ခခိုင်းဂေး; ခမ်းထိုင်;သွင်သီခင်းသေ သခင်ဂျ,ခခေင်.ယဝ်.။

တီးတီးမခင်း-

ဂပျူ,သီ,လုဂ်; တမ်းထုဂ်;ယေးလီ, ထိုင်ထီ,လင်,ဂျ, ဧခေေး,
ပေးလိုင်; မွဂ်,ထိုင်;လူးဂွခင်, လုဂ်;ကွခင်,ရှိုမ်းထိုင်; ကပ်ခပ်;လွံသွံ,
လှိုင်ခမ်း,လှိုင်လွင်; လု,ခင်းဂိခင်ဂျ, ဖင်ယု,ရှိုမ်းခခေင်, ဂံ.တူဂ်,ဂခင်းခူး
ရှိုမ်းဝုးဂျ,ပီခင်လုခိုခင်းရှိုတ်, ကမ်,ရှိုတ်,ကမ်,ရှိုင်း; ပီခင်ထိုင်;တံယု,
မိခင်တူ,မိခင်ခခေင်; ဂိခင်ခပ်;သွင်တု, တခင်,ဂျ,မုခင်းမမ်း; ခခိတ်;သမ်း
ကမ်,ကီ, ခွဲ;ခီ,တိုင်တင်, လွံထိုင်,ခခိတ်;ပိုင်း ရှိုတ်;ယိုင်းလံးဂပ်, တုထပ်,
ယမ်းယိုတ်; လွံမိုတ်;ရှိုင်းရှိုတ်, ဖမ်းလှိုင်,ဂျ,ခခေင်. ဂံ.သမ်.သတ်.လု,
လှိုင်;ခေး,လွံ;ငတ. ပေးပ.ဂိလေ, မီးဂေ,တုဂ်.ခ ကမတတ်.ထေး
လင်းဂျေးခခေင်,ခခေင်.ယဝ်.။ ခခေင်.ပီခင်ရှိုမ်း ယုဂ်.ခခိုင်းခမ်းသွင်ယဝ်.။

ထိုင်;လံးခခိုင်း-

ပျူ,သီ,လုဂ်; တမ်းထုဂ်;ယေးလီ, ထိုင်ထီ,လင်,ဂျ, ဧခေေး,
ပေးလိုင်; မွဂ်,ထိုင်;သေတခင်, ကပ်လုခင်,ဖခင်.ကွဂ်,လတ်; တီးမတ်;
တွင်းယုမ်, ဖခင်းထုင်းခခေင်,~မိမ်းလိမ်းလံးထိုင်-

(6) ရှမ်းလုဂ်;ကွခင်,ခခိုင်းပံ-

သဗေး,ဝလုဂ်;ကွခင်,ခခိုင်းပံခခေင်. ပေးခပ်ပံလုမ်.ဂျ,ဂမ်းခခိုင်း; ခွဲ;
ခိုခင်းလုဂ်.ပံဂေးပံ ခွဲ;ဂခင်းဂေးဂခင်း၊ ရှိုမ်းမူပ်,ဂေးမူပ်,၊ ကပ်လွံ
ခပ်ဂေးဝုးဝုး ခွဲ;ခွပ်ဂေးခွပ်၊ ခွဲ;ရှိုမ်းဂေးရှိုမ်းခခေင်.ယဝ်.။ လံးလုပ်;လင်,
ဂျ,ခခေင်.ဂေး မိုခင်ခခေင်,ခခေင် တင်းမခင်းတင်းဝံ.လံ" ကခင်ရှိုမ်းမခင်း
ခွဲ;ရှိုမ်းခခေင်,ရှိုပ်ဂေးရှိုမ်း ရှိုမ်းဂေးသမ်.လီထွမ်,ဝံ.ခခေင်,ဂပ်,ယဝ်.။

မိုခင်ခခေင်,ကခင်ဝုး- ဂမ်,မထခင်းလိမ်းမတ်; တမ်းမွဂ်,လတ်;

ယင်းလုံး မီးခိုးယု၊ခံပခင်ဝါ့၊ မီးမုယု၊တွခင်ရှမ် ဂူခင်းယိပ်းလုန်းခခင်ခခင်
ကမ်၊ထုဂ်၊ တေဝူခင်းဂူဂ်၊ ယု၊ကပ်သီခင်းဂူဂ်ပိုခင်းမုးလေး နှိုင်းသင်းဗေး
ယု၊ပေပံ၊တေလုဂ်၊လှိုင်းခခံ၊ လုံးဝုးမှိုခင်းလုန်းကွခင်း၊ဗိုင်းပံယပ်။

ထိုင်းပုဂ်းခခိုင်း-

သပ်၊ပုကာပတ်၊တိယေး-မေးမေးဂင်ဂျပ် သပ်သပ်လူမ်းထုဂ်း
ခခင်၊တုဂ်းတွင်းပီခင်းတိုင်း ပေးလပ်းတိခင်းဂံ၊ ခခင်လေးသင်၊ လင်၊ဂု၊ဒတ။
မင်တီးဂေးလပ်းယု၊ သဗေးလိဂ်းကမ်၊မိခင်း မှိုခင်းခခင်၊လုန်းကွခင်း၊ဗိုင်းပံ
ခခင်၊ယပ်။

ထိုင်းပုဂ်းခခိုင်း-

ခွဲးဂုခင်မုခွပ်းဂခင် ကွံ၊လုပ်၊
ခွဲးဂုခင်ဂူခင်းကုပ်၊ဂခင် ကပ်လပ်တိုဂ်း၊
ခွဲးဂုခင်ဂူခင်းသမ်းမှိုဂ်း တူလုးတံး၊
ခွဲးဂုခင်ဂူခင်းပံဝံး တူလုးဗုးခခိုင်း၊
ဂွဲးဂုခင်ဂူခင်းယိပ်၊တိတ်း တူလုးဗုးဂျပ်၊ခခင်း” လှိုင်းခခံ၊ယပ်။

ပန်းပိုင်လင်၊ဂု၊တံး ကခင်းခခေးလှိုင်းခခံ၊ လင်းလှိုင်းသေကမ်၊ဝုး
ပေးခွဲးသွခင်မေလင်၊ဂု၊တံးလှိုင်း ခခင်းတေးဗိုင်းလူ ဗိုင်းဝူခင်း
ဗိုင်းတိမ်းလွမ်းလုံးမခင်းလီလီ ဧဝးပိတ်းတင်းဗိုင်းဂူဂ်းပိုင် တိမ်းလွမ်း
လုံးတိမ်းလင်၊ဂု၊ ယု၊ဂွဲးတုဂ်းတိမ်၊လု၊မ၊ဗျင်း ကွခင်ဂခင်သွခင်လိဂ်းတံး
လပ်းလင်၊ဂု၊တံး လတ်ဂု၊မံးတံး ခခင်းခွဲးတံး ယုဂ်၊ယွင်းလှိုင်းခခိုင်းတံး
ဂွဲးခိုခင်းယွဲးမှို၊သုင် လီသေကွခင် တွခင်းသေဂပ်၊လူလုးတု။

ဂူခင်းဗိုင်းလပ်းလင်၊ဂု၊ မှိုခင်းခခင်၊လုံးသု၊ဂု၊ဗိုင်းခခင်းခခင်း
ထိုင်မုးဝခင်းခခိုင်း မခင်းဂု၊ဂုခင်းလင်၊ယိပ်၊ဂူခင်းတံ၊ ဂူဂ်ဂူခင်းခခင်း
ပေးဗိပ်၊ဝံ၊ မခင်းဗိုင်းလပ်းလင်၊ဂု၊ဝုး “ လင်၊ယိပ်၊လေးတံ၊ဂေး”
“ လင်၊ယိပ်၊လေးတံ၊ဂေး” ဂိုတ်းခခိုင်းတိတ်း တုဂ်းမခင်း ဝခင်းလှိုင်း
ဝခင်းလှိုင်း ကမ်၊ဂု၊လုံး ဂိုင်းထိုင်လံ၊ဝခင်းမုး မခင်းလင်၊ဂု၊ဂိုင်းကပ်
ဂူဂ်းဂူခင်းဂေး၊ကခင်လင်၊ယိပ်၊ခခင်း မုးဝံ၊ဂိုင်းခခင်းမခင်းသေလေး
ဂု၊ဂု၊မံးဂူပံးထိုင်းဂူဝခင်းခခိုင်း ကမ်၊ဂု၊လုံးလုးလုး ထိုင်မုးဝခင်းခခိုင်း

မေးမခင်းခခင်းတူလုးခေးလေး၊ လင်၊ဂု၊ကပ်ဂူဂ်းခခင်း မုးတမ်ဗွင်သေ
ငမ်ပိုခင်းဗိုင်းပိတ်းသိုင်းသိုင်းယပ်။

ဗိုင်းမခင်းပွန်းဂု၊ဗိုင်းမုးဗိပ်ဂိုခင်း ကမ်၊လုံးကွခင်ဂူဂ်းခခင်းလေး
လင်၊ထမ်မေးမခင်း မေးမခင်းဂေး၊ လတ်းခခင်းသိုင်းသိုင်း၊ ဂမ်းခခင်း
မခင်းဂေး၊ သိုင်းလပ်းလင်၊ဂု၊မခင်းထိုင်းဝုး “ လင်၊ယိပ်၊တံ၊ဂေး” ယင်းလုံး
ခခင်ခွဲး တမ်ယပ်၊ ကပ်ဗိုင်း ဂမ်းဗွင်းဂု၊မီးတီးခခင်းလုန်း ဂမ်းဗွင်းသမ်၊ဂု၊
မီးတီးခခင်းလုန်း ဂွဂ်းလုန်းဂူဂ်း ဂိုင်းဗိပ်၊မုတ်းဂွံယပ်။-

ဂွပ်းမီးခခင်းခခင်းလေး ပေးဂွပ်းဝံ၊လှိုင်း ဂု၊ကမ်၊မေကမ်၊လူး
ဂပ်တေဗိုင်းဂုးဝခင်း ဂုးဝခင်းခခင်းတေ၊ တေမေလုံးယု၊ ခွဲးဂိုင်းလံ၊ပီ
ဂိုင်း တေးထိုင်ဂပ်မေခခင်း၊ ကမ်၊သုတ်းကမ်၊ဂူခင်းလုးလုး ဝံ၊လှိုင်း
ခခင်းခခင်းတေ၊ မေလုံးယု၊ယပ်။

ဝူခင်းလွမ်းလွင်းလုံးသု၊ ဂု၊ဗိုင်းခခင်းခခင်း ခွဲးမေလပ်းလင်၊ဂု၊
ဂိုင်းခေးဂု၊ဂိုင်း ဧတ၊တင်းကပ် လိမ်မှိုင်းလုံးဂူဂ်း တေးထိုင်ပေးခခင်း
ပေးခခင်း တေးပေးဂိုတ်းလုပ်၊လံ၊လံ၊ ကမ်၊မီးကံ၊တု၊ကံ၊မိခင်းသင်
ယင်းဂု၊ဂိုင်းမုး ဝံ၊ဂိုင်းခခင်းသေလေး ဗိုင်းလပ်းလင်၊ဂု၊ ခခင်းပိခင်းသု၊ထဂ
မခင်းယပ်။

ခေးလိဂ်း(52) တေးထိုင် ခေးလိဂ်း(66)

- * ထပ်၊ဗျ၊ခခင်းလှိုင်း ဂူဂ်ပင်၊လှိုင်း၊ ကိုင်း၊မေ၊မု၊ဂ်၊
(ပင်၊ကူးလှိုင်း)တိမ်းဝံ၊သေ
- * ထပ်၊ဗျ၊ပိတ်းသေ၊ ဂွင်းပိတ်းဂတ်း၊ ဝိုင်းတူခင်းတီး
ကပ်ထုဂ်းကွဂ်၊တင်၊လင်၊ဂိုတ်းပီခင်းပပ်။
- * ပပ်၊ဂိုင်းလိဂ်းတံး လခင်းဂူဂ်း။

လဝ်းဩ,မုခခေင်,တ(ပျ,မိခေင်, မိုင်းခိုင်)
ဂျင်းဝိသုတ်,တိ ဝါခခေင်,ယံခခေင် လာတ်,ခခေင်
လဝ်းဩ,ဝခခေင်သီရိ (ဂျင်းခွင်းလိုင် ၊ မိုင်းသူး)
ခိခခေင်ကင်သိုပ်,လာတ်,ခခေင်,ယံခခေင်,လိမ်း (11. 1. 2006)

မိုင်းတီမ်းဂျမ်းဂွမ်း(ဂျမ်းလာပ်)ခခေင်. တူဝ်တီမ်းသိုင် မိုခခေင်,
သိုင်ယမ်းလမ်း လမ်းတူးခခေင်. ပေးကပ်ဝံ.ခခေင်ဂင်သေ တီမ်းဂျမ်းလာပ်
(ဂျမ်းဂွမ်း)ခခေင် ဂျမ်းလူမခခေင် လူယပ်,ယပ်.။ သင်,ဝုးပီခခေင်တေ့.တေ့.
လာပ်လံးယူ, ပေးခခေင်ပုဂ်းတေ့. ကမ်း,ပေးသင်,ထုဂ်, မိုင်းတီမ်းဂျမ်းဂွမ်း
(ဂျမ်းလာပ်)ခခေင်. ဂျမ်းပီခခေင် (4)သီ,တူဝ် (6)တူဝ် (8)တူဝ် တူဝ်ဂွမ်း.တူဝ်.
ပေးပီခခေင်သိုင်ပျ,လိတေ့. ဂွမ်းတူဝ်ဂိမ်း(3) (5) (7) (9)လိုင်ခခေင်.
တီမ်းလံးယူ,။ ပေးပီခခေင်သိုင်ဂျမ်းတံးတေ့. မိုင်းတီမ်းဂျမ်းဂွမ်း(ဂျမ်းလာပ်)
ခခေင်. တူဝ်ဂိမ်း(3 ၊ 5 ၊ 7 ၊ 9)လိုင်ခခေင်.သင်ပီခခေင်လံး ထုဂ်,လိတေ့.ယပ်.။

မံတူင်း- မိုင်းတီမ်းလင်,ဂျ, ဂျမ်းဝါဂ်,လွင်းသေမိမ်းမိမ်း၊ မိုခခေင်,
လွင်းခခေင်,ခခေင်လေး ပေးတီမ်းဝါဂ်,လွင်းခခေင်.ယပ်. လင်,သိုပ်,တီမ်းဝါဂ်,
ထိုင်တင်,မိမ်းတူဝ်, ပေးတီမ်းဝါဂ်, လင်းတူဝ်,ခခေင်,တီမ်းဝါဂ်,လင်းတူဝ်,ခခေင်
ယပ်. လင်,သိုပ်,တီမ်းဝါဂ်,ထိုင်တင်,မိမ်းတူဝ်, ပေးတီမ်းဝါဂ်,တီးယူ,တခခေင်
သပ်းဝါခခေင်; ဝိင်းဂေး တီမ်းဝါဂ်,တီးယူ,တခခေင်:သပ်း ဝါခခေင်; ဝိင်းယပ်.
လင်,သိုပ်,ထိုင်တင်,ကခခေင်တင်,မိမ်းတူဝ်.။

ခခေင်.ဂျမ်း

“ခခေင်.ဂျမ်း” ခခေင်. ပီခခေင်ခေးကခခေင်လာတ်ဂျး ထုဂ်,မိခခေင်
လွင်းတင်,လေး ဝါခခေင်, ဝါခခေင်,လိုင်လူး ဂျမ်းထွမ်း,မခခေင်.ယပ်.။
မိုင်းလိမ်းတံး ပံ,တီမ်းကွမ်း,လံးသိုင်တီမ်းခခေင်. လံးကပ်လင်,ဂျ,
ဂမ်းထုဂ်, ခပ်.တမ်းဂခခေင် တီမ်းပခခေင်လံးလံး.ထွမ်းလွင်းတင်
ကခခေင်,တီမ်းခခေင်.ဝံ.ယူ,။ လိယွင်းယေးကပ်ဂျင်,မုခခေင် ယူ,တီမ်း
ယူ,လူပခခေင်.တေ့.။”

“ခခေင်.ဂျမ်း” လိမ်းလိုင် လိမ်းယွမ်းခခေင်. ယူ,မိမ်းပိုင်,လျ, (မိမ်း
ပိုင်.ဂူ.)မိမ်းခေးယိုင်မံတူဝ်, ယိုင်ထုဂ်, လိမ်းလံး, လိုင်.လာတ်,
ခပ်လင်းကွခခေင် ဂျမ်းပင်ဂျမ်း မိုင်း(28. 2. 1966) (19 မိုင်း
ထိုင် 22)မိုင်းသေ မမ်းမခခေင်,ပခခေင်.ဝံ.ခခေင်. မိမ်း(14)ခေး ခပ်လင်း
လိုင်ခခေင်,ဂျမ်းပင်ဂျမ်းသေ မမ်းမခခေင်,ပခခေင်. ပီခခေင်,တူး
ခခေင်.ယပ်.။

1. လင်းခူင်,	မိုင်းခိုင်
2. လင်းလာမ်,ပ	ပွဂ်.ပျ,မိခခေင် တွင်,ဂျီး
3. လံးတင်,ခခေင်(ခခေင်.ခခေင်)	တွင်,ဂျီး
4. လံးသင်,သမ်	ခခေင်.ခခေင်
5. ကေးဝု,တ	ခခေင်ဂေး, လံးခေး
6. လံးခခေင်,ပင်,(ပခခေင်,တဝ)	ပင်လိုင်
7. လံးဂျမ်းသျ,(ဂေးသီး)	ယခခေင်,ဂျင်,
8. လံးကွင်,ထုခခေင်(M.A)	ဂထိဂေးလိမ်း, တွင်,ဂျီး
9. လံးခခေင်,မွင်,လိုင်,(B.A)	လမ်းယံခခေင်,ခေးတွင်,ဂျီး
10. လင်းခူခခေင်မဂျ,	ပွဂ်.ပျ,မိခခေင် တွင်,ဂျီး

ရှင်ရှမ်း(14)ခေ

(1) လိက်လူင် ခမ်းရှမ်းရှားခေ-

ရှင်ပိုင်းရှက်.ဂသခင်,
ခပ်ခပ်.ပါခင်,ဝိုင်းခမ်း။
ဂေးခေရှင်,တမ်းမး
ပိခင်ခြူးပျှံ,တိမ်း။

(2) ခမ်းရှမ်း သွင်ဂိဝ်ပွတ်-

ခင်လေး ပိခင်ခင်,မိုဝ်းခခေ. မုခင်သုင်ခြူးယွတ်ခေဝိုဝ်မိုဝ်း-
တင်,ဂဝ်း။-
ဂိခင်,လဝ်းယူ,သင်; ခခိဂျူးထု,ရှင်,ရှာခင်.ရှင်းလဝ်း-ယမ်း
ခခေ။ ၊

(3) ခမ်းရှမ်း သွင်ဂိဝ်ပါခင်ဂင်-

ခွက်ခခေ. ဂံ,ခခေ. မ၊ ခင်,လေ. ခန့်.ခေ. ခန့်.ဂိဝ်,
ခိဝ်ဂိဝ်,မုခင်းသိင်ဂိုတ်,~မေးခင်။-
မီးလိမ်ယုင်းခမ်းမေးလု ခန့်.ခမိခင်ဝ်းရှင်;တမ်းပွင်,သိင်ယမ်း-
ကိတ်,မခင်း။ ၊

(4) ခမ်းရှမ်း သွင်ဂိဝ်ယမ်း-

လက်ရှူးခေမး.ရု,လု,ယသေ, ခေ,လိင်, သူလှ်,ကိင်,ယေး
တိင်, သမ်းပိင်,မခင်,တခေ ရှု,ဂဝ်တမ်း,ဝံး~ခရီးဂျူဝ်,ယမ်ဗုင်။-
ယမ်းလိဝ် ခိင်းဂဝ်မေးရှား မခင်းကမ်း,မိုခင်ခင်, ခူးကွခင်
ဝူးသိုခင်း မိုဝ်းကခင်ယင်းသဝ်းရှေ့သိင်ခခေထီးထွင်,ယင်မုင်း-
လေး; သူလှ်,သတမ်,လွင်းဂင်။ ၊

(5) ခမ်းရှမ်း သမ်းဂိဝ်ပွတ်-

ခင်,ရှိုဝ်တင်းရှု,ဝင်,ဂပု,တမ်းပွတ်; ကရွက်.တဂု, လွံပခင်,
ရှုတ်. တီးသင်းတေးခေ,~ဂသေးခခေ.။-
သင်ဝူးလုသိင်ဂိတ်းလူ လခင်လွတ်တင်းသွင်ပွင်ပခင် တင်းကခင်
တမ်းမိုဝ်းယမ်းခိဝ်းသခင်လွံ ရှံသုင်လူင်ဗခေ ယခင်ယမ်းလွင်,ပိုင်
ဗေး~ယခင်,လွတ်း။ ၊

(6) ခမ်းရှမ်း သမ်းဂိဝ်ပါခင်ဂင်-

လွင်းချင်းကပ်ရှမ်းသမ်းရှေး ခခင်းခခေလိဝ်းတင်းလမ်းဂိုလှ်း
ရှပ်;မခင်းခိဝ်းယမ်းယွင်းခခိဝ် လမ်းခိဝ်ပါခင်းဗေး ခေတ်းမေးလွမ်းဗုခင်
ရှမ်းလူခင်ရှုရှုရှု ချင်းတူရှုရှုရှုခင်းလိမ်းရှုပါခင်းရှီး~လေး,မွတ်,။-
သတိယုင်,ယုင်း ချွတ်းချင်းကမ်း,ဂမ်လံးရှေး မိုဝ်းမွတ်ရှုခင်း
ခံးသပ်,ရှင်ဂပ်,ချပ်းသွခင်. မတ်းပိခင်တူဝ်လွခင်.ဂပ်းမခင်,ကသု,
ဂုခခေ,ထေ,ရှုရှု; လင်းရှုရှု;လွမ်းဂိဝ်;ရှမ်းကချ်,ချ်မမ်းမေးရှုခင်း
ခိုခင်းခပ်;လပ်ရှူး လွမ်းလိုတ်းလူးတိုတ်.လခင်သွံး လင်,ဝူးရှု,မ
ဂိလေး,မွတ်,~ကမ်း,လင်းကွတ်,~သုလေးရှပ်းယဝ်.ခင်းခခေ.ရှုံးရှုံး။ ၊

(7) ခမ်းရှမ်း သမ်းဂိဝ်ယမ်း-

ကုတုဂု,သီ, လှီ,လိုင်,ဂိင်,မခင်, ပုတ်းပခင်,ပိခင်လွင်း ပျင်းလ
ဂု,လသမယခိင်, မိင်,ဂု,သီ,ရှူးချ်,ထူးမိုဝ်းယမ်းခခေ.လမ်း. ပေး
မေးတူရှုရှုလူခင်းလမ်း,တိ,ပမ်,ပူ,လူ,ခိတ်; ခခိခခိတ်;ခင်းပေး, ခန့်.
သေး,ခန့်ရှုခင်း ခင်းမုခင်းသိုဝ်းသွင်, ခေးဗေး.လုံးလင်, ရှိတ်း
ပင်,ပိခင်ယွမ်, ရှိတ်းသွမ်,ပိခင်တီး ရှိတ်းဂီးပိခင်ဗေ, လွမ်းလံ,
ရှုရှုရှု;ချင်းလိင်, ခိင်,ကခင်မွတ်,မူ. မွတ်,ရှေး လေးယွတ်းယင်
မတ်, ခူမ်ဗေတ်,ဗန်းလိုဝ်, ဗိုဝ်မုခင်,တူခင်းခခေ, ခုမ်,ခင်းပိင်း
ပင်, ပါခင်းတင်,သင်,ရှု ရှီးဂု;မုခင်းလူင်, မံ.ခခိမ်ပူင်,ဗိုဝ်လိုမ်း

ယာတ်ယာတ်၊ ယမ်းချ၊ သီ၊ ထပ်တူခင်မျှတ်၊ ညှင်း ဖေဝေးလက်၊
တော့သူလှ်၊ လဂျူ၊ တခင်းအျခင်လတ်းရှု- မိုင်းလတ်းရှပ်မျှက်၊ သွင်း
ခိတ်. သူဝ်၊ ယ၊ ဝုခင်းပွတ်းအေးလျ-
(လိက်းလိခတ်.ထ ထပ်ခေချေခမ်း)

(8) လိက်ယွှ-

- ဂ. ဂွမ်းဝွန်း(၅)ခေချေ
 - ပေးသူ့မိုင်းလွမ်းရှပ် - လံးဂိခင်တင်းရှင်ခူ
 - မခင်ရှုတင်းတိတ်းသိတ်း - လမ်အိတ်းအိတ်းမိုခင်မိ
 - လီခူရှုခမ်းခတ်း - လတ်းတူလှ်းတီးခင်းလှ်
 - ဝခင်းလှ်ခင်း.တေလွမ်း - ဂိဝ်ရှမ်းလိုက်းခင်းတိခင်
 - ခိခင်လှ်တေ.လံခေချေ...။
- ခ. ဂွမ်းဝွန်း(၅)ခေချေ ဝွန်းလွမ်း,
 - ဂျ၊ မုင်၊ သအခင်းမု - ကျ၊ ရှင်၊ ခိတ်.ထုခင်းပျူ
 - မုက်.တီး၊ တျ၊ လီ၊ လိင်၊ ငယး - ပလေးသိင်ခံ၊ ကူ.
 - အိသိတ်.ဂျူးအခင်း - တူဝ်ရှပ်၊ ယိခင်း၊ ခူခင်းရှုခင်း၊
 - ဂုသူဝ်၊ ဂါမ်၊ ရှင်း - ကရွင်းမုခင်ကမ်၊ တခင်း၊
 - ခွင်ပိုင်းလွမ်းလူလှ်းတင်းရှပ်...။

(9) ဂွမ်းဝွန်းဂွမ်း-

ယံးကွခင်းရှင်.ခါဝ်းရှပ်လိုခင်ရှပ်၊
သံအူခင်ဂုမ်လှ်းတူတ်း လွမ်းရှု.လှ်ခေ။
မူးလေးပါခင်းသေးငါင်.သူပွမ်းဂျ ရီးလွမ်းသံခမ်းပူင်း၊
ကမ်၊ ငပ.ခိင်ကူခင်းပုးသွင်း လွမ်းသူရှုအူဝ်
ငျးမူဝ်တိင်းခင်းသံး တိခင်ယင်ရှင်.ခူခင်လံး တိတ်းလံး
ယင်းခါဝ်။

(10) ဂွမ်းဝွန်းစိတ်.

ဂ. ဂွမ်းဝွန်းစိတ်.ယာတ်

ရှပ်ခေချေ.မံ.ဂမ်.လိုင်းအံးဂိုခင်းမခင်းလင်းခေခေလိင်
ခိမ်းသင်းဂမ်.ပွတ်းထွတ်းယုမ်းတိင်
မခင်းလင်းပီခင်ယွတ်းပီခင်ခိုင်း
ကမ်ဝ်းခေ.ထေ့ထွတ်းရှပ်ရှပ်
ကလင်းဂေ့.အတ်းလမ်းအံးရှင်
ကမ်ဝ်းခင်းယိင်းခွခင်းခင်းအေးယုင်းဂါင်
ဂမ်.လှ်ကလင်းလတ်းခွခင်လံး။

ခ. ဂွမ်းဝွန်းစိတ်.ပါခင်ဂါင်

ချက်ခေ. လိက်.ရှုလူသင်၊ ချင်၊ ယ၊ ပေဂိုင်း.ဂါင်.လီခင်း
ဂါင်ပါင် ရှပ်ခီးလိုတ်းသိခင်းသံတင်း၊ ဂါပ်းမိုင်းကခင်လီ
ကခင်အင်းလွမ်းပိပ်.ငဝ်းဂခင်ယူ၊ ရှမ်း။ ဖွဲယျှိုတ်းခေင်၊
အေဂ်းလပ်းမံ.ပဝ်းဂေ့ရှင်၊ ရှပ်၊ ရှပ်ပိုခင်ကပ် ခွခင်းသိုင်း
မင်ခွခင်းအေတ်၊ ခူပ်၊ မိုင်းတူဝ်အေဂ်းခေခေ. ကမ်၊ ယာတ်၊
တတ်းခေချေ.လှ်မံ.ပဝ်းခေင်ပိုက်၊ လူခင်း။

11. ဂွမ်းဝွန်းဂဝ်းတေ့(၅)ခေချေ-

ခါဝ်လက်.ဂခါဝ် ခါဝ်တုးရှပ်အေဂ်းဂါတ်၊။ ခါဝ်တုးရှတ်၊
ပျမုင်း။ ခါဝ်လွမ်းရှင်းမုက်၊ သိပ်း။ ခါဝ်ပါခင်းပိပ်းဂွခင်းအံး။
ခါဝ်ပံဝ်းမု.လံး။ ခါဝ်လင်းပံးခေဂ်.ယင်း။

12. ဂွမ်းဝွန်းတွင်းလိတ်း

တိတ်းတိတ်းတလွင်းတွံ၊ တံးဝိင်းလင်းခေခေလူမ်. တံးရှုလှ်း
တံးလှ်၊ အေဂ်းဝါခင်ရှင်းလေး လင်းခေခေလူမ်.ချူးရှပ်းပုး
မို့၊ လက်.ပိမ်းခေချေ.သူမုးလူးလေး ရှပ်းဂျု၊ ဂိပ်းရှပ်။

13. တၢင်,ပိုင်-

ကခင်တံးကပ်ဂိုတ်းဂၢမ်းသေ ဂွင်.ယူ,လိုင်ခခေင်.ဂေၤနး ပီခင်လင်,ဂၢ,ဂုလ်းခခေင်,ဂပ်,။ လိုင်ခခေင်. ပီခင်ခခေင်,ဂၢမ်းအံ, တံးခခေင်.ယဝ်.။

- 1. ဂၢမ်းလွင်ဒုခင်း ပွတ်းခိုင်၊ ပွတ်းဂၢင်၊ ပါင်မူ၊ ပွတ်းတံးခင်း။
- 2. ဂၢမ်းမေၤဂျၢခင်း,ခခေင်.ဂတ်း 12. ဂၢမ်းဂံးသင်,
- 3. ဂၢမ်းလွင်ဒုခင်း 13. ဂၢမ်းခီ,ကွင်,လၢး
- 4. ဂၢမ်းတိုင်,ဂွတ်း 14. ဂၢမ်းဂိုခင်းကူ,
- 5. ဂၢမ်းခနုတ်.တူ 15. ဂၢမ်းတေၤ,မူခင်းတေၤ,မိ
- 6. ဂၢမ်းတိုင်,တုမ်း 16. ဂၢမ်းမင်,ဂလၢ,ဂိုခင်း
- 7. ဂၢမ်းခနုတ်.ဂိုတ်း 17. ဂၢမ်းယွပ်,ယွခင်း
- 8. ဂၢမ်းတြး 18. ဂၢမ်းပခင်ဖွခင်း
- 9. ဂၢမ်းဂၢလိုင် 19. ဂၢမ်းသူးဝါခင်း
- 10. ဂၢမ်းခပ်ပံး 20. ဂၢမ်းယၢတ်,ခခေင်.
- 11. ဂၢမ်းတေၤလ 21. ဂၢမ်းမင်,ဂလၢ,

14. ဂပျု,လင်,ဂၢ-

လံးဂိုတ်းဂၢမ်းလၢပ်းလိပ်း တၢ,ဂိုတ်းပီခင်မး ခခေင်.ဂၢမ်းလိက်း လူင်၊ လိက်းယွံးခခေင်. ဂွင်.ဂပျု,လင်,ဂၢ,ခခေင်.ယဝ်.။

ပျုဂ်.ခမ်းခေးရမ်မခင်တုဂမ်။ သိုဝ်ဝီခင်းလူခင်း,ခိတ်,ရွက်။ နေတင်းနေပုဂ်း။ တီ,ခါရသၢပလုတ။ သိုင်ယၢင်း၊ သိုင်ပွတ်း ပါခင်ဂၢင်။

ခိုင်မတ်.တဂျု...သိုင်ပွတ်း။ မိုခင်သိုင်ခနုတ်.လွတ်,လွခင်း,ခိုင်ဂွင်.။ ခိုင်မတ်.ခိုင်မတ်.တဂျု...မိုခင်သိုင်ဂၢလမ်ဂွင်.။

သွင်မတ်.တဂျု...မိုခင်သိုင်ခနုတ်.ယုင်းဂွင်.လး

သိုင်တတ်း၊ သိုင်ဂိုတ်း၊ သိုင်ပွံ,၊ သိုင်ပိပ်,၊ သိုင်ဂိုခင်း တိုခင်းဂိုတ်းဂခင်မး တင်းဂပျု,လင်,ဂၢ,၊ သတ်.တၢ,၊ လင်,ဂၢ,၊ ရသဂပ်းပိုင်။ ထၢ,ယီ,နေ,ဝဂပ်းပိုင်၊ ဝ,ဂျတေၤသပိတ်,ပိုင်။ ပ,တ တေၤသပိတ်,ပိုင်၊ မီးတင်းခခေင်လး တၢ,လံးပီခင်ဂၢ,ဝိုင်, သုခမိုင်, ပခင်,တီ(လဝ်းခူးမေၤ)ခခေင်. ကမ်,ငါး။

တုခင်းပိက်,(ဝါခင်း,မုံ, မိုင်းလိင်)

အိင်းမေၤဂၢမ်းသၢမ်ပါခင်

ဂ. ပါခင်ဝပ်း-

ဖွင်းပါခင်လဝ်းဝွတ်းတၢင်,ခခေင်. လံးယိင်းခိပ်းလံးခခေင်,ဂခင် မီးလွတ်းဂွင်ခခေင်,ဂခင်။ တိုဝ်းပ,ဂူ၊ တွင်,ဂူခခေင်,ဂခင်။ ပါခင်ဂိုခင်း သုမ်,ပိုင်ခင်း။ လုတ်,မေၤယးငွတ်း။ သွတ်းတိခင်ခခေင်ဂိုဝ်းဂူဝ်းလုး။ ဂုပ်း ဧခ,ယွံးပိုင်။ ဂူခင်ယုင်.လၢ,ပ,လုင်းယွခင်း,တၢင်ခခေင်။ သိခင်းနေ, သို,ဂွင် ၄တ်.သံချပ်း။ ဂှပ်,ခခေင်.တဝ်းမူဂ်,။ ဂိခင်ခခေင်.တဝ်းဖွတ်း မိုဝ်းပါခင်ခခေင်. ဂွင်.ဂၢမ်းထေၤဂခင် ခခေင်,တံးခခေင်ယဝ်.။

ဂၢမ်းထေၤဂခင်-

လံး - ခနုတ်.ခိပ်းကိုင်လၢတ်းဂၢမ်း ပီးယွခင်းလၢမ်းကွံ,မၢက်, ခေၤ, ခေၤ ခမ်းပီး။

ယိင်း - မၢက်,မံ.ပီခင်သၢင်းလိင်း ခနုတ်.ခိပ်းလိင်းပံ,သူး ခုခင်ဂိုလုး။

ယိင်း - နေခင်တေမးလုမ်းယၢ. မၢပ်,ပေၤဂၢ. ဂွင်လုမ်းခေၤ မၢပ်, ပေၤဂၢ.လင်ဝွတ်း လိုင်ကမ်,လုင်းဂွတ်းဖွင်း...လုင်ဂိုလုး။

လံး - ခနုတ်လင်ဝွတ်းတၢင်,ခခေင်; ခါခါတ်,ယဝ်.တင်းသိုင်; မီးလင်, မးလုင်း ခမ်းဂိုလုး။

လံးထၢမ် - ခမ်းမုးပီခင်သၢင်ဂိုဝ်းပီခင်မံး; နေခင်,ဂွင်.မံလံး; ဂိုဝ်းခခေင်,

ငါမ်းတၢ်ခေၤကမ်,ခေၤပီၤခမ်မံးဝုး ယင်းနီၤခမ်,ပီၤခမ် သၢင် လိုၤခမ်သၢင်မူၤခင်းယူ, ခွဲၤခမ်းခေၤဂူၤနီၤခမ်ခိုၤ ခေၤန့ၤ။

ယင်းတွပ်,- ခွဲၤလမ်းဂူၤနီၤခမ် ယူ,ဂူၤခမ်းလိၤခမ်ခိုၤလှ်း တင်းကမ်လံး ဂပ်သင်းဂူၤခမ်းထွၤ,ဃံးပီၤပံ,ဂွၤခေၤလံး။ သင်ပီၤခမ်လိၤ လိၤခမ်းပံ,ဂူၤခမ်း ခွဲၤခမ်းသုးပံ,လီၤသုး ယင်းမီးခွဲၤခမ်ခိုၤလှ်း။

လံး - တေၤခေၤ ဝုၤခေၤတူၤလှ်းဂုၤသၢင်,ချၢင်, ဃံၤယုၤဂိုၤခေၤလိၤခမ်း ဂၢင်ပၢင်,ဂူၤခမ်းလိုၤတံးသီၤခမ်းသၢ်တၢင်။ ဂၢင်ခိုၤခမ်းကမ်လီၤ ကိၤကမ်,ကမ်ခေၤလမ်း ဝုၤခမ်းပီၤခမ်းဂမ်ယူ,ဂူၤခမ်း။ ဃံၤယုၤဂိုၤတံး ခေၤ,ဃၢင်,လမ်း မံ.ပဝ်းဂေၤဂိုၤခမ်း,ဂူၤခမ်း ဂူၤပိုၤခမ်းကပ်ခွဲၤ သိုၤခမ်းမင်ခွဲၤ,ဃၢင်,။ ခွဲၤခမ်းတူၤခေၤ,ခေၤ. ကမ်, ယၢတ်,ဂူၤခေၤ,လှ်းပဝ်းခေၤပိုၤခမ်း,လူၤခမ်း။ ဂုၤသုၤ,ဂၢမ်,ဃံၤ ကူၤခမ်း မခမ်းဂေၤတေၤခမ်, ဝုၤတံးဃေၤတၢမ်,ဃံၤဂေၤဂိုၤတံး ဂေၤ မခမ်းလံးလူၤခိုၤလှ်း။

လံး - ယံးကွဲၤခမ်း,ဂွၤခမ်းဂူၤလိုၤခမ်းဂူၤခမ်း သၢ်ခေၤခမ်းဂုၤခမ်းလူၤခမ်း တူၤခမ်း လွၤခမ်းဂုၤလှ်းခေၤ။ မူးလေးပၢမ်းခေၤသေၤခေၤသုၤခမ်း ဂုၤခမ်း လွၤခမ်း သၢ်ခေၤခမ်းပူၤခမ်း ပီၤခမ်းကမ်,ခေၤ. ဒီၤခေၤကမ်းပုၤခမ်းလူၤခမ်း လွၤခမ်းသုၤဂုၤခေၤ။ ငးမူၤတံးခေၤသံး တီၤခမ်းယၢင်ဂူၤခမ်း ခွဲၤ လံး တီၤခမ်းလံးယၢင်ခေၤ။ သူၤပီၤခမ်သၢင်ခိုၤ ဝုၤလေးခေၤ. ပီၤခမ်းဂိုၤခမ်း ပၢမ်းလိုၤခမ်းခွဲၤခမ်းမိၤခမ်း တွမ် ကံၤခွဲၤခမ်းတင်း ဂုၤခမ်း ဂူၤခမ်းပီၤခမ်း,ပံ.ဂမ်သုၤခမ်း ဂုၤခမ်းပီၤခမ်းတူၤခမ်းလင် ခေၤန့ၤလှ်း။

ခ. ပၢမ်းဂၢင်-

ပၢမ်းကမ်ခွဲၤခမ်းမၢင်ပေၤ,မုၤ ဂလးဃီၤခမ်း,ခိုၤခမ်း။ သူၤခမ်းသီၤခမ်း တူၤ, ဂူၤခမ်းဂူၤ,ဂေၤနီၤခမ်း။ ကမ်,လိၤခမ်းဂူၤခမ်း ဂွၤခမ်းဂူၤပူၤ,ဂေၤ,။ ဂူၤခမ်းဂၢမ်းကမ်,ဂုၤခမ်း။ လှ်းလေးလှ်းဂး တၢင်းဂုၤထုၤထိုင်လှ်းယိၤခမ်း(လး

သီၤခမ်း)။ ယၢမ်းခေၤ. မီးမုၤ ဩ,ယွတ်ခမ်း, ပၢမ်းသီၤခမ်း ဝၢမ်းလိၤခမ်း ခေၤလိၤခမ်း,ဂွၤခမ်းခမ်း ခေၤဂူၤ,မူၤခိုၤခမ်း ပိုၤခမ်းမုၤလံးခေၤခင်းယဝ်။ ပၢမ်း ခေၤ. ဂွၤခမ်းပၢမ်းသီၤခမ်းယဝ်။

ဂုၤခမ်းမေၤလူၤ ပၢမ်းသီၤခမ်း-

ချၢင်ခေၤ. ဝံ.တၢ်,ဝုၤခေၤ,ဂုၤခမ်း, ပၢမ်းတၢမ်း,ခေၤ.သုၤခမ်းခေၤ. ဂိုၤတံးဂုၤခမ်း ယင်းပံ,မုၤခေၤ.တိုၤခမ်းပုၤ.တီ,ဂုၤ,မုၤ,ဂီ, ဂၢင်ဝၢင်း ဂိုၤခမ်းယေၤ.ပေၤပိုၤခမ်းပံ,ပံ, ဃံၤ,လှ်းဂေၤ မုၤခမ်းမုၤဂုၤယဝ်။

သီၤခမ်း.ဂိုၤ.သုၤလှ်း,ပီ, လီ,ခေၤ,တုၤခမ်း,လိၤခမ်းသုၤခမ်း.မုၤခမ်း,ယုၤ, မုၤခမ်းလၢမ်း ထုၤ,လှ်းဃုၤလံးငါးတၢ်.ဂုၤခမ်းမိုၤခမ်းလိၤခမ်းမိုၤခမ်းလေ,ဂုၤခမ်း ဂပ်.ဂုၤသုၤ,ဂူၤတၢ်,ခေၤပေၤခေၤမုၤခမ်းဂုၤ,မုၤခမ်း.သင်းသၢမ်း.ယုၤလှ်း လိုၤခမ်းတူၤလှ်း ထမ်,မီ,ယု, ဂုၤထၢမ်းတၢမ်းပူၤ။

မိုၤခမ်းယၢတ်,ခေၤ.ခွဲၤခမ်းတံး ကမ်,လံးမီးသုၤ.ယုၤခမ်း ဂူၤ,တူၤခမ်း.ပုၤ.တီ,ဂုၤ,မုၤ,မီးလုၤခမ်းလၢင်း ခေၤတံးဝၢင်းခေၤ,သီၤ ယိၤခမ်း.မိၤခမ်းမလး,ခေၤ, ဃီၤသီၤ.ဂုၤခမ်းယုၤခမ်းမုၤပခေၤ ကုၤခမ်းဂုၤလှ်း.ခေၤ ခေၤခေၤ,ခေၤကွဲၤခမ်း,ကွဲၤခမ်း,သေၤလေ, ဂုၤခမ်းတံးမုၤခမ်းခေၤ။

သင်ပီၤခမ်းမုၤ.ဂေၤသီၤ,ထဝု, မုၤ.မုၤတံးမီးခေၤ.မခမ်းတၢ်.လီ တၢ်ဝၢင်းတၢင်,ကၢမ်းခမ်း.ဃၢင်ခေၤ,သီၤခမ်းလုၤခမ်း ဝိသုတ်.ထီၤလီ,လူၤတံး လုၤခမ်းလုၤ,ပံယေၤခမ်းခမ်း.ခမ်းထၢမ်းတေၤဂူၤခမ်းလုၤခမ်းလှ်းခေၤလိၤခမ်း။

တုၤပုၤ,ပမု, သီၤ,ထဝု,တူၤမုၤ.လုၤခမ်းခေၤ.ဂီၤခမ်းမုၤခမ်းခမ်းသမ်. ဃုၤခမ်းသုၤ,သီၤလေး.လင်,ဝုၤခေၤလီၤကမ်ယွၤခမ်းကမ်း ခေၤလုၤခမ်းပုတ်,ခေၤ ခေၤ.ပေၤတၢမ်း,တေၤကၢမ်းမီး တံးထီၤလွတ်,မုၤလွတ်ခမ်းထုၤ.လှ်း နဂုၤခေၤ.တီၤတၢင်းခွဲၤခမ်းမိုၤခမ်း ခေၤ,ခေၤ,ကွဲၤခမ်း,ခွဲၤခမ်းခေၤ. မခမ်း နေၤ.ခေၤတံးဂုၤ.ပၢမ်းဂုၤလှ်းတၢ်ခမ်းလံး ငါးတၢင်းပီၤခမ်း ခိုၤခမ်းလိၤခမ်း ဂုၤခမ်းလုၤ.ခေၤ.ခေၤခမ်းလုၤ.လုၤ.လုၤခမ်းဂီၤခမ်း,ဂုၤခမ်းလှ်း.ဂုၤခမ်းတံးဂုၤခေၤ,

ခေါင်၊သျှလွင်၊တွင်၊သင်း၊မေ့၊လွင်၊တူလုံး...မူလုံးသိင်ထိုင်၊ ကျ၊
ရင်၊ပေး၊မေ့လင်း၊ရှိုတ်း၊ရှိုတ်း၊ရှိုတ်း၊အင်...တင်၊ရှိုတ်း၊ခင်း၊အင်း၊လုံး၊ တာခင်၊
သုံး၊ရှိုတ်း၊ရှိုတ်း၊တင်၊ယပ်။

ပေး၊မိုခင်၊တင်၊လီ၊ယင်း၊ခမ်း၊ ရှေး၊ပျား၊ရှိုတ်း...အင်၊ရှိုတ်း၊သွင်း၊ခင်၊
သီ၊သွင်၊ခင်း...ကသား၊ကယွံ၊ခွံ၊ပံ၊ထူခင်း၊ ယူ၊မူခင်း၊ရှိုတ်း၊ထပ်၊ရှိုတ်း၊သေ၊
သွင်၊မူခင်း...တွင်၊ပူခင်း၊ပူဝ်၊ပျှပ်၊ အင်၊ရှိုတ်း၊မီး၊တီး၊တူလုံး၊လွင်...
ကွင်း၊ရှိုတ်း၊ရှိုတ်း...ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ကွင်၊ခင်း၊သေ၊ခင်း၊ ခမ်း၊ရှိုတ်း၊ခင်း။

တင်၊ခင်၊မိုခင်၊ရှိုတ်း၊ ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ရှိုတ်း၊သွင်း၊လွင်...ရှိုတ်း၊မူခင်း၊
လွင်၊မူခင်း၊ခင်း၊ ပေး၊လေး၊ခင်း၊ရှိုတ်း၊သေ၊သွင်၊ပေး...ခွင်၊မိုခင်၊လွင်၊သွင်၊ခင်း။
ရှိုတ်း၊ခင်း၊သွင်၊ခင်း၊လေး...ပေး၊သပ်၊ပျှပ်၊သီ၊တီး၊ရှိုတ်း၊ကွင်း။

ရှိုတ်း၊သွင်၊လွင်၊ငါး၊ သား၊ခင်း၊သီ၊လွင်၊ ရှိုတ်း၊လွင်၊ခင်း...ကွင်၊ကွင်၊
ကွင်း၊ကွင်၊တူလုံး၊ရှိုတ်း၊ရှိုတ်း၊ခင်း...ခင်၊လွင်၊ရှိုတ်း၊ထိုင်၊ပိုခင်း၊သုံး၊ လင်။
ပံ၊လွင်၊သွင်၊ပွင်...ရှိုတ်း၊လေး၊ရှိုတ်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ရှိုတ်း၊တိုင်း၊ခင်း၊ပေး၊သွင်...ခင်း၊
အင်၊ရှိုတ်း၊ခင်း၊ လွင်၊ယင်း၊ပေး၊ခင်း၊ရှိုတ်း၊ ခင်၊လင်း၊သင်း၊သင်း၊ရှိုတ်း၊ခင်း၊လွင်။

ခင်း၊ယေး၊ရှိုတ်း၊ခင်း၊ လိတ်၊မိုး၊ခင်း၊ရှိုတ်း၊ရှိုတ်း၊ကွင်၊ရှိုတ်း၊လွင်...ခင်း၊သမ်း၊
လွင်၊ရှိုတ်း၊ယေး၊ခင်း...ရှိုတ်း၊ပိုခင်း၊ပူ၊ဝင်၊ ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ရှိုတ်း၊လိုခင်း၊ ငိုခင်း၊
ကွင်၊တူလုံး၊လွင်...လွင်၊ရှိုတ်း၊ယေး၊ရှိုတ်း၊သွင်း၊ယင်း၊ဝင်၊ပံ၊တေး၊ခင်း။

ရှိုတ်း၊ပိုခင်း၊ပေး၊သင်း၊ ထူး၊ခင်း၊တင်၊တီး၊ရှိုတ်း၊ခင်း...ခင်း၊ရှိုတ်း၊ခင်း၊
ရှိုတ်း၊သိင်၊ပိုခင်း...ခင်း၊မိုခင်း၊ခင်း၊ရှိုတ်း၊ခင်း၊ခင်း၊ ခင်း၊ရှိုတ်း၊ခင်း၊ယွတ်း၊
ရှိုတ်း၊ပွင်၊သွင်၊ယင်း...သေ၊ရှိုတ်း၊ ပေး၊ပေး၊မိုခင်း၊အင်၊တင်၊ ယင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊
ရှိုတ်း...ရှိုတ်း၊ရှိုတ်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ ရှိုတ်း၊လေး၊တေး၊တေး၊ရှိုတ်း၊လွင်၊
ခင်း။

ပေး၊သွင်၊တင်၊ပံ၊လွင်၊ရှိုတ်း၊ ယင်း၊ခင်း၊လိုခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ရှိုတ်း...
ကွင်၊လွင်၊ထီး၊ရှိုတ်း၊ခင်း၊ခင်း၊ရှိုတ်း၊ခင်း၊ခင်း...လေး၊လေး၊ပေး၊ယေး၊ရှိုတ်း၊တင်၊
အင်၊ယင်း၊ဝင်၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း...လွင်၊ခင်း၊ရှိုတ်း၊လွင်၊ယေး၊ လမ်း

ပေး၊လေး၊ခင်း၊ရှိုတ်း၊သိင်၊ခင်း။
ခင်း၊မိုခင်း၊ခင်း၊ယွင်၊ ထွင်၊လေး၊ကသား၊လင်း...ခင်း၊ရှိုတ်း၊ရှိုတ်း၊လင်း၊
ရှိုတ်း၊ခင်း၊ ရှိုတ်း၊ခင်း၊ မီး၊လွင်၊ခင်း၊ရှိုတ်း၊ပိုခင်း၊ဝင်...ခင်း၊မိုခင်း၊ခင်း၊ယေး၊
ရှိုတ်း၊ရှိုတ်း၊ရှိုတ်း၊ရှိုတ်း...ခင်း၊သွင်၊လွင်၊ခင်း၊ခင်း...ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊
ရှိုတ်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း...ပင်၊တေး၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း။

ပေး၊သွင်၊လွင်၊ရှိုတ်း၊ လိုခင်း၊တင်၊ခင်း၊ခင်း၊လိုခင်း၊ဝင်၊ခင်း၊ခင်း၊ သမ်း၊ရှိုတ်း၊
လေး၊ခင်း...ယင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ရှိုတ်း၊ရှိုတ်း...လေး၊ခင်း၊ခင်း...ပေး၊ခင်း၊ရှိုတ်း၊
ရှိုတ်း၊ပေး၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း...ခင်း၊ခင်း၊
ခင်း၊ရှိုတ်း၊ခင်း၊ရှိုတ်း၊ ရှိုတ်း၊ပေး၊ခင်း၊ရှိုတ်း၊ခင်း၊ခင်း...ပေး၊ခင်း၊ရှိုတ်း၊
လွင်၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း။

ပေး၊လင်း၊လင်း၊သင်း၊ဝင်၊ ရှိုတ်း၊ယင်း၊တင်၊လွင်...လွင်၊ရှိုတ်း၊ခင်း၊ခင်း၊
လေး...ရှိုတ်း၊ခင်း၊ခင်း၊ ယင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း...ခင်း၊ခင်း...လေး၊ခင်း၊
မီး၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း...ခင်း၊ ခင်း၊သင်း၊ထွင်၊ပိုခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း။

လိုခင်း၊ခင်း၊ယေး၊တင်၊ ရှိုတ်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း...
ခင်း၊ခင်း၊ခင်း...သေး၊လေး၊ခင်း၊ခင်း၊ ပေး၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊
ခင်း၊ ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ရှိုတ်း၊ခင်း...ယင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊
ရှိုတ်း၊သွင်...ပေး၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ သမ်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ သင်း၊ယေး၊
ရှိုတ်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း။

ပိုခင်း၊ခင်း၊ ပေး၊လင်း၊လင်း၊သင်း၊ဝင်၊ရှိုတ်း...လွင်၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊
ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း...ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊
ထူး၊ခင်း၊ခင်း၊ ရှိုတ်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊
ခင်း၊ခင်း၊ခင်း။

ပိုခင်း၊ခင်း၊လေး၊ထူး၊ ရှိုတ်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း...ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊
သွင်၊ခင်း...ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ ရှိုတ်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း...ခင်း၊ခင်း၊
ခင်း၊ခင်း၊ခင်း...ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း၊ခင်း။

အခါအခါ...ဂေဟတောမြိုင်းတိုက်လှည်းသို့, လှိုင်းခမ်းယမ်းတမ်း ယမ်းလှေပေးလမ်း။

ပိုခင်းလှေထုရှင်းမိုက်ရှင်းရမ်း...ဂေဟတောမြိုင်းတိုက်လှည်း လေ; နိပ်းဗိုက်,ခပ်ခပ်ခင်း...ခုပ်,မိုင်းပေးမေးပွင်လှေ,တုရှင်းခင်း. ဂြိုတ်းခရ; ဂြိုခင်း ကမ်း,မေ့ရှ်းမခင်းမူခင်း...ခပ်ဂေဟ; ဂှုခင်းမူခင်းမြိုင်းကွက်,လှို ခွဲ; မိုင်းလှိုင်းထိမ်း...မိုင်းဂြိုက်. မိုင်းဂြိုက်. ဂြိုင်းတုးအေးမွက်,ရှမ်းပွမ်းပိုင်း... ယွတ်းသိုင်းခင်း,ခင်း,ကွခင်း,ကွိုက် ပီးမြိုင်းရမ်း.မြိုင်းနီမ်ဂြိုက်.ခေခေ။

ပိုင်းခပ်ပီးလင်,လတ်းသင်,ဝံ. ခ်းလိင်,သိုင်းထိုင်းလမ်းလိမ်... ဂ်မ်ကိုမ်းဂိုမ်း ပေးလေးမေးရှင်းသေ,သွင်ပေး...ကသက်ကယွံ, တေးပံ,တခင်း,ပခင်းဂူ.လက်ခင်းခရ;ဂြိုခင်းခရ;ယေး ကိုင်,လင်လေး...ငါးခိတ်. ပုပ်,ပုပ်,ပံတေ.လိတ်းပီဂွဲ...ခရ;လခင်းသွံ.ပခင်းဂွဲ, ဝုပွင်.အေးခိတ် ဧဂှ;။

ခပ်လူကသက်တုတ်းကခင်း, တခင်း,ပခင်းလံးသိုင်းဂှ;ယွမ်း ပီ...လိဂှ်.လိမ်တီးဂ်းတီးသိုင်း ဂှမ်းဂှပ်းဂှပ်,တုပ်ခင်း...ကယိခင်း, ကခင်း ဧပ.လိဂှ်.ပိုင်းလိင်,သိုင်းယိုင်း...ထိုင်းကိုင်,တရေ,သေဂေဟ; ယင်းမေ။

ကပ်းယူ,တိခင်းဂှု,ဂှု,လှေ...ခုပ်,ယု,တုးလှိုင်း,လှိုင်း ထီးဂီးဂှုးလံး လှိုင်းလေး...မေ့မူခင်းတူလှ်းပီးဂှုလှ်းတုး မခင်းရှင်းတက်ဂိုင်း,သူခင်း... တိုက်.ယူ,မူခင်း ဂှုခင်းထပ်းသပ်းဂှမ်း,ရှမ်းကွမ်းခံးဂင်း...တခင်းအံ,လှို ဂှပ်.လှည်း ခွဲးမေးတုးယွမ်းခင်း။

လွင်းခင်း။ ။ တခင်းပိုင်းဂိုခင်းရှိုင်း ဂှ်.ခင်းလှမ်း...ပေးကမ်း,ခံးအတ်, သူလှ်း,ပီ,လီ,ခွတ်း ယွတ်းသိုင်းလိမ်,တုမ်း,မတ်,...ဂှုလမ်းခင်းပိုခင်းကွက်, ပွက်...ဂှုးအံ,ဂှုးတခင်း ပိုခင်းချင်းလှမ်းမေ့,ငှ်း...ဂှုးပွက်ဂှုးယမ်း ပိုခင်း ကမ်းခမ်းကမ်း,ဂေ,...ကမ်းယူ,ဂှုးဂေ.ဂှုးဂှုခင်း မူခင်းဂြိုခင်းလင်ကိုင်, ခေခေ...သေလေး ဂြိုတ်းရှင်းခင်းအင်ခင်းခင်းခင်း...ဂှုမ်းယွက်,ယပ်.ဂပ်း

ခခခကုပ်,ယွံ...တုးခင်းလီအေးခင်းပွံ...ကေးသတ်.တေးသေးသေးဂှု ထွမ်း,အံ...တုးအံ.ပူးတုးလှေခင်းသပ်သိုက်,ဂှတ်း...တုပ်ဂှပ်,အင် ပုပုပ်,ခေလင်းကပ်ကုပ်,လတ်း...ခိုင်းသပ်ဂခင်း,လှု, ပခင်းတခင်း,ဂှု. ဂှမ်းယမ်းမီးလှေ.လှိုင်းခင်းပခင်းရှမ်း...တေ,တုး လှိုင်းခခင်း. ယင်းကခင်း ပံ,ခံး...လီတခင်း,ချခင်း,ထူးချ.ပေးဂှိုက်. မေးသိုင်းလှိုက်,မံး...ဝံးလှိုက် လျှင်,မုခင်း, သိုင်းသိုင်း,ဝံ.တီးခင်း...ပံ,တုးတခင်း,အေးခင်းချခင်း, ဂခင်း ယမ်းထမ်းယပ်.ဂပ်းကပ်ကုပ်,ယွံ...တိုက်.ခတ်,ပတ်,ထိုက်လှိုင်းတပ်း လိပ်းတုခင်းသွမ်း.ပပ်း ကပ်သံ,သွံ...တုးခင်းထိုက်တီးလိလံးသပ်းခုပ်,... ဂှပ်းလတ်းဂှမ်းအတ်ဂှုမူလိင်း အေးယိုင်းရှင်းအင်လိပ်းလမ်းယပ်. ပေးသွပ်,...သိုင်းခင်းလှေ.ဂှုလံးသိုင်းဂှုး ဝုဂခင်းပခင်းပုပုပ်,...ဝုဂခင်း ပခင်းပုပုပ်,။

င. ပခင်းလိုခင်း-

ပိခပ်ပခင်းမိုင်းတံး ဝံးသိုက်လမ်းအေးပွက်သွင် တင်းကပ်ပခင်း လှိုင်းထူး,ကေးလေ,ယ ဧတ,မူခင်းလိင်းကွက်,မေး လတ်းသိုင်းတံး ခခင်း.ဧတ. ခင်းမိုင်းတံးကွခင်းခင်း သွင်မိုက်း၊ ဂှု.လက်း၊ တွင်းမံ ဝံ.ယူ,လေး ပိခင်းဂှမ်းခင်း,ရှိုပ်ခင်းဂေဟ; ကွခင်းခင်းဂှု.မေ့ယူ,ရှင်းအံမခင်း ယပ်.။

ဂှမ်းဂှမ်းသိုင်း လှိုင်းကေးလေ,ယ-

1. သိုင်းခင်းမိုင်းဝိုင်း ပွံးသိုင်းလတ်းတံး ငိုခင်းခံးသင်...မူး မူ,လုခိတ်,ခွခင်းပွံးပင်...အင်ခင်းခင်း ယွတ်းဂှမ်းကွခင်း,အိပ်မေး...ယက်. မေ့,လေးကမ်း,ဂှိုက်; ကမ်း,ခိုက်;သေးခေ,ခပ်ဂေဟ; ယု,သေ.ခခင်းတီး ဂှပ်းပီးတံးကွခင်း, ခွပ်းဂိုခင်းမွင်သုး...ပူးပုပုပ်.ပွံးလှိုင်း,အိုက်;ပိုက်.လမ်း မေ့...အိုက်;ပိုက်.လမ်းမေ့။

ခိခင်းတေးဂှိုတ်းလူသေဂမ်း...လေးလမ်းလိက်;ရှိုင်းဂေ...။

လေ၊လေ၊ လေ၊လေ၊တူလုံးဝံ၊တုမုး...ယင်းသင်၊ပီ၊လုဂ်၊လု၊ လိုမ်း တိုခင်း၊ခွခင်းပူခင်း၊လှိုဝ်ကုး...ခေခင်းလံးလုး၊ ဂေ၊ပုဂ်းတွံ၊မိုခင်းလိုခင်း လိုင်းတု။

တိုခင်း၊လိင်းယပ်။ တံ၊ဝိခင်း၊လွမ်မုင်းခမ်းခု...ရှုမးလိင်း၊မးလေး၊ ကွခင်း၊သင်ပေ၊ခေခင်းလုး...လိုင်ကမ်း၊ချွတ်းကပ်လု၊ရှပ်းပီဂွတ်းသေ၊ ဖေခင်းရှိုခင်း၊ငိုခင်းသုး...လုးသုဂျံ၊မခင်း၊ တခင်း၊ပီခင်းလုဂ်းယိုင်း သ ထေးခေ၊ရှပ်းမုပျိုဝ်၊မိုင်းလို့...ယုဂ်းပုင်၊ယီခင်း၊ရှုခင်း၊ ဖေခင်း၊ပံ၊တု၊ ပုခင်း၊ရှုခင်း၊ကဝုခင်း၊ယွင်း၊ကမ်းခွံ...လွံးတေ၊ခေ၊ရှေ န်းခေ၊ချွတ်းခေ၊ရှပ်း ထွေး...လိုင်ကမ်း၊မုင်းယိုင်းဝံ၊တုမုး...လုးကုတ်၊ပီးခွပ်းခိုဝ်းခေ၊ရှပ်း၊လု၊လိင်း၊ နိုင်းသိခင်း။

ဂါမ်၊သုခင်းမုခင်းတေ၊ဝုးခေ၊ရှေ၊ သင်ပေ၊မုခင်း၊လိခင်းပုးလခင်း တီးခွခင်း၊ပီဂွတ်းကွခင်း၊မိခင်းရှုမ်း...တေ၊ပု၊လံးမီးဂေ၊ခမ်း၊လုခင်း၊ လခင်း၊ ဂါမ်၊လွခင်းခံးပွင်းရှုမ်း...ယမ်းတေ၊လိပ်ခေ။ ရှပ်းတိုဂ်၊ရှိုတ်းမပ်၊ယု၊ လု၊ဂွခင်းရှိုင်း၊ ပံ၊ရှိုင်း၊လုးခေ၊တေ၊ခေ၊ရှေ။

ရှုမ်းလံးယိုင်းဂွတ်းဂခင်း-

1. တင်းသုတင်းရှပ်း ပုးပပ်းရှုမ်း၊ရှုမ်း၊ဖွမ်၊လွမ်းဂခင်း...ပီးလေး၊ခွင်း၊ ခွင်း၊လေး၊ပီး၊ မိခင်း၊မီးမိခင်းတံ၊ မိပိယေး၊သဖေ၊ကွခင်း၊ လိပ်ခိုင်း၊ ရှိုတ်းခေခင်း...ခခင်းလင်းပိုင်း၊ခိုင်း၊မိုခင်းငါး...ခေ၊ရှေ၊ခေ၊ မိတ်၊တု၊မု၊ ဖေခင်း၊ခိုင်း၊ ကိုင်း၊ယိုင်း၊ခေ၊တေ၊ယေ...ချိုတ်း၊လေ၊ယီခင်း၊ ခိခင်း၊လေး၊ မွင်း...မွင်း၊လေး၊ခိခင်း...သုလေး၊ရှပ်း ရှုမ်း၊ဂခင်း၊ဖေ...တံးဝဂ်၊လိခင်း၊ ရှိုင်း၊ လိုင်း၊ခိုင်း၊မိတ်၊တု၊ကွခင်း၊ ရှိုင်း၊ရှပ်းပိုင်းတိမ်၊ ရှိုင်း၊ရှပ်းပိုင်းတိမ်။

ယိုင်းမိုခင်းချို၊ဂျိုဝ်း လံးမိတ်းသမ်၊မိုခင်းယိုင်း၊မခင်းခိမ်...သွတ်း၊ သွံသွံ၊ရှုမ်း၊ ရှုမ်း၊လွမ်း၊ကမ်း၊ယခင်း၊ရှေ...ပီးလေး၊ခွင်း၊ ခွင်း၊လေး၊ပီး၊ ကမ်း၊ရှီးလုတ်း၊ယု၊ပုတ်းပိတ်း၊ခိုင်း၊ပိယေ၊ခွံ၊ ဖေခင်း၊ရှုမ်း၊ရှုမ်း၊ပုး...မုးတေ၊ ထိုင်ခေ၊ရှပ်း၊ ကသုင်းသမ်၊သဂျ၊ ယု၊ပေ၊ရှုမ်း၊မီးတီး၊လင်း၊ဂခင်း...ရှပ်း၊ခွတ်း၊

တဂ်၊နီခင်း၊မခင်း၊ လိမ်၊ဖခင်း၊ရှုဝ်းခွံ၊ လိပ်မခင်း၊ပိုင်း၊ရှိုမ်း...ပေး၊တခင်း၊ ဖေခင်း၊သုမုတ်း ရှုမ်း၊ပွင်း၊ဂခင်း။

2. ခိုခင်း၊ယု၊မု၊သုင်၊မိုင်းတံး ထီး၊ရှပ်း၊ဂပ်း၊ရှပ်း၊လေ၊ ရှေ၊ရှု၊ခခင်း၊ ခခင်း၊လိ၊သိင်၊မုမ်း...လေ၊သု၊ပု၊သတ သု၊ဖေ၊သု၊ရှပ်း၊မသွံ၊ယွတ်း၊ ထီး၊ လိခင်း၊တိင်၊မုဂ်းလုမ်း...လုမ်း၊ရှပ်း၊ယု၊ဖေ၊ လိမုင်း၊သုတ်း၊သခင်း၊ လိမုင်း၊ သုတ်း၊သခင်း။

ယဂ်၊မုင်း၊ရှုး၊လခင်း၊ ခခင်း၊သွင်၊ဂခင်း၊ ထု၊လခင်း၊လိဂ်း၊ပပ်း၊ မံ၊လမ်း၊လိမ်း၊လိုင်း၊ယု၊ တု၊မုင်း၊တုလုး၊ရှပ်း...မခင်း၊ပေး၊သိုဝ်၊လု၊တံး၊ ဂါ၊ ရွခင်း၊ရှပ်း၊ သိုဝ်၊ခခင်း၊လခင်း၊တဂျမ်၊ ပိုတ်း၊ရှီး၊မီး၊တီး၊ခေ၊ရှေ၊လခင်း၊ရှပ်း၊ မခင်း၊လွံး၊ခခင်း၊သေ၊သွခင်း၊လုဂ်း၊တံး၊ဂပ်း၊ရှပ်း၊ မု၊သုင်၊လိုခင်း၊ခိုခင်း၊လိ သုင် လိုခင်း၊ခိုခင်း၊လိ။

3. တံး တံး ခံး၊သင်၊ယိုခင်း၊မုး ယွတ်း၊ရှုး၊ကု၊လု၊ခေ၊ ဖေ၊ရှေ၊ လံး၊ရှပ်း၊ငါး၊မိုခင်း...ရှေ၊ရှေ၊တဂ်း၊ခခင်း၊တဂ်း၊ပိုင်း၊ရှိုဝ်၊မီး...တဂ်း၊ရှု၊မု၊လုခင်း၊ လုး၊ပု၊ခခင်း၊ ပိုခင်း၊ရှုခင်း၊ကဝုခင်း၊တီး၊ပု၊ဖေခင်း၊လိုင်း၊ရှုခင်း၊ရှီး...မီး၊ လိုတ်း၊ရှပ်း၊လိတ်း၊ယုင်း၊ယေ၊ ကမ်း၊ခေ၊လွံး၊သတ်း၊တိ မိမိ၊ရှပ်း၊လုမ်း၊ ယပ်။ ထခင်း၊ရှပ်း၊ခတ်း၊ခိင်...သိင်၊မု၊လင်း၊ခပ်း၊ခမ်း၊ ဂပ်း၊မုး၊ယေ၊တိမ်၊ ပိဂ်း...ခခင်း၊ရှိုဝ်၊ယုင်း၊ယု၊ ဖေ၊သု၊လုဂ်း၊တံး၊ခခင်း၊ တေ၊ရှုတ်း၊မိုဝ်း၊ တေ၊ ပံ၊လိဂ်း...ရှပ်း၊ခူး၊ထမ်း၊ခခင်း၊ရှိုတ်း၊ရှုး၊ခခင်း၊လပ်း၊ခခင်း၊ပခင်း၊ယပ်။

4. ကွင်း၊ယု၊ကွင်း၊ရှုင်း၊ ပတ်း၊မွင်း၊ပုင်၊ရှုင်း၊တံး...ယုင်း၊ယု၊လု၊တိ လိုဝ်၊ကိဂ်း၊ငိုခင်း၊တိုခင်း၊ခွံ၊သံ၊ခံး...တံး၊ခခင်း၊ဖေ၊ယု၊သု၊လင်း၊မတ်း၊မခင်း၊မပ်။ တံး၊လု၊တိ၊ရှိုတ်း၊ဖခင်း၊ ရှိုင်း၊ပုး၊လခင်း၊တွင်း၊လွံလုဂ်း၊တေး၊သပ်...ရှိုင်း၊လုဂ်း၊ မိခင်း၊မုပ်၊သပ်၊မိုင်း...ပုင်၊တွင်း၊ရှုင်း၊ပေ၊တိခင်း၊ခခင်း၊ထွင်း၊ မေး၊မွင်း၊ကုတ်း၊ ပီခင်း၊သိုင်း...ရှိုင်း၊ရှုး၊ယင်း၊ ကတွင်း၊ခခင်း၊ ကွင်း၊ယု၊ ရှိုင်း၊ထိဂ်း၊လိဂ်း၊လွမ်

သပ်။

ခိုင်းတံးမိုင်းတံး-

အခင်းသိုဝ်ခိုင်းသင်...ခိုင်းဂင်လူးလံး...တံးရှင်းခံ...
ခိုင်းဂတ်.လိတ်းရှင်...ငါခင်လုခင်.ရှင်း...ဂတ်.ရှိတ်းပုင်,လှိုင်ရှင်း...
သမ်းလတ်,မိုက်. လမ်လမ်.ခင်း... ပွဲ.ထမ်းခါမ်, ဂါခင်လွင်းအခင်း
တိုက်...သိုက်ရှင်းရှက်,မျှက်လခင်း...ပခင်း,ပင်ချူ.လပ်းတပ်.ခါင်းဂခင်။

သီခင်ဝီသီ,ပေ...ကမ်,ခေ့.ကုင်းပွင်, ဂျေ့,ခွင်,သေ,သေ...
ရှင်,သရေ,တံးခံ. မီးဂျးမီးခခင်...ငါခင်ဂတ်.တွခင်း လက်;သွခင်းခိပ်,
သိုဝ်ကင်း...တပ်.ကူးခူးဂေ့...ဂေ့ရှင်,ယို,သုင်...ထင်.ဝီင်းခိင်းယာမ်း
ယိတ်,မုခင်ရှင်းရှင်းပျင်း...တွင်းလှင်းပူ,မုခင်, ကွခင်ပူခင်.မိုင်းရှင်။

ရှင်းတွင်း၊ ရှင်းရှမ်း၊ မိုင်းခခါ၊ ရှင်းလပ်...လမ်းလိပ်ခိုင်းယူခင်း
ရှင်းတံး...မိုင်းမိတ်းမိုင်းရှင်...ထိုင်ရှက်;ပွတ်းခိပ်, လိခင်လပ်;ရှင်း...
ယွင်းရှင်, ပူရှင်းလ...လပ်;အရှင်ရှင်းလေ့...မာမ်းတေ့,ကုက်.လေ,ဝ
ကမ်,ငါး နှင်းကသိမ်,ယို, လိမ်တီးမိုင်းရှက်;မိုင်းထူး...ပုးထိင်းမိုင်း
ခခါ၊ ခိုခင်၊ လှိုင်၊ လိမ်း...ခိမ်.သုတ်းသခင်။

မျှခင်,မျှ,တလိင်းလင်းရှင်;ပဂါခင်,ကမ်,လွတ်းလာခင်, နှင်း
မိုင်းဝခင်းခခင်...ပခင်မိုင်းခမ်းလပ်;ကုင်းပွင်,ဂါခင်မိုင်း...သိုဝ်ရှင်
သိုဝ်ဂံ,ငါးတခင်,ခါခင်အ...ငါခင်ခေ့,လှင်းရှင်...ရှိတ်းလပ်;သမ်းနှင့်
ရှင်ရှင်း...မိုင်းမာခင်းမိုင်းပတ်းသိင်း...လေ,တူင်,ပုင်,ပုင်,ကုခင်
ရှင်းရှင်းရှင်းရှင်းတခင်။

မိုင်းရှင်မိုင်းယာင်း...ရှက်;ခါင်း...မိုင်းမာမ်း၊ မိုင်းအခင်မိုင်းလမ်း
မိုင်းထံးတခွင်းမိခင်...လိခင်ခခင်.ခခင်ရှင်; တံးသင်;ဝါင်းဂေ့,ဂေ့ခမ်း...
မီးလိမ်တပ်.လင်.၊ တပ်.မု.၊ တပ်.လေ...တံးခိုခင်,တိုခင်းကမ်,ခေ့.
သေပွက်;...လံးဂတ်.အခင်းဂျင်,ရှင်.ရှိမ်လှိုင်;လှိုင်လမ်း...ပခင်လိုခင်.
သိုက်ရှင်းခိုခင်းဂတ်.ပေ့,ထင်,ရှင်,လင်,ပိုခင်းသိုက်;မီးခခင်။

ခင်းဝါင်းခိုဝ်လိခင်... တါင်းဂါခင်မီးလေ...သထေးမိုင်းတံး...
ခပ်.သွခင်းယံ...လံးလွင်းတွင်းထွမ်,လွမ်ကမ်း...ခွဲလံးရှင်ရှင်,မေ့,ဂျင်,
(မေ့ရှင်)...လှိုင်,သိင်ရှင်,မိုင်းရှက်;...ခွဲ;ခွဲ;ရှင်းရှင်;ရှင်,ပင်ယုင်း...
ထုင်းရှင်းရှင်းရှင်း...ပိုခင်းလိခင်,ဝံ...ခေ့;အခင်းတွင်းထွမ်,သံရှမ်း...ယမ်း
တေ့;လိပ်ခခင်...ယူ,ပုင်,ကပ်.တ...ရှင်လံးမီးအိယပ်.ခေ့။

လွဲသွမ်,လွမ်.ရှင်း...မိုင်းတွင်,ထင်.ရှင်း မံ.ပပ်;၊ မံ.သက်;၊
မံ.တိုင်း...လှိုင်,လံးလိမ်းလမ်းလိ...အိသွမ်းအခင်း...လှိုင်.မခင်းဝါခင်,
ပိုခင်လှင်း...ရှင်ပေ့;လံးမုခင်းလံးဂေ့...အခင်းမေ့,ထင်,ဂလလှိုင်;လတ်;
တံးကမူ...ယု,ယွမ်းခေ့.ငင်သွင်း...သွခင်းရှင်;ခေ့...ရှမ်းပုးခေ့,
လိင်,လံးလှင်း...နှင်းခခင်.တိုင်းသို။

မီးခခင်လိမ်သိုခင်း ပိုခင်းသိုဝ်လူးလံး...တံးရှင်းခခင်. တွင်းဝံ.
ဝခင်းခခင်...သိုပလေး...ခွင်း.ကေးယု,ယခင်ခိုင်းခေ့...ခိမ်းတေ့;ခွင်း.
ပီး...ယု,အတ်,သွခင်ဝါခင်းတံး...လှ,တိမ်,လှမ်း...ယူ,ရှမ်းလံး
မိုက်.သမ်းခါမ်,ထိမ်ထိင်းလှမ်းလှိုင်...မိုင်းခေ့မု...အေ့လမ်းယို,နှင့်
မုက်.တံးသမ်...တက်;လံးခိုတ်းဂါပ်;ခိုတ်းပခင်တေ့.ရှင်;။

လွင်းရှင်;။ ။ရှင်းပိုင်းဂခင်လင်းပု,ယု,ယု,ပပ်,ရှင်းသိုင်း,ရှင်းတိုင်း
ရှင်းထင်.ရှင်းရှင်း တံးရှင်းသင်;သမ်းထင်ဂပ်,ဂပ်...ပေလံးရှင်းရှမ်းလုခင်.
လမ်းလှိုင်.တိုက်;သွခင်း...ယမ်းလိပ်ပံရှင်ခမ်းပတ်း...ခိုင်းခခင်ရှင်းသုတ်း
ကမ်,သိုင်းလှင်း...ခပ်လပ်;ထွင်းမတ်;ရှင်းလှမ်းရှင်း...ချူ.ဝါင်းယခင်
ပွဲ,အေ့...ခွင်း,လှ,ခု,လိုခင်း...လှိုင်;ယိုခင်းယခင်ရှင်;ခေ့...ရှင်းခုးလီ
ရှက်.ဂခင်မခင်းရှင်း...ထပ်;ခိုမ်းရှင်. ခခေ့.အေ့ရှင်,ခေ့...ခိမ်းတေ့;
ရှင်းခုး ပေပိတ်;ဂခင်တေ့...တူင်;ခုးလှိုင်;တွင်းပခင်,။

ပူ,ရှင်(မိုင်းယံ)

“ရှမ်းသို့ခင်” ပီးခွင်တံးခိုခင်

ခမ်.ေမး ကခင်လုဂ်.တၢင်းတံး(အံ၊လၢခင်း)လံအခင်, တူဝ် မိုင်းဂိုင်းတူင်သေ လံခိုခင်;လူးတၢင်းခိုဝ်(အံ၊ဂွင်,)ခခေင်. ဂွင်.ဝါး “ခမ်.ခိုခင်” ဂွင်ခင်းလှိုင်းကခင်ယူ,သၢင်းဂိခင်သၢင်း; လွမ်းဂိုမ်းအင်,ခမ်.ေမးခိုခင်ခခေင်.ဂေ; ဂွင်.ဝါး “တံးခိုခင်” ။ မိုင်းကခင်တံးလုမ်းခခေင်. ပူဂ်း တၢင်းခိုခင်းမးခခေင်.ဂေ; လင်,ဂွင်.ဝါး “မိုင်းခိုခင်” ခမ်မး လိမ်ဂွခင်,လိမ် မွခင်ယဝ်.။

ပီးခွင်.တံးခိုခင်ဂေ; မီးလိဂ်; ကခင်သိုပ်,ပုတ်;ကပ်တီး လိဂ်; တံးယူခင်း(လၢခင်.ခေ)ခခေင်. မးလှိုင်းတိုင်းပီခင်လိဂ်;တံးခိုခင်သေ ခင်း ငလးတုခင်းပုတ်;ကွဂ်, ဂွင်. “လိဂ်;ထမ်း” ။ ဂမ်းအွင်းဂွင်. “လိဂ်;မိုင်း” ခမ်ယဝ်.။

ပီးခွင်.တံးခိုခင်ဂေ; ပီခင်တံးဂုလ်းငလး; အင်းခပ်ဂေ;ပီခင် အင်းတံးဂုလ်းငလး; လင်,လံးကပ် အင်းဂွင်.ရှမ်းခိုခင်ခခေင်.သို,ပခမ် မး။ “သိုင်ဂွင်.ရှမ်း” ပီးခွင်.တံးခိုခင် ပိုင်လူင်မခင်းမီးဝံ.သၢမ်ပိုင် ရှမ်းသို့ခင်၊ ရှမ်းမၢတ်;ငလး; ရှမ်းသေ;ခမ်ယဝ်.။

ဂ. ရှမ်းသို့ခင်-

“ရှမ်းသို့ခင်” ခခေင်. မိုခင်ရှမ်းပၢခင်းသိုင်းငလး; ရှမ်းမၢတ်; သမ်. မိုခင်ရှမ်းလွင်းခင်း။ ရှမ်းသေ;သမ်. မိုခင်ရှမ်းတွင်းလိတ်; ပီးခွင်.တံးလူင် ကခင်ယူ,အံ,တူဂ်;ခင်းခခေင်.ယဝ်.။

“သို့ခင်” ခခေင်. ခိုင်;တုခင်း; ခိုင်;တုခင်းပုတ်;ယၢင်းမခင်း ကပ်လူမ်းထုဂ်;လှိုင်းကွဂ်,ဝါး။ ရှမ်းခိုင်;တုခင်းခခေင်. ခေ;ငတ,ခိုခင်းခိုင်; လူင်းသွင်ခိုခင်းသွင်လူပ်;လင်။

လံးလမ်,သိုင်(MI-FA-DI-LA-LA-DI-DI-DAW)

ပိုင်ခေ... “ခမ်းကိုလ်း...ပီးဂိုတ်,မးပီခင်ခိတ်,ခွံ. ပိုခင်းဝါးခုလံး... ဂိုတ်,မးပီခင်ဂူခင်းလၢတ်;လံး တူဝ်လိဂ်;တူဝ်လံး သင် ကမ်,လံး...ပီးဂိုတ်,မးပီခင်ဂူခင်းငိုင်းငပ်ဝံ; ကမ်,လံးဂိုခင်း လိဂ်;ဂိုခင်းလံး ရှမ်းကိုင်းပီး...” ခမ်ယဝ်.။ လံးဂွင်.ကွဂ်,သိုင်ဝံ; မိုခင်အုခင်မု.လိခင်း။ လိခင်းလိခင်း တၢမ်းဂခင်သေဂိုတ်;။ ယိုတ်;။ ဂိုတ်;ခခေင်ဂူ;တုခင်း။

ခ. ရှမ်းမၢတ်;-

“ရှမ်းမၢတ်;” ခမ်. ပီခင်ဝှမ်းကခင်ကူခင်းကွခင်,ခေခင်းလှိုင်းလး ကပ်လှိုင်းတိုင်းပီခင် “လိဂ်;ခိတ်” ဂုလ်းသေမပ်,ဂါး လှိုင်းတိုင်းမိုင်းခိတ် (ကမ်,ခခေင်)မိုင်းသိုင်းလှိုင်းခခေင်.ထိုင်;လူဂွခင်,။ တီးဂွင်.မခင်းကမ်,ကပ် ပိုင်တံ။ ဂွင်.တီးလှိုင်းလံး။ ငတ,ငပ်;လှိုင်း.ဂိုဝ်ဂေ;လံး။ လွင်းခိုင်; ခိုခင်းခိုင်; ဂၢင်သွင်ငလး; ခိုခင်းခိုင်;သုတ်; မိုခင်ခခေင်ဂူ,ဂူ;တုခင်း တုခင်း။

လံးလမ်,သိုင်(DAW-FA-LA-LA-MI)

ပိုင်ခေ... “အပ်,ခမ် အင်းခိုင်; လူင်လံ ယိုင်းလံးအွမ်.တုခင်းပုး ပူ,လှိုင်းဂါးမးပီ.လွမ်. ခင်းကွမ်းတီးခေ; သူလပ်; ရှမ်းအင်း...သမံဂၢခင်တိုင်းမးထိုင်ထွင် ခၢင်းယၢမ်းခေ. မိုင်း ဂှမ်း အိခင်,လိခင်တံးဂွင်;ယူ,ထၢင်း,လူမ်းဝါခင်းဂူဝ်လှိုင်း ခင်းခါးခိတ်လှိုင်းခိုခင်းယို,ယို.အုင်မူ,လုမ်းအံ; တၢင်.ဂၢပ်, ဂခင်...တုဂ်.အု;ဂိုင်းဂူ. ရှမ်းဂိုခင်းတေ,ခိုင်;...” ။

င. သေ;-

“သေ;” ခမ်. ငါးဝှမ်း “တွင်းလိတ်;” ။ ပီခင်ဝှမ်းကခင်လိဂွင်. လိတ်;ပိုင်ခိုင်;။ လံးဂွင်.ဂံ,မခင်း ကမ်,မဂ်;မခင်းပိုင်တံ ခင်း,ဂပ်,။ ငတ,လှိုင်း.ဂိုဝ်ဂေ;လံး။ ခိုခင်းခိုင်;၊ လူင်းခိုင်; ဂၢင်သၢမ်ယဝ်.လူင်းခိုင်;သုတ်;။ မိုခင်ဂခင်ဂူ;တုခင်း။

လမ်းလမ်းသီင်(DI-LA-FA-FA-FA-LA)

ပိုင်အေ... “ဝေးလေးလိပ်ခင်၊ ခုနစ်မ့မ့လိ...ဂခင်ဂုလုလီးပံးခင်ဂုး
လွံး...တုဂ်.မိုဝ်.သမ်.ဂခင် ဂခင်ဂုမုးကွခင်,ဂုပ်. ထူင်ပုးပံး
ဗီတ်,ဝံ...တဝ်းမီးပု,မံ. လူမ်းဂံ.သွံသွံ တဝ်းမီးပုးလွံ
ခိုဝ်းခပ်ဝံတ်ဂုမ်း...ခရုဂ်.ဂုဂ်.ခရုဂ်.ခရု ဂတုခရုဂ်.ခုမ်း မဝ်,
ဂုခင်ဝိခင်ဝုခင်လုးသံ...ဂိုတ်းဒတ,သုလုး ယိခင်ဝံတ်,
ဝံ. သီင်ခုလုဂ်းလဝ်းဂုဝံး...”။

တုခင်းလုတုခင်းခခင်. တိမ်းဂုင်.လမ်း,သီင်မိုခင်ဂခင်ဂု,။
“သိုခင်”ပိခင်ဂုမ်းဝုဂ်းတု, ပီခင်းတံးခိုခင်မုးလိမ်ဂုခင်,။ ကမ်,မီး
ခိုဝ်းလုမိုခင်းလု လု.တိုဝ်းဂုင်.လွမ်းဒလး လုးဝုးပိခင်ဂုမ်းဂိုဂ်းဂုမ်းလွမ်း
ပီခင်းတံးခိုခင်မုး လိမ်ဂုခင်,မုခင်ခင်ယဝ်.။

“မတ်း” ဒလး “သေး” ခခင်.ဒတ. ပီခင်းတံးလခင်.ခရု(ဂိုင်းမံ,
လခင်.လင်.(လဝ်း)ခပ်ဂေး သူင်မိုခင်ဂခင်ဝံ.ယူ,။

ပွဲးလမ်းမိုဝ်းလုကမ်,ဝုး ပီခင်းတံးခိုခင် ဂုင်.ဂုမ်းသိုခင်မတ်း
သေးယူ,တု,သေ,။ ပိုင်လုင်မခင်း ပွဲးခမ်,သင်,၊ ပွဲးခိုခင်ဂုခင်းမံ,
ပင်ပွဲးဂုပ်.ဂုးလုဝ်းခခင်. ပီခင်းတံးခိုခင် တင်းဒိုခင်ခူးသေ သိုခင်
သေးတုပ်,ဂခင်တင်းခိုခင်း တေး,ထိုင်မိုခင်းလိင်း။ ပီခင်ဗီင်းဂပ်,ဒဂ,
ကခင်မီးမင်,ဂလု,ပိုင်ခိုင်,။ ဗီင်းခခင်,ခခံ ပီခင်းတံးဂုးတီး ငါး
မိုခင်ဂခင်ဝံ.ယူ,။

**လင်းလံခိုခင်(ဂင်မိုခင်း)
ဝီင်းခေ,မရတ်.။**

‘ဂုမ်းခပ်’ ပီခင်းတံးလိုင်.

ပီခင်းတံးယူ,ခင်း သိပ်းသွင်ပခင်းခရုခခင်. ဂုင်.ဝုး “တံး
လိုင်.”(တံးလိုင်)ခင်ယဝ်.။ သင်ပီခင်းတံးလိုင်.ခခံ. ဂုင်းလိသေး
ယိင်း။ ဂခင်ဂုလိင်.တွင်း.ဒတ. ဂုမ်းခခင်ပီခင်ဂခင်ဒုဂ်,သွမ်း။ ဂိုတ်း
ခရုမိုခင်ဂခင်တင်း ပီခင်းတံးတင်,လုမ်းယူ,။ မိုဝ်းဂုခင်, “သိပ်းသွင်
ပခင်းခရု” မိုဝ်းပီခင်းတံးလိုင်.ခခင်. ပီခင်မိုဝ်းဂိုဂ်းဂုမ်းလွမ်း မိုဝ်းတံး
သု,။ ထိုင်မုး(1882)ပခင်ကိုင်ဂလိတ်းခပ် ကုပ်.ပိုင်,ဗင်းခင်းခခင်.
မဂ်းမခင်းလိခင်လိခင်ဂခင်တင်းဒေ,သေ တတ်းခပ်;ပခင်ဂု, ခင်းမိုဝ်း
ဒေ,ဒလး ယမ်းလိပ်လင်,လုးမီးဝံ. ခင်းကိုင်,ယူ,ခခင်,မိုဝ်းဒေ,ဝံ.
ယဝ်,ယဝ်.။

သီင်ဂုင်.ဂုမ်း ပီခင်းတံးလိုင်.ခခင်. “လမ်း,”(ဂုခင်း)မခင်း
ကမ်,မီးခခင်။ မီးပိုင်လိပ်ဂုလုး။ ဂုမ်းဂုင်.ပီခင်းတံးလိုင်.ခခင်. ဂုင်.
ဝုး “ဂုမ်းခပ်” ခင်ယဝ်.။ လုဂ်.တီးဂုမ်းခပ်.ဂုမ်းလိခင်,ခခင်.မုးဂိုဝ်
ကမ်,ဂု.လံး။ ဂုမ်းခပ်ခခံ. မီးမိဝ်းလိပ်ဂုလုးသေတု. ပေးကခင်လွမ်း
သီင်လေး(လိခင်း)ဒလး သီင်ယိုတ်းယမ်းခခံလိုင် တေလုးဝုး မီးသွင်
ပိုင်ဝံ.ယူ,။ တီးဂုင်.ဝုဂ်းမခင်းဂေး ကမ်,မီးတီးမဂ်း။ တုခင်းသီင်တင်း
ဂုဂ်းသီင် ကပ်ဂုင်.ဂခင်လုးဂုးသီင်။ တုဝ်ဗီတ်းဒလး ဂု,ယခင်,မခင်း
ကမ်,မီး ဂခင်မဂ်းလဂ်းပိုင်။ ပီခင်းတံးလိုင်.ခပ် ယူ,သင်းဝံ.တီးလု
မိုဝ်းလုဂေးယု, သီင်ဂုင်.ဂုမ်းခပ် တိုခင်းပီခင်ပိုင်လိပ်ဂခင်ဝံ.ယူ,ဂုး
တီး။

မိုဝ်းဂိုတ်းပွဲးပင်ယု,ပင်လုင် မိုဝ်းခိုခင်ဂုခင်းမံ, မိုဝ်းမီးပင်ပွဲး
ဂုပ်.ဂုးဂိုတ်းပင်ဗိဂ်,လုဝ်းခခင်. တင်းဒိုခင်ခူး(ခပ်ဂုင်.ဝုးတင်းခခင်)
သေဝုဂ်းဂခင်။ တုပ်,ဂခင်တေး,မိုဝ်းလိင်း။ မေးဂုမ်းကမ်,ဂခင်. ဂုခင်း

ထွမ်းကမ်း၊ခါခင်း။

လမ်းလမ်း၊သီင်(DO-LA-DO-ME-FA-FA-TO-DO-LE)

ပိုင်အေ... “လင်းကိုလင်းလင်း...ယမ်းခခင်းယင်းမီးတူခင်းခင်း သင်း
သုမ်းပခင်းလံလတ်း... ခင်း.ဖေတ်းလင်းတူခင်း.ဖျူရှင်း
သွင်းသံ့...လင်းဂေးမးပိုင်လံသင်းလူင် ဖမ်းဝိခင်းကိုင်
ဒတ.ရှ်း...”

ခင်းကပ်ကွက်၊မးခင်း ကပုမ်, “ သီင်,ဖေတ်း,ရှ်းခင်း ” (ဖေတ်းလင်းရှ်း
ပီခင်းကူလင်းဂေး.ခင်း)ခခင်း. ဒခင်း.ပွတ်းကွခင်း,တွခင်းခင်း။ တျ,ရှ်း
လံးပွင်း,လှိုခင်း “ ဂွမ်းခင်းလိုင်. ” (သီင်ဂွမ်းတံးလိုင်.)ကခင်းပီးခင်း. တံး
လိုင်.ရှ်းလှို.တိုင်းမးလိမ်ငင်းပိုခင်းသိုခင်းကွခင်းသေ သိုပ်,လမ်းတမ်း
မး လှိုင်းလှိုင်းပခင်းလခင်း ရှ်းခင်းသံလှိုတ်းတံးလိုင်. တေ,ရှ်းခင်း.ခင်း.
ခခင်း.ယင်း။

ခိုင်းတံးမီးဝံ. ယူ,လံခိုင်းသေတျ.ဂေး ကိုင်ခိုင်တီးယူ,တခင်း
သင်းတံးရှ်းခင်းလေး ဖေတ်း,ယခင်းခင်းသေ ယူ,သင်းဝံ.ဂေးယျ, ပီခင်း
ခိုင်.လှိုတ်းလှိုင်း.လတ်းတံးကခင်းလိပ်ခင်း။ ပီးခင်း.တံးကခင်းလှိုင်းဂေး
ရှ်း.လှိုင်း.လတ်း.ဖေတ်းထင်းတံးဝံ.ယူ,ဖေတ်းခင်း။ ဖေတ်းထင်းတံးကခင်းမီး
ဝံ. တီးတံးကခင်းလှိုင်းဝံ,ဝံ; ပီခင်းဖေတ်းထင်းတံးမိုခင်းခင်းမူတ်းယင်း။
လှိုင်းမေထိုင်းသိမ်းပွဲ.ပျမ်းလတ်း.ဖေတ်းထင်းလိမ်းလမ်းခိုင်.လှိုတ်း
တူဂပ်,ခခင်း. ပီးခင်း.တံးလိုင်.ရှ်းဂေး တိုခင်းတိမ်ထူခင်းဝံ.ယူ,
တေ,ရှ်းမိုင်းလိပ်။

ပိုင်းကိုင်
ဖမ်းထံခင်း(မိုင်းလေး)

မံတွင်း။ ။ ခေးလိမ်း(68) တေ,ထိုင် ခေးလိမ်း(89)
ပပ်.ရှ်းခင်းလိမ်းတံး လခင်း.(6)

ဂွမ်းပခင်း,တူင်,

(1)	(2)
ခွမ်းခင်းခင်းလမ်းရှ်းလှိုင်း.လှိုင်း.	ချခင်းခင်းခင်း
ခွမ်းထွမ်း,ဂပ်.ခင်းခင်းလှိုင်း	သိခင်းခင်းလှိုင်းခင်းခင်း
ခွမ်းတိုင်းသိုင်းရှ်းခင်းပူင်,	ရှ်းခင်းခင်းလင်းခင်းခင်း
ခွမ်းတျ.ဖေတ်း,လိမ်းယမ်း	ခေးလှိုင်းရှ်းခင်းခင်း
ခွမ်းရှ်းတံးရှ်းခင်းလှိုင်းရှ်း	လှိုင်းခင်းခင်းခင်း
ခွမ်းခင်းရှ်းခင်းခင်းရှ်း	ကေးခင်းလှိုင်းခင်းခင်းခင်း
ခွမ်းရှ်းခင်းရှ်းခင်းပူ,ဂပ်.	ခွမ်းခင်းရှ်းခင်း
ခွမ်းခင်း,လင်း.လှိုင်းခင်း	ခင်း.လင်းခင်းခင်းခင်း
ခွမ်းခင်းခင်းလမ်းရှ်းလှိုင်း.လှိုင်း...။	ချခင်းခင်းခင်း...။

ယူ,ပွတ်,လိုခင်းခင်း

တူဂပ်ရှ်းယိုင်းရှ်းခင်းလှိုင်း	မိုခင်းယိုင်းရှ်းခင်း
ခွမ်းတူမ်း,ခင်း.မီးရှ်း	လှိုင်းသိခင်းရှ်းခင်း
လှိုင်းပပ်,ပေး.သံရှ်း	မိခင်းဝံ.တင်းခင်း
ကံတူ,ခင်းခင်းရှ်းခင်း	ပေးရှ်းမူတ်းသို
ဂံ.သံ,သိုင်းသိုင်း	ပေးခင်း.လှိုင်းလှိုင်း
လမ်းယိုင်းရှ်းခင်းလှိုင်း	ပေးခင်း.လင်းတူင်
ခွမ်းဂပ်,ရှ်းခင်းရှ်းခင်း	ကိုတ်းရှ်းရှ်းလှိုင်း
ရှ်း,ကွက်,ယို.ခင်းခင်း	ခင်းလင်းယိုခင်းခင်း
ခင်းဂပ်,သမ်း.ထူမ်းတူမ်း	ခင်းခင်းလိမ်းခင်း
ရှ်း.ကိုင်,ခင်းခင်းရှ်း	လှိုင်းပိတ်းခင်းခင်း
ဖေတ်းယျ,ခင်း.ရှ်းခင်းခင်း	

ဖိုင်ဒုဂ်.လတ်;

မိင်းဖိုင်ခပ်
မိင်းဖိုင်ခပ် မေးဝီးဝီး၊
ကိပ်ခပ်ဂိုးဂိုး ဂူခင်းပီးပီး၊
ခပ်မေးလီးကပ် ခမ်းလူင်၊မွဂ်၊
တေးမိုဝ်းဂိုခင်းသေ ဂ်တီးတီးထွဂ်၊
ထိုင်ခင်းလူင်၊မွဂ်၊ လံးမေးခမ်း၊
ပေးဂူခင်းယုမေးလမ်း၊
လမ်းလီးတမ်ပိုခင်းတိဂ်းတိဂ်းယပ်၊
ဝီးပွပ်း ဝီးပွပ်း ဝီးဝီးပွပ်း။

မေးမေးထွမ်,ကားပုမ်,

ဂင်ခမ်းမေး လိုခင်လိင်းလိင်း
ခင်းကွခင်းယိင်းလံး ခင်းပိခင်းဝိင်း
မေးထပ်းဂိုင်း ဂေးခံးကားပုမ်၊
ကံးလွဂ်,မေပိတ်.ဂူခင်းမိုင်းယုမ်၊
ခင်းကွခင်းဂုမ်,ထမ် သမ်သီ,ဂူး
မေးထပ်းဂိုင်းလံး ဂမ်းဂမ်းဝူး
မေးတု.ခင်းခင်းယိင်းလံးခပ်
ကားပုမ်,ထပ်းဂိုင်းမေးထွမ်,ကပ်
ကားပုမ်,တွင်တူလ်ခပ်ဂေးပူး
မေးထွမ်,ကားပုမ်,
မေး မေး မေး။

မွဂ်,ဂွမ်

မွဂ်,လူင်,ဂိုးခိုင်ခိုင်း
မိင်းဖိုင်မေးတွမ်
တိခင်းတေး,ဖွမ်.ဂခင်းဖိုင်
ခွင်ပိုဝ်းမခင်းဂွမ်.။
ခင်းကွခင်း,ဂေးမေးလွမ်
ဂိခင်းခမ်း.ဝါခင်းလိမ်း
ဖွယု,လိပ်းလမ်ဂိုမ်း
မီးဂေးသီးခိခင်း.။

လိုဂ်းခိုခင်းယိခင်း

လိုခင်လိင်းမိုဝ်းခိုခင်းယိခင်း
တူဝ်ဂိုခင်းလိုပီးတိတီးတိဝ်း
မိင်းလံးလိုပီးလမ်းခင်း
တီးတုတ်းဂွင်.ဂုပူ
သိုင်ဂူခင်းလွမ်းခံး
ဖွင်းကွခင်း,လိဂ်.ပါခင်းဂိုး
ခင်းခင်းဖိုင်.လူးမေးဂိုင်းသိုင်
လိုဂ်းခူး,မိုဝ်းမူလ်ခင်း
ဂတ်းလင်းပေးခိခင်း။

ခင်းခရး

ကွပ်းခေင်ခိုင်းခင်းခေင်.လိကွိုင်း
 ကပ်းခရးယု.ထီဂ်,ခရးလိခေင်ခိုင်း
 လင်းကွင်းခိုင်းယပ်.ခမးတိုင်
 ခိုင်ပွင်ခမးဂိုတ်းသုမ်း.သွင်းထိုင်
 ဂါင်ခေင်လပ်.ပုးဂရးကပ်းဂိုတ်း
 လူင်းတိုင်းခရးဂါင်ပုးထံ
 ပွန်းဂျု,ပွန်းမးလွဲ.ဂိုတ်းပံ
 နေခေင်လိခေင်ပိခေင်ပိခေင်ယွင်း
 ဝုတ်းဂူခေင်ပတ်.ခိပ်းလိပ်းဂါခေင်ခွင်း
 ဂိုတ်းထု.ဂိုတ်းကံးထိုင်းခါခေင်
 လိုင်းဂျု,သွမ်းခရးကွင်း.ဂါမ်းခါခေင်
 ခေခေင်လပ်းခရးပေ.လှိုင်း
 သွမ်းကပ်းခေင်.မိုင်းထါခေင်ပုးပွန်း
 လေးနု.ခပ်လပ်းခရးခေင်
 ကပ်းခရးဂရးကမ်,တွခေင်.လှိုင်းလမ်
 ခိုခေင်ကွင်း.ဂါမ်းတါခေင်ခါခေင်ဝုတ်း
 မိုင်းသုလပ်းယု,ဝုးတေပွန်း
 ခိခေင်ထိုင်တါခေင်သိမ်းလပ်းကွမ်
 ကုင်လိခေင်ခရးဂုမ်းဂုမ်းခရးထုမ်
 ကွမ်ခေင်.မိုင်းခွင်,လိင်မုး
 ယုယုယွမ်း.မိုင်းတပ်းသွင်ပုး
 သုလွတ်းကပ်းဂရးမခေင်ပခေင်ကွိုင်း။

ပိုးလိုခေင်သီ,

လိုခေင်လိလုဂ်းလိခေင်ခိုခေင်လမ်မုခေင်
 မွက်,သိပ်းကွခေင်,ခိုခေင်,ဂိတ်းတိမ်တုခေင် လွံထါခေင်ပုးခါဝ်
 လိုခေင်သီ,ခေ. မပ်,ခလးတင်းသျပ် ခပ်မုခေင်လှိုင်း
 လွမ်းဂခေင်ထါခေင်ပိခေင်လုပ်းပိခေင်လှိုင်း မိုင်းခပ်းပိုးပင်
 ဂူခေင်ခေင်,ဂိတ်းဂါင်ဂိုတ်းနေင် ဝါမ်းပုလုးခိုခေင်ခွင်း
 ဂုလ,ခပ်းပိုးခေင်.ပိုးတိုင်း တူလုးခမးခေင်ခေင်ခေင်
 ဂမ်းနွင်းဂရးယွပ်,ကူခေင်နေင်ခေင် မေ့ကွင်း.ဂိုတ်းဂါမ်း
 ဂမ်းနွင်းဂရးခလ,ဂရးလံးဂျုမ်း ဝိခေင်ခိုခေင်ဂျုမ်းမပ်
 လံးကွပ်,ခွခေင်.လိပ်းလှိုင်းလှိုင်းခေင် ကပ်းခမးလံးတိမ်း
 ဂမ်းနွင်းဂရးခလ,ဂါင်ပွင်ဂိုခေင် ဂါမ်တူခေင်တါခေင်လု,(လု)
 ဂမ်းနွင်းကွင်း.ခိတ်,ခလးတင်းမု လွမ်းခေင်ပင်လွင်း
 ဂူခေင်ခေင်,ခိုခေင်.ခိုခေင်ယိုခေင်ခေင်ခေင် လွမ်းခေင်တူလုးလမ်
 လိုခေင်သီ,ပိခေင်,ခေ.ပိုးဂိုခေင် ငိုခေင်ဂရးမုတ်းခေင်။

ခမးလံးကွပ်,

ခမးမုင်းမိုင်း
 ယု.လှိုင်းခိုခေင်ပိခေင်သိုဝ်လမ်းဂါင်
 ခွင်တူဝ်ခိုခေင်ပိခေင်ခေင်ယင်လံး
 ဝါးကွပ်,ခမးတေ့မိုင်း
 ယု.လှိုင်းခိုခေင်ပိခေင်လင်.တိမ်းနွင်း,
 လင်,ခပ်းခမးခေင်ခေင်သံး
 ခါးခိုခေင်ခမးတပ်,ခဂု.
 ခလ.ဂုပ်.ခမးသိပ်းတူဝ်
 လှိုင်းခမးခါခေင်တူဝ်,။

လမ်းကုန်းကွမ်းကွင်း

မေးသင်္ခါလွန်း ဂျှမ်းပီခင်မေးသီ၊ခေး
 ဂျှမ်းပီခင်မေးခင်းခွတ်၊ ထွတ်၊တီခင်ပီခင်မေးတင်၊ဂပ်း
 ခပ်းကွမ်းမေးဂုတ်၊ခပ်း ယပ်းပီခင်မေးသင်၊ဗုမ်
 ထွမ်ပီခင်မေးတွင်း၊ဗျာ။ ယျာပီခင်မေးမိတ်၊မာ်၊
 တာ်၊ပီခင်မေးဂုတ်၊လိတ်၊ပီခင်သီဝ်းသိတ်၊ခမ်း။
 ဂမ်၊သို့၊မေးဂိမ်းဂုံး ဖခင်းဝ်းမေးပွတ်၊ပီခင်
 ဗီခင်ပီခင်မေးဂုတ်၊ပုံ၊လှမ်း။ လှမ်း၊တူပ်ပီခင်မေးသိုဝ်၊မူပ်၊
 တူပ်၊ခပ်းမေးခင်းလမ်း ပေးကမ်း၊ခုံးပီခင်မေးကွန်း
 ငွန်းပီခင်မေးခင်းသိတ်၊ လိတ်၊တူပ်ပီခင်မေးလမ်း
 ခုံးခိုခင်းမေးဂျင်၊လိုင်၊ ဖခင်းဂုတ်၊တုံးဂိုင်၊မာ်။
 မေးလှမ်းပီခင်မေးဂုံး၊ခိုခင်းဂုံး၊လှမ်း ယှင်းဂိုတ်၊မေးယှင်း၊တျာ
 ဖခင်း၊ဗျာလှမ်းမေးဂုံး။ သို့၊သို့။မေးတပ်၊ဂုတ် ဖခင်း၊ဖခင်းဂုတ်၊ကပ်၊တုံး။

ယမ်းဂင်ခင်

လုန်းကွမ်း၊ဗုမ်းယိုင်းလမ်း ဂုတ်၊ဂုမ်းခတ်၊လှမ်း
 ဗုမ်း၊ကမ်း၊လိတ်၊ဂင်ခင် လှမ်း၊တမ်း၊လိတ်၊
 ပလုတ်၊လှမ်း၊လှမ်း၊သို့၊ဂိုင်း တိမ်၊သင်၊ကွမ်း၊ကျာ
 ဗုမ်း၊ကမ်း၊လိတ်၊လိတ်၊မေး တွင်း၊လမ်း၊ခင်ဝ်း
 လင်၊ကပ်၊ခမ်း၊သီ၊ခုံး လိမ်၊လပ်၊တမ်း၊ကွမ်း
 ပုတ်၊ထံ၊လှမ်း၊ဂုတ်၊ မိုင်း၊ခိုခင်း၊ဂုတ်၊သွမ်း။

ဝှမ်း၊ဗျာ၊ခိုခင်း၊သိုဝ်း(မိုင်းဂိုင်)

လေ၊တီ၊ထာတ်၊ဂိုတ်၊ခင်၊လမ်း၊ဂိုင်း၊ဂိုင် - ဗျာ၊လမ်း၊မိုင်း၊ဂိုင်၊သု၊သိုဝ်း၊
 ပါခင်၊ကွမ်း၊ဂုတ်၊ဂိုင်း၊ဂျာ - ထိုခင်၊ဂုတ်၊ဂုမ်း၊ပီခင်၊ပျာ၊သိုဝ်း၊ခင်း၊
 ဗုမ်း၊ကမ်း၊လှမ်း၊လှမ်း - ထာတ်၊ဗျာ၊ဂိုတ်၊ခင်၊လမ်း၊
 ထိုင်၊ပါခင်၊လမ်း၊လှမ်း - ပီခင်၊လမ်း၊ဗျာ၊ဂိုတ်၊ခင်၊မိုင်း။
 ဗျာ၊ဂိုင်း၊ခိုခင်း၊သိုဝ်း၊ခင်၊ယပ်။

* ခူးလမ်း၊လမ်း၊ဝှမ်း၊ ဂုမ်း၊လိခင်၊ယျာ၊လှမ်း၊ခင်။ တီး၊ပံ၊သုတ်၊ခင်း၊
 ဂမ်း၊ခင် လှမ်း၊ဂုတ်၊သိုဝ်း၊ယမ်း၊လမ်း၊ မေး လမ်း၊ခင်း၊ယပ်။

တုဝမ်း၊ လိုခင်၊ လှမ်း၊ဗျာ

လုန်း၊လိုခင်၊ပခင်၊လှမ်း၊ဗျာ။
 လှမ်း၊ဗျာ၊ပခင်၊တုဝမ်း၊
 လမ်း၊ခင်း၊တေး၊မိုင်း၊
 လမ်း၊ကွမ်း၊ဂုတ်၊ခင်း၊ပခင်၊ဂိုင်း၊
 မိုင်း၊လိတ်၊လမ်း၊လှမ်း၊မိုင်း၊
 ဂင်၊ခင်း၊ဂုတ်၊ခိုခင်း၊တိုခင်၊
 လမ်း၊မိုင်း၊မိုင်း၊တုဝမ်း၊
 တုဝမ်း၊ယပ်၊ယပ်။..တုဝမ်း၊ယပ်၊ယပ်။

ခန့်ကံသိမ်းယွခင်းခါး

ဂါထုဂ်,ခါးမခင်းခန့်ကံသိမ်းဂါထုဂ်,မုင်
သိမ်းကွခင်း,သိတ်လမ်းဂါထုခင်း,မုင်
လိမ်းယပ်,လိမ်းယပ်,တေးပခင်းဂုမ်း,ဂုမ်း
သိမ်းကွခင်း,ဝါးမုင်းခင်း,ဂုမ်းဂိုဝ်ဂုခင်း,ယုမ်း
ပခင်းမိုဝ်းလိပ်လေးပေးခင်းပဂ်,လို့
ဂါပဂ်,ဝါးဂုမ်းဂုမ်းဂိုခင်းသူသီ,ဂို့
သူသမ်း,မေးလတ်ဂုမ်းလိပ်မပပ်,တီခင်း,
သိမ်းကွခင်း,ဝါးမုင်းဂုမ်းမုင်းဂိုခင်း,ခါခင်း,
တီခင်းပခင်းလေးတင်းခါးတင်းဂါထုပဂ်,ပုခင်း
ပေးကမ်း,လိမ်းမေးထူးလူးဂုမ်းလင်,လုခင်း
သမ်းဂုမ်းကွမ်းကော့ခါဂ်,ဟေဂ်,
မိုဝ်းခင်း,သါးမေးပခင်းသီ,ပဂ်,
မိုဝ်းခင်း,မိုဝ်းဂိုဝ်းသမ်း,တီခင်းဂုမ်းပခင်းပံသီ,လို့
ဝုင်းခင်းဝုင်းလိခင်းသမ်း,မေးပခင်းပဂ်,ဂို့
ပေးထိုင်လိခင်းခင်းတီခင်းသါမပဂ်,တုင်း,
ဂါပု,ထပ်ပေးဝုခင်း,ခင်းလိကမ်း,ပုင်း,
ယွခင်းဂုမ်းယွမ်းသါမပဂ်,မုင်
လိမ်းဂုမ်းလိမ်းဂုမ်းယိုခင်း,ထူးပီခင်းမေးဟေခင်း
ပိုင်လွင်းတီခင်းခါးတေးဂုမ်း,။

ဂုမ်းဝွမ်း

လိမ်းကွခင်း,ဂါးပီးခင်း,ဂုမ်းခင်း
သိင်ကု,တိုတ်,လခင်းဝါးကွတ်,ကွတ်
ခင်းခင်းမုင်းလမ်းလီ။

မုမ်းမုမ်း,မုမ်းမုမ်းဝင်းပီ
မေးခင်းခင်းဂါခင်း။

ကမ်း,ပေးထင်ခင်း,ဂိုခင်းခင်း
ခင်းယင်း, ခင်းပံ။

မဂ်,ခါ,မဂ်,ခင်းတင်းတမ်းယံ
မေးလိခင်းဂုမ်းဂုမ်း။

သုင်မုမ်း,သုင်ခင်းလွမ်းလွမ်း
လွမ်းဂါပင်းဝင်းပခင်း။

ပေးမေးတေးကမ်း,လိမ်းဂိုတ်,ဂါခင်း
တိုင်းဂုမ်းဂိုခင်းလိမ်း။

မေးကမ်း,လိမ်းလိမ်းမုမ်းယင်းလိမ်း
လွမ်းမုမ်းသိုင်းသူင်

ပေးဂုမ်း,ဂုမ်းဂုမ်းဂိုခင်း
ဝင်းလွင်းပုတ်,ထိုင်။

ရွာမ်းဝွန်း

1. ခမ်းခွင်ခမ်းခမ်းငှေ့ယုလှိုခမ်း
ဂေ့ထင်,ဝုးမခမ်းဂွံခမ်းတိုခမ်း
ခမ်းလင်းတုန်းတံခင်း,ဂပ်,။
2. ဖွံးကွခမ်းလုဂ်.လိင်းလိင်ကွဂ်,အပ်,
ပေးလှိုခမ်းမခမ်း
လင်းခမ်းအပ်ဂုပ်,ဂုင်း။
3. ငှေ့ကွခမ်းမူခမ်းခွင်ယု,သင်း
ပေးလှိုခမ်းမခမ်း
လင်းသင်းတံတွတ်,ပွင်,။
4. သူ,ဂု,လင်းမဝ်းဂိခမ်းကုပ်,ယွင်,
ပေးလှိုခမ်းမခမ်း
လင်းခမ်းခမ်းဂခမ်း,ခေ့။
5. ယုလမ်းတင်းဖွံးကံသွံ,မေး
ပေးလှိုခမ်းမခမ်း
လင်းခမ်းယွမ်ဂုပ်,ဂုင်း,။
6. ရွာမ်းမပ်,ငိုတ်းဂမ်းလိခမ်းကုပ်,အပ်,
ပေးလှိုခမ်းမခမ်း
လင်းခမ်းပိုခမ်းတေလင်း။

ရွာမ်း

ဖူးကခမ်းခိုခမ်းလှိုဂု,ဂိုန်းမခမ်း,အုလခမ်း ယု,ပေခမ်းတံယပ်,ယင်း
ဝင်းဂိခမ်း, ပံအံးလခမ်းခမ်း မခမ်းလင်း,တေဂုတ်, ပွတ်းတွခမ်းလိဂ်းလွမ်
ယပ်,။

ဖူးကခမ်းပွင်ဂု,ခမ်းငိုခမ်း ဂူးတိုခမ်းယေးပွန်းယေးကိတ်းယေးကွတ်း
လူ,ဂိပ်းတွမ် ဂွမ်ဝံ.ဝံးခမ်း. လင်း,လင်းပိခမ်းဖူးဂုခမ်းမခမ်းဂုခမ်းခိခမ်း။
ဂေးကခမ်းဂိုခမ်းကပ်ပိင်,လု,ဝိတ်.လု,ဂု,လံသိခမ်းခမ်းဂေး ပေးဂံ.ခမ်း
လင်း,တမ်းဂုတ်းထိုင်တီးဂုမ်းကင်းကခမ်းမံယပ်,။

ဖွံးယု,ယိုင်းကခမ်းလွင်းယု,ငိုဝ်း လှိုဝ်းလုလု,သုမ်းမိုဝ်.ယမ်းပပ်,
လံလံ ပံလု,မေး လင်းခမ်းလံးတင်းငု,ဂင်းပပ်,ငပ်ငိုဝ်း။

ဖွံးယု,ယိုင်းလှိုဝ်းဖူးကခမ်းဂံ.လု,ဂံ.လမ်း ဂံ.အပ်းကုပ်, ဂင်းခမ်း
ခိုခမ်းလှိုဝ်း ဂိခမ်းလမ်းမဝ်းယု,ဂိုတ်းဂေးမခမ်းပိခမ်းခမ်း။

ကမ်း,လိခမ်း.ဂခမ်းဂွံသိင် ဂွံခမ်း သမ်း.တင်းခင်းခင်းလမ်း,လံး
ဂုတ်းလံးဂိုခမ်း ယိခမ်းယိုင်းကပ်ခိုင်းခိုင်းပိုခမ်းမိုင်းကိုင်,ယခင်းဂုင်း။

ကမ်း,လိသိုဝ်.ငံးလံ,ပူလု, ကပ်မူလု,ယု,ငိုခမ်းပေးလေးခမ်း မီး
ဂုင်း,မုခမ်းငဝ်း ဂုမ်းထုဂ်,မေ့လင်းခမ်းသိုဝ်.ခမ်းဂိခမ်းယပ်,။

လိကခမ်းခမ်းလှို ဂုင်းဖွံးဂုင်းမခမ်း ဂခမ်းခမ်းထိခမ်း ခိခမ်းယိုင်း
လှိုဝ်းပိုခမ်း ဂတ်.လိဂ်းဂတ်.လံးကွင်,သုတ်းလခမ်း.တိမ်တခမ်း။

ခင်း,ဂိုဝ်ပံ,လု,တေဂုမ်း, လုမ်းမူ,လိဂ်.ဂု, ဖူးယိုင်းဖူးလံးကွခမ်း,
ဂုမ်းဖွံး.ဂခမ်းယိုင်းကပ်ဂု,ဖွံးမခမ်း ဝခမ်းလှိုဝ်းခမ်းမေးယပ်. ဂုမ်းလင်း,
တေလံးဂတ်းယိခမ်းယပ်,။

* * * ရွာမ်းခမ်း. လံးလမ်းဝွန်း မိုခမ်းလင်း,ဂု,သွင်ဂိဝ်သေ တီး
သိင်သုတ်းခမ်း. သုတ်းသိင်(ပပ်,) လေး သိင်(လမ်းခမ်း)ယပ်,။

ရှမ်းမုၤရှင်ခိုင်

- * ပိုခင်းရှင်သီခင်ဝီ မုၤရှင်ခင်းလိပ်လိလဝ်း။
သံ့ဂီခင်ယုးသံး ခါးခါးခမ်းခွင်တဝ်း...လူင်းယုးထုဂ်းတဝ်။
- * ရှင်ခင်းလိဝ်း မတ်.ထပ်ခမ်း.ပုးထပ် ဂိုဝ်လိဝ်းပံးခါး။
ဂိုးခင်းရှင်.ပခင်းရှင်ခင်းသီခင်မုၤ...ပိခင်မုၤခမ်းထပ်ခင်းရှင်။
- * သံ့ရှင်ထမ်းခမ်းခင်းယါခင်းလေ့ ခိုင်ရှင်ခင်းပုးခင်း။
ဖုင်ခမ်းရှင်ခင်းခင်းပပ်.ပေးရှင်ပိခင်းဝင်း... တါးခင်းတါးလင်။
- * မွင်းတူခင်းပေးမေးခင်း မုင်းလွင်းခင်းဂီယင်ပိုင်။
တူဝ်လိဝ်းခင်းယုဂ်.သံ့ရှင်ပံထိုင်... ယင်းကမ်းယုပံးခင်း။
- * လာဝ်ခမ်းခင်းခါးပိုင်ဂီတီးထီဝ် ထမ်းပုးယုးခင်း။
ခူခင်းခါးဂုဂ်.ယါဝ်းမွင်းပိခင်းတေး... ငါးယိုင်ခင်းခင်း။
- * သွင်ရှင်လမ်းတင်းပုးရှင် လွမ်ငွက်သီခင်း။
သွင်တုမီးထပ်လုဂ်ရှင်မုၤခင်း... ငါးယိုင်ရှင်ခင်းသီခင်း။
- * တီခင်းသီ,တဝ်.ခင်း,လိပ်ခင်းခင်း ပံယါခင်းပိခင်းခင်း။
ရှင်ခင်းလံခင်းပုးဂါးထုဂ်ခင်းခင်း... မုၤခိုင်.ခိုင်လွမ်ယဝ်။

*** ရှမ်းခင်. လံးထပ်ခင်းဂုဂ် မိုခင်လင်,ဂု,သွင်ဂိဝ်သေ တီး
သီခင်းသုတ်ခင်း. သုတ်ခင်း(ပပ်,) ငလး သီခင်း(ထမ်းခင်း)ယဝ်။

ရှမ်းပူ,သွင်လခင်

- ပူ,တေလတ်ပခင်း
- ရှင်ရှင်ခင်းရှင်လွင်း
- တက်သင်းခင်းခင်း
- ခွင်ခင်းယု,လက်.
- ယု,ဝုးရှင်ခင်းခင်း
- ဖုးသီခင်းယု,ပုး
- ယု,ဂီဝ်,ခမ်းလိဂ်
- ရှင်လိဂ်တင်းဂမ်
- ရှမ်းရှင်ခင်းမုၤ
- ယိခင်း,ငးလွင်တူဝ်
- လာတ်ငါးရှင်ခင်းခင်း
- ယု,ပေး.ခင်းခင်း
- မေးရှင်,မေးယုး
- ထုဂ်,လံးတင်းရှင်
- လုဂ်,လာခင်းခင်း
- ခိုင်လွင်းရှင်ခင်း
- ယု,ခါးတူဝ်လွင်
- ယု,မက်.လဝ်းယုး
- ယု,ခါးမေးပိုင်ခင်း
- ယု,လွင်းခင်း.တိဝ်,
- ယု,ခိုင်ခင်းလွင်းခင်း
- ရှင်ယမ်သြ,
- လုမ်းလုးပေးခင်း
- မေးခိုင်ယုမ်း.ယုး
- မေးခင်းလုးဂေး.
- ပိုင်ခင်းပခင်းယုခင်းခင်း
- ရှင်ရှေးပု,ခါး
- ယု,လိမ်းရှင်ဂေး.တု.

ရှမ်းတြး

မူးလေးပခင်းသေးဂီခင်းခင်းခင်းခင်း မွဂ်,မုဝ်ဂီခင်းခင်း
 ရှင်ပိုင်ခင်းခင်းခင်း,ပု,ရမီ,ခမ်းထပ်ခင်း ထပ်ခင်း(သါး)မုၤခိုင်။
 * ထပ်ခင်းသြ,ရေဝတ(ရှင်မုၤ,တေး,ရှင်, မိုခင်းခိုင်)ဂံ.လာတ်ရှေး။

ရှမ်းမေ့တု

* ခပ်မေ့မေ့လေ; ခင်၊မူခင်းမူခင်း၊ ယှ်းသုင်ထူခင်းပေးတခင်၊ဗီ
ဧမ။ ခင်၊မူခင်းမူခင်းလေး-ခပ်မေ့မေ့-ရှိတ်းမိုခင်းခိုင်းမခင်းပခင်းလွမ်းဂျေ-
ယင်းကမ်၊ယခင်ငဝ်း၊ ခင်၊ လေး ခင်၊။

* ခမ်းခင်၊လှိုခင်းဂေးလင်းလေး၊ ဗှေ့ဂေးပင်၊ ဗှိုက်၊လိုခင်းခေးခင်
လာင်၊ ခပ်ဂေးမေးပွဲ၊ ခင်၊ လေး ခင်၊။

* ဗှေ့ဂေးပင်၊ လေး လှိုခင်းဂေးလင်း၊ လှိုင်းရှင်းရှင်းခမ်းမူ၊
ပင်ဝိုင်း၊ လီဗှေ့ခင်တခင်းဂေးယဝ်၊ ခင်၊ လေး ခင်၊။

* ပိးဂပ်လှိုခင်းမေးလေး၊ မေးရှခင်းမိင်းရှင်ရှိပ်ခိပ်ရှင်၊ လီခင်းရှေ့၊
ဂေးဂင်ပင်၊ ကပ်ရှခင်းဗှိုင်းမူဝ်- ခင်၊ လေး ခင်၊။

* ပိးရှင်းလှိုခင်းတဝ်း မိုင်းရှိုင်းလေး၊ ရှခင်းတင်းပင်တံး ဝီခင်းခမ်း
ရှင်၊ ကပ်တွင်၊ခင်းမခင်းရှေ့၊ကွခင်းတင်၊ တေ့လွှာ၊သမ်တူင်းလှို၊ ပေးတင်း
ဂင်၊လေးမူ မခင်းရှေ့ယူင်းယူင်း၊ ခင်၊ လေး ခင်၊။

* ရှမ်းတု၊ခင်း- မိုင်းရှင်၊မခင်းလံးတူင်းမွခင်းသီ၊ဂမ်းသီ၊ဂမ်းသေရှင်၊
ပေးရှင်၊ရှေ့ယေးပိက်၊ သမ်တူင်းမွခင်းလွမ်းသီ၊ဂမ်းထိုင်၊တိတ်းတိတ်း။

ရှမ်းလှိုင်

* ယိုင်းရှိုး လံးသင် မခင်းသီခင်း မိခင်းဗှိုင်းခင်၊ ပခင်းပိုခင်းရှင်း
ဂေးတင်းလံ၊

* ရှိခင်းကာခင်၊ပင်၊လှေ၊ တု၊ပိခင်းခိုင်းတင်းဂတ်၊ရှင်းထူခင်းရှင်း
လှိုင်လက်းဗီ၊ ဝံးခင်၊မိုင်းခေးမေး တု၊ရှိုင်းမိုခင်း။

* ဝံးတွပ်၊ခေးဗေးလိတ်းဂခင်းလိတ်းရှိုခင်းယဝ်၊ ရှင်းခေးလှိုဂေး
ပေးတိုင်၊ပွင်ကင်းကခင်းခိုခင်း၊ လိုခင်းခင်၊ တူရှေ့ဂေးရှေ့ရှင်းလင်၊မေး
ခွပ်းလှေဂခင်းယဝ်၊ကိုလှို။

* လတ်းသင်၊ ခင်းတေးဂေးဂိတ်၊သေး၊ ယူ၊ခေးရှင်းတီးဂိခင်း
တီးခင်းမိုတ်းဂပ်၊ဂပ်၊ ရှင်းဂေးလှိုင်းကခင်း၊ ဝခင်းမိုင်းတက်းပွတ်းခိုခင်းသု၊
ရှေ့ရှိုင်းရှိုခင်းသဝ်း။

* ထုတ်၊လီဗှေ့မခင်းခင်း၊တေး ပေးခူးရှေ့ရှေ့ရှင်း ကူခင်း
ရှမ်းမူပံ၊ယမ်ငဝ်း၊ ရှင်းပွတ်းခိုခင်း ခိုခင်းဂေးလေးလေး၊လီ၊ ခီ၊သင်ဂေး
ဗေးလင်၊ဂင်းလွတ်းတင်းရှင်းခိုခင်းတူပ်ယဝ်။

* ဝေးတီးပခင်းကခင်းခမ်းရှိုး လံးလီယိုင်းလက်း ခင်းရှေ့တင်းရှိုခင်း
လီခင်းရှိုတ်းဂေးဂခင်းမူခင်းသိုင်းခင်၊ ခွပ်းပူတ်းသိမ်းယဝ်၊ ရှင်းဂေး
တက်းသင်၊ဂခင်းမိုင်း။

* ဗှိုဗှို၊ဗှိုလှိုဂေး၊ ခိခင်းတေးသင်းယူ၊ လီမူခင်းလှိုင်းသိုင်း၊
မိုင်းရှိုတ်းရှိုခင်းရှိုတ်းယေးဂေး ဗေးမိုခင်း၊သီခင်းယိုင်းဂေးယခင်းတု၊ခေး

* ဂေးပိခင်းသီခင်းခိခင်းတင်းခိတင်းမဝ်း ခပ်းရှိုင်းလှိုင်းဝတ်းလေး
တင်းကခင်း၊ ယခင်းဗက်းဂင်းရှင်းခိုင်း ရှေ့ယိုင်းရှေ့လံးယူ၊ခင်ဝခင်း။

* ရှိုင်းဂေး ပေးဝေး-ဗီဝ်သု၊ရှိုင်းရှိုခင်းယဝ်၊ ဗှိုဂေးယု၊ခခင်း
ယု၊လိုခင်းရှိုခင်းရှိုင်းမိုင်းရှိုင်းတူလှိုင်းလိတ်းလံးယူ၊ဗှိုမခင်း၊ တခင်းယေးဂိပ်၊
ယေးဂမ်းသမ်၊ သပ်းပပ်၊ရှိုခင်းဂပ်၊ ရှင်းရှိုင်းပေးလှိုင်လင်းလှိုခေး။

* လွမ်းခင်,ပေးလေးမေးရှမ်း ထပ်ခင်းထပ်ခင်း သင်,သွင် ပွဲခင်းဝင်းခင်း နှင့် နေ့ပေရှင်.ရှိတ်းယပ်,လှိုင်ရှမ်း။

* နှင့်ယု,ခပ်.တေ,အံ.ဂိခင်လင်းမင်းယု ပုးထိုင်; တင်းကိတ်, လင်းထင်,လိခင်းပွဲးလမ်း၊ ယမ်းမိုဝ်းတခင်းခမ်းဝင်း လွဲးဂါခင်ခေးရှိခင်း ခေးယေး လွတ်,လေးရှုံးပေးမေးလေး။

* ယမ်းကခင်ရှမ်းသေ ရှင်းရှိခင်းသွင်လှိုင် မိုခင်ဂခင်တင်းသူလေး ရှမ်း မှ်.လုမ်းဂေ၊ ပေးရှတ်းရှိခင်း ပိုခင်းတမ်းတွခင်းလှမ်းဝေး ရှမ်းရှု,ရှုလိမ်းလမ်းပွဲးခိုခင်းသူ,အိတ်မေး။

* ရှုံးပေးရှိုင်,ခင်, ခင်းပွဲ.ခင်းယွမ်း, ပိုခင်ထွမ်း,ခပ်,ငမ်း ဝေးရှမ်းလှိုင်.လမ်းလိမ် လိမ်ထူခင်းသေပိုခင်းရှမ်းယု,ခင်းဝါခင်းသူခင်းခေး၊ မေးယွင်းကမ်း မိုဝ်းယမ်း ပိင်,လှု,ရှမ်း,တိမ်ထူခင်း ခင်းရှင်;ခင်းတူ ယပ်။

* ပေးထိုင်ဝင်းလိုခင်း ခိုခင်းအိတ်ရှင်းရှိခင်း ပိခင်လမ်းပိခင်လှိုင် မှမ်းသိုဝ်းခင်း၊ ကူလှမ်းဂေ.ခပ်ရှိတ်း ယမ်းမိုဝ်းလိပ်ခင်း ရှမ်းအေတ်,ခေ ဂေးရှုံးရှုံး။

* ပွဲးထူးခေးလိုခင်း လင်,ခိုခင်းလမ်းမေး ရှုံးလှမ်းတေးဂခင်ထိုင်ခင်း ဂွဲး ခေးတေးလိပ်ခင်း ရှမ်းအေတ်,ဂခင်ထူးလှီးလှီး၊ ရှုံးဂေး ပေးဝေး ရှင်းလိမ်းခိုခင်းပိုတ်,နှင့်ဂေး ပေးရှုံးအိတ်လှမ်းတူရှမ်းလင်ခေး။

မံတွင်း။ ။ရှမ်းခင်. လမ်းလမ်းဝွမ်း မိုခင်လင်,ရှု,သွင်ဂိပ်သေ တီး သိုင်သုတ်းခခေ. သုတ်းသိုင်(ပပ်,) ငလး သိုင်(လမ်းခေး)ယပ်။

ရှမ်းလွင်းရှင်း

* ယမ်းကခင်ရှမ်းမိုဝ်းလွမ်းတင်း ခုခင်ခင်းဂေး.လှိုင်ဂေး ပေးရှုံး မီးလွင်းဖေးသင်၊ ခေးတင်းလင်မူတ်းလိုခင်းအိတ်,မို့။

* တင်းတေး,ဂထူးငလး ရှေးလေး,လိ,ခိ,သင်ဂေး ကမ်း,လမ်းယု, ခွံ့.ယပ်,ယုင်းခိနှင့်, နှင့်ဂေးရှိလှမ်း ရှုံးသိုဝ်းမှမ်းလှိုင်ခေး။

* မိုဝ်းအိတ်ရှိခင်းသင်းဝင်းမုခင် သွင်တူခင်းမင်းတင်းခုခင်ခင်း တင်းလံ သံလှိုင်တိုခင်းတိုခင်း,ဂခင်ယေး၊ ပေးရှတ်းမေးထူးလှမ်းဂခင် ထပ်,ခွခင်း၊ ရှမ်းတွခင်းမေးတင်.လှမ်းရှင်.လမ်းလှမ်းခိုခင်းသူ, လိမ်ခေးခမ်းယေးကပေးလှင်းပူ, ကပေးလှင်းပူ။

မံတွင်း။ ။ရှမ်းခင်. လမ်းလမ်းဝွမ်း မိုခင်လင်,ရှု,သွင်ဂိပ်သေ တီး သိုင်သုတ်းခခေ. သုတ်းသိုင်(ယမ်း) ငလး သိုင်(လမ်းခေး)ယပ်။

ရှမ်းလှိုင်

1 * မိုဝ်းလမ်းခင်းလိုဝ်းဂမ်း,ပေးလှိုင်- ထူးခလိုမ်သိုင်,- လိမ်မိုဝ်း ပိုင်းငတ,မေးမို့,ခပ်ပိခင်ခိုင်းယွ, သိုဝ်ခခင်း,အေး.လှိုင်,လှမ်းပုရှ်.ခေး-လမ်း ရှု,လှမ်းလမ်းလှိုင် ရှင်ခပ်,ငလးသေးလိုဝ်းဂံ၊ ပွဲးငတ,ရှေးလှိုင်,ရှမ်း. တင်း,ခိုင်း ပံထူးခင်းသိမ်းလေးသတ်,ရှတ်,~ လိမ်းမှမ်းခမ်းလံ။

2 * မီးလိမ်မေး,သိုင်မေး,ငိုခင်း တိုခင်းမခင်းပိခင်မေးခင်းလိခင်၊ မခင်း,ရှိခင်းရှေးလိမ်းငေးတွင်း လွမ်းရှင်းလွမ်းသခင်း၊ လိမ်ကခင်မံ.သမ်း မံ.တိုင်း၊ တိုင်ယိုင်းပိခင်လှိုင်၊ ရှင်လှိုင်လိုဝ်းမေး၊ ထူးခင်းပေးလှိုင်,တူခင်းယံ ရှုံးအံ,ရှု,ပေး လင်,ဝေးမိုဝ်းလိုင်းတံခင်း. မီးခပ်,ရှင်သေးငတ.ငတ.ယပ်။

3 * ခရီးမိုင်းဝင်းကွက်၊-သုတ်းဗွတ်၊လီလူ-ဗုဒ္ဓကုဆင်၊ငဝ်း-မီးတၢင်း
မိုင်းလၢင်းလီလိုင်-ခရီးမိုင်းတၢင်းခိုင်လူးလူး-သမ်.မီးမိုင်းခပ်လၢင်းဝူ
လၢင်းလၢင်း-သၢင်းထွဲယွဲးဗိုင်-ခမ်လိုင်ဂိုခင်းတွခင်း-ဝခင်းတူဂ်းခရုခင်း-
သမ်.မီးမိုင်းခပ်ပမၤ ဂျာဂိခင်ကွမ်းဂိပ် ဂျာဂိပ်မၢခင်းတလေး-မီးလေးလွင်း
တၢင်းဂျးခင်း-ဂျးဝခင်းသံ၊ ဂိုင်းသိုက်ပင်၊လံ၊ ခရီးပိုင်းဂူတ်းယွင်းခပ်.ပေးမိုပ်
တိမ်လွတ်၊ဂျးဗုဒ္ဓ။

4 * ခရီးပုလၢခင်းလမ်း- မီးတင်းလိုင်လင်းထု၊ခဏ်- ဂခင်းတၢ၊၇၀တီ၊
ယၢင်းလိုင်ဂယုး- ယုင်းတယုးမုးခိပ်၊- လပ်းကိပ်၊ဝိ.ဂၢင်းလွဲးဂိုက်းဂါ၊
လံပုလံတၢင်း ခၢင်းကိမ်းလမ်ဂိမ်း လွဲးဂိတ်၊လွမ်းခိတ်၊ခိခင်းတူခင်းယုး-
ခွတ်းမွင်းခၢဂိမ်းဝိ.ယပ်။

လွမ်းခင်း၊ဂျးလိုင်ကခင်တိမ်းဝိ. တီးခိုင်ခင်. လံးဂုခင်သိုင်
တင်းလံ သိုင်လူပးယံ၊ သိုင်လူပးဂါ/သံ၊ သိုင်သုတ်းခမ်.ဂျးခိုင်
သိုင်ပပ်၊ ခမ်.ဂျးသွင် **သိုင်ယက်းလမ်း၊** ခမ်.ဂျးသၢမ်သိုင်ယက်း၊
ခမ်.ဂျးသီ၊ **သိုင်လမ်းခရု**၊ ဂိပ်လေးသိုင်သုတ်းခခေင်. မိုခင်လံးတိမ်း
လင်၊ဂျးလိုင်(3)ဂိပ်ခရုလ်းယပ်။

ဂျးခရု.ဂိုင်း

* ဂိုင်းမုခင်း၊ပေးခင်လိမ်းခင်းလံး၊ လူင်းသံ၊သံ.ဂိခင်ခပ်ခင်းတူင်း
ခရီးဂျးလံ၊ ဂိခင်ကိမ်၊ယပ်.ခိုခင်းဗတ်.ပိဂ်၊လိုင်မိခင်ဗုဒ္ဓ မိခင်ခိုခင်း
လပ်းမိ.ဂွခင်းဂၢခင်းခင်းဗုဒ္ဓ။

* လီတ်၊ကုခင်းလုးတၢမုးခင်းဝခင်း၊ ခွခင်းတိုခင်၊ယပ်.
ခိုခင်းလုဂ်.မေးဂွင်.သိုင်ပခင်း၊ တူးတွင်းဂွင်.တွပ်၊ဝုးလူးမခင်း မုးလေး
မုးလေး ဂိုတ်းဂျးဂခင်ကိပ်၊ ကုလ်းကိပ်။ တူတူး တူတူး။

* ဂိုင်းခမ်းလံးခင်းတူးတွင်းဂွင်.ခၢခင်လူ၊ သိုင်မခင်းတေ၊လိုင်ဝုး
တူတူးတူတူး ခရု.ဂိုင်းသမ်.တွပ်၊ဝုး- လွဲးလွဲးလွဲး မီးဗုဒ္ဓ၊တၢင်းတုးဂိုင်း
လေးတၢင်းခိုင်လု။ တူးတွင်းဂွင်.တွပ်၊လၢတ်းခခေမခင်း ဂပ်ယုးခင်း
တၢင်းဝခင်း၊ ခရု.ဂိုင်းဝုး-လွဲးလင်း၊ တၢင်းပုခင်.မီးသိုင်ကိပ်၊ ပု၊ကိပ်
ဂပ်ဂွပ်သိုဝ်၊ ပု၊ကိပ်ဂပ်ဂွပ်သိုဝ်။

မံတွင်း။ ။ဂျးခင်. လံးလၢပ်းဝွတ်း မိုခင်လင်၊ဂျးသၢမ်ဂိပ်သေ တီး
သိုင်သုတ်းခခေင်. သုတ်းသိုင်(ပပ်၊)ဂျးတွခင်းယပ်။

ရှမ်းလွင်းခင်း

* ပိုင်၊ဝုးရှင်၊မခင်း၊မိုဝ်းမိးဝခင်း၊တူဂ်း၊လိုင်၊ခိုင်း၊ခေ၊ လံးသ၊ခပ်၊မုး၊ပုး၊ မိုင်း၊တံး၊ လတ်း၊လွမ်း၊လုံ၊လိုင်၊ရှင်၊အ၊ ဧတး၊တူခင်း၊ထိပ်၊လခင်း၊ဝံး၊ တိုက်း၊ယ၊ရှိုက်း၊ ဂိုခင်း၊လင်၊လိပ်၊။ သါး၊ခါမ်၊ပိုခင်း၊ရှင်း၊ ခေမ်၊ငွင်း၊လွင်၊သိုဝ်၊မုခင်း၊ခမ်း၊နှိပ်၊ လိပ်၊ယုံ၊ခွံမိတ်၊လိုင်၊လှိုမ်း၊လွမ်း၊**ရှာတ်၊။**

* လီထွမ်၊သိင်၊တိတ်၊တုမ်း၊ခပ်၊ခခင်း၊လံ၊လဂုတ်၊၊ လတ်း၊ခင်း၊ရှာ၊ခေ၊ တင်း၊လခင်း၊။ မင်၊ဂမ်း၊ငါး၊မိုခင်း၊သိင်၊မွင်း၊ရှင်၊တွင်း၊ ဂယုး၊ မင်၊ခုး၊လံ၊တမ်၊ လမ်၊တူဂ်း၊လခင်း၊။ နတ်း၊လလတ်း၊လခင်း၊ပခင်း၊ဂပ်၊ကုမ်း၊ခင်း၊။ လိခင်း၊ရှင်၊ သွင်၊နှံ၊ဝံ၊လွမ်း၊မုင်း၊တူဂ်း၊ တူခင်း၊နုဂ်း၊မံ၊လိုင်၊ခေ၊ပု၊ရှင်၊။ ရှမ်း၊ခု၊ပု၊သမ်း၊ ပု၊တိုင်း၊မံ၊ပိုင်၊တူခင်း၊လမ်း၊ မံ၊ပပ်၊သမ်၊မိး၊တီး၊ရှိုမ်း၊သွင်၊ခင်း၊၊ခင်း၊။ မိး၊လိမ်၊ မင်၊ရှိုခင်း၊ရှင်း၊ပ၊ရှင်း၊ရှပ်း၊ ရှင်း၊ရှပ်း၊ တူပ်၊တပ်၊တိင်၊ တမ်း၊တီး၊တေး၊တိခင်း၊ တာတ်၊တွင်း၊။ ဂမ်း၊ရှင်၊မိုခင်း၊မ၊ မင်၊လ၊မိုခင်း၊ပေး၊ခင်း၊ထပ်၊ငပ်၊ငိုင်း၊လှိုမ်း၊**မိုခင်း၊။**

* ဝံ၊ရှိုး၊လီ၊မုင်း၊တုင်း၊လုင်း၊ပံး၊ယံ၊ လင်၊လွင်၊လမ်း၊တုမ်း၊မံ၊သမ်း၊ထိုခင်း၊၊ မုး၊ခု၊တူဂ်း၊ လွင်း၊ရှင်၊ခေမ်၊လိပ်၊။ ပေး၊လိုင်၊တူဂ်း၊ထိုင်၊ရှင်၊ခိုခင်း၊ ဝခင်း၊ခိုခင်း၊ နှင်း၊ခေ၊ ပီခင်း၊သံ၊ထုန်း၊ခခင်း၊ မင်၊ဂမ်း၊ခင်း၊လွမ်း၊ရှာတ်၊ရှုခင်း၊သံ၊။ ပံး၊လင်၊ရှင်း၊ လံး၊လွင်း၊ယု၊ရှင်း၊ လွင်း၊တူဂ်း၊လံ၊ရှိုမ်း၊။ လင်၊ခေ၊ လင်၊တုဂ်း၊ လင်၊ငုး၊ ရှမ်း၊ပု၊လင်၊တူပ်၊ခေ၊လှိုမ်း၊ခခင်း၊ ခပ်၊ရှိုမ်း၊ရှမ်း၊ရှင်၊ခင်း၊ ခွခင်း၊သမ်း၊ရှပ်၊ခိ၊ဂိပ်၊။ ပေး၊ပီး၊ရှင်း၊လင်၊သံ၊ခခင်း၊ ရှင်း၊ရှင်၊ရှင်၊ခခင်း၊ ခပ်၊ရှိုမ်း၊ရှင်း၊ယွင်း၊ရှင်း၊ ယွင်း၊ငုး၊ယုဂ်း၊တိခင်း၊ပမ်း၊ပိုတ်း၊**သွတ်၊။**

* ခခင်း၊တဂု၊ခခင်း၊တင်း၊သိင်၊ခခင်း၊ ရှိုး၊ပေး၊မိး၊တင်း၊သံ၊ခခင်း၊ ခမ်း၊သိုဝ်၊ ပိုခင်း၊လွတ်း၊ရှင်း၊သံ၊ပွတ်၊ မိုခင်း၊ခခင်း၊ခခင်း၊ခခင်း၊ခခင်း၊မိး၊။ ရှိုး၊ပီခင်း၊ရှင်၊ခမ်း၊ နှင်၊သိင်၊မိး၊ခင်း၊သံ၊ခခင်း၊ ခွခင်း၊လေး၊ရှိုခင်း၊လမ်း၊မိး၊ငပ်း၊ သမ်း၊ခင်း၊ခခင်း၊ရှင်၊ ထိပ်၊တမ်၊ကိး၊ လီဂုဂ်း၊ပု၊ခေ၊မုင်း၊ ရှင်း၊ငေး၊ပေး၊ရှင်း၊လှိုမ်း၊ သမ်း၊မိး၊ရှပ်၊ဂိး၊။ လံ၊ပွင်၊ခခင်း၊ရှင်၊ပင်၊လံ၊ တင်း၊ခခင်း၊ခေ၊လမ်း၊ခခင်း၊ မိုင်း၊ပိုခင်း၊ရှင်၊မံ၊သမ်း၊ လမ်း၊မုး၊သွံ၊လမ်း၊ခခင်း၊တခင်း၊ယိုင်း၊ခခင်း၊ရှပ်၊လီ၊ လုမ်း၊တီး၊တူပ်၊လိမ်း၊မိး၊မိန်း၊

နှင်၊မိန်း၊မခင်း၊ ရှိုး၊တွင်း၊ငါး၊မံ၊လှိုမ်း၊လတ်း၊ခခင်း၊၊ မံ၊သမ်း၊လွင်း၊ရှင်း၊လင်၊ရှင်း၊ ယုဂ်း၊ငုး၊လှိုမ်း၊ ရှိုး၊ပ၊မိး၊ရှင်၊ ရှိုး၊ပ၊မိး၊**ရှင်၊။**

မံ၊တွင်း၊။ မိုခင်း၊လင်၊ဂု၊သွင်၊ဂိပ်၊သေ သုတ်း၊သိင်၊(ယမ်း)ရှိုး၊တွင်း၊။

ရှမ်းလခင်း၊တင်၊

* လှိုခင်း၊သီ၊လွင်း၊ရှင်၊တွင်း၊လေး၊ခခင်း၊ခေ၊မုး၊ခပ်၊ဂိုတ်၊တု၊၊ ရှိုမ်း၊မုခင်း၊ ခွခင်း၊ခခင်း၊ရှိုမ်း၊ရှိုမ်း၊ တူး၊တွင်း၊ရှင်၊လွမ်း၊လုံ၊လု၊ရှင်၊ နခင်း၊ခခင်း၊ခခင်း၊တိုခင်း၊ ခိုခင်း၊ရှင်၊ရှင်၊ရှိုမ်း၊လုဂ်း၊ မုး၊ခခင်း၊မင်၊ခေ၊ ရှိုလိပ်၊ရှိုမ်း၊လိခင်း၊ပု၊**တပ်၊။**

* နှိုင်း၊ထံ၊မံ၊ခိုင်း၊ မိုင်း၊ခင်း၊ယွတ်း၊မခင်း၊ခခင်း၊လှိုမ်း၊ရှင်၊ရှင်၊ရှိုမ်း၊မုခင်း၊ဂပ်၊ဂပ်၊။ လှိုမ်း၊ထိပ်၊ခခင်း၊ခခင်း၊ရှိုမ်း၊ရှိုမ်း၊ရှိုမ်း၊မိတ်း၊ဝံ၊ခေ၊ခပ်၊၊ ကပ်၊ရှိုမ်း၊လှိုမ်း၊လိခင်း၊ ပင်၊**ပြိုင်၊။**

* လိမ်၊လီ၊ဂိ၊မိခင်း၊ ငိုခင်း၊မုခင်း၊ရှိုမ်း၊မုး၊ ထုး၊မွင်း၊ရှိုခင်း၊ရှိုမ်း၊ရှိုမ်း၊ သွံး၊မွင်၊မု၊ရှိုမ်း၊ခခင်း၊ခခင်း၊တံး၊ရှိုမ်း၊လိခင်း၊ပု၊လှိုမ်း၊ ခိုခင်း၊ခိုတ်း၊လွမ်း၊ရှိုမ်း၊ခခင်း၊**ခခင်း၊။**

* သုဂ်း၊ပီး၊ရှိုမ်း၊လီ၊ ခခင်း၊တွင်း၊မု၊ပု၊တပ်း၊တူခင်း၊လှိုမ်း၊ဝပ်၊၊ လွမ်း၊ရှင်၊ ပွံ၊မွင်း၊ ပီခင်း၊သွင်း၊ခခင်း၊ခခင်း၊ ပီး၊ခခင်း၊သပ်၊ဂိတ်၊မင်၊၊ ခင်း၊မိုင်း၊ခပ်၊လှိုမ်း၊ ရှိုမ်း၊ခခင်း၊ယမ်း၊မုသွံး၊**သု၊။**

* လိမ်၊လီ၊ဂိ၊မိခင်း၊ ငိုခင်း၊မုခင်း၊ ရှိုခင်း၊သိမ်း၊ခခင်း၊သုမ်း၊ဂု၊ရှိုမ်း၊ ယွတ်း၊မု၊ မုခင်း၊ယုမ်း၊တိမ်၊ ငိုခင်း၊မုခင်း၊ရှိုမ်း၊ခခင်း၊လီ၊လု၊ လုး၊လိင်၊တင်း၊တုဂ်း၊**ရှင်၊။**

* သုး၊ဂံ၊ပံး၊ယိုခင်း၊ ခိုခင်း၊တပ်း၊ခခင်း၊ရှိုမ်း၊လခင်း၊ခခင်း၊လှိုမ်း၊လှိုမ်း၊မုခင်း၊ ရှပ်၊ပု၊ယုး၊ယုင်း၊ မုင်း၊တူဂ်း၊ရှိုမ်း၊ရှိုမ်း၊လှိုမ်း၊ထွင်၊ နှင်း၊ရှိုမ်း၊ခခင်း၊ပိုခင်း၊ပိတ်း၊ ခခင်း၊ရှိုမ်း၊**ပိင်း၊။**

* လီ၊ခင်း၊ယံး၊သင်း၊ခခင်း၊ရှိုမ်း၊ရှိုမ်း၊ဝလှိုမ်း၊ရှိုမ်း၊လွမ်း၊သခင်း၊လှိုမ်း၊ရှိုမ်း၊ ခခင်း၊။ **လိမ်း၊ခခင်း၊မိမ်း၊ယွတ်း၊သိမ်း၊လမ်း၊လမ်း၊ခခင်း၊ရှိုမ်း၊မိး၊။**

* လိမ်၊ခေ၊လေး၊မိခင်း၊ခခင်း၊မုး၊ လု၊လုး၊ရှိုမ်း၊ရှိုမ်း၊ လီ၊မုခင်း၊ ခင်း၊ပိုခင်း၊ပိတ်း၊ခခင်း၊သိင်၊ခခင်း၊လှိုမ်း၊ရှိုမ်း၊ထေး၊ခခင်း၊ရှိုမ်း၊**ရှိုမ်း၊။**ခင်း၊ပိုခင်း၊

ပိတ်းခင်းဒ်၊ ကွခ်ခမ်းသင်းကျုခ်၊ ကွခ်ခမ်းသင်းကျုခ်၊
မံတွင်း။ ။ လာပ်ဒွတ်း သါမ်ဂိပ် သုတ်းသီင်(ယန်း)(လမ်းတိုး)
(လမ်းခရေ) (ယန်းလမ်း)။

ရှမ်းယွပ်၊ယွခ်း

* ဧကးမွင်၊လွင်းလွင်းကွင်းဂိုခင်းလံထိပ်၊အင်း၊ ပုမုခ်၊ပုဂု၊ပုဂေ၊
သေ၊ဂခ်ခင်းလွမ်း ခမ်းပွင်းကွင်းဂေလံအင်း၊ဂုင်း ပေးသုခ်းသိခင်းသခင်
သေ၊သေ။

* ရှမ်းကပ်၊ခမ်းလွမ်းတုးပုဂေ၊ကုလ်းခမ်းကမ်းဂေ၊ ယမ်းခရေ
ဝခင်းလံ၊လူခင်းလမ်းသု၊ခမ်း။

* တာဂ်၊ဂု၊ကွင်းဒင်းလမ်းမိတ်းတုတ်၊ခမ်း၊ တုင်းဂုခ်းပခင်းကုခ်
လွင်၊လွင်။

* ပုလတ်၊အတ်၊အင်အင်အင်းအင်းလမ်းလမ်းတုတ်၊ယွင်၊ ခပ်ပံးမိပ်း
သွတ်းခင်းဂိုခ်ခင်း၊ပိုင်း။

* တုတ်ခိတ်၊ တိတ်၊မိပ်း ပိပ်းသိုင်း၊မုင်းမိုခင်းတု၊ အင်း၊ ဂုပ်ပိုခင်း
မုးတိုင်းလုးဂုတ်ခိတ်၊ကွခ်။

* ပုလိခင်းပိခင်း၊ဂုင်းလမ်းခင်းခင်းလိခင်း၊ဝုခင်း၊ ခွခင်းမုးလမ်းတု
ထွမ်း၊ပိုခင်း။

* ထိုင်မွင်၊သံသွင်၊လုတ်းဝခင်းလွမ်းလွမ်းသုလ်လိုင်၊လှိုခင်း၊ လွင်း
လမ်းတုခင်းသခင်းပု၊ပိတ်။

* ခရုတ်၊ဂိပ်၊ဂွင်းသေ၊ခခင်းပခင်းဂခ်ခမ်း၊ခိတ်၊ ဂမ်းခမ်းဂုမ်းဂေ၊
လီခင်းသုပင်းသိုင်းခွမ်းယပ်။ ခိုခင်းပွတ်းဂုဂုခ်း။

* လံးသမ် လံးလူခင်း ရှမ်းခင်းလမ်းကွမ်း ယင်းခမ်းပွံးတိခင်းလှိုခင်း၊
ယိမ်းခေးမိုင်းဂခ်ကုပ်၊မုခ်၊ ခွပ်ဂုခ်းပခင်းလွင်၊ ခွပ်ဂုခ်းပခင်းလွင်။

မံတွင်း။ ။ လာပ်ဒွတ်း သွင်ဂိပ် သုတ်းသီင်(ယန်း)(ယန်းလမ်း)
(လမ်းခရေ)

မွတ်၊ခမ်း

မွတ်၊ခမ်းလမ်းတုခ်း
လမ်းမံလမ်းသုင်
ရှမ်းပခင်း၊ပုတ်းဂခ်တုလ်း
တင်းထခင်းပေးကွင်
လွင်၊သုခင်းဂု၊
ခရမ်း၊ဂုခင်းတင်းအင်း။

ပိင်၊လု၊

လွင်းလုလ်းပိင်၊လု၊
ဂုးယု၊ခရေ
အုယု၊ခခင်းဂုခင်းတု။

ပေးမေပိင်၊လု၊
လီခေး၊ခရေ
အုယု၊ခခင်းဂုခင်းတု။

ပေးပိင်၊လု၊ဂုမ်း
ထပ်းတင်းခရမ်း၊
ယမ်းယုမ်း၊ဂု၊ဂု။

ဂုခင်းတုလုတ်းကွခ်၊
အုယု၊ယွခ်
ကမ်း၊ဂုခင်း၊လံးတုတ်း။ခ။

လွင်းသိုင်းလုံ

* မိုင်းတူလုံးရှူးကခင်
ခင်,ကမ်,ရှခင်
ယ,ပခင်မးတုမ်.လုံ။

* ငိခင်းသိုင်ပိုခင်းတူဂ်,
ခင်,ရှခင်,
ယ,သုဂ်,တိုင်းတီးလုံ။

* ပေးဝံ.ခင်,ခခင်
ရှူးလံကခင်
တမ်းပခင်သိုင်းယိခင်လုံ။

တိမ်း-ထပ်ခမ်းတိယ(ပင်လူင်)

ရွမ်းသုင်,(ဗေး)စိတ်.တု,

မီးခခင်,ထု,တူင်လုံ-

သတ်.တဝု,တင်းသိုင်လုံ	ခမ်းဝခင်းခင်	တူင်လုံရှူးသိုင်းသု,
ဗေးခိခင်ဂါခင်းဂါတီး	ရှူးခုခင်ခင်း	မီးတင်းမင်,ဂလု,
ယူ,လီမီးငိုခင်း	ကျ,ယုယိုခင်း	ရှိုင်းပိုခင်းရှင်းလီခေ,
ရှူးလီတွခင်းတိုင်း	လံးမူခင်းသိုင်း	ရှုတ်ရှိုင်းခင်ပ.ပူ,တု,။

တိမ်း-ထပ်ခမ်းတိယ(ပင်လူင်)

၅၂

* တင်းခိတ်းပိုခင်းခခံ.
ရှူးရှိုင်းဝံ.
ထိုင်ခခံ. တိုဂ်.ရှူးခေ,။

* ထပ်ခင်း,ခိတ်းခခံ.
မီးသင်ဝံ.
ကခင်ခခံ. လူင်,ရှူးရှူး,။

* တင်းခိတ်းပိုခင်းခခံ.
ပေးရှူးရှူး.
ဝံခခံ. လံးတုဂ်.ခု,။

* ထပ်ခင်း,ခိတ်းဝံ.
သင်ရှူးရှူး.
ဝံခခံ. လံးသိုင်းသု,။

ဝှမ်း- သီ,တူင်၊ သါမ်တူင်၊ ရှူးတူင်(4-3-5)
တီးတင်း/ရှူးမခင်းသမ်.(4-3-2)ယပ်။

တိမ်း-ထပ်ခမ်းတိယ(ပင်လူင်)

ဝွန်းမင်,ဂလျာ,မာခင်း/တံး

လူမိုက်ဆိုလျှင်	ရှောင်ကြဉ်လွဲလို့	မမှီဝဲနဲ့ကင်းအောင်နေ
ပညာရှိသူ	အယဉ်တွဲလို့	မှီဝဲဆည်းကပ်နည်းယူစေ
သုံးပါးရတနာ	မိဘများနှင့်	ဆရာသမားတဲ့ ပူဇော်လေ
ချမ်းသာကိုပေး	ဆက်ဆံရေး	မျှော်တွေးသုံးချက်ပေ
အဲဒါမှ	ဗုဒ္ဓဝါဒ	ကမ္ဘာ့မင်္ဂလာတွေ။

ဂူခင်းမိုက်ဝုဒ်ခေ - ယျာဂြိုဟ်းဂေ့.ငလး - ငိုင်း.ငဝးယူ,ဂံဂံ
 ဂူခင်းလီပံ,ဂျာ, - ဂြိုဟ်းဂေ့.ပွင်းငလး - တွင်းဝံ.ယူ,လိမ်ခေ
 ဂုတခေ,သမ်ပုး - ပေးဒမးဂျာ - မူးလျးဝံးလိမ်ဂံ
 ချမ်းသာ(သိုဝ်းသာ)ပခင်းလေး-လွတ်းယာခင်းဖေး-တွင်းလေးဝံ.ပိုင်ခေ
 ကခင်းခေ.ငတ. ကခင်းခေ.ငတ.-ပုတ်.ထဝု,တ-ဂမ်,ဗျာ.မင်,ဂလျာ,ခေ။
 တိမ်း-လဝ်း,သြ,ဂေဝတ(မိုင်းခိုင်)

ငိုင်း.ငဝးပိတ်းဂေ့.ဖူးဂံ.ဖူးမိုက်
 လိုက်ဂြိုဟ်းဂေ့.ဖူးလီမီးပိုင်,ဂျာ,
 လံးပူ,လျာ,ဖူးမီးဂိုင်,မီးမုခေ
 ခေ.ပိခေမင်,ဂလျာ,တြး
 မီးမူးထူခင်းသမ်ယိုင်း။

ပပ်.ဂြိုခင်းလိက်းတံးလခေ.(4)

ယျာဂြိုဟ်းဂေ့.ဂူခင်း	လမ်ဂူခင်းပျာ,လျာ,
ဖူးဂူခင်းလီဂူလ်း	ပိုင်းဖူးလ်းယူ,ဂျာ,
တီးလီမူးလျး	မူးလျးပူ,လျာ။
သမ်ပိုင်ခေ.	တွင်းဝံ.မင်,ဂလျာ။

တိမ်း-လဝ်း,သြ,ပလ်,ဂျာ,ခခေ,တ(ထာတ်းတေ့,လွံလိမ်)

**တုလဂိုက်(10)ပိုင်
ဝွန်းဂျာတုတ်**

ဂျာ,ယတုလဂိုက်(3)ပိုင်-

1. တုတ်လုံပိုင်ခင်းတင်းလီ	လွင်းခူးတံ	တွင်းမီတုတ်ဂိုက်းဂခေကမ်,လီ။
2. ခုင်းခွင်ပိုင်ခင်းကမ်,ပခေ	လွင်းလက်.လခေ	ကခေခေ.တုတ်ဂိုက်းဂခေကမ်,လီ။
3. ဖုတ်မေးမီးလဝ်းခွင်	ဂူတီးဂွမ်းသွင်	ခေ.ပွင်တုတ်ဂိုက်းဂခေကမ်,လီ။
* လဝ်းယျာ,သုဂျာ,	ဂိခေသုတ်.ဂျာ,	တွင်းဂျာ,တုတ်ဂိုက်းဂခေကမ်,လီ။

ဝလီ,တုလဂိုက်(4)ပိုင်-

1. ဂွမ်းပိတ်.လီခေကမ်,ဂျာ	လွင်းလတ်းဂျာ	တွင်းခေးသုတ်းလတ်းဂခေကမ်,လီ။
2. ဂွမ်းပိုင်ခင်းလခေ,ယခေဂခေ	လတ်းဂျာ,ပခေ	ကခေခေ.သုတ်းလတ်းဂခေကမ်,လီ။
3. ဂွမ်းဂွမ်းဂျာ,ဂျာ,ခေး	လတ်းဂျာ,ဂျာ,	ခေ.ဂျာ,သုတ်းလတ်းဂခေကမ်,လီ။
4. ဂွမ်းဂွမ်းလွခေ.ဂီခေဂျာ,	လတ်းဂျာ,ဂျာ,	ခေ.ခေး,သုတ်းလတ်းဂခေကမ်,လီ။

မခေးတုလဂိုက်(3)ပိုင်-

1. ခုင်းပိုင်ခင်းပိုင်,ဝခေသံ	ခွီးလီ,လီ	တွင်းမီလုံပိုင်.ဂခေကမ်,လီ။
2. ဂွမ်းပိုင်ခင်းလူ.သုမ်းတံ	ပူခေ.ဝခေသံ	တွင်းမီလုံပိုင်.ဂခေကမ်,လီ။
3. လမ်းဂွမ်းဖေတီးပိုင်ခေး	ပူခေ.မီးဂျာ,	တွင်းဂျာ,လုံပိုင်.ဂခေကမ်,လီ။

တိမ်း-လဝ်း,ခခေ,တိယ(ပင်လူင်)

ဝှက်းရှားတူဝ်

ဂွမ်းဝံးကခခေင်,တရှားလဝ်း-

ခေပ်.ယမ်ဝံးဖြူးပုတ်.ထျး	ရှမ်းထမ်,မၤတြး
သင်,ခါ,လဝ်းလံပုး	တီးရှမ်းရှားကိုင်ပိုင်
သမ်.ထိုင်ပေးတင်းမး	သွခင်ယိခင်,ငးလုက်းလင်း
ကိတ်,တင်းသြးခူးမး	သွခင်ရှမ်းရှားရှူးမေ
ရှင်.ရှားကခခေင်,တ	ရှင်,ဂုခခေင်တခင်း
လှိုင်ခပ်လဝ်းရှားမွခင်း	ပခင်မီးဖွခင်းယံ,ရှင်
ခါးခုပ်.ဝံးပု,လျး	ယွခင်းထိုင်လှိုင်ခေ,မၤဝိုင်းသိုဝ်းခါးကော့

ဂွမ်းငး(သွင်,)မိတ်.တျး

တီးခပ်သတ်းတဝျး	ငးမိတ်.တျးပခင်မိုဝ်း
မိသင်ကိတ်,ဂုခင်းသတ်း	ပိတ်.တျးလတ်းရှတ်းသိုင်
ငရဲးတုတ်.ခခေ	ရှုံးသိုဝ်းသျးဖွခင်း
ယျးမီးငးခါခေ	လံးရှိတ်းခါခေထိုင်တီး
လွင်းမံးကိတ်,ရှင်.ရှုံး	ယျးရှုံးလံးထူဝ်းလျး
လွင်းတုတ်.ခါတုပ်လှိုင်	ခမ်းဝခင်းခင်လွတ်းသိုင်
ရှုံးဂတ်းယိခင်သိုဝ်းသျး	မင်,ဂလျးတိမ်တခင်း
မိတ်.တျးသွသွင်,မး	လှိုင်ရှမ်းရှားရှပ်.ကပ်
သွင်ဖါ,ယျးမီးခါခေ	ရှုံးလံးလွင်းဂတ်းယိခင်တေ,လှိုင်လှိုင်တျး

ဂွမ်းလိတ်,ငးဂုသွင်,တင်းလီ

ရှိတ်းသင်းယပ်.လီငမ်း	လိတ်,ငးတမ်းဖွခင်းပင်း
ကွခင်တင်းပေးတင်းမး	သွခင်ယိခင်,ငးတူခင်းခူး
မိသင်ကိတ်,ဂုခင်းသတ်း	ပိတ်.တျးလတ်းပခင်ရှတ်း
ငရဲးတုတ်.ခခေ	လိတ်,ခိုင်းဂျးပခင်မိုဝ်း
ခါခင်းတေးသျးထုကပ်	သွရှမ်းခပ်ရှုံးလံးတင်းသိုင်လှိုင်တျး
မုခင်ကူလှိုင်... မုခင်ခေေး...သျထု	သျထု သျထု

တိမ်း-လဝ်းခခေင်,တိယ(ပင်လူင်)

ဝှက်းဂွမ်းဂခင်းလွံ. ဝှခင်းရှိုင်

ဖေတု သပ်မမင်လံ ရက်ခခေင်တု သပ်မ တေဝတျး။
 သပ်မပုတ်ထျ ခုငးဖေဝေခေ သတျ သုခီ ဖေဝခေင်တုတေ။
 သပ်မထမ်မၤ ခုငးဖေဝေခေ သတျ သုခီ ဖေဝခေင်တုတေ။
 သပ်မသံခါ ခုငးဖေဝေခေ သတျ သုခီ ဖေဝခေင်တုတေ။

ဂျးပိခင်မင်,ဂလျးတူဝ်ခိုင်း
ရှုံးသုမူ,လံးယိခင်းပိခင်သိုင်လှိုင်တျး။

ဂျးပိခင်ခါလီရှူးသတ်.လျး
ရှုံးပွဲ.သုတဂျးလွမ်းခါခေလှိုင်တျး။

ဝှမ်းပိုဝ်းပိုင်းဖြူးတြးတေ,လျး
ဝှမ်းပိုဝ်းပိုင်းသင်,ခါ, ကူငင်းခပ်လဝ်းခခေ.ငးလး
ခခေ,ဂျးသုတဂျးတင်းလှိုင်
တူဝ်လှိုင်ယူ,လီသိုဝ်းတင်းသိုင်လှိုင်တျး။

တိမ်း-လဝ်းသြးပိပသ်သခေ(ပိတဂါတ်း၊ တူခင်းတီး)

မံတွင်း။ ။ယွခင်းပိုဝ်းတိမ်းလှိုင်ရှားတူဝ်သေ တီးရှုံးခခေင်.ဂေး ကပ်ဂမ်း
သင်,ထုတ်, ကမ်,တူဂ်းမိခင်းသိုဝ်းဂါင်ငးလး ရှင်.ဂွမ်းဂခင်းလွံ.ယပ်။

**ဗုဒ္ဓခင်းလီလံးလူ,ခေမ်.(10)ပိုင်
ဝွန်းရှားတူဝ် (ရှမ်းလိခင်း.ယု,လူ,)**

1. လိုခင်းမူတ်းလင်,ခပ်သီ
2. ခမ်းဝခင်းပိခပ်,သျး
3. ဂူခင်းကိတ်,ခူးခေမ်တွခင်း
4. မပ်ယွင်ခွခင်းဂိုပ်းလံး
5. မပ်,လံးမံးဂိုပ်းခေမ်.
6. ကိတ်,ထီင်းသမ်.သက်းယပ်း
7. ဂှင်းလီခေပ်းလိပ်းခေ,
8. ခပ်းကုတ်.လျှိုင်ခင်းခေမ်
9. ကိတ်ခင်းဂမ်ခိုင်,မက်း
10. ပိင်,လျှိုင်လက်းခေခင်း
ပိခင်းကရူဝ်းလွင်းလူ,ခေမ်. သိပ်းပိုင်ယပ်.ရှေး။

ခင်းပပ်.ထမ်,မဂထိတ်းရှမ်းလင်း

မံတွင်း- ဝွန်းရှားတူဝ်တီးခိုင်ခေ. ယွခင်းပိုင်းခေရှမ်းမခင်း မီးဝံ.တီးခိုင်ဂင်
ခေခေ.ရှားတူဝ်လေး; ဂွင်းဝါး; ဝွန်းရှမ်းလိခင်း.လျှိုင်,ခေယပ်.။

**မိတ်.တု,တေ.
ရှမ်းခင်းလွံ.**

တီးရှမ်းဝင်းတုခင်းမံ.လိုင်
မခင်းတိုခင်းယိုင်ကမ်,လိတ်းခေ
ကမ်,ဝါးခင်း ဗုဒ္ဓရှမ်းလွံ
သွခင်း,မီးလွင်သေ့.ရှမ်းရှေး
ကမ်,တူလျှိုင်ခေလိတ်.ယွ,သင်
ရှေးလံးထင်တီးရှမ်းဝင်း
တိုခင်းလံးသင်းလိုခင်းဂတ်းယိခင်း
ပိခင်းရှေးတိမ်းခေခင်းမခင်းရှေး
တေးယင်းပခင်းရှမ်းဝင်းလေး
ပေးကမ်,ဝေးပံးမခင်းလိုင်
တိုခင်းလံးထိုင်တီးသိုဝ်းယိခင်း
ကခင်းခေ. ပိခင်းမိတ်.တု,တေ.ယပ်.။

တိမ်း;-ကပ်ခေခေ,တိယ(ပင်လူင်)

မံတွင်း- ယွခင်းပိုင်းတိမ်းလိုင်ရှားတူဝ်သေ ခေရှမ်းမခင်းရှေး ကပ်ဂမ်း
သင်,ထုတ်,ရှမ်းရှင်းဝံ. ကမ်,တူလျှိုင်ခေသိုဝ်းဂင်လေး; ဂွင်းဝါးဝွန်းရှမ်း
ခင်းလွံ.ခေယပ်.။

ဂင်ခေ

ဂင်ခေရှမ်းတူလျှိုင်လံး
လုတ်းကွခင်း,ဗုဒ္ဓယိင်းလံး - ရှမ်းရှမ်းခတ်းလွံ
ဗုဒ္ဓခင်း.ကခင်း,လိတ်းဂင်ခေ - လွင်ရှေးတတ်းလိင်း
ပိင်,လျှိုင်လိုခင်းသိုဝ်း - တိမ်းဝါးကွတ်းကေ
ဗုဒ္ဓခင်း.ကခင်း,လိတ်းလိမ်းမေ - တွင်းလံးခခင်းဝံး
လင်,ကပ်,ခေမ်.သီခင်း - လိမ်းလပ်.တခင်းကွခင်း,
ပုတ်းထံ,လံးခွတ်းရှမ်း - မိုဝ်းခိုခင်းရှမ်းသွခင်း။

**ဟွခင်းလီဂထိခင်း,(5)ပိုင်
ရှမ်းဂခင်းလွံ့.**

1. **ကခေမခင်တုလုရ**
 တဂ၊၊ဗိတ်းဝံ့.ယဝ်.ကွခင်းတၢင်း၊
 လံးလွမ်းရှု၊ရှမ်းပၢင်းကမ်၊ဂၢတ်း။
 ပေးဝုးကမ်၊ပီခင်းရှု၊ပိုင်ခခေင်၊
 ဣးလူးမွတ်၊ရှမ်းပခင်းတၢင်း၊လဝ်းသေတု။
 သင်ဝုးကမ်၊မွတ်၊လၢတ်းတၢင်း၊ပုး၊
 ရှုခင်းလံးထူပးလုးပု၊လိတ်း။
 ပေးလံးရှပ်.ဂထိင်၊ယဝ်.လိုင်
 ဂမ်.လုံရုခင်းခိုင်ရှု၊လံးယူ၊ယဝ်။

2. **ကသမုတုခေလုရ**
 သၢင်း၊ဂခင်းသၢမ်ဗိခင်းလံးတိတ်.ထၢခင်း၊
 လံးလဝ်းရှုခင်းမခင်း၊မိခင်း။
 ဗေင်း(ကရုခင်း၊)ခိုခင်းမုးဗေတ်၊ဂၢင်းတူဝ်၊
 ခခိသက်.ဂိတိုင်.ရှပ်ပု၊လိတ်း။
 ပေးရှပ်.ဂထိခင်း၊တေ၊လှိုခင်းသီ၊
 ပု၊လိတ်းကမ်၊တိုင်.ခီ၊တိုင်ခင်းလဝ်းယဝ်။

3. **ဂခေဗေလုခေ**
 တဂ၊၊ပၢင်းသုင်းသွမ်းကမ်၊မေ၊
 မိုင်းယံခင်း.ခပ်းရှိုခင်းရှေရှပ်းလး။
 တဂ၊၊ရှင်.တၢမ်၊ခပ်းလွမ်းရှု၊
 ဂခေ၊ဗေလုခေ၊လုးလဝ်း။

4. **ယုဝတတ်ထလီဝရ**
 ဗိခင်း၊သွတ်၊ခိုပ်းလှု၊မုးထိုင်၊
 သိပ်းဝခင်းကမ်၊ပခင်းရှိုခင်းတိတ်.ထၢခင်း။
 လှိုင်သိပ်းကမ်၊တိတ်.ထၢခင်း၊တၢင်း၊ဝံ့၊
 ခခိသက်.ဂိကခင်းခင်း.မုးလဝ်း။
 ပေးရှပ်.ဂထိခင်း၊တေ၊လှိုခင်းသီ၊
 ပု၊လိတ်းကမ်၊တိုင်.ခီ၊တိုင်ခင်းလဝ်းယဝ်။

5. **ဗေလုတတ်ထလီဝရပ်ပုတ**
 ပေးကမ်၊လံးရှပ်.ကု၊ခခိသုင်ဂထိခင်း၊
 သၢင်း၊ဂခင်းသင်း၊ခိမုးထိုင်။
 ကမ်၊လိတ်း၊ပခင်းမခင်းကမ်၊ပီခင်းသင်း၊
 ကပ်ဝု၊ထင်ခင်းရှင်းကပ်သိင်း။
 ရွပ်းရှပ်.ဂထိခင်း၊တေ၊လှိုခင်းသီ၊
 ပု၊လိတ်းကမ်၊တိုင်.ခီ၊တိုင်ခင်းလဝ်းယဝ်။
 မုခင်းကုလု... မုခင်းခေ၊

တိမ်;- လဝ်း၊သု၊လှိုခင်း၊တ(ရှင်းလုင်၊ မိုင်းခေင်း)

ရွာမ်းတော့မူခင်း တော့မိဂခင်

ကုန်းလုန်း	ကိုတိ	ရှင်ခိုင်
ကုန်းလုင်း	ကွံးကွံး	ရှင်ခါး
ပင်မူင်း	ခမ်းကွံး	ကျယာ
သထေး	စိုင်းတွင်း	ကုမ်ယုမ်
မိုင်းလေး	စိုင်းယုတ်	တုမ်မံ
ဂမ်ဂွန်း	ခန့်ခန့်	တုမ်တွက်
ကိုလွန်း	ပုပခင်း	ကွက်သေ။
ဂိခင်ပူ	ခုတ်မခင်း	
ထူလိခင်	ပုခခိုင်	
လိခင်လွန်း	တိပ်ဝိတ်း။	
လွန်းဖေ		
ကိုင်သေ		
ဂိခင်မိုင်း		
ရှိုင်းလုမ်။		

* လုန်းယံဂခင်သေ ကာခင်ဂွါ ပေးသုတ်းတီးဖွင့်ဂေး မခင်းပီခင်မီ တေလံးလမ်းတီးပိုခင်း ပေးတီးလံးဂေးလွဲဂေး ဂေးခခေင် သမ်ခိုခင်း ပီခင်မီယပ်။

ဝှမ်းသီတုင်ရှင်ဂါလမ်း(သိခင်ရှေး)

ခူးတုင်လုံတံ၊
မံလက်ခွင်းခွင်
ပွင်ဂုတ်ခေခင်းခင်း
တင်းပိတ်လိခင်မပ်၊
တပ်မင်းလင်းယုး
ခပ်ရှေးပိုင်ခေ ဝိုင်ခေဝံ ပွဲပုးတော့လုင်းယပ်။
တိမ်း-လင်းမင်းလုင်(တင်ယခင်း)

**တြးတံး
ဝှမ်းရွာမ်းသွခင်ကာခင်**

တီးတံးရှမ်းရှမ်းခုပ်ခပ်၊
ရွှင်းတံးပေပခင်ရှမ်းပပ်၊
လင်းတံးပေပိတ်းထုင်းဂပ်၊
လင်းတံးပိုင်းဖွဲးယွန်းသပ်၊
ဂခင်တံးပေထိုင်းမိုခင်တပ်၊
တြးတံးလိတ်းဝံးခခင်ထပ်၊
ကွခင်တံးပုခင်တုက်ကွန်းကပ်။

ခင်းပပ်မုခင်းထမ်း မံ(2)
လင်းသုခမ်း(တင်ယခင်း)

ဝှမ်း(လင်,ဂျ)ရှမ်းသွခင်းကခင်

တုဂ်.ခပိခင်းဂျေးထေး
 တမ်းရှုတ်းဝိုင်းဝိဝေဂျေး
 တမ်းလွတ်းကခင်ပိုခင်းတိပ်းခေး
 တမ်းလွတ်းလုံခွ်းဂိခင်းယွတ်းဖမ်းပဂ်.ဂိင်လေး
 တမ်းရှုတ်းဝိုင်းတိုင်းသုလ်လုသုလ်လေး
 တမ်းလွတ်းတိုင်းဂျ.ပုခိုခင်းလွံတေး
 တမ်းရှုတ်းဝိုင်းခခခခခေး
 တမ်းလွတ်းတိုင်းခေ.ပိခင်းခေး
 တမ်းလွတ်းဝိုင်းပွင်.ဂခခခေး
 တမ်းရှုတ်းဝိုင်းယွတ်းယခခယေး
 တမ်းလွတ်းပွင်.ဂွင်.သွင်လေး
 တမ်းလွတ်းခုခင်းလုံ.ရှမ်းဝေး
 တမ်းလွတ်းတံယဝ်.ရှမ်းလုံ.ဂခခဂျေး
 တမ်းလွတ်းကခင်ကွင်းကျေး
 ဧတ.ယဝ်. မုခင်းကူလ်... မုခင်းခေး။

တိမ်း-လင်းဒြ,ဝိပသ်သခ(ပိတဂတ်း၊ တူခင်းတီး)

ဂတ်း

- လှိုခင်းလိင်မှိုင်းဖွင်းဂတ်း
- ဂူခင်းလ,ဂံ.ပိခင်းဝတ်း - ဂတ်းသိုမ်.လူးဂခခ
- မူလ်မွဂ်,ခခခ.ခေးတခခ - မိုတ်းဂုမ်းလွင်းမှိုင်း
- တူလ်းပုမ်,ခပ်းရှင်ခိုင်း - ခခဂေးမီးခခခ
- ဂူခင်းကွမ်,မုဂ်.ဖမ်းရှင်း - ဂိခင်းခပ်းပုဂ်းတမ်။

**ဝှမ်း(4)တူင်
ကခင်လုမ်းထမ်,မလက်.ဂခခကပ်လွတ်းဂျေး
မခခးရှင်.(ဂ)လုံးဖွဲ.ကဗျာ**

- (1) ငြေးတြေး ဂူမ်းပုးသင်,ခါ,
မေ့သွခင်းယိခင်း,ငင; ပေးမေးဒြ,
ဂျေးကခခခ,တ ဂုခယွ်,ခေး,
သိပ်းခခခ.မှိုင်း ယုဂ်.ခိုင်းဝံးပု,လု,။

တိမ်း-လင်းခခခ,တိယ(ပင်လူင်)

- (2) တူင်မီးခခခ,ထု, သတ်.တဝု,မိမ်းလုံ
ဖေးခိခင်းရှမ်းဂင်း လွတ်းတိုင်းခိလုံ
သုလင်းရှမ်းခါ; ကမ်,ဝုးတူင်ခို
ရှမ်းမူခင်းသိုင်း တွခင်းတိုင်းခမ်းဝခခခခ။

(တိမ်း-လင်းဒြ,ပလ်,လု,ခခခ,တ(ထတ်းတေး,လုံလိမ်)

- (3) ဖွခင်းလိခခခခခင်း ခုးယွခင်းလိဂ်,ဂျ,
ပေးမေးသွင်လင်း ဂူမ်းခပ်းဒြ,
ဖိသင်သတ်းဂူခင်း လေးခွခင်းပိဂ်.တု,
လိုင်းခပ်းငဂ်း လတ်,ရှမ်းပခခဂျ,
* ဂူးခိုခင်းဝခခင်း ဖွခင်းရှမ်းသိုင်းသု,။

သုထု သုထု သုထု

တိမ်း-လင်းခခခ,တိယ(ပင်လူင်)

ဂိလေ,သျှ(10)ပွိုင်

- (1) **လေးဗေ** - လုံလုံ,ကင်းလွဲလမ်း
- (2) **တေးသ** - ခရီးကမ်း,ရှာဝ်းလုံဂျမ်း လမ်းခွဲတိုင်းငါးဗေ
- (3) **မေဟ** - ကမ်း,ပင်,ရမ်းဝမ်းပီ ရှမ်းလံးရှာခင်လိုင်
- (4) **တိတ်ထိ** - ကယူ,ပိုင်လွဲပိုင် နိတ်းသိခင်းတင်းမာဂ်းလမ်း သံ
- (5) **ကတိုဂ်** - ကမ်း,မီးလွင်တင်းကံ ပွင်မိုက်ကပ်ဂမ်းမခင်းလျှ
- (6) **ကခွတ်.တပ်.ပ** - ကမ်း,ရှာဝ်လွင်ကပ်တီးတေး လျှတပ်,တိတ်း လာတ်ဂွမ်းဗေ
- (7) **ကုတ်.ထတ်.လ** - လုံကမ်း,မခင်းသင်းလီ ပိတ်တိတ်းဝံခွမ်း
- (8) **ထိခ(9)မိတ်.ထ** - လုံခရီး,ခခင်း. ငပ်ခွဲလမ်းခွမ်း တွမ်းပူခင်းခင်ခင်း, ခရီး, ဂိလေ,သျှ, ခခင်းသိင်ခခင်းရှာ
- (10) **ဝိလိဂိတ်.သျှ** - သင်,ဂျ,ယုတ်မး ရှမ်းပုတ်တံ တင်းလုံဂွင်ခေး ကမ်း,လုံဂွင်ခေး
ဂိလေ,သျှ,သိပ်းသမ်, ကမ်း,ရှာခင်းတီးသုတ်းပေး မေးတီးသင်,ချ,ဂျ,ဂျင်,လေး, လေးထူခင်းခွင်းတီး ခွင်းခိုင်တေးယပ်း။

မံတွင်း။ ။ လမ်းတိတ်းကခင်းခင်. ပိတ်တိတ်းသွင်ဂိတ်သေ ခေးသုတ်းမခင်း ပိတ်သိင်ပပ်, လေး သိင်လမ်းခေးယပ်း။

ထမ်,မရသျှတေးဂပျှ,
လင်းတင်းခင်းတိတ်း

ဝွတ်းသိခင်းရှု

- (1) တူင်လုံပိုင်ခင်းတင်းလံ-လွင်ခင်းတံ-မံလုံပိုင်.ခင်းတီးခင်းရှု
- (2) ခွင်းခွင်ပိုင်ခင်းကမ်း,ပခင်း-လွင်လမ်း.လခင်း-ကခင်းခင်း.ခင်းတီးခင်းရှု
- (3) နှင်မေးမီးလင်းခင်း-ရှုတ်.ရှမ်းသွင်-ကမ်း,ပွင်ပိုင်.ခင်းတီးခင်းရှု
- (4) ရှမ်းပိတ်.လိတ်ကမ်း,ရှု-လွင်လမ်း,ဝျှ-ခင်းရှုခင်း.ခင်းတီးခင်းရှု
- (5) ဂိတ်သုဂျ,လမ်းယျှ-ပခင်းယွင်,မျှ-ခင်းရှုခင်း.ခင်းတီးခင်းရှု

တီးတွင်း-ဝွတ်းကခင်းခင်. ပိုင်ခင်းကမ်း,ပေးတိတ်းခင်းသေတျ. ဂျလမ်းဂျမခင်း ဝျးငါး, တွင်းငါးယူ, ကမ်း,ပေးပိုင်ခင်းတင်း ဝွတ်း သီ, သမ်, ဂျ ဂျလမ်းဂျ တွမ်းရှုဂျင်ပိတ်လမ်းဂျ, လင်း,ဂျ,ရှုတ်တေးယပ်း။

သိခင်းရှုသိခင်းတိတ်တူင်	လမ်းသိုင်းခင်းရှု,မူခင်း
သင်ရှမ်းသေခိုင်ခင်းသိခင်း	ခခင်းခတ်,ရှုခင်းတင်းလီ
သိခင်းခိုင်ခင်းကမ်း,ဂမ်လိုင်	ကျ,ယုတ်ပွတ်းတွမ်း
သိခင်းသွင်ရှေးကပ်ယခင်း	လမ်းရှုတ်းခခင်းတုတ်.ယခင်း
သိခင်းသမ်ရှေးကမ်း,ဂမ်	ရှေးရှုတ်.လမ်းခခင်း,ပံး
သိခင်းသီ,ရှေးကပ်ရှမ်း	လာတ်းသွင်းရှမ်းကမ်း,ယမ်
ကမ်း,တိုင်းဂမ်မံရှု	လမ်းယွင်,မျှကျ.ဂျခင်း
သိခင်းရှုကမ်း,ပွဲ.ပေး	လမ်းတုတ်းလျှေးကပေ,
ရှမ်းသေသိခင်းတင်းရှု	လွတ်းရှုတ်.သျှလီပိတ်
ရှမ်းဝျှဂျိတ်,ပိတ်ဂျခင်း	မိုခင်းတူင်လူခင်းသီ,တိတ်ဂျလမ်းယပ်း။

ကျ,တွင်း- ပိတ်ဝွတ်းရှုတူင် ရှမ်းလိခင်း.ယျ,လူ,ယပ်း။

သိခင်(၅)ယိုင်

ထိန်းသိမ်းရေး-

- 1. လွင်းချွတ်တိုင်တံ
- 2. လွင်းလက်လံချွတ်ခွင်
- 3. ဂူတံ၊ရှမ်းသွင်ခွင်ခင်းခင်း
- 4. လာတံ၊လံခင်းခင်းမုသု၊
- 5. ရိခင်သုဂျ၊လက်၊ ယု

ရှင်သိခင်ရှု၊ ခုရှမ်းငိုင်းဝေးပု၊ပုယပ်။

တိမ်း-ထပ်ခါနစ်၊တိယ(ပင်လူင်)

ဝှမ်းသိခင်ပိတ်/သိခင်ဂပ်

- (1) တိုင်လုံပိုင်ခင်းတင်းလံ-လွင်းချွတ်တံ-မံလုံငိုင်းဝေးတီးခင်းရှု။
- (2) ခွင်းခွင်ပိုင်ခင်းကမ်း၊ပခင်း-လွင်းလက်၊လခင်း-ကခင်းခင်းငိုင်းဝေးတီးခင်းရှု။
- (3) ကမ်း၊မုတံ၊တံ၊ဝင်းဝင်း-လွင်းရှမ်းသွင်-ကမ်း၊ပွင်ငိုင်းဝေးတီးခင်းရှု။
- (4) ရှမ်းပိတ်၊လံခင်းကမ်း၊ရှု-လွင်းလာတံ၊ဝေး-ခင်းရှမ်းငိုင်းဝေးတီးခင်းရှု။
- (5) ရိခင်သုဂျ၊လက်၊ယု-ပခင်းယွင်း၊မု-ခင်းရှမ်းငိုင်းဝေးတီးခင်းရှု။
- (6) ဝေးဝေးခင်း ခင်းတင်းခင်း-တိုင်းခင်းသိခင်-ကမ်း၊ရိခင်ငိုင်းဝေးတီးခင်းရှု။
- (7) တုလုံးထွမ်း၊ရှုရှင်၊ရှမ်း-ခင်းရှမ်းခင်း-ယမ်းလိပ်ငိုင်းဝေးတီးခင်းရှု။
- (8) တီးယု၊သုခင်းတံ၊ဝေး-ယု၊ခင်းခင်း-ယွင်းတိုင်းခင်းငိုင်းဝေးခင်းရှု။

တိမ်း-ထပ်ခါနစ်၊တိယ(ပင်လူင်)

တီးတွင်း-ဝှမ်းကခင်းခင်း၊ ပိုင်ခင်းကမ်း၊ပေးတိမ်းခင်းသေတု၊ ရှုလုံးရှု၊ မခင်းဝေးခင်း၊ တွင်းယု၊ ကမ်း၊ပေးပိုင်ခင်းခင်းတင်းဝှမ်းသိ၊ သါ၊ ရှု၊ ရှုလုံးရှု၊ တွင်းခင်းရှုခင်းလံ၊ ရှု၊လင်၊ရှုရှင်တေးယပ်။

တင်းခင်းတံး(ကမ်း၊ခင်း)တင်းလွမ်းလမ်းယု၊ယွမ်းတံး
ရှုလံးပိုင်ခင်း၊မေးဝေးခင်းတု၊

(1) ရှမ်းတေး၊ရှမ်းခင်း၊ခင်း ရှုခင်းရှုခင်းရှုခင်း၊ ကမ်း၊ပေးရှုခင်း လီခင်း ရှမ်းခင်းရှုခင်းခင်း ထင်၊ခင်းခင်းခင်း

(2) ရှမ်းခင်း ခင်းကပ်တင်းရှု၊ တင်းရှုရှုသွင်တိုင်လက်၊ ပိခင်းယု၊သေ ပိုင်ခင်း/လာတံ၊/ရှုတံး ရှပ်တင်း၊ရှု၊ပေးပိုင်ခင်း၊ ခင်းပိုင်ခင်း၊ပိခင်းယု၊လိုင်လက်၊။ (ကခင်းပိုင်ခင်းတင်း၊ရှု၊ရှုတံးသင်၊ ပိုင်ခင်းပိုင်ခင်းတင်းခင်းယု၊ခင်း၊ ပေးကမ်း၊မုခင်း၊ခင်း၊ ခင်း၊ရှင်လုံလက်၊၊ ကမ်း၊လွင်းကခင်းလက်၊၊ ရှု၊ပခင်းပေးပိုင်ခင်းလွင်းသေ ပိခင်းမုခင်း ကမ်း၊ပေးခင်းရှုခင်းလီ ယွမ်းရှပ်၊ မခင်းခင်း၊ ကမ်း၊ခင်း၊ထိမ်းပခင်းရှု)

(3) ကိုင်ခင်းခင်းလံး ခင်းယမ်းခင်းတီးသေ ကမ်း၊မေးလမ်းတုလုံးသံ၊ လိမ်းလံးလွမ်းခင်း၊ ခင်းယမ်းလုံ ခင်းလံးသံ၊တီးလုံ ထု၊လီယွခင်း၊ ယခင်း ရှုခင်း/ရှုခင်းရှုခင်းခင်း၊ ကမ်း၊မေးရှုခင်းလင်းပိုင်ခင်းခင်း

(4) တီးကခင်းရှုတံးခင်းခင်း၊ ကမ်း၊မီးယု၊(4)ယု၊ (ယု၊တိုင်ဂပ်၊ ယု၊ခင်းရှုခင်း၊ ယု၊ရှုရှုရှုခင်းခင်းခင်းလေး၊ လုခင်းရှုခင်းလွမ်းလင် လက်၊၊ ယု၊ခင်းရှုခင်းရှု)

(5) ထင်၊ယု၊ခင်းတိုင်လက်၊၊သေကမ်းရှု ထင်၊ဝေးပိုင်ခင်းတင်း၊ရှု၊ ရှု၊ တေးထင်၊ယု၊ခင်းလက်၊၊ယု၊ (မေးသခင်းခင်း ယွင်းရှုခင်းဂပ်၊ ရှပ်ခင်းရှုခင်းလံ၊)

သေ သိုင်၊သိမ်းဝံ့၊ဂါခင်လပ်၊ခခေင်။ ကမ်၊မေ၊ ပီခင်ဂါခင်ကခင်ဂပ်းဂံ၊ တူင်ဂပ်၊ ကမ်၊ဂပ်းဂံ၊ဂျေးဂေ၊ ကမ်၊မေ၊ထတ်းသင်၊ မီးလုံခွဲးလိတ်းလွခင်၊ ခပ်းလိမ်လွမ်းခင်းဂါခင်ငါခင်းပိုခင်း၊ ကမ်၊လုံခွဲးဂါခင်ဂပ် ကမ်၊ဂပ်းဂံ၊ ဂပ် ဂပ်ကမ်၊လုပ်၊ဂူ၊ခခေင်ခခေင်။ ခခေင်လုံလုံဝံ့ခခေင်။ ကမ်၊မီးဝံ့။

(16) ဂံ၊ဂီတ်းလွမ်းတ၊တ လံးဂါခင်တူင်ထုပ်၊ ကမ်၊ထင်၊ယုံ၊ခခေင်သယေး လွင်းခင်းဂါခင်၊ တူင်ထုပ်းလင်၊ယုမ်၊ တိုခင်းကမ်၊ယုမ်၊ခခေင်သယေးတြေး ကခင်ပီခင်တေ၊မီးတေ၊ ဖုန်းကခင်မီးပံးဝူခင်း။ ခိုတ်းလခင်း၊ခိုတ်းပါခင် ဝူခင်း၊ဂုခင်လွဂ်းလံး၊ သီခင်းတင်းလိတ်းလုံခင်းသေ ခခေင်၊ဂတ်၊တင်းခခေင်၊ တိမ်ထူခင်းခခေင်၊ဂေ၊ခေ၊ ပလုပ်၊လျ၊လေးလျ၊ခခေင်၊ခခေင်။ ခင်းပပ်၊ခခေင် ထမ်းလိတ်းခခေင်။ တီးပွင်၊မခင်းငါးမိုခင်းဂါခင်သေတ၊ “ ဖုန်းဂီတ်းကမ်၊ဂူ- ဖုန်းဂူ၊ကမ်၊ဂီတ်း ” ပေးကပ်ခေးဂါခင်ပုခင်းခခေင်။ တိတ်းလတ်းထတ်းသင် လွမ်းခခေင်။ ခင်းဂါခင်လိတ်းလတ်းခခေင်။ ဖုန်းကခင်မီးလျ၊ခခေင်၊ ဂိုင်၊တ၊ခခေင်၊တူင် သေ ဂီတ်းသင်းတူင်၊ခခေင်ယု၊ခခေင်။ သမ်၊ကမ်၊မီးပလုပ်၊လျ၊ ဖုန်းကခင်မီး ပလုပ်လျ၊သမ်။ ဂါခင်ကပ်လျ၊ခခေင်၊လုံ၊တိုဝံ့ခခေင်။ သမ်၊ကမ်၊ခပ်းမုးဂီတ်း။

(17) သုခင်း၊တူင်ဖွခင်းလိဂေ၊လိပ်လေး၊ သုခင်း၊ဖွခင်းလိဂူခင်းတင်းခခေင် ခခေင်။ ကမ်၊မဂ်းခါခင်း၊ လိတ်း၊ငပေပီခင်မုဂ်၊ပီခင်လုမ်းဂေ၊ယု၊ ပေးပီခင် မုဂ်၊လုမ်းတံးခခေင်။ ဂပ်းဂံ၊လူလုံ၊ခင်းတွင်းတွင်ဂါခင်မုး ဂံ၊ထင်၊ထိုမ်ထင်၊ခခေင် တင်းပိုင်းခခေင်၊ ခခေင်ခခေင် ခု၊ခါလိတ်းသီခင်းခခေင် ထိုင်တီးဂုတ်းခခေင်၊ဂါခင် ကမ်၊ခိုခင်းတေး၊ခခေင်ပု၊ငါခင်လံး၊ ခိုခင်းလံးတွင်လင်တေး၊ဂါခင်၊ ပေးဂပ်းဂံ၊ လူလုံ၊ လွင်းဂုတ်းတေး၊ဂုတ်းခခေင်၊ဂါခင် ခု၊ခါလိတ်းသီခင်းခခေင်။ တံးခခေင်။ ခံးပီခင်ထိုင်ခင်းသေ မေ၊လတ်းခု၊ခါမေ၊ခါဂ်း ဂီတ်းဂုတ်းပိုခင်းတင်၊ဂေ၊ ပေးလူ၊ဂုံသုမ်းလွမ်း၊ ဂုတ်းတေး၊ဂုတ်း ခု၊ခါလိတ်းသီခင်း ထိုင်တီးပေးလံးလိပ်း သီပ်၊တံ၊ယုခင်း၊ဂါခင်။

(18) ခခေင်လုံဂုတ်း၊ခခေင်လုံဝံ့၊လတ်းဝါခင်းခိုင်းကွခင်း၊ကေး ကမ်၊ခိုင်လိင်း ဂံ၊လူးငံးသေ “ ပိုခင်းပီခင်ခုခင် ဂုတ်းပီခင်ခုခင်းခခေင် ” ကပ်ဂုတ်းပေ၊လုံ ခါမ်၊ယုမ်းပီခင်ခိုင်းပိုခင်းသေ ကမ်၊ဝံ့၊ခခေင်၊ခခေင်၊ ဂုတ်းခခေင်ခခေင်၊ခခေင်၊ခခေင်၊ လိတ်းလံးတူင်ဂပ်၊ ကမ်၊ခတ်းလုံလိပ်းဂီတ်းခခေင်၊ ကမ်၊ဂူ၊လွင်းပွင်၊လုံ တ၊တေယုဂ်၊ယွင်းထိုင်သိမ်းမိတ်၊ပီခင်းဝံ့။

(19) ကပ်ပုခင်း၊ခခေင်လိတ်းတူင်ဂပ်၊ ပီခင်းယု၊လိပ်သေ ဖွခင်းလိတ်းလတ်း ခခေင်၊ ဝံ့၊လုံလေး၊ခ လမ်၊မဂ်း တေးသ မု၊ခခေင်ယု၊ ဂပ်းဂံ၊လူလုံ၊လွင်း ခခေင်၊ဂါခင်ဖွခင်း၊ဂူ၊ခခေင်၊ လူ၊တွမ်ဂူမိတ်းဂါခင်ခခေင်။ ကမ်၊မီးလွင်းယွမ်း၊ ယုခင်း၊ ယါခင်းခပ်းဂု၊ဂါခင်။

(20) လွင်းဂုခင်လိယွမ်းဂုပ်။ ခခေင်ဂူခင်းလေးခခေင်၊ဂါခင်၊ လွင်းကပ် ပုခင်း၊ခခေင်ခခေင်၊ဂါခင်တိမ်ထူခင်းခခေင်။ ကမ်၊မီး။

(21) လွင်းပခင်တင်းဝူခင်း၊ခံးလုံလေး၊ လွင်းယွမ်းဂုပ်။ တင်းဂုခင် ပံးဝူခင်း၊ခံးလုံပိုခင်းခခေင်။ ကမ်၊ပွင်၊လုံယုခင်း၊ယါခင်းတေး၊ဂါခင်၊ ကမ်၊ မဂ်းမခင်းယွမ်းဂုပ်။ တင်းဂုခင်ထိုင်လေး၊ ခခေင်၊ဂတ်၊လျ၊ခခေင်၊ ကွတ်းကေ၊ ပိုခင်း။

(22) ခခေင်လုံလေ၊တခေ၊ တင်းဂတ်၊ခခေင်၊ပိုခင်းခခေင်။ ကမ်၊ပေးဝံ့။ ခခေင်၊ခခေင်၊ ယွင်းကမ်းလုံ၊တိုဝံ့၊ ဂုတ်းခခေင်၊လွတ်းလံး၊ မီးခခေင်၊တွခင်း၊ခခေင်လိ တီးလုံတီးခခေင်၊ ထိုင်တီးတံ၊ခခေင်၊ယပ်၊ဂူခင်း၊ လင်၊မေ၊ဝူခင်း၊သွခင်း၊ ဂုခင်လိခခေင်ခခေင်လုံလေ၊တခေ၊ တင်းဂီတ်းဂတ်၊ခခေင်၊ဂါခင်သေ ဂူ၊မေ၊သေ လံးကပ်မုခင်လွမ်း။

မခင်းလေး၊ တိုင်းမခင်းလေး” ခပ်သေ မေ့လာတတ်နှိတ်လွမ်း ယွမ်းပခင်ယူ၊
သေတၢ။ ဂှမ်းတေ၊ဂှမ်းခင်း၊ဂခင် သမ်းကမ်း၊မေ့လျှံ့တိုင်းယွခင်း၊ယခင်း
တေ၊ဂခင် နှပ်၊မှိုင်းဂှမ်းတေ၊ဂှမ်း ဂှိတ်းဂခင်းလွမ်းဂခင်းခခင်း။ ဂှမ်း၊ဂှိုခင်း။
ခင်းဂခင်းသေ ဂှတ်၊ဂှိတ်းဂခင်းယူ၊လံ၊လံ။

(32) ကပ်လွမ်းပံးခင်း၊ “မယုယံးလိခင် ဂှမ်း၊ဂှခင်းဝံ့တၢင်းဂိခင်”
ခခင်းသေ ယခင်းမှိုင်းဂှိတ်းဂခင်း ဂှခင်းတင်းခခင်းခခင်း။ ဂှိတ်းကိတ်း”
ဂေးခိးဂိခင်းလံ၊သေ သၢ၊လွမ်းကိတ်း” ဂှိတ်းသင်ဂေး၊ ခွဲးမီးတၢ၊ဂိခင်
ယိုင်းကခင်းခွဲးလံးသုခင်းလံး၊ သုခင်း၊ပိခင်းခေး၊လိုင်သေ ကမ်း၊ခွဲးဂှိတ်းပုခင်း
သုခင်း၊ဂှခင်းခခင်းတၢ၊မှိုင်းခေး၊ သူပင်းခတေ။ဝေးဂှုသုဝ်၊ဂေးလံး၊ သံးဂေးတိမ်
ခပ်သေတၢ။ ခွဲးဂိခင်းကိမ်း၊ကွခင်းတၢင်းယဝ်။ လင်၊ဂှိတ်းဂှိတ်းဂှု။သုဝ်။

(33) လွင်းယူ၊သဝ်းဂိခင်းသၢင်း၊ ယိခင်း၊ခင်း၊ကွခင်း၊ကွခင်း၊ ခိုတ်းလခင်း။
ခိုတ်းပခင်း ခင်းတူင်၊ဝင်းဂှခင်းခခင်း။ ကမ်း၊ခတ်းလွဲမူခင်း။ခမး ဂှိးခိုတ်း
မှိုခင်းပိုခင်း၊ လူးကပ်လံးခင်းဂိခင်းဂေး၊ ယူ၊မဝ်ဂိခင်းမၢင် ကမ်း၊ဝူခင်း။
တၢင်းခေးတၢင်းလင် ဂှိတ်းလွမ်းခင်း၊ပဂ်းဂပ်၊ပိုင်ဂပ်၊ ပူခင်းမးခခင်း။ဂှိး။

(34) ပေးပိုခင်းတၢင်း၊ခိုင်းဂှိတ်းခိတ်းခခိုင်းဂှမ်းခတေ။ ကမ်း၊ဂှတ်းတဂ်။
ဂှတ်းတဂ်းသိုင်သင် မှိုခင်းခင်း၊ဂှခင်းကၢ။သေ ယခင်းမှိုင်းပိုခင်းဂှု။ခိခင်း၊
သေဂှမ်းခခင်း။ ဂှိးမေ့ဂှင်သူပင်းသေ ကခင်းလွမ်းကမ်း၊ယဝ်။ကမ်း၊ဝံး
ပေးမီးဂှမ်းတေ၊ဂှမ်းခင်း၊ဂခင်းသမ်း။ ဂှိတ်းခိတ်းဂှု၊ ကိတ်းကီးဂေး၊
ကမ်း၊မေ့ဂှိတ်း နေးဂှမ်း၊ခိးပခင်းဂခင်း ခွဂ်းဂိတ်းဂခင်းခခင်းခခင်း၊ခေးပိုခင်း၊
ကမ်း၊မေ့ယုဂ်။ယွင်း၊ ကပ်ဂခင်းပိခင်းဂခင်းလေး၊ ပိုခင်းခင်းလွမ်းယိပ်၊သူခင်း
ဂှမ်းခင်းလေး၊ မီးထိုင်၊တင်းခခင်းတင်းလံ၊ယဝ်။။

* လွင်းယူပင်းယွမ်း တၢင်းခိတ်းခခင်း၊ခခိုင်းလိုင်ခခင်း။ ကမ်း၊ဂှမ်း၊ဝေးခင်းခင်းတံး

ဂှမ်းဂှိး တၢင်း၊လိုင်။တၢင်း၊ခိုင်းဂေး၊ လၢင်း၊မီးလၢင်း၊ပိခင်းယူ၊ခင်း၊ဂပ်၊
တိုခင်းပိခင်းခင်းထင်း ခခင်း။လွဲဂှခင်းမှိုင်းခင်း၊ဂင်ဂှမ်းယဝ်။ ဝေးခင်း၊ခပ်
သေတၢ။ ခင်းဂေး၊ဂခင်းမၢင်တီး၊ မၢင်ပိုင်မၢင်မိတ်းခခင်း။ တံးဂှမ်းတိုခင်း
ဂေးတခင်းလိုင်လူခင်း။ ပူခင်း၊ပိုခင်းယူ၊ခင်းခခင်း။ခတေ။ တံးတင်းသိုင်၊
တေလံးယွမ်းဂှပ်။ယူ၊ကမ်း၊ဂှင်။ယဝ်။။

လွင်းလံးယူပင်းယွမ်း တၢင်းယခင်းခိတ်းခခိုင်းတံးဂှမ်းလိုင်ခခင်း။
ဂှိုတ်၊ကွဂ်၊ပိခင်းမး ခင်းခင်းတံးယဝ်။ခလေး၊ တၢ၊တေထတ်းသၢင်း၊
မူခင်း။ခမးယူတ်းယုခိုခင်းခခင်း။ နှင်သမ်း။တေထတ်းသၢင်မူခင်း။ခမး
ယူတ်းယုခခင်းခခင်းလေး၊ ?ပိခင်းပုခင်း၊ခင်း တံးဂှမ်းတင်းသိုင်၊ ကမ်း၊လွဲ၊
ဂှိုတ် ?

မံတွင်း။ ။ လွင်းလိလမ်း၊ ခခင်းလွင်းယူပင်းယွမ်းတံးခခင်း။ တိမ်းဝံ့။
နံ၊မခင်း၊ ကမ်း၊ဂှုလိုင်၊သိုင်ပံ၊ဂခင်းသေတၢ။ ယုမ်း၊ယမ်ဝေး၊ ဂေး၊တိမ်းဝံ့။
ခခင်း။ တေပိခင်းယေးဂှု၊လိုင်။ခိုင်းတံးဂေး၊ခခိုင်း၊ တိမ်းဝံ့။ခခင်းယူ၊ ဂှခင်းထိုင်
ဝေး၊ တေမီးခခင်း။တခင်းယခင်းလီ တၢ၊တံးယူ၊ခခင်းလေး၊ လင်၊ခိုခင်း
ပိခင်း၊တိမ်းနံ၊တံး ဝံ့မှိုင်း(10. 3. 98)ခခင်းယူ၊ယဝ်။။

မံတွင်း။ ။ ခေးလိဂ်း(130) တေ၊ထိုင် ခေးလိဂ်း(138)။

ဂေးပိခင်း၊တိမ်းနံ၊တံး
လိင်းမ့်၊
ဂှမ်းမှိုင်းခခင်း

ခူးလုံးပိခင်း၊ နေ၊ သာ၊ လိက်၊ မခင်း
မြန်မာစာရေးနည်း - ခူးလုံးတိုက်၊ လိက်၊ မခင်း
သဒ္ဒါရေးနည်း - ခူးလုံးတိုက်၊ လွမ်းသတ်၊ တာ၊

ဝါကျ ။ ဆိုလိုရင်းအဓိပ္ပါယ်ပြည့်စုံအောင် စီစဉ်ထားသော စကားစုကို “ဝါကျ” ဟု ခေါ်သည်။

(ခေးဂျမ်း ကခင်ကပ်တီးပွင်၊ တိမ် “ထူခင်း” သေ တိမ်၊ ဝိ.ခခေ.
ရှင်. “တူခင်းထိပ်” (ခက်.လိက်) (ပွင်လိက်) ခေယဝ်။

ပုံစံ- ။ စိုင်းခေးသည် ခွေးကို ဒုတ်ဖြင့် ရိုက်၏။
လုံးခိုင်းခေ. တီးမုခခေ. ကပ်ခွခေ. သေ ပေ. နှိမ်ယဝ်။
(ပိခင်း၊ လွမ်းမခင်း)
လုံးခိုင်းခေ. ကပ်ခွခေ. သေ ပေ. နှိမ် တီးမုယဝ်။
(တိမ်၊ လွမ်းတီးပွင်၊ တူခင်းသိင်တီးရှင်. ငါး)

နာမ် ။ သက်ရှိ/သက်မဲ့အမည်စကားလုံးများကို “နာမ်” ဟု ခေါ်ပါသည်။

ခေးဂျမ်း ကခင်ပိခင်းလိုင်းမီးလုံ/ကမ်းမီးလုံတင်းသိင်းခခေ. ရှင်.
“လိုင်း” ခေယဝ်။

ပုံစံ- ခွေး ၊ မြင်း ၊ နွားစသည်။ (မု ၊ မု. ၊ ဝှင်း လဂျ၊)

ဝိဘတ် ။ ကတ္တား ကံ စသည်ကို သိအောင် ခွဲခြားဝေဖန်ပြသော စကားကို “ဝိဘတ်” ဟု ခေါ်သည်။ “နောက်ဆက်” ဟု ခေါ်သည်။

ခေးဂျမ်း ကခင်လိက်၊ ငယေခေ ရှုံးပေးရှင်ဂတ်. တား (ဂတ်.) (ဂေ. နှိတ်းသင်း)၊ ဂမ်း၊ (ဂေ. လုံးခမ်း၊ တင်းနှိတ်း) လဂျ၊ ခခေ. ရှင်.
“ရှင်း” ခေယဝ်။

ရှင်း / ဝိဘတ် (နောက်ဆက်)
သည်၊ ကား၊ က၊ မှာ- လမ်း - လိုင်း - ခေ.
ဌ်၊ မှာ၊ တွင်၊ ဝယ်- တီး - ခင်း - ရှင်း - ကွင်း
ကို - သို့ - ခခေ. - တီးခခေ.
တို့ - လိုင်း ၊ တို့ဌ် - တို့တွင်- ခင်းလိုင်း၊ ဖြင့် - ကပ်

အခြေခံနောက်ဆက်များ - ပိုခင်းခမ်း၊ သံသိုပ်၊ မခင်း
ပြုလုပ်သူ “ကတ္တား” နောက်ဆက် - သံသိုပ်၊ ဂေ. နှိတ်းသင်း

သဉ် ။ အသုံးများသော ကတ္တားနောက်ဆက်ဖြစ်သည်။ ရံဖန်ရံခါ ကတ္တားဖျောက်၍ သုံးသည်။
ခေ. ပိခင်းသံသိုပ်၊ “ဂတ်. တား” ဂေ. နှိတ်းသင်း ကခင်လုံ. တိုင်း ခခေ. ယဝ်။

(မင်ပွန်းမင်လုံ မှန်းထူမ်ဝိ.ဂတ်. တား သေ လုံ. တိုင်းယဝ်.)

ပုစံ- စိုင်းစိုင်း လာနေသည်။ လုံးလုံး မူးယူ။
တီးခေ. မှန်းထူမ်ဝိ.ဂတ်. တား “သည်” ခခေ. ဝိ.ယဝ်။

က ။ ပြုလုပ်သူမှ ထွက်ခွါသည့်သဘော၌ သုံးသည်။
လုံ. တိုင်းခေးဂျမ်းကခင် နေတ်၊ ယခင်ဂေ. နှိတ်းသင်းခခေ. ယဝ်။

ပုံစံ- နန်းနန်းက မှာလိုက်၏။ ခင်းခင်း သင်၊ ဂျ၊ ယဝ်။
ပြောဆိုမှာကြား ထင်ရှားခြင်းစသော ကြိယာ၌ သုံးသည်။
လုံ. တိုင်းတီး “သင်း” ကခင်လတ်၊ ကခင်ထင်၊ လိင်း လဂျ၊ လိုင်းခခေ. ယဝ်။

ဂတ်. တား = ဂေ. လုံးနှိတ်း ၊ ဂမ်း = လုံးခမ်း၊ နှိတ်း
ဂိဂိယု၊ = သင်း ၊ ဂရခေ = ခိုင်း

မှာ ။ အခြေအနေကို အာရုံပြုစေရာ၌ သုံးသည်။
လွဲတိုင်းတီးကခင် လှုပ်,ရှိုးကပ်လုပ်စားလမ်း သံ၊ငံ/ငမ်းလံးခေင်.
ယပ်။

ပုံစံ- ငါ့မှာ ကျောင်းမှ ထွက်ရတော့မည်။
ဂပ်ခေင်. ကမ်ပီခေင်(ကမ်တေ)လံးကွက်,ရှင်းရှိခင်းယပ်။
ယောက်ျားတို့သည် အလုပ်လုပ်ကြရ၏။ မိန်းမတို့မှာ ထမင်း
ချက်ကြရ၏။
ရှုခင်းလံးခပ်ခေင်. လံးကွက်ခင်ရှိတီးဂါခင်၊ ခင်းယိင်းခပ်သမ်.
လံးရှင်ခပ်းဗင်းယပ်။

မှ ။ ကတ္တား(သည်)သုံးသကဲ့သို့ သုံးသည်။
လွဲတိုင်းလှိုင်းခေင်,ဂတ်.တူး (သံ၊သိုပ်,) (သည်)ခေင်. ခေင်,ဂပ်,
ယပ်။

ပုံစံ- သဘာပတိကြီးမှ မိန့်ခွန်းပြောကြားသည်။
ဗူးခင်းလှိုင်း မွှ်,လတ်း; ခေးရှမ်းယပ်။

ကား ။ လေးနက်စေလိုရာ ကွဲပြားစေလိုရာ၌ သုံးသည်။
လွဲတိုင်း တီးကခင်ခိုက်.ယမ်/ခင်းခေင် တီးကခင်လှုပ်,ရှိုးထင်,လိင်း;
(တိက်,လိင်း)ခေင်.ယပ်။

ပုံစံ- စိုင်းလမ်ကား လူဆိုးဖြစ်၏။ (လေးနက်စေလို)
ခမ်းလီသည် လှ၏။ ခမ်းနွန်းသည်ကား ချော၏(ကွဲပြားစေလို)
လံးလမ်ခေင်. ပီခင်ရှုခင်းရှံ.ယပ်။
(လံးလမ်လှိုင် ပီခင်ရှုခင်းရှံ.ယပ်.)**(ခိုက်.ယမ်)**
ခမ်းလီခေင်. ငါမ်း/ရှင်းလီ။
ခမ်းခေင်သမ်. လမ်းယပ်။ **(ထင်,လိင်းတိက်,လိင်း)**

ကြိယာများ - သင်း

ကြိယာ။ တစ်စုံတစ်ခုကို ပြုမူပြောဆိုခြင်း စသည်ကို “ကြိယာ”ဟုခေါ်
သည်။
လွင်းတူင်းခိုင် ရှိတီးသင်းဒေတ,ရှု, သေပိုင်”ခေင်.ရှင်. “သင်း”
ခေင်ယပ်။

ပုံစံ- သွား၊ လာ၊ ပြောဆို၊ နေထိုင်၊ လုပ်ကိုင်စသည်။
လွင်းရှု၊ မ၊ လတ်းလု၊ ယူ,သပ်း၊ ရှိတီးသင်း; ဒေတ,ရှု။

**ကံ (အလုပ်ခံ/အပြုခံ)နောက်ဆက်
ဂမ်,(ခမ်,/ခမ်,တင်းရှိတီး)သံ၊သိုပ်,လင်**

ကို ။ ဆရာသည် စိုင်းဟန်ကို ခေါ်၏။
မေ့သွင်ခေင်. ရှင်.လံးရှုခေင်ယပ်။(မွတ်,ဝံ.တီးခေင်.-ကို)
မေ့သွင်ခေင်. ရှင်.တီးလံးရှုခေင်ယပ်။
မေ့သွင် ရှင်.တီးလံးရှုခေင်.ယပ်။

သို့ ။ စိုင်းဆိုသည် ရန်ကုန်သို့ သွား၏။
လံးသိင်ခေင်. ရှု,တီး တူးရှင်းယပ်။
လံးသိင် ရှု,တူးရှင်း။(မွတ်,ဝံ.တီး(သို့))

ထွက်ခွါရာပြုနောက်ဆက် - သံ၊သိုပ်,ခေတီးဗေတ်,ကွက်,

မှ ။ စက်ဘီးပေါ်မှ လိမ့်ကျ၏။
ဂိင်းတူဂ်း တီး(ရှုတီး)ခိုင်လိင်(လုတ်.ထိပ်,)ယပ်။
ရန်ကုန်မှ မန္တလေးသို့ သွား၏။
လုဂ်းရှုတီးတူးရှင်း; ရှု,တီးတူးလှိုင်,။

အကြောင်းပြနောက်ဆက် - သံသိုပ်,ခေလွင်းတင်း

ကြောင့်။ စပါးသည် မိုးကြောင့် ပျက်၏။
ခင်းခင်၊ လူ့ယွခင်း(ရှပ်;ပိုင်း) နှုခင်းယပ်။
မိုးကြောင့် စပါး ပျက်၏။
ယွခင်းပိုင်းနှုခင်းလေး; ခင်းလူ့ယပ်။

အသုံးပြနောက်ဆက် - သံသိုပ်,(လုံးခမ်း,နှိတ်း)ခိုင်းလှိုင်းတိုင်း

ဖြင့်။ စိုင်းမွန်းသည် ခွေးကို ဒုတ်ဖြင့် ရိုက်၏။
လုံးမူခင်းခင်၊ ကပ်ခွခင်းသေ နှိမ်မယပ်။
နှင်/နဲ့။ စိုင်းမွန်းသည် ခွေးကို ဒုတ်နဲ့ ရိုက်၏။
လုံးမူခင်းခင်၊ ကပ်ခွခင်းသေ နှိမ်မယပ်။

အချိန်ပြနောက်ဆက် - သံသိုပ်,ခေခောင်းယမ်း

၌ စိုင်းခေးဟန်သည် ညဘက်၌ စာဖတ်၏။
လုံးခိုင်းရှာခင်းခင်၊ ခင်းမိုင်းဂါင်ခမ်း; လူလိန်းယပ်။
ခင်းမိုင်းဂါင်ခမ်း; လုံးခိုင်းရှာခင်းခင်၊ လူလိန်းယပ်။

တွင်-က နေရာပြနောက်ဆက် - သံသိုပ်,ခေကွင်းတီး

၌ စိုင်းဟန်သည် တောင်ကြီး၌ နေ၏။
တွင် စိုင်းဟန်သည် တောင်ကြီးတွင် နေ၏။
မှာ စိုင်းဟန်သည် တောင်ကြီးမှာ နေ၏။
လုံးရှာခင်းလမ်း(ခင်)၊ ယူ,တီး(ခင်း)တူခင်းတီးယပ်။
ဝယ် သူ့အိမ်ဝယ် ဆန်ပေါ၏။ တီးဂိုခင်းမခင်း ခင်းလှိုင်း,ကိုင်း။
မှာ သူ့အိမ်မှာ ဆန်ပေါ၏။ တီးဂိုခင်းမခင်း ခင်းလှိုင်း,ကိုင်း။
က တောင်စပ်က စောင့်နေ၏။ ပွဲယူ,တီးလိခင်းထိုခင်း,ယပ်။

မံတွင်း။ ။ပေးခေးရှုရှင်ခခေင်,သုတ်းဝံ. “ သည်/မည်/၏ ”
ခင်,ပိခင်းလုံးတိမ်း;လွမ်းလိန်းယပ်။ ပေးရှုရှင်ခခေင်, သုတ်းဝံ.
“ တယ်/မယ် ” ခင် ပိခင်းခူးလုံးတိမ်း;လွမ်း လုံးလတ်းရှမ်းယပ်။

အဖြည့်ကတ္တား - ဂတ်.တူးကခင်ထိမ်(ဂတ်.ကခင်ထိမ်)

ဦးစိုင်းသည် ကျောင်းဒါယကာ(သည်) ဖြစ်၏။
လုင်းလုံးလမ်း. တဂျ,ရှင်း(ခင်) ပိခင်းယပ်။(ပိခင်း,လွမ်းမခင်း)
လုင်းလုံးခင်. ပိခင်းတဂျ,ရှင်းယပ်။
(ကမ်း,ထိမ်ဂတ်. ပိခင်းတဂျ,ရှမ်းတီး)

အဖြည့်ကံ - ဂမ်း,ကခင်ထိမ်

ရွှေကို လက်ကောက်(ကို) လုပ်၏။
ခမ်းခခေင်. ကပ်နှိတ်း(တီး)ဝိခင်းယပ်။(ပိခင်း,လွမ်းမခင်း)
ကပ်ခမ်း နှိတ်းဝိခင်းယပ်။(ကမ်း,ထိမ်ဂမ်း, ပိခင်း,ယူင်း)

အသုံးများသောနောက်ဆက်များ-သံသိုပ်,ကခင်လှိုင်းတိုင်းခေမ်

က ။ မန္တလေးက ဧည့်သည်ပြန်သွားပြီ။ (နာမဝိသေသန - ဂမ်း,လိုင်း)
ခိတ်,ဝိင်းတူးလှိုင်း, မိုင်းရှု,ယပ်။
သင်အလိုရှိက ငါပေးမယ် (အချိန်ကာလ - ခင်းယမ်း)
ပေးမိုးခွဲလုံး; ဂပ်တေပခင်းကိုင်း။
ကား ။ ကျေးကား ကျေး၏ မဝ။ (ကဲ့,ရဲ့,ရှုတ်ချ - လွင်းဒသ,သွမ်း)
လိင်,လိုင်း(ဒတေ)လိင်,ယူ, ကမ်း,ကိမ်း။
ကို ။ ပြောကို မပြောနှင့်။ (တားမြစ်ချက် - ရှမ်းတပ်;ခေးရှမ်း)
တိုခင်းကမ်း,လှိုင်း,လတ်း။
မှ ။ သူ့ခိုးပြေးမှ ထိုးကွင်းထ။ (ကဲ့,ရဲ့,ခြင်း - လွင်းဒသ,ခေခေ)
ဗူးလက်.လိခင်းယပ်. လင်,လက်းလမ်း။

မှ ။ မိဘကောင်းမှ သားသမီးကောင်း။
 (သတ်မှတ်ချက် - ချေးမန်းမံ)
 ပေးပေးမေးလီ လုန်းလင်းလင်,လီ။
 မိုးလင်းမှ ငါသွားမည်။ (သတ်မှတ်ချက် - ချေးမန်းမံ)
 ပေးမိုင်းလိင်းကွခင်, ဂဝ်လင်,ဂျ။

သဖြင့် ။ မိုးရွာသဖြင့် ကျောင်းမတက်နိုင်။
 (အကြောင်းပြချက် - ဧခလွင်းတင်း)
 ယွခင်./ဂွပ်ပိုင်းယုခင်မေးခေး,လေး ကမ်း,ခိုခင်းရှင်းရှိုခင်းလံး။

အားဖြင့်။ မူအားဖြင့် ကောင်း၏။ (သတ်မှတ်ချက် - ချေးမန်းမံ)
 ကပ်ပိုင်ဝါး လီယူ,။

နှင့် ။ ဆရာသည် တပည့်နှင့် အတူလာ၏။ (အတူတကွ-ရှမ်းလူလုး)
 ခူးသွခင်ခင်. မေးရှမ်းဂခင် တင်းတပေး/ လုန်းရှိုခင်းယဝ်။
 သူသည် တောသားနှင့် တူ၏။ (တူခြင်း - လွင်းမိုခင်)
 မခင်းခင်. မိုခင်တင်းရှမ်းဝါခင်းခွန်းယဝ်။
 လက်သမားသည် ဘီခိုကို သုံးရက်နှင့် အပြီးလုပ်၏။
 (အချိန်- ခါးယမ်း)
 မေ့မိုင်း/လင်းမံ.ခင်. တိုင်းတူးခွင်းခခင်. ခင်းသမ်ဝခင်း
 ရှိုတ်းရှိုယဝ်။
 ဤရာထူးနှင့် သင်သည် မတန်။ (နှိုင်းယှဉ် - တိုင်းခိုင်း)
 မိုးကမ်း,ရှိုင်း, တင်းလခင်.ထာခင်းကခင်ခင်။
 လင်သည် မယားနှင့် ကွဲ၏။ (ကွဲကွာ - တိုင်း,ယခင်)
 ယူဝ်ခင်. ယတ်,ဂခင်တင်းမေးယဝ်။

အကောင်းနှင့်အဆိုး အကြောင်းနှင့်အကျိုး။
 (ဆန့်ကျင်- သါခင်ခတ်း)

လွင်းလီလေးလွင်းရှို. ရှိုတ်,လေးယုခင်/ကရွင်းလေးကရွင်း
 နွားနှင့်ကျဲ လဲမလား။ (လဲလှယ် - လိမ်းလံး/ရှိုး)
 ဝှမ်းလေးရှိုး လိမ်း/ရှူး/ရှိုး ဂခင်ရှိုဝ်။
 စိုင်းမွန်းနှင့် စိုင်းလွန်းကို ခေါ်၏။ (ပေါင်းစပ်ခြင်း - ရှမ်းဂခင်)
 ရှိုင်းလံးမူခင်းတင်း လံးလူခင်း။
 ခေါင်းပေါင်းနှင့် လူကြီး။ (ထူးခြား - ပိမ်း,ပိုင်း)
 ခိုင်းကခင်ခိခင်း ခိခင်းရှိုဝ်။
 မိုးရွာသည်နှင့် သူမလာ။ (အကြောင်း - လွင်းတင်း)
 ယွခင်./ဂွပ်ပိုင်းယုခင်မေးလေး မခင်းကမ်း,မေး။
 သူသွားနှင့်သည်။ (တင်ကြို - ထူးဝံ.)
 မခင်းရှူးထူးယဝ်။

မှတ်ချက်/သည်နှင့်၊ ဒါနဲ့၊ လို့။

တွင် ။ ကျောင်းသားတို့တွင် စိုင်းမွန်းသည် အငယ်ဆုံး ဖြစ်သည်။
 (အစိတ်ထုတ်-ထွခင်ကွန်း,
 ခင်းခပ်လုန်းရှိုခင်းလှိုင်းခခင်. လံးမူခင်းခင်. ပိခင်ဂေး,လိမ်း.သေ
 ပိုခင်းယဝ်။

ထဲက ။ ဆရာမထဲက နန်းနွမ်းသည် အချောဆုံးဖြစ်သည်။
 (အစိတ်ထုတ်၊ ထွခင်ကွန်း,
 ခင်းမေ့သွခင်ယိုင်းခခင်. ခင်းခခင်းခင်. လမ်းသေပိုခင်း
 ယဝ်။

အနက် ။ ကလေးတို့အနက် စိုင်းတီသည် အဆိုးဆုံးဖြစ်၏။
(အစိတ်ထုတ်)
ခင်းခပ်လုနီးကွင်းလှိုင်းခခေင် လုံးတိုင်ခေင် နှံသေပိုခင်းယဝ်။

အတိုင်း ။ သူကတိအတိုင်း ဆောင်ရွက်ပါ။
(တစ်သဘောတည်း-သဘောကခင်လိပ်)
နှိတ်းလွမ်းခခေင်, ဂွမ်းမခင်းမခင်းလေး။

အရ ။ ဥပဒေအရ လုပ်ကြသည်။
(တစ်သဘောတည်း-သဘောကခင်လိပ်)
လုံးနှိတ်းလွမ်းခခေင်/တမ်းခခေင်, မံမီးယဝ်။

အလျောက် ။ သူဌေးဖြစ်သည်အလျောက် စွန့်ကြဲနိုင်၏။
(တစ်သဘောတည်း-သဘောကခင်လိပ်)
ပိုင်းခခေင်,ခပ် ပီခင်းရှုခင်းမီးလေး လိက်,ယိုခင်းလုံးယဝ်။

အလိုက် ။ သူတို့ ထုံးစံအလိုက် ပြုကျင့်ကြ၏။ (တစ်သဘောတည်း)
နှိတ်းလွမ်းခခေင်, နှိုင်းထုင်းခပ်ယဝ်။

အတွက် ။ ငါအတွက် မယူပါနှင့်။ (အကြောင်းပြ-ခခေင်တောင်း)
တု,ဂပ် ယု,ပေကပ်လေး။

အဖို့ ။ သားမယားအဖို့ လုပ်ရသည်။ (အကျိုးမျှော်-မုင်းရှုခင်းခင်းလီ)
လုံးနှိတ်းတု, လုနီးလင်းခခေင်မေးယဝ်။

အလို့ငှါ ။ ပညာအလို့ငှါ ကြိုးစားသည်။ (အကျိုးမျှော်)
ခတ်းလုံတု,ပံ,လု,ယဝ်။

ကဲ့သို့ ။ ကျွန်တော်ကို ညီအရင်းကဲ့သို့ ချစ်၏။
(ဥပမာ - ပုင်,တိက်;-တူင်ယင်,)
ရှု,ခးရှုင်း ခခေင်,ခခေင်.ကွက်,တေ.ယဝ်။

သလို ။ ကျွန်တော်ကို ညီအရင်းသလို ချစ်၏။
ရှု,ခးရှုင်း လှိုင်းခခေင်,ခခေင်.တေ.ယဝ်။

လို ။ ကျွန်တော်ကို ညီအရင်းလို ချစ်၏။ (ဂွမ်းလတ်း)
ရှု,ခးရှုင်း ခခေင်,ခခေင်.ကွက်,တေ.ယဝ်။

အလား ။ ကျွန်တော်ကို ညီအရင်းအလား ချစ်၏။
ရှု,ခးရှုင်း င်းခခေင်,ခခေင်.တေ.ယဝ်။

တိုင်အောင် ။ တေ,ထိုင်/ ရှုခင်းထိုင်/ ရှုခင်းရှုတ်း

အထိ ။ သူ့အိမ်အထိ သွား၏။
ရှု,ရှုတ်းနှိပ်ထိုင်ရှုခင်းမခင်းရှုခင်းယဝ်။

ထက် ။ နန်းဟွမ်ထက် ငါးနှစ်ကြီး၏။ (ပိုလွန်ခြင်း - လိုက်တွင်း)
ယု,သေ ခခေင်ရှုမ်းရှုမ်းပီယဝ်။

အောက် ။ စိုင်းထွန်းအောက် ငါးနှစ်ငယ်၏။ (ယုတ်လျော့ - ယုတ်ယွမ်း)
လိက်.လှိုင်းသေ လုံးထုခင်းရှုမ်းပီယဝ်။

လောက် ။ စိုင်းခေးလောက် စာဖတ်၏။ (ညီမျှ - နှိုင်း,ခခေင်)
လူလိက်;ပိုင်းလုံးခိုင်းယဝ်။

အပြင် ။ စာအုပ်အပြင် ခဲတံလဲ ရှိ၏။ (ထပ်လောင်း - ထိမ်ထိင်း) လှိုင်သေပပ်။ မီးထိင်း;ဂမ်ရှင်;/ဂမ်လိုခင်းယပ်။

သာမက။ ပညာပေးသည်သာမက အစာလည်းကျွေး၏။ (ထပ်လောင်း) ပခပ်ပံ, ဂျာ, ဂျာလုံးကမ်း, ဂျာ တောင်းခိုခင်ဂျေး လိင်းပုးယပ်။

ကြိယာနောက်ဆက် - သံသိုပ်, သင်း

ကြိယာ-ဟူသည် တစုံတခုသော အပြုအမူဖြစ်၏။ ယင်းကြိယာသည် မည်သည့်ကာလ၌ ဖြစ်သည်ကို ညွှန်ပြသော ဝိဘတ်သည် ကြိယာနောက်ဆက်ဖြစ်၏။

“ဂိုဂိုယု, - သင်း” ကခင်ဝုးခေ. ပိခင်လွင်းတူင်းခိုင် ဂိုတ်းသင်း သေကခင်” ယပ်။ ရှိုင်းကခင်လိလမ်းခေ ခမ်းယမ်းသင်းပိခင်ခေခေ. လံးဝုး “သင်းသိုပ်,” ခေယပ်။

၏ ။ စိုင်းဟန်သည် ကျောင်းသို့ သွား၏။ (ဖြစ်ဆဲကာလ - ယမ်းတိုက်. ပိခင်ယူ,) လံးဂျာခင်ခေ. ဂျာ, ရှိုင်းရှိုင်းယပ်။ (ယပ်;) လွန်လေပြီးသော အခါ ဗြဟ္မဒတ်မင်းသည် မင်းပြု၏။ မိုင်းပူခေ. များတင်းရှိုင်းခေခေ. (ယမ်းခေခေ, ခေခေခေခေ.) ခုခင်ဂျာခမ်း ပြာမ်, မတတ်းခေ. ဂိုတ်းခုခင်ဝံ. ယပ်။ (ဖြစ်ပြီးကို ဖြစ်ဆဲဖြင့် သုံးထားသည်။ ကခင်ပိခင်ယပ်. ခေခေ. များလှဝံ. ယမ်းကခင်တိုက်. ပိခင်ယူ, မိုင်းလိပ်ခေ. ယပ်.)

သည် ။ ခွေးကိုက်တတ်သည်။ (သဘာဝအခြေအနေ - သံသိုပ်, သင်း) များလင်းခွပ်းကိုင်း။

အံ့ ။ စာမေးပွဲအောင်မည်ဟု မည်သူသိအံ့နည်း။ (ရိုးရိုးဖြစ်လတ္တံ့. ၊ (လွင်းတေပိခင်ယူ,) တေကွင်း, ပွဲထမ်းလိမ်းခေ ဗွင်တေလမ်းရှူးလံး။ ဆရာအား ငါပုစ္ဆာမေးအံ့ ။ (ကြံစည်မှု - လွင်းဝူခေ.) ဂပ်တေထမ်း ခေးထမ်း တီးမေပုခင်ဂွခေ,။ (အား-တီး)

မည် ။ ဈေးသို့ သွားမည်။ (ရိုးရိုးဖြစ်လတ္တံ့ - လွင်းတေပိခင်ယူင်း”) တေဂျာ, တီးဂတ်,။ အကြောင်းတစ်ခုခုရှိမည်။ (ကြံရွယ် - ဝူခေ. သွခေ,) တေမီးလွင်းတင်းသေ ပိုင်ပိုင်ယူ,။

လတ္တံ့ ။ စာမေးပွဲကျလျှင် ရေထမ်းရလတ္တံ့။ (မုချ - ကမ်း, ရှိုင်း.) ပေးတိုက်ပင်ထမ်းလိမ်းခေ တေလံးရှပ်, ခမ်း. ကမ်း, ရှိုင်း. ယပ်။ (လျှင်/ရင်- လိုင်/ခေ)

လိမ် ။ ဘာကြောင့်(ဘာဖြစ်လို့) သူတို့ မလာကြပါလိမ့်။ (တွေးဆ - လမ်းဝူခေ.) ယွခေ. သင်/ဂွပ်းပိုင်းသင်/ယွခေ. ပိုင်းသင် ခပ်ကမ်း, များခေ။

ပြီ ။ ငါ စာဖတ်ပြီ။ (အပြီးမရောက်သေးသောအတိတ်) ဂပ်လူလိမ်းယပ်။ (ယပ်;) (ကတိတ်းကခင်ပံ, ယပ်. တူင်း; ကတိတ်းကခင်လမ်း)

ပြီးပြီ ။ ငါ စာဖတ်ပြီးပြီ။ (ပြီးဆုံးသောအတိတ် - ကတိတ်းကခင်ပူခေ. ယပ်.) ဂပ်လူလိမ်းယပ်. ယပ်;။ ငါစာဖတ်၏

(လက်ရှိအခြေအနေအတိုင်းတည်နေသောပစ္စုပ္ပန်-
သံ၊ငါးကခင်တိုက်၊ပိခင်ယူ၊မှိုင်းလိပ်)ဂင်လူလိက်။

ငါစာဖတ်လတ္တံ့။

(မဆောင်ရွက်သေးသောအနာဂတ်ကာလ-
ကခင်ပံ့,လုံးကိုးသင်း)

ဂင်တေလူလိက်။

အများပြုနောက်ဆက် - သိပ်,ကခင်ခမ်

များ/တိုး- လိုင်း/ခပ်(နာမ်နောက်ဆက်ဖြစ်သည် - သိသိပ်,လိုင်း)

ကြ/ကုန်၊ သိင်း/ မှုတ်/ခမ်လံ၊

(ကြိယာနောက်ဆက်၊ သိသိပ်,သင်း)

နာမ်စား - တာင်လိုင်း

နာမ်ကို ထပ်မံသုံးရအောင်နာမ်အစားထိုး၍ သုံးသောစကားကို
“နာမ်စား”ဟုခေါ်သည်။

(ခင်း,ရှိုပ် တေကမ်,လုံးလုံး,တိုင်း “လိုင်း” ထိင်းခခေင်. ခေးရှမ်း
ကခင်လုံး,တိုင်း တာင်လိုင်းခခေင်. ရှင်း. “တာင်လိုင်း” ခမ်ယပ်။

(က) **ပြောသူနာမ်စား** = ငါ ၊ ကျွန်တော် ၊ ကျွန်မ ၊ ကျွန်ုပ်၊ ကျုပ် ၊
တာင်လိုင်းဂျေ.လတ်း၊ ဂပ်၊ ဂပ်ခါ၊ ခါခခေင်၊ ခါရှပ်၊ ဂပ်လပ်၊
လပ်ရှပ်၊

စိုင်းစိုင်းက ငါပြန်မည်ဟု စိုင်းမွန်းအား ပြောသည်။
လံးလံးခခေင်. လတ်းတီး၊ လံးမူခင်းဝါး၊ ဂပ်တေမှိုင်းယပ်. ခမ်ယပ်။

(ခ) **နားထောင်သူနာမ်စား** = မင်း၊ သင်၊ နင်၊ ရှင်၊ ညည်း၊ ခင်ဗျား၊
မောင်ရင်၊ အမောင်တော်။

တာင်လိုင်းဂျေ.ထွမ်,= မွဲ၊ လပ်ဂပ်၊ သူ၊ မွဲလံ၊ မွဲခခေင်၊
နန်းဟွမ်က မင်းသွားပါဟု နန်းမွန်းအား ပြောသည်။
ခင်းရှမ်းလတ်း၊ ခင်းမူခင်းဝါး၊ မွဲရှပ်,လျးခမ်ယပ်။

(ဂ) **အပြောခံအခြားနာမ်စား**- တာင်လိုင်း,တာင်,ကခင်ခမ်,တာင်း
လတ်း

သင် ၊ သူ ၊ ကိုယ် ၊ မွဲ ၊ မခင်း ၊ တူပ် ၊

သင်သေမှ ကောင်းမည်။ ပေးမွဲးတံ၊ခခေင်, လင်,လီကိုင်း။

လူကလေးက သူ့ဘာသာ သူ့သွားသည်ဟု ပြောသည်။

လံးကွခင်း,ဝါး မခင်းရှပ်, ရှင်းရှပ်,မခင်းခမ်ကိုင်း။

သူ့ကိုယ်စား ငါလုပ်ပေးသည်။ ဂပ်ရှပ်,တာင်တူပ်,မခင်းကိုင်း။

(ဃ) **အညွှန်းနာမ်စား** - တာင်လိုင်း,လိကွန်,ခခေ

ရှ် ၊ ထို ၊ ဤ ၊ ယင်း ၊ ၎င်း ၊

ခခေင်. ၊ ကခင်ခခေင်. ၊ ကခင်ပိခင်

ထိုမိန်းကလေးများသည် ပန်းခူးနေကြသည်၏။

ခင်းယိင်းကွခင်း,လိုင်းခခေင်. ကွခင်းခခေင်ပိတ်းမွန်,ယူ,။

ဤမိန်းကလေးများသည် ပန်းကြိုက်ကြသည်။

ခင်းယိင်းကွခင်း,လိုင်းခခေင်. သူင်(ရှပ်)မွန်,ခေ. "ယပ်.။

ကြိယာနာမ် - သင်းလိုင်း

ကြိယာမှ နာမ်သဘောသက်ရောက်ခြင်းကို (တနည်း)ကြိယာနှင့်
နာမ်ရောခြင်းကို “ကြိယာနာမ်” ဟုခေါ်သည်။

ယူ,တီးသင်းသေ ပိခင်းရှပ်,သဇေးလိုင်းခခေင်. (ထိင်းလံးခခေင်)
သင်းလေး လိုင်းလေးဂခင်းဝံ.ခခေင်. ရှင်း.ဝါး “သင်းလိုင်း” ခမ်ယပ်။

(၁) ကြိယာ၏ရှေ့၌ “အ”ထည့်၍ဖြစ်သော ကြိယာနာမ်
က၏။ (ကြိယာ) အက။ (ကြိယာနာမ်) အကကောင်း၏။
ဇံ,ခေးသင်းခခေင်. ပေးသို့, “လွင်း” ခမ်. ပိခင်းရှပ်, “သင်းလိုင်း”
ယပ်.။ ရှပ်ယပ်.။(သင်း)၊ လွင်းရှပ်(သင်းလိုင်း)လွင်းရှပ်လီ။

(၂) ကြိယာ၏ နောက်၌ “ခြင်း” တွဲ၍ဖြစ်သော “ကြိယာနာမ်”

- သောက်၏ ကြိယာ ၊ သောက်ခြင်း(ကြိယာနာမ်)
 သူတ်.ယပ်.(သင်္ဃာ) ၊ လွင်းသူတ်.(သင်္ဃာလိုဝ်း)
 ရေသောက်ခြင်းသည် ကောင်း၏။
 လွင်းဂိခင်ခမ်းခေံ. လီကိုဝ်း။
- (၃) ကြိယာ၏နောက်ဆက်၌ “မု” တွဲ၍ဖြစ်သော “ကြိယာနမ်”
 စား၏။ (ကြိယာ) စားမု(ကြိယာနာမ်)
 ဂိခင်ယပ်.(သင်္ဃာ) လွင်းဂိခင်(သင်္ဃာလိုဝ်း)
 စားသောက်မုသည် အလွန်တာဝန်ကြီး၏။
 လွင်းဂိခင်လွင်းယိမ်ခေံ. ပုခင်းဒုခင်းယံ,တေ.ယပ်။
- (၄) ကြိယာ၌ ရန်ဖို့ဖွယ်ရာစသည်ကို တွဲ၍ဖြစ်သောကြိယာနာမ်။
 စား၏ (ကြိယာ) စားရန် စားရန်မရှိ (ကြိယာနာမ်)
 ဂိခင်ယပ်.(သင်္ဃာ) တျ,ဂိခင် တျ,ဂိခင်ကမ်,မီး(သင်္ဃာလိုဝ်း)
 အိပ်၏ (ကြိယာ) အိပ်ဖို့ အိပ်ဖို့မရှိ(ကြိယာနာမ်)
 ခွခင်းယပ်.(သင်္ဃာ) တျ,ခွခင်း တျ,ခွခင်းကမ်,မီး(သင်္ဃာလိုဝ်း)
 ကိုးကွယ်၏(ကြိယာ)ကိုးကွယ်ရာ ကိုးကွယ်ရာမရှိ(ကြိယာနာမ်)
 ခပ်.ထိုင်ယပ်.(သင်္ဃာ)တျ,ခပ်.ထိုင်
 ကမ်,မီးတျ,ခပ်.ထိုင်(သင်္ဃာလိုဝ်း)
 စား၏(ကြိယာ) စားစရာ စားစရာမရှိ(ကြိယာနာမ်)
 ဂိခင်ယပ်.(သင်္ဃာ) တျ,ဂိခင် တျ,ဂိခင်ကမ်,မီး(သင်္ဃာလိုဝ်း)

ကြိယာထောက် - လွှဲသင်္ဃာ

ကြိယာကို ထူးခြားအောင် အထောက်အပံ့ပြုသော စကားလုံးများသည် “ ကြိယာထောက် ” များဖြစ်သည်။

ခင်း,ဂိုဝ်သင်္ဃာ ပေးတေလက်,လံးခခေံ. ခေးဂွမ်းကခင်ဂမ်.ထိမ်
 လွှဲခခေံ. ပီခင် “ လွှဲသင်္ဃာ ” ခေံယပ်။

နေ	နေ၏ ယူ,ယပ်.	(သီးခြား) (ရှင်းခေ)	အိပ်နေ၏ (ကြိယာထောက်) ခွခင်းယူ,ယပ်.(လွှဲသင်္ဃာ)
ဦး	ဦး၏ ဂွခင်း,ယပ်. ကောင်း၏ လီယပ်.	(သီးခြား) (ရှင်းခေ) ။ ။	ပြောဦးမည် (ကြိယာထောက်) တေလက်,ဂွခင်း,(လွှဲသင်္ဃာ) စားကောင်း၏ ။ လီဂိခင်ယပ်. ။
ခဲ	ခဲ၏ ယပ်,	(သီးခြား) (ရှင်းခေ)	တွေ့ခဲ၏(ကြိယာထောက်) ရှခင်းယပ်,ယပ်. (လွှဲသင်္ဃာ)
ချင်	(မရှိ)	။	လာချင်သည် ။ ခွဲးမူးကိုဝ်း ။
စမ်း	စမ်း၏ လမ်းယပ်.	။ ။	ပြောစမ်းပါ ။ လက်,တူလ်းလေး ။
စေ	စေ၏ လ်.ယပ်.	။ ။	လာစေ၏ ။ လ်.မူးယပ်. ။
တတ်	တတ်သည် မေ့ယပ်.	။ ။	စာဖတ်တတ်သည် ။ မေ့လူလိဂ်းယပ်. ။
ထိုက်	ထိုက်သည် ထုဂ်,/ထိုဂ်းယပ်.	။ ။	ဝတ်ထိုက်သည် ။ ထုဂ်,/ထိုဂ်းခင်းယပ်. ။
နိုင်	နိုင်၏ လံးယပ်.	။ ။	ထနိုင်၏ ။ လင်းလုဂ်.လံးယပ်. ။
နှင့်	နှင့်သည် ထူးယပ်.	။ ။	သွားနှင့်သည် ။ ဂျ,ထူးယပ်. ။
ပိုင်	ပိုင်၏ ပိုင်,ယပ်.	။ ။	ပိုင်ဆို၏ ။ ပိုင်,လမ်းယပ်. ။
ပြန်	ပြန်၏ (သီးခြား) ထိုင်,ယပ်.(ရှင်းခေ)	။ ။	လာပြန်ပြီ ။ မူးထိုင်,ယပ်. ။
ဖြစ်	ဖြစ်၏	။	သွားဖြစ်၏(ကြိယာထောက်)

	ပိခင်ယဝ်.	။	ပိခင်ဂျုယဝ်.	(လွံးသင်;)
မိ	မိ၏	။	ဆဲမိ၏	။
	မိခင်;ယဝ်.	။	လျုးမိခင်;ယဝ်.	။
မြ	မြ	။	သွားမြသွား၏	။
	တိုက်.ယဝ်.	။	တိုက်.ဂျု,တိန်းတိန်းယဝ်.	။
ရ	ရ၏	။	ရသွား၏	။
	လံးယဝ်.	။	လံးဂျုယဝ်.	။
ရာ	မရို	(သီးခြား)	သင်ရာ၏	။
		(ရှင်းခေ)	လီသွခင်ယူ,	။
ရက်	မရို	။	ပြောရက်သည်	။
		။	ဝုးလံးခေ,	။
ရဲ	ရဲ၏	။	သွားရဲ၏	။
	ရှတ်းယဝ်.	။	ရှတ်းဂျုယဝ်.	။
လို	လို၏	။	ကြည့်လို၏	။
	လူဝ်;/ခွံးယဝ်.	။	လူဝ်;/ခွံးတူလုးကိုဝ်;	။
လိုက်	လိုက်၏	။	ပေးလိုက်သည်	။
	ရှံးယဝ်.	။	ပခင်ရှံးယဝ်.	။
လောက်	လောက်၏	။	စားလောက်သည်	။
	ရှမ်းယဝ်.	။	ရှမ်းဂိခင်ယဝ်.	။
လွယ်	လွယ်၏	။	ရလွယ်၏	။
	ငံးယဝ်.	။	လံးငံးယဝ်.	။
လှည့်	လှည့်၏	။	လာလှည့်ပါ	။
	လူလေး	။	မးလူလေး	။
သင့်	သင့်၏	။	ပြောသင့်သည်	။
	ထုဂ်,ယဝ်.	။	ထုဂ်,လာတ်းယဝ်.	။

သာ သာသည် ။ ထိုင်သာသည်(ကြိယာထောက်)
 သု,ယဝ်. ။ ခင်းငံး/သု,ယဝ်.။ (လွံးသင်;)

နာမဝိသေသန - ဂမ်း.လိုဝ်း;

နာမ်ကို ထူးခြားစေသော ပုဒ်ကို “နာမဝိသေသန” ဟုခေါ်သည်။
 ခေ;ရှမ်းကခင်ရှံးတီးရှံးလိုဝ်း; လာဂ်,လံးပိဂ်,ပိုင်;ခခေ. ရှင်.
 “ဂမ်း.လိုဝ်း;” ခင်ယဝ်.။

(က) ကြိယာဝိသေသန-ကြိယာကို နာမဝိသေသနအဖြစ်သုံးနိုင်သည်။
 ဂမ်း.သင်;ခခေ. ကပ်လွံ.တိုဝ်းပိခင် “ဂမ်း.လိုဝ်း;” ရှေးလံးယဝ်.။
 ကောင်း(ကြိယာ) ကောင်းသော(နာမဝိသေသန)
 လီ(သင်;) ကခင်လီ(ဂမ်း.လိုဝ်း;) ရှမ်းလီ(သင်;ဂမ်း.လိုဝ်း;)

(ခ) ရှေ့နာမ်သည် နောက်နာမ်ကို နာမဝိသေသနကဲ့သို့ ထူးခြား စေ
 ၏။
 လိုဝ်း;ခခေ,ခေ;ခခေ. လာဂ်;ရှံးတီးရှံး; လိုဝ်း;ခခေ,လင် လာဂ်,လံးယူ,ယဝ်.။
 တောင်ကြီး (ရှေ့နာမ်) မြို့ (နောက်နာမ်)
 တောင်ကြီးဟုခေါ်သောမြို့ (နာမဝိသေသန)
 တူခင်းတီး (လိုဝ်း;ခခေ,ခေ;) ဝိုင်း(လိုဝ်း;ခခေ,လင်)
 ဝိုင်းကခင်ရှင်.ဝုးတူခင်းတီး (ဂမ်း.လိုဝ်း;)

(ဂ) နောက်နာမ်သည် ရှေ့နာမ်ကို နာမဝိသေသနကဲ့သို့ ထူးခြား
 စေ၏။
 လိုဝ်း;ခခေ,လင်ခခေ. လာဂ်;ရှံးတီးရှံး;လိုဝ်း;ခခေ,ခေ; လာဂ်,လံး

မိုခင်ခင်,ဂမ်.လိုဝ်းယူ,ယဝ်.။
 ငှက်ဆင်(ဆင်နှင့်တူသောငှက်)မှန်သေတ္တာ၊ သေတ္တာတွင်ထည့်
 သောမှန်)။
 ခင်္ဂါ.လင်(ခင်္ဂါ.ကခင်မိုခင်လင်.) တိုက်ခင်း(ခင်းမှခင်းကခင်သို့,
 ခင်းတိုက်)။
 ခင်္ဂါ.ဂေပီခင်လိုဝ်း; လင်.ဂေပီခင်လိုဝ်း; ပီခင်လိုဝ်းခင်,ဂခင်
 ဂမ်.ဂခင်သေ ဂှိတ်းဂှိတ်းလင်,လံး။

(၂) ရှေ့ကနာမ်ပုဒ်သည် နောက်နာမ်ကို နာမဝိသေသနကဲ့သို့
 ထူးခြားစေသည်။

(လိုဝ်းခင်,ခင်းခင်. လင်;ဂှိတ်းဂှိတ်းလိုဝ်းခင်,လင်ခင်. လင်,လံး
 မိုခင်ခင်,ဂမ်.လိုဝ်းယဝ်.။)

ရန်ကုန်က ဆရာသွား၏။ (ရန်ကုန်မှာနေသော)
 သြ,တရားဂှိတ်း ဂှိတ်းယဝ်.။ (ကခင်ယူ,တီးတရားဂှိတ်း)
 လှံနှင့်လူ ပြေးသွား၏။ (လှံကိုထားသော)
 ဂှိတ်းတင်းဂှိတ်း, လီခင်းဂှိတ်းယဝ်.။ (ကခင်ယိပ်းဝံ.ဂှိတ်း,)
 ဆရာ၏ စာအုပ်ပေးပါ။ (ဆရာသုံးသော)
 ပခင်ပပ်.လိတ်း; သြ,လေး။ (ကခင်သြ,ယိပ်းတိုင်း)

(၃) **ကြိယာနာမ် နာမဝိသေသန - သင်းလိုဝ်းကခင်ဂမ်.လိုဝ်း**

ကြိယာနာမ်ကိုလည်း နာမဝိသေသနအဖြစ် သုံးနိုင်သည်။
 သင်းလိုဝ်းခင်.ဂေပီ; ကပ်လို့.တိုင်းပီခင် “ဂမ်.လိုဝ်း” လံးယူ,ယဝ်.။
 အငါးယာဉ် (အငါးလိုက်ယာဉ်)
 လူတ်.လင်; (လူတ်.ကခင်လွမ်းဂိခင်လင်;)
 ချစ်ခြင်းမေတ္တာ (ချစ်ခြင်းဟူသော)

လွင်းရှက်.မိတ်.တု, (လွင်းရှက်.ကခင်ဝုးလေး)
 စားမှုကိစ္စ (စားမှုဟူသော)
 လွင်းဂါခင်ဂိခင် (လွင်းဂါခင်ဂိခင်ကခင်ဝုးလေး)
 သောက်ရန်ရေ (သောက်ရန်ထားသောရေ)
 ခမ်း.တု,ဂိခင် (ခမ်း.ကခင်ဝံ.တု,ဂိခင်)
 ရောင်းဖို့ကုန် (ရောင်းဖို့ထားသောကုန်)
 ဂုခင်,တု,ခါ (ဂုခင်,ကခင်ဝံ.တု,ခါ)
 ဆိုဖွယ်စကား (ဆိုဖွယ်ကောင်းသောစကား)
 ဂှိတ်းလီလတ်း; (ဂှိတ်းကခင်လီလတ်းလေး)
 ကြိုက်ရာစာအုပ် (ကြိုက်ရာဖြစ်သော)
 ပပ်.ကခင်မိခင်းလို့ (ကခင်မိခင်းလို့လေး)
 နေစရာအိမ် (နေစရာကောင်းသော)
 ဂှိတ်းတု,ယူ, (ကခင်လီယူ,လေး)

(၄) **အရေအတွက် နာမဝိသေသန - ဂမ်.လိုဝ်းလွင်းခင်.ကခင်,**
 အရေအတွက်ပြသော စကားများကို အသုံးအနှုန်းလိုက်၍
 နာမဝိသေသနအဖြစ်သုံးနိုင်သည်။

ခေ့ဂှိတ်းကခင်ခင်လွင်း; ခင်.ကခင်,ခင်. ကိင်ခိုင်ခေ့ဂှိတ်း
 လို့.တိုင်းသေ ကပ်လို့.တိုင်းပီခင် “ဂမ်.လိုဝ်း” လံးယူ,။ တေလံးဝံ.ခင်,ခေ့
 ခင်,လင် ဂမ်.မခင်းသင်,ထုတ်,ယဝ်.။

ရတနာသုံးပါး (သုံးပါးသောရတနာ)
 ဂုတခေ့,သမ်လင်; (ဂုတခေ့, ကခင်သမ်လင်;)
 ခွေးနှစ်ကောင်(နှစ်ကောင်သောခွေး)
 မုသွင်တူဝ်၊ သွင်တူဝ်လေးမု (ကခင်မုသွင်တူဝ်)
 လူငါးယောက် (ငါးယောက်သောလူ)

ဂူခင်းဂျားဂျေး၊ ဂျားဂျေးလေးဂူခင်း (ဂူခင်းကခင်ဂျားဂျေး)

(၅) အညွန့်နာမဝိသေသန - ဂမ်.လိုဝ်းလိခေ

ပုဂ္ဂိုလ် အရာဝတ္ထု တစ်စုံတစ်ခုကို ညွှန်ပြလိုလျှင် ထို ဤ ၊ ထိုမျှ ၊ ဤမျှ ၊ ယင်း၊ ၎င်းစသည်တို့ကို “ အညွန့်နာမဝိသေသန ” အဖြစ်သုံးနိုင်သည်။

ပေးလှုပ်, လိခေ ဗူး/ဂျေး/ခွင်းခွင်သေကခင်”ခေ. ကခင်/ ကခင်ပိခင်/ မွှားခခေ/ မွှားခခေ. လေးသင် ငတ, ဂျား, လိုဝ်းခခေ. ကပ် လှေ. တိုဝ်းပိခင် “ဂမ်.လိုဝ်းလိခေ” လုံးယူ, ယဝ်။

ငါတို့ အိမ်၌ ခွေးတစ်ကောင်ရှိ၏။ ထိုခွေးသည် ဆိုး၏။ (ထိုကဲ့သို့သော) ခင်းဂိုခင်းရှင်း မီးမတူဝ်ခခိုင်း ၊ မတူဝ်ခခေ. ရှုံး. ယဝ်။

(၆) ပမာဏဝိသေသန - ဂမ်.လိုဝ်းလမ်းခပေ.ခေ

ပမာဏအတိုင်းအရှည်ပြရာ၌ အောက်ပါပုဒ်များကို “နာမ ဝိသေသန” အဖြစ် သုံးနိုင်သည်။

ပေးလှုပ်, ခေလွင်းခခေကေ, လိက်. ယှေ, လိုဝ်းခခေ. ကပ်ပုဂ်း/ ခေးလိုဝ်းတုံးခခေ. လှေ. တိုဝ်းပိခင် “ဂမ်.လိုဝ်း” လုံးယူ, ယဝ်။

များစွာ ၊ အနည်းငယ် ၊ အချို့ ၊ အလုံးစုံ ၊ အကုန် ၊ အသီးသီး၊ အကုန်လုံး၊ အပေါင်း၊ ခပ်သိမ်း ၊ တကာ ၊ တိုင်း။

ခေလံ။ ကိုတုံးကွတ်း၊ ဂမ်းဗွင်း၊ တင်းသိုင်း၊ တင်းမူတ်း တင်းမိခေ၊ ကခင်လှေ၊ တင်းလှေ၊ ဂွမ်းသိုင်း၊ တင်းခခေ၊ ဂူးကခင်

လူများစွာ သေကြ၏ (များစွာသော) ဂူခင်းတံ၊ တင်းခခေတင်းလံယဝ်။

နာမ်ပေါင်းကြိယာ - လိုဝ်းဂွမ်းသင်း

ကတ္တားစသည်တို့သည် မိမိတို့ အလုပ်ကို မလုပ်ပဲ ကြိယာနှင့် ပေါင်း၍ ဆောင်ရွက်သောအခါ ယင်းပုဒ်တို့ကို “နာမ်ပေါင်းကြိယာ” ဟုခေါ်သည်။

ဂတ်. တူး (ရှေးရှိုတ်း) လှေ, လိုဝ်းခခေ. ကမ်, ရှိုတ်းကခင်လဝ်းဂပ်, သေ ဂျားဂွမ်းပွင်းတင်း “သင်း” သေ ဂွမ်းဂခင်(ပွင်းဂခင်)ခခေ. ဂွင်း. “လိုဝ်းဂွမ်း သင်း” ခေယဝ်။

ခြေသည်	ကျိုး၏
တိခင်ခေ.	ရှမ်းယဝ်။
ခွေးသည်	ခြေ(သည်)ကျိုး၏
(သည်ကျေး-မွတ်, ‘သည်’)	
မုခေ.	တိခင်ရှမ်းယဝ်။
ခမ်းနွန်းသည်	ပန်းပန်၏။ (ကို‘ကျေ’ - မွတ်, ‘ကို’)
ခမ်းခေခင်းခေ.	ပန်းမွတ်, ယဝ်။
ဘုရင်သည်	တောကစား၏ ။(မှာ‘ကျေ’-မွတ်, ‘မှာ’)
ခုခင်ရှေ့ခမ်း	လေး, (ကိပ်,) လိခင်းထိုခင်း, ယဝ်။
စိုင်းတင်းလိသည်	အပြစ်ကင်း၏ (မှ ‘ကျေ’ - မွတ်, ‘မှ’)
လုံးတိုခင်းလိခေ.	လွတ်းတင်းဗိတ်ယဝ်။

အလားတူ။ စိတ်တို၏၊ အဆင်းလှ၏၊ ခွန်အားကြီး၏၊ အသင်ကောင်း၏၊ အသက်ရှည်၏။

မို့ခခေခေ။ လှပွတ်းယဝ်၊ ရှင်းလိယဝ်၊ ကိခင်ရှိုင်းယှေ, ယဝ်၊ ပူင်သွခင် လိယဝ်၊ ကျေးယုယဝ်ယဝ်။

ကြိယာဝိသေသန - ဂမ်သင်

ကြိယာကိုအထူးပြုစေသော ပုဒ်ကို “ကြိယာဝိသေသန”ဟုခေါ်သည်။

ခေါ်အခေါ်စဉ်းစဉ်း “သင်” လက်လုံးမေးခေင်ရှင် “ဂမ်သင်” ခေင်ယဝ်။

- (က) ကြိယာ၌ ‘စွာ-လျက်’ တွဲသော ကြိယာဝိသေသန၊
ရွှင်လန်းစွာ သွားကြ၏။ ငိုလျက် ကနေ၏။
ခင်းသင်ခေင်. ကခင်ရှိုင်း ‘သေ-သေလေး’ ဂမ်သင်၊
ဂူမ်လှမ်းသေ ဂျှယဝ်၊ ဂုံသေလေး ဂျှဝ်ယဝ်။
- (ခ) မူလကြိယာကို နှစ်ခါထပ်ဆိုသော ကြိယာဝိသေသန၊
မြန်မြန်လာပါ။ ဖြေးဖြေးထပါ။ စောစောသွားပါ။ နှေးနှေးသွားပါ။
ဂမ်သင်၊ ကခင်သင်ငဝ်း ဝါးသွင်သွင်ဂမ်၊
ဂမ်သင်၊ ကခင်ဝါးသွင်သွင်ဂမ် တီးသင်ငဝ်း၊
မေးဦး ‘ဝိ’ လေး၊ လှမ်းလှမ်း ‘လေး’ ဂျှလဝ် ‘လေး’ ဂျှထိုင်း ‘လေး’
- (ဂ) ‘အ’ ပါသော ကြိယာနာမ်ကို သုံးသော ကြိယာဝိသေသန။
ဂမ်သင်၊ လှမ်းတိုင်းသင်လှမ်း ကခင်ဝါး ‘အ’
အမြန်လာပါ။ ပွန်းခိုခင်းမေးဝါးလေး။
အသေသတ်ပါ။ ကပ်တံ၊ သေလေး။ ကပ်တံ၊ တံ၊ လေး။
- (ဃ) “မ-တ” တို့ကို သင့်ရာထည့်သုံးသော ကြိယာဝိသေသန။
ဂမ်သင်၊ ကခင်သွ် ‘မ-တ’ လှမ်းခေင်သေ လှမ်းတိုင်းဂမ်သင်၊
ထုတ်၊
မပြတ်သတိထားပါ။ - နှင်သတိဝိ. ယုထုတ်/ခါတ်၊ လေး။
မထိတထိစသည် - ယွတ်၊ တိုဝ်. ကမ်၊ တိုဝ်. သေ။
မကြာခဏစသည် - ဂမ်ဂမ်ယွတ်၊
တစ်စုံစီမိကြည့်၏ - တူလှမ်းကမ်၊ ထုတ်၊
တဆိတ်ပြပါ - ခခေင်တံးခခိုင်။

- (င) နှစ်လုံး သုံးလုံးထပ်စသည် သုံးသော ကြိယာဝိသေသန။
ဂမ်သင်၊ ကခင်လှမ်းသွင်သွင် သွင်သွင်သင်။
ရုတ်တရက်ပြေး၏ - ရှိုင်းဂင်. လီခင်း။
လောလောဆယ်ပြန်သွား၏ - မိုင်းဂျှယမ်းလိင်ယဝ်။
ကမူရှူးတို့ လုပ်သည် - ရှိုင်းတမ်းခိုခင်းတမ်းခခင်းယဝ်။
ကတိုက်ကရိုက်လာသည် - တင်းလှတင်းခေးမေးယဝ်။
မပျက်မကွက် ကြွပါ-ယေးခင်းမေးပခင် ကမ်၊ လှမ်းကမ်၊ ရှမ်း။
သေသေချာချာလုပ်ပါ - ရှိုင်းတံးတံး ‘တေး’ လေး။
- (စ) ကြိယာနာမ်ဝိသေသနကို ထူးခြားစေသော ကြိယာဝိသေသန။
ဂမ်သင်၊ ကခင်ရှိုင်းစဉ်း သင်လှမ်းလက်လုံး။
အလွန်လှသော မိန်းကလေးသည် လာ၏။
ခင်းယိုင်းကွခင်း၊ ကခင်ရှိုင်းလီ မေးယဝ်။
- (ဆ) ကြိယာနာမ်ကို ထူးခြားစေသော ကြိယာဝိသေသန။
ဂမ်သင်၊ ကခင်ရှိုင်းစဉ်း သင်လှမ်းလက်လုံး
ကတိုက်ကရိုက် ပြေးသွားခြင်းကို ပြု၏။
လီခင်းဂိလိလခင်းဂခင်း ရီးလှမ်းကီးသုလှမ်းယဝ်။
- (ဇ) ကြိယာဝိသေသနကိုပင် ထူးခြားစေသော ကြိယာဝိသေသန။
ဂမ်သင်၊ ကခင်လှမ်းခင်းဂပ်၊ ရှိုင်းစဉ်းဂမ်သင်၊ ခိုခင်းလက်လုံး။
အလွန်သေချာစွာ ဖတ်၏။
လူတံး ‘ခင်း’ ယဝ်။

နာမ်ပုဒ်စု - လှမ်းလှမ်း

ကြိယာနှစ်ခုရှိသောဝါကျ၌ ကတ္တားကြိယာပါသောစကားစုကို ‘ပုဒ်စု’ဟု ခေါ်သည်။ နာမ်အဖြစ်သုံးထား၍ နာမ်ပုဒ်စုများဖြစ်ကြသည်။
ခင်းတူခင်းထိပ်ကခင်မီးသင်သွင်ကခင်ခခင်း လှမ်းကခင်ပေးသင်၊
ဂတ်. တေးခခင်း ရှင်. “လှမ်းပုဒ်” ခေင်ယဝ်။ ဂွမ်းပိုင်းကပ်လှမ်း ပီခင် လှမ်း

ဝံ့လေးလင်းပီခင် “လုမ်းလိုင်း” ယူယဝ်။

ကံပုဒ်စု ။ (၁) ဆရာလာသည်ကို ငါ သိ၏ (အမှီပုဒ်စု - လုမ်းပိုင်းကိုင်) **လုမ်းဂမ်** ။ နူးသွင်မူးခေခေ ဂပ်ဂူကိုင်။ (အခြေခံပုဒ်စု - လုမ်းပိုင်းခမ်) **ကတ္တားပုဒ်စု** ။ ဆရာသည် ငါ့ကို မေးသည်။ (အမှီပုဒ်စု) **လုမ်းဂတ်တား** ။ မေ့သွင်ခေခေ မခင်းလိပ်ထမ်ဂပ်ယူယဝ်။

(၂) ကျောင်းပိတ်မည် (အမည်ပုဒ်စု)မဟုတ် (အခြေခံပုဒ်စု) တေဂုပ်း/ကိုတီးဂုင်းဂိုခင်းကမ်,လှ်း။

နာမ်ပုဒ်စုများကို “ကြောင်း”နှင့် အဆုံးသတ်နိုင်သည်။

ပုဗ္ဗာရုံသည် စာသင်တိုက် တစ်တိုက်ဖြစ်ကြောင်း သံဃာအပါး သုံးရာကျော်ရှိခြင်း၊ စာချဘုန်းကြီးလည်း ပြည့်စုံကြောင်း အစား အသောက်လည်း မျှတကြောင်းစသည်ကို ကျွန်ုပ် သိရှိခဲ့ပါသည်။

လုမ်းလိုင်းခေခေ.ကပ် လင်း-ကြောင်း သုတ်းဂိုဂိုင်လိယူယဝ်။ တီးတိုက် ပုပ်.ပျံ,ဂုင်းခေ ဂပ်ခူး လိယူဝံ. ပီခင်တိုက်သွင်လိက်တိုက်ခိုင်; မီးသင်းခူး သမ်ပက်,ပံသေ နူးသွင်ဂေးတီထွင်ခေ; လွင်းဂိုခင်းလင်းယိမ်. ဂေးတိုက်.သင်,ထုတ်, ဧတ,ဂျု,လင်းတိုင်းလိုင်းခေ.ယူယဝ်။

နာမဝိသေသနပုဒ်စု - လုမ်းဂမ်.လိုင်း

နာမဝိသေသနဖြစ်အောင် ဂုဏ်ရည်ပြကြိယာ၌ “သော”ကို တွဲသကဲ့သို့ ပုဒ်တစ်ခုဖြစ်၍ “သော”ကို တွဲလျှင် နာမဝိသေသနပုဒ်စု ဖြစ်လာ၏။

ခင်း,ဂိုဝ်တေပီခင် ဂမ်.လိုင်းခေခေ. ခင်းသင်းကခင်ခေ လွင်း; ခမ်း.ဂတ်.ခေခေ. လိုင်းခင်း,တိုး “သော”၊ ခင်းလုမ်းပုဂ်းကခင်ခိုင်; ကခင်တိုးပခင် “သော - လေး/ခေခေ.” ပီခင်မူး “လုမ်းဂမ်.လိုင်း” ယူယဝ်။

(၁) စိုင်းထွန်းပေးသော စာအုပ်ကို ကျွန်တော်ဖတ်သည်။ ပပ်.ကခင်လံးထုခင်းပခင်ခေခေ. ဂပ်ခူးလူကိုင်။

(၂) ဆရာလွတ်လိုက်သော တပည့်သည် လိမ္မာ၏။ လုဂ်းခေခေ./တေပးကခင်ခူးသွင်ပွဲ,မူးခေခေ. လုဂ်းလိမ်ကိုင်။
(၃) မိဘ ဆရာသမားကို ရိုသေသော သူသည် လိမ္မာ၏။ ဗူးဂေး.ကခင်ခေ.ထိုင်/ဂုပ်ယမ် ပေးမူးခူးသွင်ခေခေ. လုဂ်းလိမ်ကိုင်။

ကြိယာဝိသေသနပုဒ်စု-လုမ်းဂမ်.သင်း

(က) အကြောင်း-လွင်းတိုင်း ၊ ကြောင့်-ယွခင်းပိုင်း/ဂွမ်းပိုင်း မိုးကြီးသောကြောင့် စပါးပျက်၏။

ဂွမ်းပိုင်းဗူးခင်းယွ,လေး; ခပ်းလူ.လိပ်ယဝ်။ အဆုံးသတ်သော ကြိယာပုဒ်ကို အကြောင်းပြခြင်းအားဖြင့် ထူးခြားစေသောကြောင့် အကြောင်းပြကြိယာဝိသေသနပုဒ်စု ဖြစ်၏။ ပုဂ်းသင်းကခင်ဂိုဂိုင်ခေခေ. ဧခေလင်းတိုင်းသေ ဂွမ်းဂိုတီးဂိုပိုင်း လုဂ်းလိမ်လေး; လင်း,ပီခင်လုမ်းခေလင်းတိုင်းဂမ်.သင်းယဝ်။

သဖြင့် ။ မိုးကြီးသဖြင့် စပါးပျက်၏။ ယွခင်း.ဗူးခင်းဂျု,ယွ,လေး; ခပ်းလူ.လိပ်ယဝ်။

သည်နှင့်။ မိုးကြီးသည်နှင့် စပါးပျက်၏ ။ ပေးဗူးခင်းဂျု,ယွ,ဂေး; ခပ်းလူ.လိပ်ယဝ်။

၍ ။ ကျွန်တော် ဆင်းရဲသားဖြစ်၍ တဲစုတ်၌ နေရပါသည်။ ဂပ်ခူးပီခင်လုဂ်းဂူခင်းဗူးခင်းလေး; လိယူ,ခင်းထိုင်ယွဂ်းကွခင်း, ခေခေ.ယဝ်။

အကယ်၍ ။ သင်ဝူး-ပေးဝူး

ရကား ။ ကျောင်းသားသည် အဖြေမသိရကား ဆရာအား မေး၏။ လုဂ်းဂိုခင်းခေ. ကမ်,ဂူခေးတုပ်,မခင်းလေး; တွင်းထမ်ဂေး တီးခူးသွင်ယဝ်။

(ခ) အချိန် - ခမ်းယမ်း

- ပြီးသော်**။ ကျွန်တော်သည် ထမင်းစားပြီးသော် ကစားမည်။
သင်ဝါး ဂပ်ခါး ဂိခင်ခပ်ယပ်။ တေလီခင်းကျေး။
- ပြီးလျှင်** ။ ကျွန်တော်သည် ထမင်းစားပြီးလျှင် ကစားသည်။
ပေးဝါးဂပ်ခါးဂိခင်ခပ်ယပ်။ခင် လီခင်းဂီခင်ဂိုင်းယပ်။
- ပြီးနောက်** ။ ကျွန်တော်သည် ထမင်းစားပြီးနောက် ကစားသည်။
ဝံးဂိခင်ခပ်ယပ်။ ဂပ်ခါးလီခင်းဂိုင်း(ယပ်)။
- ပြီးမှ** ။ ကျွန်တော်သည်ထမင်းစားပြီးမှ ကစားသည်။
ပေးဂပ်ခါးဂိခင်ခပ်ယပ်။ဂွခင်း၊ လင်၊လီခင်းကျေး။
- သောအခါ** ။ ကျောင်းပိတ်သောအခါ ကျွန်တော်တို့သည် ရွာသို့ ပြန်ကြ
သည်။
ခမ်း/မိုင်းဂိုင်းဂိုင်းဂိုင်းခင်းခင်း။ ဂှမ်းကွခင်ဂခင် ပွန်းမိုင်း
တီးဝါခင်းယပ်။
- ရာ** ။ ကျွန်တော်သည် ရွာသို့ သွားရာ ချစ်သူနှင့် တွေ့သည်။
ဂပ်ခါး ဂျ၊တီးဝါခင်းသေ ထူင်းဂုခင်းဂေ၊ဂှမ်းယပ်။
- စဉ်** ။ ကျွန်တော်စာဖတ်နေစဉ် စိုင်းမွန်း ရောက်လာသည်။
ယမ်းဂပ်ခါးတိုက်လူလိက်ယူ၊ လံးမုခင်းဂွတ်မေးယပ်။
- တုန်း** ။ ကျွန်တော်ဖဲရိုက်နေတုန်း အဖေ ရောက်လာသည်။
ယမ်းဂပ်ခါးတိုက်တေ၊ခမ်းယူ၊ ပေးဂှမ်းဂွတ်ခင်းယပ်။
- အခိုက်** ။ မိုးရွာသည့်အခိုက် ကျွန်တော် ထွက်လာသည်။
ယမ်းမိုင်းခင်းတိုက် ဂပ်ခါးကွတ်မေးယပ်။
- သည့်အတွက်**။ ကျွန်တော်စာဖတ်နေသည့်အတွက် စိုင်းဟန်ရောက်လာ
သည်။
ဖွင်းဂပ်ခါးတိုက်လူလိက်ယူ၊ လံးဂုခင်း နီပ်မေးယပ်။
- တိုင်အောင်**။ သူလာသည်တိုင်အောင် ကျွန်တော် စောင့်နေသည်။
ဂှခင်းတေ၊မခင်းထိုင်မေး ဂပ်ခါးပွဲဝံယူ။
- မိ** ။ ဆရာမလာမီ(မလာခင်) ကျွန်တော် ပြန်ခဲ့သည်။

- မ-ခြင်း** ။ လူဝါးဂှမ်းခင်းပံ၊တခင်းမေး ဂပ်ခါးပွန်းမိုင်းဂျ၊ယပ်။
ဆရာမလာမခြင်း ကျွန်တော် မပြန်။
- ကတည်းက**။ လူဝါးဂှမ်းခင်းပံ၊မေး ဂပ်ခါးကမ်းမိုင်း။
ကျွန်တော်သည် အိမ်သို့ ရောက်လာကတည်းက မအိပ်
နိုင်။
- ၍** ။ တင်းဒတ၊ဂပ်ခါး ဂှတ်ထိုင်ဂိုခင်းခခင်း ကမ်းခင်းလံး။
စိုင်းမိုင်းသည် ကျောင်းသို့ သွား၍ စာဖတ်သည်။
- လျှင်/ခြင်း**။ လံးမိုင်းခင်း ဂျ၊တီးဂျင်းသေ လူလိက်ယပ်။
မိုးရွာလျှင် ရွာခြင်း ကျွန်တော် ပြန်လာသည်။
ပေးခင်းလေးမေးဂျေး ဂပ်ခါးပွန်းမေးဂမ်းလီပ်ယပ်။

**(ဂ) နိုင်းစာခြင်း/တူအောင်ပြုခြင်း
လွင်းတိုင်း(ခခိုင်း)လွင်းဂိုင်းဂှမ်းမိုခင်း**

- သည့်အတိုင်း**။ ဆရာ မှာသည်အတိုင်းလုပ်ပါ။
ဂိုင်းလွမ်းခင်း၊ ဂှမ်းသင်၊မေ၊သွခင်းလေး။
- သည့်နည်းတူ**။ ဆရာလုပ်သည့်နည်းတူ တပည့်လုပ်သည်။
လုန်းခင်း(တပေး) ဂိုင်းလွမ်းခင်း၊ လံးခူးသွခင်းဂိုင်း
ခခင်းယပ်။
- သကဲ့သို့** ။ ကျွန်တော်သည် အသက်ကို ချစ်သကဲ့သို့ မိခင်ကို
ချစ်သည်။
ခူးဂှမ်းဂှမ်းမေး မိုခင်းခင်း၊ခူးဂှမ်း သံလွင်(လီ၊ပိတ်)ခူး
ခခင်းယပ်။
- သကဲ့သို့** ။ မိုခင်းခင်း/ လိုင်းခင်း/ သံလွင် ၊ ငံးမိုခင်း
- သည့်အလျောက်**။ ဤသူသည် ဘုန်းကြီးသည့်အလျောက် ချမ်းသာ
သည်။
ဖွေး(ဂှမ်း)ဂေ၊ခင်း လွမ်းခင်း၊ကူဖွင်းယွင်၊ မခင်းမိးယပ်။
- သည့်အလိုက်** ။ လုံးစိုင်းသည်ဆရာဖြစ်သည့်အလိုက် တပည့်ကို ဆုံးမ
သည်။

လင်းလုံးခင်၊ လွမ်းခင်၊ ပီခင်မေ့သွင်ခင်၊ သင်၊ သွင်
တပေးမခင်းယဝ်။

သည့်အရ ။ ဆရာအမိန့်ပေးသည့်အရ ကျွန်တော် လုပ်ရသည်။
ဂဝ်ခါး လုံးရှိုတ်းလွမ်းခင်၊ ခေးလိသင်၊ (ခေးပိုင်လိသင်၊)
ခူးသွင်ပခင်ခင်ယဝ်။

သည့်နှင့်လျှော်ညီစွာ ။ ဆရာသွန်သင်သည်နှင့်လျှော်ညီစွာ ကျွန်တော်
ဆောင်ရွက်သည်။
ခေးရှိုတ်းလွမ်းခင်၊ ခေးရှိုတ်းသင်၊ သွင် ခူးသွင်
ယူ၊ ယဝ်။

**(ဃ) ပမာဏ လွင်းလိက်/ယုံ၊ ရှင်းခိုင်/ လွင်းတိတ်တိုင်း/ တူဝ်ယင်၊
သလောက်** ။ ကျွန်တော်စွမ်းအားရှိသလောက် ဆောင်ရွက်သည်။
ဂဝ်ခါးရှိုတ်းသင်၊ ရှင်းခင်၊ နှိုင်းမီးခင်ယဝ်။

သည့်သာမက ။ သူသည် အိမ်သို့ လာသည်သာမက အခန်းထဲသို့
ဝင်လည်း ဝင်၏။
မခင်းမေးတီးရှိုင်းရှိုင်းသေကမ်း၊ ခင်းလုဂ်းဂေး
ခပ်ပေးယဝ်။

သည့်အပြင် ။ သူသည် ထမင်းစားသည့်အပြင် နွားနို့ကိုလည်း
သောက်၏။
မခင်းဂိခင်ခပ်ရှိုင်းကမ်း၊ ခင်းပေးခမ်းခင်းခင်း၊
ယဝ်။

(င) ဆန့်ကျင်ဘက် - လွင်းသခင်ခတ်း

လျက် ။ စိုင်းဟန်သည် အပြောကောင်းလျက် အနိုင်ရသည်။
လုံးရှိုတ်းမေ့လတ်းလေး လုံးပေးရှိုတ်းယဝ်။

လျက်နှင့် ။ သင့်ကို ခေါ်လျက်နှင့် သင်မလာ။
ဂဝ်ရှိုတ်းမိုးယူ၊ မိုးကမ်း၊ မေး။

သော်လည်း ။ သင်ခေါ်သော်လည်း ငါမလာ။
မိုးရှိုတ်းယူ၊ ရေး၊ ဂဝ်ကမ်း၊ မေး။

မ-ဘဲ ။ စိုင်းတီသည် ဆရာကို မပြောဘဲ ထွက်သွားသည်။
လုံးတိုဝ်ခင်၊ ကမ်း၊ လတ်း(မိုးရှိုတ်း) ခူးသွင်သေ ကွက်၊ ရှိုတ်းယဝ်။

မ-ဘဲလျက် ။ စိုင်းမိုင်းလီသည် မဆဲဘဲလျက် အရှိက်ခံရသည်။
လုံးမိုင်းလီခင်၊ ကမ်း၊ လျှော်သင်သေ လုံးခမ်း၊ တင်းရှိုတ်းယဝ်။

(စ) အကျိုးမျှော် - ရှမ်းထိုင်ဖွခင်းလီ

အောင် ။ စိုင်းခမ်းစင်သည် ပညာရအောင် စာသင်သည်။
လုံးခမ်းစင်ခင်၊ ရှိုင်းလိတ်းရှိုတ်းလုံး ပံ၊ လျှော်(တင်းမေ့)
ယဝ်။

ရန် ။ ခမ်းလီသည် စာသင်ရန် အခန်းထဲသို့ ဝင်သည်။
ခမ်းလီခင်၊ တျှော်တော်ရှိုင်းလိတ်းခင်၊ ခပ်ရှိုတ်းခင်းလုဂ်း
ယဝ်။

ရန်၊ အလို့ငှါ ။ စိုင်းလော(ဝ်)သည် ထမင်းစားရန်အလို့ငှါ အလုပ်လုပ်
သည်။
လုံးလတ်ခင်၊ ရှိုတ်းဂခင် တျှော်လုံးဂိခင်ခပ်ပေးယဝ်။

(ဆ) စည်းကမ်းသတ်မှတ်ချက် - လုံးမခင်းမံပဂ်းပိုင်

လျှင် ။ လသာလျှင် ငါလာမည်။
ပေးလို့ခင်လိင်းခင် ဂဝ်တေမေး။

မူ ။ သင်ပေးမူ ငါယူအံ့။
ပေးမိုးပခင်ခင် ဂဝ်တေကပ်ရှိုတ်း။

မှာ ။ ငါယူခြင်းသည် သင်ပေးခြင်း အပေါ်မှာ တည်၏။
လွင်းဂင်ကပ်ခင် ကိုင်ခိုင်ပွဲပင်ခင်ခင်ယဝ်။

က ။ ဆရာသင်က တပည့်တတ်သည်။
ပေးသြ၊ သွင်ခင်ခင် လှိုင်းခွင်မေ့ယဝ်။

မှ ။ မိဘကောင်းမှ သားသမီးကောင်း၏။
ပေးပေးမေးလီ(ဂေး) လှိုင်းလင်းလီယဝ်။

(၈)တဖြိုင်တည်းဖြစ်သောအမှုအရာ-

လွင်းတူင်ခိုင် ကခင်ပီခင် ဖွင်းလီဝ်ဂခင်

လျက် ။ မိန်းကလေးသည် သူငယ်ကို ချီလျက် လာ၏။
ခင်းယိုင်းကွခင်ခင် ဂွပ်တင်းလှိုင်းကွခင်သေ မေးယဝ်။

စကားဆက်များ- ခေးရှမ်းသိုပ်လင်

ထို့ကြောင့် ။ မိုးကြီး၏ ထို့ကြောင့် စပါးပျက်၏။
ဖူခင်ဂျ၊ ယိုခေ၊ ယူခင်ပိုင်(ဂွပ်ပိုင်/ဂွပ်ခခင်)ခခင်လေး
ခပ်လူယဝ်။

သောကြောင့် ။ မိုးကြီးသောကြောင့် စပါးပျက်၏။
ယူခင်ဖူခင်ဂျ၊ ယိုခေ၊ ယူခင် ခပ်လူယဝ်။

သို့ဖြစ်၍ ။ စိုင်းလင်းစင်သည် စာမေးပွဲအောင်၏။ သို့ဖြစ်၍
ဂုဏ်ပြုခံ၏။
လံးလီင်းလိုခင်းခင် ကွင်ပင်ထာမ်လိန်းယဝ်။ ယူခင်ခခင်
လံးခါမ်တင်းယုဂ်ယွင်းယဝ်။

ဖြစ်၍ ။ စိုင်းလင်းစင်သည် စာမေးပွဲအောင်သည်ဖြစ်၍ ဂုဏ်ပြု
ခံရ၏။
လံးလီင်းလိုခင်းခင် ကွင်ပင်ထာမ်လိန်းယဝ်။ လံးခါမ်တင်း
ယုဂ်ယွင်းယဝ်။

သို့သော်လည်း ။ သူ့ကို ကျွန်ုပ် မေးသည်။ သို့သော်လည်း စကား

တစ်ခွန်းမှ မပြောပါ။
ဂင်ထာမ်မခင်းကိုင်း၊ ဂူလှိုင်းဂျ၊ ကမ်၊ လာတ်သင်သေခေး။

သော်လည်း ။ သူ့ကို ကျွန်ုပ်မေးသော်လည်း၊ စကားတစ်ခွန်းမှ မပြော။
ဂင်ထာမ်မခင်းယူဂျ၊ ကမ်၊ လာတ်ရှမ်းသေခေး။

ထိုအခါ ။ ကျွန်ုပ်သည် သူ့အား စာအုပ်ပေး၏။ ထိုအခါ သူက ယူ၏။
ဂင်ပခင်ပပ်လိန်းမခင်းယဝ်။ ဂမ်းခခင်မခင်းဂေး ကပ်
ယဝ်။

ထို့ပြင် ။ ဆရာသည် တပည့်ကို သိုင်းသင်ပေးသည်။ ထို့ပြင် ဆုံးမ
လည်း ဆုံးမ၏။
ခူး/သြ၊ ခင် သွင်ခင်ခင်လံး တပေးမခင်းယဝ်။ လှိုင်းသေခခင်
သင်သွင်ဂေး၊ သင်သွင်ယဝ်။

သည်အပြင် ။ ဆရာသည် တပည့်ကို သိုင်းသင်ပေးသည့်အပြင် ဆုံးမ
လည်း ဆုံးမ၏။
ခူး/သြ၊ ခင် သွင်ခင်ခင်လံးပခင်တပေးမခင်းဂူလှိုင်းကမ်၊ ဂျ၊
ပံသင်သွင်ပေးထိုင်းယဝ်။

သို့မဟုတ် ။ အညံ့ခံမည်လော ကျွန်ခံမည်လော သို့မဟုတ် အသေခံ
မည်လော။
တေခါမ်၊ လှိုင်းခေ၊ တေခါမ်၊ ရှိုတ်းခေးဂျ၊ ကမ်၊ ခခင်
တေခါမ်၊ တံခေ၊
အညံ့ခံမည်မဟုတ်လျှင် အသေခံမည်လော။
ပေးကမ်၊ ခါမ်၊ လှိုင်းခေ၊ တေခါမ်၊ တံခေ၊ /ဂျ။

လည်း ။ ဆရာသည် စိုင်းတီကိုလည်း ဆုံးမသည်။ စိုင်းလွန်းကိုလည်း
ဆုံးမသည်။
မေ့သွင်ခင် တီးလံးတိုင်ဂေးသင်သွင်ခင် တီးလံးလူခင်းဂေး
သင်သွင်ယဝ်။
ကလေးငယ်သည် ငိုလည်း ငို၏။ ရယ်လည်း ရယ်၏။
လှိုင်းကွခင်ဂေးခင် ဂှိုင်းဂေးဂှိုင်း၊ ခွင်ဂေးခွင်ယဝ်။

လုဂ်းကွခင်းဂျေခေံ တင်းဂ်းတင်းခွပ်ယဝ်။
သော်လည်း ။ ငွေသော်လည်း ပေးမည်လော၊ အသက်သော်လည်း
 စွန့်မည်လော တစ်ခုခုရွေးပါ။
 တေပခင်ခိုခင်းဂျေ ဂမ်းခခေင်တေလုခင်းသံလွံ (လီ၊ဝိတ်။)
 ဧခေ၊ လိုဂ်းသေကခင်း" ဧလး။

လည်းကောင်း။ စိုင်းစင်ကိုလည်းကောင်း၊ စိုင်းလင်းကိုလည်းကောင်း
 ဆုံးမသည်။
 (နှစ်ယောက်စလုံး)ဆုံးမသည်။
 လံးလိုခင်းဂျေသင်၊သွခင်း၊ လံးလိုခင်းဂျေသင်၊သွခင်း၊
 (သင်၊သွခင်းတင်းသွင်ဂျေယဝ်။)

လည်းကောင်း ။ /၎င်း- ဧလးသင်/ဂျေ/ကခင်း/ကခင်းပီခင်း

ထို့ပြင်/၎င်းပြင်- လိုဝ်သေခေံ/ ခခေင်။

ဖြစ်စေ ။ စိုင်းထွန်းကိုဖြစ်စေ စိုင်းလွန်းကိုဖြစ်စေ ဆုံးမ၏။
 တယောက်ယောက် ဆုံးမ၏။
 လံးထုခင်းပီခင်း" လံးလူခင်းပီခင်း" သင်၊သွခင်းယဝ်။
 သင်၊သွခင်းသေ ဂျေဂျေယဝ်။။
 လံးထုခင်း(ဂမ်းခခေင်)လံးလူခင်း ခင်းသွင်ဂျေခခေင်။
 သင်၊သွခင်းသေ ဂျေဂျေယဝ်။။

သို့မဟုတ် ။ ဆရာစိုင်းခမ်း(သို့မဟုတ်)စိုင်းငင်းကိုဆုံးမ၏။
 မေ့သွခင်းခေံ သင်၊သွခင်းလံးခမ်း(ဂမ်းခခေင်)လံးခိုခင်းယဝ်။။

သဒ္ဒါပိုင်းဆိုင်ရာ ဤတွင်ပြီး၏
တွခင်းသတ်.တု၊(လံးတီမ်းလိဂ်း)သုတ်ခင်းယဝ်။။

မြန်မာစာရေးနည်း အကျဉ်းချုပ် ဝိဘတ် စသည်များ
ခင်းခူးလံးတီမ်းလိဂ်းမခင်း၊ ဂိုင်း လဂျေတီဂ်းမခင်း

- (၁) ကတ္တားပြဝိဘတ် -သည် ၊ က ၊ မှာ ၊ ကား
- (1) ဂိုင်းကခင်းခခေင်(ဂျေဂိုင်းတင်းသင်း)-လမ်း ၊ ခေံ ၊ လိုင်း
- (၂) ကံပြဝိဘတ် -ကို
- (2) ဂိုင်းကခင်းခခေင်(ဂျေခမ်းဂိုင်း) -တီး ၊ ခခေင် ၊ တီးခခေင်။
- (၃) ထွက်ခွါရာပြဝိဘတ် -မှ ၊ က
- (3) ဂိုင်းကခင်းခခေင်(တေ၊ကွဂ်း) -ဂျေ၊ ဂျေတီ၊ လမ်း၊ ခေံ။
- (၄) ရှေးရှုရာပြဝိဘတ် -သို့
- (4) ဂိုင်းကခင်းခခေင်(ယိုင်းထိုင်) -တီး
- (၅) ဆိုက်ရောက်ရာပြဝိဘတ် -သို့၊ အထိ၊ ထိအောင်၊
 -တိုင်အောင် ၊
- (5) ဂိုင်းကခင်းခခေင်(သိုင်းဂွတ်း) -တီး၊ တေ၊ထိုင်၊ တီမ်း၊ ထိုင်
 ဂျေခေံ.တေ၊
 -ဖြင့် ၊ သဖြင့်
- (၆) အသုံးခံပြဝိဘတ် -ကပ် ၊ ကပ်သေလး
- (6) ဂိုင်းခခေင်ခခေင်(တင်းဂိုင်း) -ကြောင့် ၊ ဖြင့်
- (၇) အကြောင်းပြဝိဘတ် -ယွခင်း၊ ယွခင်းပိုင်း၊ ဂွပ်းပိုင်း၊
 ဂွပ်း ၊ ကပ်
- (၈) လက်ခံပြဝိဘတ် -အား
- (8) ဂိုင်းကခင်းခခေင်(ဂုပ်.ခမ်း) -ဂျေတီး
- (၉) နေရာပြဝိဘတ် -၌ ၊ မှာ ၊ တွင် ၊ ဝယ် ၊ က
- (9) ဂိုင်းကခင်းခခေင်(တီး) -ခင်း၊ တီးခင်း၊ တမ်းတီး၊ တမ်း
- (၁၀) အချိန်ပြဝိဘတ် -၌ ၊ မှာ ၊ တွင် ၊ ဝယ် ၊ က
- (10) ဂိုင်းကခင်းခခေင်(ယမ်း) -ခင်း၊ တီးခင်း၊ တမ်းတီး၊
 တမ်း၊ လမ်း၊ ခေံ။
- (၁၁) ပိုင်ဆိုင်ခြင်းပြဝိဘတ် -၏

- (11) ဂိုဏ်းကခင်ခလွင်ပိုင်, ငမ်း -ယဝ်။ ၊ ခွင်
(ယဝ်-ခွင် ခင်။ တူလှ်းတီးမခင်းသေလင်, လှ်းတိုင်းတု။)
မိုခင်ခင်, (ရဟန်း၏ သပိတ် ၊ ရှာခင်းယဝ်။ သီ, ပိတ်း) ခင်ခင်ခင်။
ပေးပီခင်ရှမ်းတီးတေ။ တ်းဝုးသီ, ပိတ်းလင်းရှာခင်း (သီ, ပိတ်း ခွင်လင်း
ရှာခင်း) ခင်. ဂေးပွင်, လှ်းယူ။ ။
(၁၂) လိုက်လျောပြဝိဘတ် -အလိုက် ၊ အရ ၊ အတိုင်း ၊
အလျောက် ၊ အားလျော်စွာ
- (12) ဂိုဏ်းကခင်ခလွင်ရှိုတ်းလွမ်း -လှိုင်းခင်, ၊ လွမ်းခင်,
ပိုင်ခင်,
(၁၃) ယှဉ်တွဲခြင်းပြဝိဘတ် -နှင့် ၊ နှင့်အတူ ၊ နှင့်အညီ
- (13) ဂိုဏ်းကခင်ခလွင်ရှမ်းဒေ -တင်း ၊ ငလး ၊ လွမ်းခင်,
(၁၄) ခွဲထုတ်ရာပြဝိဘတ် -တွင် ၊ အနက် ၊ အထဲမှာ ၊
အထဲမှ
- (14) ဂိုဏ်းကခင်ခခ တီးလိက်, ကွက်, -ခင်း ၊ ခင်းဂုး ၊ တီးခင်း
(၁၅) ရည်စူးပြဝိဘတ် ငှာ, အလိုငှာ, အဖို့, အတွက်
- (15) ဂိုဏ်းကခင်ခခ တီးယိုင်းလူး -ပုခင်း ၊ ပုခင်းတု, ၊ တု,
(၁၆) နေရာဆက်တိုက်ဝိဘတ် -တိုင်အောင် ၊ တိုင်တိုင်
- (16) ဂိုဏ်းကခင်ခခ သိုပ်, ပီခင်တီး -ရှာခင်း. တေ, ၊ တေ, ထိုင်
(၁၇) အချိန်ဆက်တိုက်ပြဝိဘတ် တိုင်တိုင် ၊ တိုင်အောင် ၊
ပတ်လုံး
- (17) ဂိုဏ်းကခင်ခခ ခါးယမ်းသိုပ်, -ရှာခင်း ၊ ရှာခင်း. တေ, ၊
လုမ်းလုမ်း

**မြန်မာစာရေးနည်း အကျဉ်းချုပ် ကြိယာ စသည်များ
ခင်းခူးလုံးတီးလိက်မခင်း; သင်း; လှ်း, တီး, ဂိုဏ်းမခင်း**

- (၁) ပစ္စုပ္ပန်ကာလကဝုစံကြိယာ = သည် ၊ ၎် ၊ ပြီ
- (၁) သင်းကေး, ဂဝုတ်းခါးယမ်းမိုဝ်းလိပ် = ယု, ၊ ယဝ်, ၊ ယဝ်း
- (၂) အတိတ်ကာလကဝုစံကြိယာ = ခဲ့သည် ၊ ခဲ့၏ ၊
ခဲ့ပြီ
- (၂) သင်းကေး, ဂဝုတ်းခါးယမ်းမိုဝ်းပူခင်. မး = ယဝ်. ယဝ်း၊
ယဝ်. ယဝ်.
- (၃) အနာဂတ်ကာလကဝုစံကြိယာ = မည်၊ လိမ့်မည်၊ အံ့
လတ္တံ့.
- (၃) သင်းခါးယမ်းမိုဝ်းခေး = တေ
- (၄) စေခိုင်းခြင်းကြိယာ = လော့
- (၄) သင်းလှ်းလှ်း. = ငလး
- (၅) ညှိနှိုင်းခြင်းကြိယာ = စို့ ၊ ရအောင် ၊
(လာသွားကြစို့)
- (၅) သင်းလှ်းလှ်း. ဝိ = မးလေး, ကွခင်ခင်ရှု,
- (၅) ဆန္ဒညွှန်ကြိယာ = ပါစေ ၊ ပါရစေ ၊
ပြုလုပ်ပါရစေ
- (၆) သင်းခခဂေါင်လှ်း = သေဂမ်း၊
ရှ်းလုံးရှိုတ်း
- (၇) အမိန့်ချ ကြိယာ = စေ
- (၇) သင်းပိုင်တမ်း = ငလး
- (၈) အမေးကြိယာ = နည်း ၊ လဲ ၊ လား
- (၈) သင်းခေးထမ် = ရှု. ၊ ငခေ, ၊ ရှိုဝ်.
လှ်း ၊ လူး ၊ သင်။

မှတ်ချက်- တို့၊ များ၊ ကုန်၊ ကြ မပါက မှတ်ကြကေတုဝစ်။
 တို့၊ များ၊ ကုန်၊ ကြ ပါသမျှ မှတ်ကြကေတုဝစ်။
 တီးတူင်း- ခပ်၊ လှိုင်း၊ သီင်း၊ မှုတ်း ကမ်းရှင်ထုပ်း တင်းမှုတ်းကေးဂုတ်း။
 ခပ်၊ လှိုင်း၊ သီင်း၊ မှုတ်း သင်ရှင်ထုပ်း တင်းမှုတ်းပဂုတ်း။

မှတ်ချက် - စာရေး စာစီ စာရိုက်သောအခါ ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ကဏ္ဍား ကံ ဝိဘတ်စသည်များ ပါပါက (တွေ့ရှိလျှင်) ပုဒ်ခြားပြီးရေးပေးပါ။ ကွန်ပြူတာစာစီလျှင် Space Bar တစ်ချက်ခေါက် ခေါက်ပြီး စာစီစာရိုက်ပါ။ တစ်ဝါကျပြီးတိုင်း ပုဒ်ထိး(၁) ထားပါ။ ဝါကျအားလုံး ဆုံးတိုင်း ပုဒ်မ(၂)ထားပါ။

မိတ်တင်း- ဂိုင်း ၊ ဂတ်။ ၊ ဂါမ်၊လဂျှ၊ ကခင်ခမေးလိုင်းခင်၊ သင်ပီခင် လိက်ခမ်းခင်းလိုင်း ပေးတိမ်းခင်းလိက်၊ ပေးလိက်ခင် တေလံးယခင်ပခင် ကိတ်းကီးယဝ်။ မိုင်းပေးခွမ်၊ခိပ်၊တိုင်း၊ဂေး၊ တေလံးတို့(ခိတ်း)ပခင် Space Bar ခိုင်ခမ်းယဝ်။ ပေးပီခင်လိက်တီးတေ၊ တူလ်းဂိုင်း၊ငါမ်၊ တင်းရှမ်းတီးရှင်းသေ ယခင်ဂျှ၊တျ။ ပေးယဝ်.တူခင်းထိပ်(ခင်.လိက်) ခိုင်ခမ်းကခင်တေလံးသို့,ခခင်ခိုင်(၊) ပေးယဝ်.တူခင်းထိပ်(ခင်.လိက်) တင်းသီင်း၊ တေလံးခခင်,သွင်(။)ယဝ်။

ထပ်အခန်း(တင်ယခင်း)တုဒေတေ တိမ်းလိက်ခင်၊ တိမ်းလွမ်း မခင်းခလေး ကင်းကိတ်းသီင်း" ဂေးကမ်း,သင်,ထုတ်, ၊ ကမ်း,ကပ်ခူးလံးပိုခင်း လူးလူးဂေးကမ်း,ထုတ်, ပိုင်လှိုင်မခင်း ရှင်းတိမ်းလိက်တီး တျှ,ဂိုင်းတီးရှင်း လူပွင်,လှိုင်ခခင်၊ ပီခင်ပိုင်လှိုင်ယဝ်၊ ဂူလ်းဂျှ ယျ,ခခင်.လူလိက်၊ ယျ,လူလံးလံ၊ တူလ်းလံးပိုခင်းတိမ်း၊ ပိုခင်းယခင်ခခင်.သေ ယခင်ဂျှ, တိမ်းဂျှ,တျ။

“စာစီစာကုံးရေးနည်း”

“စာစီစာကုံး”ဟူသည် အကြောင်းတစ်ရပ်ရပ်ကို သဒ္ဒါနည်း မှန်ကန်စွာ စကားပြေဖြင့် ဖွဲ့နွဲ့ရေးသားချက်ပင် ဖြစ်သည်။
 (မြန်မာအဘိဓာန်)

“စာစီစာကုံး အနှုန်းအဖွဲ့”

- စာစီ** ။ ပန်းများကို တစ်ပွင့်စီ တစ်ပွင့်စီ စီကုံးထားသကဲ့သို့ ပုဒ်များကို သဒ္ဒါနည်းကျကျ စီတန်းထားမှု။
- စာကုံး** ။ ပန်းများကို တစ်ပွင့်စီ တစ်ပွင့်စီ သီကုံးထားသကဲ့သို့ ပုဒ်များကို လှပချောမောအောင် ရေးသားထားမှု။
- အနှုန်း** ။ ယဉ်ကျေးသော နူးညံ့သော ပြေပြစ်သော စကားလုံးများဖြင့် ရေးသားထားခြင်း။
- အဖွဲ့** ။ မိမိဆိုလိုသောအကြောင်းအရာ ဆိုလိုသောအချက်အလက် တို့ကို ခြုံမိမိအောင် ပေါ်လွင်ထင်ရှားအောင် ရေးသားထားခြင်း။

စာစီစာကုံးရေးသားသူသည် အဆိုပါ အစီအကုံး အနှုန်းအဖွဲ့များကို ပါဝင်အောင်

- ၁။ သဒ္ဒါနည်းစနစ်ကျခြင်း၊
- ၂။ အနက်အဓိပ္ပါယ်ပေါ်လွင်ထင်ရှားခြင်း၊
- ၃။ ပြောင်မြောက်၍ “ရသ”ဟုခေါ်သော စာပေရသရှိခြင်းတို့နှင့် ပြည့်စုံရပေမည်။ ထိုအချက်အလက်များနှင့် ပြည့်စုံအောင် ရေးနှိုင်းရေး အတွက် စာပေလေ့လာနည်းကို ဦးစွာ သိသင့်သည်။

“စာပေလေ့လာနည်း”

စာဖတ်တတ်သူတိုင်း စာဖတ်ကြသည်။ ထိုသို့ဖတ်ရာတွင် အကြောင်းအရာသိအောင်သာ ဖတ်ကြသည်။ စာရေးတတ်အောင် ဖတ်သူကား ရှားလှသည်။

စာရေးတတ်လိုလျှင် အောက်ပါအချက်အလက်များကို အစဉ်အတိုင်း ဦးစားပေး ဖတ်ပြီး လေ့ကျင့်မှုပြုရပေမည်။

- ၁။ သဒ္ဒါနည်းဝါကျ အရေးအသားကို မှတ်သားခြင်း၊
- ၂။ ရေးနည်း ရေးဟန်တင်ပြပုံကို မှတ်သားခြင်း၊
- ၃။ စကားအသုံးအနှုန်းမှတ်သားခြင်း၊
- ၄။ အကြောင်းအရာ အဓိပ္ပာယ်ကို မှတ်သားခြင်း တို့ဖြစ်ပါသည်။

ကျွမ်းကျင်သော စာရေးဆရာများသည် စာဖတ်သူများအား ဖော်ပြပါ လေးချက်လုံး မှတ်သားနိုင်အောင် အကြောင်းအရာတစ်ခု တင်ဆက်ကြပါသည်။

စာရေးသူသည် အလေ့အကျက်များခြင်း၊ ဗဟုသုတပြည့်စုံခြင်း တို့ကြောင့် သဒ္ဒါဝါကျကို အလေးမထားဘဲ အကြောင်းအရာကိုသာ ဦးစားပေးတင်ပြလိုက်သည်။ ထိုသို့ သဒ္ဒါကို အလေးမထားသော်လည်း စာရေးသူ၏လေ့ကျက်မှုကြောင့် အလိုလိုသဒ္ဒါဝါကျ ကိုက်ညီလှပနေပေ သည်။ စာရေးသူသည် အကြောင်းအရာကို တင်ပြရာ၌ ထိုအကြောင်း အရာကို စာဖတ်သူအလွယ်တကူ သိရှိနိုင်မည့် ခံစားနိုင်မည့်ကား အသုံးအနှုန်းကို၎င်း၊ တင်ပြပုံကို၎င်း သင့်လျော်သလို သုံးသွားပေသည်။ စာရေးဆရာတိုင်းသည် ပင်ကိုယ်ဟန် ရှိကြသည်။ သို့သော် တချို့စာရေး ဆရာများက မိမိတို့ကြိုက်နှစ်သက်သော (သို့မဟုတ်) လေးစားသော စာရေးဆရာ၏ရေးဟန်ကို လိုက်၍ ရေးတတ်ကြသည်။

“စာစီစာကုံးစွမ်းရည်”

စာစီစာကုံးဟူသည် အင်္ဂလိပ်ဘာသာ(essay)၊ ‘အက်ဆေး’ ကိုမြန်မာပြုထား သည်ဟု ဆိုကြသည်။ တကယ်စင်စစ် စာစီစာကုံးသည် ပင် မြန်မာစာသားဖြစ်၍ အကြောင်းအရာတစ်ခုကို စီကာစဉ်ကာ သီကုံးဖွဲ့နွဲ့ရေးသားထားသော မြန်မာစကားပြေ တစ်ခုအဖြစ် မြန်မာ စာပေတွင် ဝင့်ဝင့်ကြွားကြွားမြင့်မြင့်ခိုင်မာ ရပ်တည်လျက် ရှိနေပေပြီ။

ထို့ကြောင့်လည်း စာသင်ခန်းမတွင် စာသင်သားတို့ ဉာဏ်သွေး ဉာဏ်ရည် ကြွယ်သလောက် ကွန့်မြူး၍ ဗဟုသုတရှိသလောက် လွန်လူး၍ မြန်မာစာသဘင် မီးရှူးကို အဆင့်မြင့်မြင့် လက်ဆင့်ကမ်း သင်နိုင်လိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်မိပါသည်။

“သဒ္ဒါဝါကျပိုင်း”

ဘဝဟူသည် ငိုကြွေးခြင်းဖြင့် ပြီး၏၊ ငိုကြွေးခြင်းဖြင့်ပင် ဆုံး၏၊ ကျန်ရစ်သည့် အရင်းအချာများ၏ ငိုကြွေးခြင်းသည် အဆုံးပင်ဖြစ်၏။

မွေးလာသည့်အခါ သင့်ငိုသည်ကို ဝိုင်း၍ ကြည့်နေသူများက ပြုံးနေကြသည်။ သေသောအခါဝယ် ဝိုင်းကြည့်နေသူများက ငိုကြွေး ကြသည်။ ထိုအခါ သင်ပြုံးနိုင်မည်လော။

အထက်ပါဝါကျတို့၌-

“ဘဝဟူသည်” ဟူသောကဏ္ဍားသည် ‘စ၏ဆုံး၏’ဟူသောကြံ ယာ များ၌စပ်၏၊ ဒုတိယဝါကျ၌ လေးနက်အောင်ပင် ဟူသောစကားလုံးကို ထည့်သုံးပေးထားသည်။

“ငိုကြွေးခြင်းသည်” ဟူသောပုဒ်သည် ကြံယာနာမ်ဖြစ်၏ ယင်းကို အသုံးခံ နောက်ဆက်ဖြင့် ပိုင်းခြားပြ၏။

ပထမဝါကျဝယ် တတိယဝါကျဖြင့် ဆက်လက်ပြသည်၊ ဒုတိယ ဝါကျကို စတုတ္ထဝါကျဖြင့် ဆက်လက်ပြသည်။

ယင်းသို့ဆက်ပြသဖြင့် ဘဝအဓိပ္ပာယ်လေးနက်လာသည်။

စတုတ္ထဝါကျရှိ အဆုံး၌ကား ဟူသောစကားလုံးသည် တတိယဝါကျမှ ထူးခြားစေသည်။

“ငိုသည်ကို”ဟူသောပုဒ်သည် “ကြည့်”ကြိယာ၌ စပ်သည်။ “ဝိုင်း၍”၌ ကြိယာဝိသေသပုဒ် ဖြစ်သည်။ “ကြည့်သူများက” ပုဒ်သည် “ ပြုံးနေကြသည်”၌ စပ်သည်။

အဆုံးဝါကျ၌ “သင်”ကတ္တားဝယ် သည်နောက်ဆက် ချေထားသည်။ အဆုံး၌ “ပါစေ”ဟု ‘စေ’ဟူသော ဆုတောင်းခြင်းဖြင့် ကြိယာဖြင့် သတ်ထားသည်။

ရေးသားတင်ပြပုံ

ရေးနည်းရေးဟန်မှာ ဝါကျတိုကလေးဖြင့် စာဖတ်သူ စိတ်ဝင်စားအောင်တို့ ဆိတ်ပြထားသည်။ စကားစဉ်ဝါကျရှည်ရှည်ဖြင့် ရေးပါက ထိုမျှ ထိရောက်မည်မဟုတ်။

“အသုံးအနှုန်း”

စကားလုံးများသည် ပေါ်လွင်၍ သုံးနှုန်းထားသည်လည်း ထင်ရှား ၏ ထို့ကြောင့် ဖတ်လျှင် နားလည်လွယ်၏။

“အကြောင်းအရာ”

စာတစ်ပုဒ်လုံး၌ အကြောင်းအရာသည် စာရေးဆရာ၏ အဓိက တင်ပြလိုသော “သော့ချက်” ပင်ဖြစ်သည်။

ဤ၌ စာဖတ်သူသိရသည်ကား “ဘဝ” ဟူသည် အစနှင့် အဆုံးအကြား၌ ရပ်တည်နေမှုဟု သိရသည်။ သို့သော် စာရေးသူက အစဆုံးကိုသာ သုံးသပ်ပြသည်။ ထိုသုံးသပ်ချက်သည် “ဘဝ” အဓိပ္ပာယ်ကိုပေါ်လွင်စေ၏ ကွာဟချက်သည် ဘဝ၏ ကွာဟချက်ပင်

ဖြစ်သည်။ ဤနေရာ၌ ဓမ္မတာသဘောကို လှစ်ပြ ပြလိုက်သည်။ ကလေးငိုပါလျှက် လူကြီးများ ပြုံးနိုင်ကြသည်မှာ မိမိတို့၏မျှော်လင့်ချက် လိုလားချက်ကြောင့် ဖြစ်သည်။

ကျန်ရစ်သူများက ငိုနေသောအခါ မိမိ၏ မျှော်လင့်ချက် လိုလားချက် ပြည့်လျှင်ကား ပြုံးနိုင်ပေမည်။ ထိုသို့ ပြုံးနိုင်အောင် မသေခင် ဘာလုပ်ကြမည်နည်း။

“သဒ္ဒါနည်းအပိုင်း”

- (က) ကတ္တားကံ၊ ကြိယာစသည်ဖြင့်ဝါကျအထားအသိုမှန်ကန်စေခြင်း။
- (ခ) စာအထားအသို အဖြတ်အတောက် အစိတ်ကျမှန်ကန်ခြင်း။
- (ဂ) ခေါင်းစဉ်တပ်၍ စာပိုဒ်ခွဲခြင်းတို့ ပါဝင်သည်။

(က) သဒ္ဒါအထားမှန်ကန်ရမည် ။ ဝါကျအသွား အစဉ်ကျရမည်။

ခင်ခင်သည် ဥယျာဉ်သွား၍ ပန်းများကို မြမြနဲ့ပေးလိုက်သည်။ (သဒ္ဒါအမှား) ဥယျာဉ်သို့ သွား၍ ခင်ခင်သည် ပန်ဖို့ မြမြအား ပန်းများကို ပေးလိုက်သည်။(ဝါကျအမှား)

ခင်ခင်သည် ဥယျာဉ်သို့သွား၍ ပန်းများကို ခူးပြီး မြမြအား ပန်ဖို့ ပေးလိုက်သည်။

- (သဒ္ဒါမှန် ဝါကျမှန်)
- (ခ) မှန်ပြ ဒါးသုတ်သည်။ (မှား)
- မှန်ပြဒါး သုတ်သည်။ (မှန်)
- မခင်ရွှေပန်း ပန်သည်။ (မှား)
- မခင်ရွှေ ပန်းပန်သည်။ (မှန်)

သမ္မတက တော် ပြပွဲကြည့်သည်(မှား)

သမ္မတကတော် ပြပွဲကြည့်သည်။(မှန်)

(ဂ) အကြောင်းအရာ တခုခုကို ရေးဖွဲ့လျှင် ခေါင်းစဉ်တပ်ခြင်း အကြောင်းအရာအလိုက် စာပိုဒ်ခွဲခြင်း၊ ဘယ်ဘက်တစ်လက်မခန့် ချန်ထားခြင်း၊ စကားဝါကျဆုံးတိုင်း ပုဒ်ထီးပြခြင်း၊ ဝါကျ အားလုံးဆုံးရာ၌ ပုဒ်မပြခြင်း အစပိုဒ်ရေးတိုင်း စာလုံး၄/၅လုံးစာ ထား၍ ရေးခြင်းစသည် ဖြစ်၏။

“ထိပ်ဆုံးကျွန်တော်”

ကျွန်တော်သည် ကျောင်းသားတစ်ယောက် ဖြစ်ပါသည် သူငယ်ချင်းများက ကျွန်တော်ကို ချစ်ကြသည်၊ ခင်ကြသည်၊ အားကိုး ကြသည်၊ ကျွန်တော် မပါလျှင် ဘယ်ကိစ္စကိုမျှ မလုပ်ကြ။

ကျွန်တော် သူငယ်ချင်းများတွင် မောင်လှသည် အလွန်ဆော့ သည်၊ မောင်ခင်သည် ဝန်တိုတတ်သည်၊ မောင်မြသည် လှည့်ပတ်တတ် သည်၊မောင်ဘသည် နောက်တတ် ပြောင်တတ် ရန်စတတ်သည်။

ထိုသူငယ်ချင်းများ၏ အားကိုးရာသည် ကျွန်တော်ဖြစ်သည်၊ သို့ကလောက် သူငယ်ချင်းများ အလယ်တွင် ကျွန်တော် တွင်ကျယ်နေ တော့သည်။

“အနက်အဓိပ္ပါယ်”

အကြောင်းအရာတစ်ခုကို စီကုံးဖွဲ့နွဲ့ရာ၌ မိမိဖွဲ့လိုသော အကြောင်းအရာကို ပေါ်လွင်ထင်ရှားအောင် ရေးသားရမည်။ သဘာဝ ကျရမည်။ ယုတ္တိရှိရမည်။ စာဖတ်သူနားလည် စေရမည်။

ဥပမာ-မိဘကျေးဇူးကို ရေးရာ၌ မိဘ သား သမီးကို ကျွေးမွေးပုံ၊ ယုယပုံ၊ စောင့်ရှောက်ပုံ၊ ဆုံးမပုံစသည်ဖြင့် ပေါ်လွင်စေရမည်။ ထိုသို့ပေါ်

လွင်ရန် အောက်ပါ ငါးချက်နှင့် ပြည့်စုံရမည်။

၁။ ပဋိညာဉ်

၂။ ဥပမာ

၃။ ဥဒါဟရုဏ်

၄။ ဟိတ်နှင့်

၅။ နိဂုံး တို့ဖြစ်သည်။

ဆောင်ပုဒ်- အစိတ်ငါးပါး စကားဖွယ်ရာ လက္ခဏာသည်

လိမ္မာစေလင့် လမ်းရိုးဖွင့်လော (မာယဒေဝ-၃၆၂)

၁။ အကြောင်းအရာ တစ်စုံတစ်ခု ရေးလျှင် ရှေးဦးစွာ ပဋိညာဉ်ခေါ် နိဒါန်းပျိုး၍ ရေးသားရမည်။

၂။ ထိုနောက်ပေါ်လွင်ထင်ရှားသော ဥပမာသွင်းထည့်ပေးရမည်၊ သို့မှ အသက်ဝင်ရမည်။

၃။ ပုံစံပြယုဂ်ခေါ် ဥဒါဟရုဏ်များကို အကြောင်းအရာအလိုက် ထည့် သွင်းရမည်။

၄။ ဟိတ်ခေါ်သော အကြောင်းပြစကားများကို ထင်ရှားအောင် ရေးသားရမည်။

၅။ ထိုသို့အကြောင်းအရာပြချက်များဖြင့် ကောက်ချက်ချပြီး နိဂုံးချုပ်ရမည်။ **မှတ်ချက်-**စာစီစာကုံးတိုင်း ထိုငါးချက်လုံး ပါဝင်ချင်မှ ပါဝင်မည်။ အောက်ပုံစံကို ရှုပါ။

“မိဘကျေးဇူး”

မိဘ၏ ကျေးဇူးသည် အထူးကြီးမားလှသည်။ (နိဒါန်း) ဆရာ ဆရာတို့က မြင့်မိုရ်တောင်မက သာသည်ဟုပင် ဆိုကြပေသည်။ (ဥပမာ)

အစာရွာရန် မြားထိ၍ သေလုဆဲဆဲတွင် သားငယ်ကို အစာခွံ့သွားသော ငှက်ကလေးက သက်သေပင်ဖြစ်ကြသည်။

(ဥဒါဟရုဏ်)

မိဘများသည် သားတစ်ရာရ၍ တစ်ရာလုံးလည်ချင်းတွဲ၍ ဖက်နေရသော်လည်း မရောင့်ရဲနိုင်၊ သားသမီးများကို အချစ်ပိုက်၍ အမြဲတစေ စောင့်ရှောက်နေကြသည်။ (ဟိတ်)

ထို့ကြောင့်ပင် ကျေးဇူးအနန္တ မိနှင့်ဘဟု ပြောဆိုနေကြရပေ သည်။ (နိဂုံး)

ဂျစ်တူးသည် အလွန်ဆော့သည်။ (နိဒါန်း)

သူ့ဆော့မှုသည် မျောက်ကပင် အရှုံးပေးရမည်။ (ဥပမာ)

ဟိုတလောက သစ်တော်ပင်ပေါ်မှ လိမ့်ကျပြီး ဒုက္ခရောက်သလို ဖြစ်လိမ့်မည်။ (ဥဒါဟရုဏ်)

သူ သူငယ်ချင်းများအား သစ်ပင်ပေါ် တက်ပြီး သစ်ကိုင်းပေါ် မတ်တတ်ရပ် ပြလေ့ရှိသည်။ (ဟိတ်)

သူသည် ဤဆော့ပုံမျိုးနှင့် တစ်နေ့ ဒုက္ခရောက်လိမ့်မည်။ (နိဂုံး)

ဂျစ်တူးသည် အလွန်ဆော့၏ (နိဒါန်း)

မျောက်ကပင် အရှုံးပေးရမည် (ဥပမာ)

တစ်နေ့ သူ့လို သေမှာစိုးသည် (ဥဒါဟရုဏ်)

လူတိုင်းကို သစ်ပင်ပေါ် တက်ပြီး မတ်တတ်ရပ်ပြသည်။ (ဟိတ်)

ါနဲ့ သူတစ်နေ့ ဒုက္ခရောက်မည်။ (နိဂုံး)

“စာပေရသမိုင်း”

အကြောင်းအရာ တစ်စုံတစ်ခု ဖွဲ့နွဲ့သီကုံးရာတွင် ပေါ်လွင် ထင်ရှားစေရုံတင်မက တန်ဆာဆင်ဝေးမှုပါ လိုအပ်လှပေသည်။ ထို အမျိုးသမီးတစ်ဦးသည် ပင်ကိုယ်လှပနေ၏။ ထိုပင်ကိုယ်အလှကို

စံဝင်တင်မြောက်အောင် ပန်းနံ့သာနှင့် အဆင်းတန်ဆာ ဆင်ပေးရ သကဲ့သို့ အဖွဲ့အနွဲ့ တစ်ခုကို စကားတန်ဆာ အလင်္ကာဖြင့် တန်ဆာ ဆင်ပေးရသည်။ သို့မှ ထိုအဖွဲ့ အနွဲ့သည် ရသမြောက်ပေသည်။

(က) စကားလုံး အသုံးအနှုန်း၊

(ခ) တင်စားမှု နှိုင်းယှဉ်မှု၊

(ဂ) ရှုမြင် သုံးသပ်မှု၊

(က) စကားလုံး အသုံးအနှုန်းသည် ထိရောက်ပေါ်လွင်ရမည်။ သိလွယ် ထင်ရှားရမည်။ သိပ်သည်းကျစ်လစ်ရမည်၊ ပြေပြစ်ချောမော ရမည်၊ ခင်ခင်၏ အလှသည် ရှုမြင်သူ၏ နှလုံးကို အေးမြစေသည်။

(ခ) တင်စားမှုသည် အကြောင်းအရာနှင့် အံဝင်ခွင်ကျရှိရမည်။ အသင့်ယုတ္တိရှိရမည်။ ခင်ခင်၏ အလှသည် စမ်းမြပမာ(စန်းလှပမာ) ရှုမြင်သူ၏ နှလုံးသားကို အေးမြစေရမည်။

(ဂ) ရှုမြင်သုံးသပ်မှု အပိုင်းသည် ပိုမိုနက်ရှိုင်းသွားသည် ပိုမိုကျယ်ပြန့် ပွင့်ကားသွားသည်။ သတ်မှတ်၍ မရတော့ပေ။

အကြောင်းသော်ကား နှုန်းဖွဲ့၏ ဉာဏ်ရှိမှု လေ့လာစူးစမ်းမှု၊ ဗဟုသုတရှာမှီးမှု၊ ချဲ့ထွင်မြင်တတ်မှု စသည်တို့ကြောင့် ဖြစ်လေသည်။

နှုန်းဖွဲ့သူသည် အကြောင်းတစ်ရာတစ်ခုကို စီကုံးရာ၌ သူ့ဉာဏ် ရှိသလောက် ဗဟုသုတရှိသလောက် ချဲ့ထွင်မြင်တတ်သလောက် ရေးဖွဲ့သွား၍ အကြောင်းအရာမှာ အသက်ဝင်လုပ်ရှားပြီး စာပေရသ မြောက်သွားလေသည်။

“နတ်ပင်ယိုးမှား ဝိုးတဝါး”

ကျွန်တော် သူငယ်ချင်းများက ခင်ခင်ကို သိပ်လှတာပဲဟု ပြောကြသည်။ ကျွန်တော်ကမူ “သိပ်လှ”ဆိုသောစကားနှင့် လုံလောက် ဟုပင် မထင်ပါ။

အကြောင်းမူ- ခင်ခင်အလှသည် ထာဝစဉ်ကျက်သရေ ရှိနေ

သည် မိန်းကလေးများမှာ ရှိတတ်သော အပြစ်မျိုး ကျွန်တော် မတွေ့စဖူး၊ သူ၏အပြုံး သူ၏ဟန်၊ သူ၏မူ အကျင့်အားလုံးသည် သူနှင့် ဆုံမိသူတိုင်း ယောက်ျား မိန်းမ အားလုံး၏ နှလုံးကို ရွှင်ပြုံးနှစ်သက်စေသည်။ ရင်ကို အေးမြစေသည်။ နေထိပန်းပမာ ကြွေရိန္နမ်းရှာ သူတို့အား ရေစင်ဖျန်း၍ လန်းဆန်းသည်နှင့် ဝင့်ထယ်စေနိုင်သည်သား။

ထို့ကြောင့်ပင် ကျွန်တော်အဘို့ သူမကိုမြင်တိုင်း ရှုမောဖွယ် အဖုံဖုံ ပြည့်စုံ သာယာလှသည့် ဘုံဌာနတစ်ခုကို ပင်ရောက်နေသည့် အလား ထင်မှတ်မိပါတော့သည်။

“စာစီစာကုံးအမျိုးအစား”

စာစီစာကုံး၏ အခြေခံ အပိုင်းကိုသိပြီးနောက် စာစီစာကုံး၏ အမျိုးအစားကို သိဖို့လိုသည်။ စာစီစာကုံးသည် အကြောင်းအရာအလိုက် ဖွဲ့နွဲ့သူ၏ ဉာဏ်ရည် ဉာဏ်သွေးအလိုက် ဗဟုသုတနှင့် ရှုမြင်သုံးသပ်မှု လိုက် အတိုအရှည် ကွဲပြားစေကာမူ ဟန်စရိုက် စာစီစာကုံးဟန်ပင် ပေါ်လွင်စေရမည်။

ယင်းစာစီစာကုံးသည် အမျိုးအစားအားဖြင့် အကြောင်း အလိုက်-

- (၁) သရုပ်ဖော် စီကုံးခြင်း၊
- (၂) ဖြစ်စဉ်ပြ စီကုံးခြင်း၊
- (၃) ကြောင်းကျိုးပြ စီကုံးခြင်း ဟူ၍ သုံးမျိုးခွဲခြားနိုင်သည်။

(၁) သရုပ်ဖော် စာစီစာကုံး-

သက်ရှိသက်မဲ့ အရာဝတ္ထုတို့၏ ပုံပန်းသဏ္ဍာန် အသံစသည် တို့ကို စိတ်ထဲ တွေ့မြင်ယောင်ကြားယောင်လာအောင် ရေးဖွဲ့ခြင်းသည် “သရုပ်ဖော်စာစီစာကုံး” ဟုခေါ်ပါသည်။

(၂) ဖြစ်စဉ်ပြ စာစီစာကုံး-

ဖြစ်ပျက်လုပ်ရားနေပုံများနှင့် အဖြစ်အပျက် အမှုအရာများကို

ကာလအစဉ် အတိုင်း ရေးဖွဲ့ခြင်းကို “ဖြစ်စဉ်ပြစာစီစာကုံး” ဟုခေါ်ပါ သည်။

(၃) ကြောင်းကျိုးပြ စာစီစာကုံး-

အကြောင်းကိစ္စတစ်စုံတစ်ခုကို အခြေခံပြု၍ အကျိုးသက်ရောက် မှုကို၎င်း၊ အကျိုးဖြစ်ထွန်းမှု အခြေခံအကြောင်းကို၎င်း၊ အကြောင်း အရာနှင့် အကျိုးတရား ဆက်နွှယ်မှုကို၎င်း ရေးဖွဲ့သော စာစီစာကုံးသည် “ကြောင်းကျိုးပြ စာစီစာကုံး” ဖြစ်သည်။

“စာရေးနည်း လမ်းညွှန်”

စာစီစာကုံးရေးသူသည် အောက်ပါအချက်များ လိုက်နာရမည် ဖြစ်သည်။

- (၁) ခေါင်းစည်းတပ်ခြင်း၊
- (၂) အစပိုဒ်ပိုင်း စာလုံးရေ သုံးလေးလုံးချန်၍ ရေးခြင်း၊
- (၃) စာပိုဒ်ခွဲခြင်း၊
- (၄) ဘယ်ဘက်စာမျက်နှာ တစ်လက်မခန့် (မာဂျင်)ထားခြင်း၊
- (၅) တစ်ဝါကျပြီးတိုင်း ပုဒ်ထီးထားခြင်း၊
- (၆) ဝါကျအားလုံးဆုံးတိုင်း ပုဒ်မထားခြင်း၊
- (၇) သတ်ပုံသတ်ညွှန်း မှန်အောင် ဂရုစိုက်ခြင်း၊
- (၈) သဒ္ဒါဝါကျ မှန်စေခြင်းနှင့်-
- (၉) ခေါင်းစည်းအမည်နှင့်ရေးသား အကြောင်းသက်ဆိုင်စေခြင်း၊ ထိုအချက်အလက်များနှင့်ပြည့်စုံလျှင် မိမိဉာဏ်ရည်ဉာဏ်သွေး ရှိသလောက် စာစီစာကုံး တစ်ပုဒ်ဖြစ်တော့သည်။

မံတူင်း။ ။ ခရီးလိဂ်(139) တော့ထိုင် ခရီးလိဂ်(186) ပီခေင်လင်း၊ဩ၊ လခေင်၊တျ၊ဝဂျ၊ ရွှင်းလေ၊ယမေ၊တခေင်၊၊ ဝိုင်းမျှင်းမျှ၊တိမ်းခိ။ ဗေ၊မားခေင်သေ လင်းခူးသုထမ်၊မ(ဂိုင်းတင်)ပိခေင်၊တိမ်းဗေ၊တီး *ပပ်.မံတူင်း ခင်းပပ်.လင်း၊ဩ၊မခေင်၊တခေင်လင်း၊ မိုင်းခေင်။ *ပပ်.မံတူင်း လင်းခေင်၊တိယ(ပင်လိုင်)။

အိုခေတ်ခိတ်ဂိမ်းဂွမ်တွမ်တိမ်;-

(1) ပပ်.ပန်းပိုင်လင်,ဂျ,တံး

လင်းဒြား,ခေတ်ခမ်းလင်း၊ ဂွမ်ပင်,လင်း၊ ဂိုင်း,မေ,မူဝ်.(ပင်,ကူးလင်း) တိမ်၊ လင်းဒြား,ဝိပတ်.သခေ၊ ဝတ်.ပိတဂတ်၊ ဝိုင်းတူခင်းတီး ခိုခင်းဂိမ်းဂွမ်ကပ်တင်,လင်း၊ ပေ.မိုဝ်းပိသျ,သခေ,(2537)။

(2) ထမ်,မဂထိန်းဂွမ်းလင်း။

(3) ခေးပိုင်သွခင် လမ်းတိမ်း-လမ်းဂျေးလင်,ဂျ,လင်

လင်းဒြား,ပလ်,လျ,ခခေ,တ(ထမ်,မ,လဂိုယ) (ဂွမ်ပပ်း၊ ငပ်းငုခင်းမုဂ်.လုမ်းလင်းသင်ချ,လိုင်းတံး) ဝတ်.ထတ်းတေ, ဝိုင်းလွံလိမ်။

(4) ခေးပိုင်သွခင် လမ်းတိမ်း-လမ်းဂျေးလင်,ဂျ,လင်

လင်းဒြား,ခခေတဝ်သ(ဂွင်.)လင်းဒြား,မိုင်းဂုတ်း (ထမ်,မ,လဂိုယ M.A)၊ ဂျင်းလေးဂျူခင်းလဂျ, ဝိုင်းတျးဂုင်း။

(5) မြန်မာစာရေးနည်း သဒ္ဒါရေးနည်း

ဆရာတော်ဥးစန္ဒာဝရ၊ ဇေယျမေဒနီကျောင်းတိုက်၊ မြောင်းမြမြို့၊ ပိခင်း,တိမ်းဒေ,တံး လင်းဒူးသုထမ်,မ(M.A)၊ ဝိုင်းဂိုင်းတင်။

(6) ပပ်.မံတွင်း

လင်းဒြား,မခေ,တခေ၊ ဂျင်းလွမ်မူခင်း၊ ဝိုင်းမိုင်းဂုတ်း (တီးယူ,မိုဝ်းလိပ် ဂျင်းလင်း၊ မိုင်းခခေ)။

(7) ခေးပိုင်သွခင် လမ်းတိမ်း-လမ်းဂျေးလင်,ဂျ,လင်

ခူးမေတိမ်းလိန်း၊ လင်းလဂေဒိုခင်းယွတ်း၊ မိုင်းယု မေလိန်း၊ ခိုင်းခမ်းဂိုင်း(လဂေခခေ.လလပ်း) မေလိန်း၊ ခိုင်းသိုင်ဂိုင်းလျ.မွင်,၊ ဝိုင်းမူ,လေး မေလိန်း၊ ခိုင်းဂျင်းသိုသင်,ဂမ်,၊ ဝိုင်းမူ,လေး။

(8) ခေးပိုင်သွခင်

မေတိမ်း-မေ ဂျေးလိန်း၊ လင်းလဂေခခေ,တိယ(ဂွင်.)လျ.ထုခင်း (ဂျမ်းပျ)၊ တီးယူ,မိုဝ်းလိပ်-ဝိုင်းဂိုင်းတင်။

(9) ပပ်.ဂိုခင်းလိန်းတံး လခေ.ခခိုင်း၊ လခေ.သွင်၊ လခေ.သမ် လခေ.သီ,၊ လခေ.ဂျ,၊ လခေ.ဂွမ်း

(10) ထမ်,မဂသျ,တေးဂပျ, လင်းတင်းဂေး(တူခင်းတီး)။

(11) ခေးပိုင်သွခင် လမ်းတိမ်း-လမ်းဂျေးလင်,ဂျ,လင်

လင်းခခေ,တိယ(ပင်လည်)။

(12) ပပ်.မံတွင်း လင်းခခေ,တိယ(ပင်လည်)။

(13) ပဂိုတ်းလင်လင်,ဂျ,ဒေ,တံး

လင်းဒြား,ဝိပတ်.သခေ၊ ဂျင်းပိတဂတ်၊ ဝိုင်းတူခင်းတီး။

(14) ပပ်.ဂိမ်းမိုဝ်းယေးဂီ, ကုမုခင်ထမ်းဂွမ်းသျ, ဝိုင်းတင်.ယခင်း

လင်းသုခမ်း(တင်.ယခင်း) ရိုးစွမ်းတွမ်တိမ်း။

(15) မွခင်းထမ်း မံ(2)

လင်းသုခမ်း(တင်.ယခင်း)။

(16) ထမ်,မလဂျ, လင်,ဂျ,ဒေ,တံး

လင်းတူခင်းခူးမေလင်လျ,ခသမ်,ဇေ,ဂျ,။

(17) ဝွမ်းသုခင်မွဂ်,ထမ်း မံ(2)

လင်းခခေ,တိယ(ပင်လည်)။

တီးဂပ်းသိုပ်,
လင်းခူးခခေ,တိယ(ပင်လည်)
ဝိဂျခင်သွခင်ထမ်းပဂိုယတ်.တိမင်,ဂလျ,မူဂျ,တေ,
ဝတ်.ထမ်,မသုခမင်,ဂလျ,၊ ဝိုင်းပင်လည်
☎ 081-30627 ☎ 09-8362060
nomkhur @ gmail.com